



Olek i Ada

PRZEWODNIK METODYCZNY CZ. 1

Autorzy
Iwona Fabiszewska
Klaudia Wilk

Autorzy tekstów opowiadań
Małgorzata Strękowska-Zaremba
Stanisław Karaszewski

Autor scenariuszy zajęć umuzykalniających
Bożena Forma

Kierownik projektu
Iza Parlicka









Projekt i koncepcja artystyczna
Agnieszka Serwicka

Projekt okładki i ilustracje
Alicja Gapińska
Agnieszka Serwicka

Redakcja merytoryczna
Anna Kaleta
Wiesława Żaba-Żabińska

Redakcja językowa i korekta
Beata Pędziwiłk
Joanna Kozub

Skład i łamanie
Marek Zapala

	ćwiczenia i zabawy ruchowe
	wskazówki dla Nauczyciela
	ćwiczenia logopedyczne
	odwołanie do książki <i>Olek i Ada na szlaku przygód</i>
	ciekawostka
	karty pracy
	zabawa badawcza
	odwołanie do <i>Wyprawki</i>

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie publikacji w całości lub we fragmentach bez zgody wydawnictwa zabronione.

ISBN 978-83-8108-241-9

© Grupa MAC S.A. 2018

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosa 76
tel. 41 366 55 55; faks 41 366 33 02
e-mail: mac@mac.pl; www.mac.pl

Spis treści

1. Ogólny rozkład materiału	4
2. Słowo od zespołu autorskiego i redakcyjnego.....	5
3. Metoda projektów w przedszkolu.....	6
4. Scenariusze zajęć	
Wrzesień, tydzień 1. To jestem ja.....	9
Dzień 1. Mój wygląd.....	9
Dzień 2. Moje ulubione zajęcia	14
Dzień 3. Moje imię	19
Dzień 4. Widzę, czuję, słyszę, myślę, czyli jak poznaję świat.....	23
Dzień 5. Mój dom, moje przedszkole, moi koledzy	27
Wrzesień, tydzień 2. Moja grupa	31
Dzień 1. Nasz kodeks grupowy	31
Dzień 2. Wspólne zabawy.....	36
Dzień 3. Dbamy o naszą salę.....	40
Dzień 4. Zabawy z piłką	44
Dzień 5. Wrześniowa pogoda	49
Wrzesień, tydzień 3. Moja droga do przedszkola.....	52
Dzień 1. Wiem, jak bezpiecznie przechodzić przez jezdnię	52
Dzień 2. Sygnalizatory świetlne – dla pieszych i dla kierowców.....	58
Dzień 3. Zasady ruchu drogowego.....	63
Dzień 4. Koło. Znaki nakazu i zakazu.....	67
Dzień 5. Wiem, jak wezwać pomoc.....	71
Wrzesień, tydzień 4. Idzie jesień... przez las, park.....	76
Dzień 1. Szukamy kolorów jesieni.....	76
Dzień 2. Park jesienią	81
Dzień 3. Jesienny las.....	85
Dzień 4. Jesienni badacze przyrody	90
Dzień 5. Jesienne zabawy darami przyrody	94
Październik, tydzień 1. Idzie jesień... przez ogród i sad	97
Dzień 1. Sad jesienią.....	97
Dzień 2. Jesienna wyprawa.....	102
Dzień 3. Poznajemy tajemnice owoców	107
Dzień 4. Warzywa z targu	110
Dzień 5. W przedszkolnej spiżarni.....	114
Październik, tydzień 2. Idzie jesień... do zwierząt.....	118
Dzień 1. Album o zwierzętach	118
Dzień 2. Jak zwierzęta przygotowują się do zimy	124
Dzień 3. Przygoda jeża	130
Dzień 4. List od pani Jesieni.....	133
Dzień 5. Wiewiórka i orzechy	139
Październik, tydzień 3. Co z czego otrzymujemy	143
Dzień 1. Moja mama	143
Dzień 2. Z wizytą w hucie, cukrowni i mleczarni	149
Dzień 3. Z czego mamy chleb.....	154
Dzień 4. Znam surowce i produkty	158
Dzień 5. Zabawy z prostokątem	161
Październik, tydzień 4. Idzie jesień... z deszczem.....	165
Dzień 1. Jesienne dźwięki	165
Dzień 2. Woda i jej tajemnice.....	172
Dzień 3. Pada, pada deszcz.....	177
Dzień 4. Jesienny wiatr.....	180
Dzień 5. Jesienne ubrania	185

Ogólny rozkład materiału

WRZESIEŃ				
L.p.	To jestem ja	Moja grupa	Moja droga do przedszkola	Idzie jesień... przez las, park
1.	Mój wygląd, s. 9	Nasz kodeks grupowy, s. 31	Wiem, jak bezpiecznie przechodzić przez jezdnię, s. 52	Szukamy kolorów jesieni, s. 76
2.	Moje ulubione zajęcia, s. 14	Wspólne zabawy, s. 36	Sygnalizatory świetlne – dla pieszych i dla kierowców, s. 58	Park jesienia, s. 81
3.	Moje imię, s. 19	Dbamy o naszą salę, s. 40	Zasady ruchu drogowego, s. 63	Jesienny las, s. 85
4.	Widzę, czuję, słyszę, myślę, czyli jak poznaje świat, s. 23	Zabawy z piłką, s. 44	Koło. Znaki nakazu i znaki zakazu, s. 67	Jesienni badacze przyrody, s. 90
5.	Mój dom, moje przedszkole, moi koledzy, s. 27	Wrześniowa pogoda, s. 49	Wiem, jak wezwać pomoc, s. 71	Jesiennie zabawy darami, jesieni s. 94
PAŹDZIERNIK				
L.p.	Idzie jesień... przez ogród i sad	Idzie jesień... do zwierząt	Co z czego otrzymujemy	Idzie jesień... z deszczem
1.	Sad jesienia, s. 97	Album o zwierzętach, s. 118	Moja mama, s. 143	Jesiennie dźwięki, s. 165
2.	Jesienna wyprawa, s. 102	Jak zwierzęta przygotowują się do zimy, s. 124	Z wizytą w hucie, cukrowni i mleczarni, s. 149	Woda i jej tajemnice, s. 172
3.	Poznajemy tajemnice owoców, s. 107	Przygoda jeża, s. 130	Z czego mamy chleb, s. 154	Pada, pada deszcz, s. 177
4.	Warzywa z targu, s. 110	List od pani Jesieni s. 133	Znam surowce i produkty s. 158	Jesienny wiatr s. 180
5.	W przedszkolnej spiżarni, s. 114	Wiewiórka i orzechy, s. 139	Zabawy z prostokątem, s. 161	Jesiennie ubrania, s. 185

Drodzy Nauczyciele

Przewodniki z serii *Olek i Ada* umożliwiają pracę w grupach 5-latków, 6-latków i grupach łączonych 5- i 6-latków. Zastosowaliśmy w nich szereg rozwiązań mających na celu podniesienie komfortu Państwa pracy.

Na początku każdego z przewodników zamieściliśmy ogólny rozkład materiału będący także swoistego rodzaju spisem treści. W każdym ze scenariuszy dnia znajdziecie Państwo zarówno propozycje zapisów w dzienniku, jak i punkty z obszarów podstawy programowej – tym samym w jednym miejscu zgromadziliśmy dla Państwa informacje potrzebne przy uzupełnianiu dziennika zajęć. Pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji poszczególnych zabaw oznaczyliśmy wyrazistym kolorem czcionki. To cenne rozwiązanie zwłaszcza dla tych z Państwa, którzy będą korzystać z wybranych zabaw i aktywności proponowanych w scenariuszach. Aby ułatwić pracę w grupach łączonych 5- i 6-latków, wprowadziliśmy system tabel oznaczonych kolorystycznie. W kolumnach oznaczonych pomarańczowym paskiem zawarliśmy treści dla 5-latków, a w kolumnach oznaczonych niebieskim paskiem zawarliśmy treści dla 6-latków. Zajęcia są opisane w taki sposób, aby mogli Państwo równocześnie pracować z 5- i 6-latkami na odpowiednim do ich rozwoju poziomie. Na szczególną uwagę zasługują, zastosowane w przewodniku metodycznym, ikony, które ułatwią Państwu odnalezienie interesujących Państwa treści.

Konstruując poszczególne scenariusze zajęć, Autorki zadbały o wspieranie całościowego rozwoju dziecka będącego głównym celem wychowania przedszkolnego. Dzielią się one z Państwem wiedzą zdobytą w czasie swojej wieloletniej pracy z dziećmi.

Wychodząc naprzeciw założeniom podstawy programowej i najnowszym badaniom, opisaliśmy w przewodnikach cztery projekty edukacyjne (projekt nr 1 i projekt nr 2 – w cz. 2 przewodnika, projekt nr 3 – w cz. 3 przewodnika, projekt nr 4 – w cz. 5 przewodnika). Jako że część z Państwa nie pracowała dotychczas metodą projektów w opisach, poprowadzimy Państwa „za rękę”. Pokażemy jak pracować tą metodą i jakie są jej założenia. Zachęcamy do zapoznania się na wstępie z artykułem dr Barbary Bilewicz-Kuźnii (s. 6), w którym opisuje ona metodę projektów w kontekście edukacji przedszkolnej.

Oddając Państwu niniejszą publikację, wyrażamy wielką nadzieję, że spełni swoje zadanie – pomoże uczynić zajęcia z dziećmi wspaniałą przygodą i zrealizować założenia podstawy programowej.

Zespół autorski i redakcyjny

Metoda projektów w przedszkolu

Pobyt dziecka w przedszkolu ma być czasem przygody poznawczej, eksplorowania świata i badania jego fenomenów, stawiania pytań o sprawy interesujące i szukania na nie odpowiedzi. Wartość takiej edukacji płynie z najnowszych doniesień badawczych, wskazują na to także aktualne dokumenty wyznaczające pracę przedszkola. Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego (Rozporządzenie z dnia 14 lutego 2017 r.) wyraźnie kładzie nacisk na wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Wsparcie to ma umożliwić dziecku gromadzenie doświadczeń pozwalających na odkrywanie własnych możliwości, działanie i odkrywanie sensu tego działania. W związku z takimi priorytetami i potrzebami zmieniają się style myślenia i metody dydaktyczne pracy przedszkola. Odchodzenie od metod tradycyjnych, którym towarzyszą: transmisja wiedzy, pokaz i instrukcja, na rzecz metod aktywnych, w których nauczyciel bardziej organizuje proces gromadzenia nowych doświadczeń i badania, niż przekazuje wiedzę, okazuje się znacznie bardziej korzystne rozwojowo dla dzieci. Metody aktywne, takie jak metoda projektów, zaczynają być w przedszkolu główną metodą pracy.

Czym jest metoda projektów?

Metoda projektów należy do grupy metod aktywizujących o charakterze holistycznym, o szerokim spektrum oddziaływania, czyli wspierających dziecko całościowo, we wszystkich sferach. To metoda związana z działaniem i aktywnym uczestnictwem w niej wszystkich zaangażowanych na każdym etapie realizacji. Sam projekt z definicji jest pogłębionym badaniem, w którym grupa ludzi analizuje problem i wielostronnie go bada, by potem zaprezentować innym swoją wiedzę, swoje umiejętności. Metoda wywodzi się z praktyki rozwiązywania problemów w szkołach zawodowych. Jej głównym popularyzatorem w USA był John Dewey. Jako rozwiązanie metodyczne była znana i praktykowana w Polsce już po II wojnie światowej. Współcześnie publikują na jej temat: Agnieszka Mikina, Bogusława Gołębiak, Krystyna Chałas, Teresa Parczewska i Barbara Bilewicz-Kuźnia, Małgorzata Milczewska. Jako model pracy, który na stałe przyjął się w rzeczywistości przedszkolnej, jest realizowany we Włoszech, w miasteczku i rejonie Reggio Emilia. Przedszkola w regionie, jak i samo Centrum Reggio Children (www.reggiochildren.it/centro-internazionale-loris-malaguzzi), stanowią od lat dla całego świata wzór praktycznej realizacji metody projektów i związanego z tym podejścia pedagogicznego.

Filozofia edukacyjna metody

Metoda projektów nie jest jedynie metodą. Poza charakterystycznymi dla niej etapami praktycznymi zawiera szereg praw, które określają jej fenomen. To przede wszystkim podejście, nastawienie nauczyciela do własnej pracy, do dzieci oraz do zasobów osobistych i materialnych przestrzeni, w której są dzieci. Przyglądając się roli nauczyciela, należy podkreślić, że jest on przede wszystkim organizatorem. Współaranżuje warunki do gromadzenia przez dzieci doświadczeń i budowania wiedzy – nie tylko fizycznej, ale i społecznej. Dorosły wie, że przedszkole, sala i inne przestrzenie są źródłem nowych doświadczeń i uczenia się, dlatego dba o właściwą ich organizację. Wie, że im bogatsze i bardziej przemyślane otoczenie, tym lepiej dla rozwoju dziecka. W metodzie projektów przestrzeń jest bowiem trzecim nauczycielem. Stąd w sali przedszkolnej powinno być dużo (ale nie za dużo) stymulujących, bogatych kącików zainteresowań z materiałami do eksploracji poznawczych, społecznych i twórczych. Środowisko to ma być eksploracyjnie zachęcające do działań i badań. Nowe ośrodki (kąciki), materiały, okazy do badania gromadzi i tworzy się wspólnie. Ich współtwórcami są dorośli, nauczyciel, rodzice, dziadkowie, pracownicy przedszkola, dorośli społeczno-kulturowego otoczenia przedszkola i wreszcie, a może przede wszystkim, dzieci.

Pracujący metodą projektów kierują się zasadą, że etap przedszkolny to etap budowania wiedzy indywidualnej, okres gromadzenia doświadczeń. Dziecko może w tym okresie jeszcze błędzić, tylko obserwować – jeszcze nie działać, zastanawiać się, nie umieć pytać i od razu odpowiadać na pytania. Nie od razu jest też badaczem, eksploratorem, może być początkowo tylko obserwatorem. Dorosły z taką wiedzą i empatyczną percepcją jest cierpliwy; wie, że edukacja to proces, nie cel. Organizuje proces uczenia się; wie, że dzieci uczą się same, nie że są nauczane. Nie stawia zatem celów operacyjnych do pojedynczych zajęć projektowych czy jednostkowej aktywności; wie, że procesy gromadzenia doświadczeń wymagają czasu. Projekt też wymaga czasu. Trwa zazwyczaj co najmniej tydzień, a najlepiej od 2 do 3 tygodni. Na każdym etapie cechują nauczyciela duży szacunek i duże zaufanie do możliwości dziecka, postawa słuchająca, rozumiejąca, empatyczna, ale i inspirująca. Taki dorosły wie, że nie on jest głównym źródłem wiedzy.

Bardzo szanuje wiedzę osobistą dziecka i wie, że większą wartość, niż przekaz wiedzy, ma wspólne, społeczne rozwiązywanie problemów i badanie zjawisk oraz poszukiwanie odpowiedzi poprzez sięganie do różnych źródeł wiedzy, np. wiedzy eksperta. Wie też, że nie mniej ważne jest umożliwienie dzieciom dzielenia się zdobytą wiedzą.

Metodyczne procedury metody projektów

Praca metodą projektów obejmuje 3 etapy. Zastanawiając się, nad jakim projektem będziemy pracować, można sięgnąć do treści wybranego programu wychowania przedszkolnego, wybrać zagadnienie ogólne, wieloaspektowe i np. zrealizować projekty: strażak, lekarz, las itp., lub wybrać wąskie, sensu stricto badawcze obiekty/tematy (np. chleb, dynia, gleba, minerały itp.). Dobrze jest także podążać za zainteresowaniami dzieci, obserwować je i słuchać, co je interesuje, jakie tematy, problemy, zagadnienia chciałyby bardziej zgłębić. Takimi dość uniwersalnymi dziecięcymi tematami są np. psy, koty, dinozaury, kosmos. Można też skupić się na jakimś ważnym lokalnie czy kulturowo problemie, zagadnieniu zdrowotnym czy związanym z przyrodą. Można także zapytać dzieci, o czym by chciały się czegoś więcej dowiedzieć, czego nauczyć, co je interesuje.

Etap 1. dotyczy zatem wyboru tematu, rozeznania się w tym, jaką dzieci mają o nim wiedzę, oraz czego nowego chciałyby się dowiedzieć. Mamy zatem trzy niezbędne elementy etapu 1. Wybór tematu, który musi być ważny z punktu widzenia zainteresowań dzieci, wagi problemu lub treści programowych. Po drugie: należy przekonać się, co dzieci już wiedzą na ten temat. Jest to bardzo ważny element pracy i właściwie punkt wyjścia do dalszych działań. Brak takiego rozeznania powoduje, że z góry zakładamy, że dzieci posiadają określone zasoby wiedzy, których tak naprawdę nie znamy. Wyzwała to u nauczyciela strategię raczej kierowniczą niż konstruktywistyczną. A w założeniu tej ostatniej dziecko ma budować wiedzę na tych podstawach, które już ma, aby tworzyć nowe jej struktury. W praktyce nauczyciel zapyta dzieci, np. przy projekcie lekarz: *Co wiecie na temat pracy lekarza? Kto to jest lekarz? Czym się zajmuje?; a przy projekcie chleb: Co wiecie na temat chleba? Co to jest chleb? Jak wygląda chleb? Jakie są chleby?* Warto jest tę dziecięcą wiedzę przedstawić graficznie. W tym celu można przygotować duży arkusz papieru i w formie mapy myśli zanotować odpowiedzi dzieci. Powstaje wtedy tzw. siatka wstępna/siatka wiedzy. Tworząc taką siatkę, nauczyciel może również na niej notować, kto powiedział daną rzecz. Np. *Lekarz leczy ludzi* (Krzyś). Innym sposobem jest nagrywanie wypowiedzi dzieci na dyktafon i później prezentowanie ich. Uczy to lepszego precyzowania własnych myśli i zaspokaja potrzebę uznania. Dodatkowo, jest punktem wyjścia do kolejnych działań. Po stworzeniu siatki wiedzy nauczyciel może zachęcić dzieci, by w domu spróbowały się jeszcze czegoś więcej dowiedzieć na dany temat. Gdy dzieci zgłoszą posiadanie nowej wiedzy, nauczyciel doda nowe informacje do opracowanej siatki wiedzy. Tu ważne jest też poinformowanie rodziców, nad jakim tematem obecnie grupa pracuje, i zachęcenie ich do zaangażowania się w różny sposób, np. przyniesienie materiałów edukacyjnych na dany temat, zaproszenie do bycia ekspertem itp.

Na pierwszym etapie projektu istotne jest także stworzenie siatki pytań, które mogą być zapisane lub nagrane. Dorosły pyta zatem: *Co chcielibyście o tym wiedzieć więcej? O co chcielibyście zapytać? Co was interesuje w związku z tym tematem?* Na tym etapie można też postawić i zapisać hipotezy dzieci, wynikające z analizy kilku ich pytań. Np. Jeśli dzieci (też dzięki sugestii dorosłego) chciałyby się dowiedzieć, jak się robi chleb, można je zapytać: *A jak myślicie? Czego potrzebujemy do upieczenia chleba?* (Zapisujemy odpowiedzi dzieci). *Kto mógłby nam o tym powiedzieć, pokazać to? Gdzie możemy pójść, kogo zaprosić?* W dalszej kolejności nauczyciel planuje, jaką aktywność zaproponuje dzieciom, by pozwoliła dowiedzieć się więcej o badanym obiekcie, zjawisku, fenomenie.

Etap 2. powinien zawierać więc **działania badawcze** (o różnych charakterze, czasem typowe badanie fizyczne, a czasem badanie zjawiska bardziej od strony społecznej), **wizytę eksperta i/lub wyprawę terenową**. Jeśli temat jest bardziej społeczny, problemy i pytania są rozwiązywane często podczas wyprawy terenowej i/lub wizyty eksperta. Jeśli problem jest badawczy, np. dzieci chcą się dowiedzieć, jaki jest chleb i co w nim jest (mogą badać jego fizyczne właściwości), analizują, badają i rozpatrują temat pod kątem postawionych sobie pytań, z wykorzystaniem narzędzi badawczych i pomiarowych. W tym celu warto założyć w sali kącik badawczy, w którym zgromadzone będą narzędzia i środki do badań, np.: lupy, dyktafon, podkładki do notowania, narzędzia miernicze itp. Poza działaniami w placówce ważne są wyjścia w teren i wycieczki. Jeśli nie ma takiej możliwości, wartościowym doświadczeniem jest spotka-

nie z ekspertem, który wyjaśni dzieciom interesujące je kwestie lub przygotuje dla nich pokaz. Podczas takich wyjść lub spotkań poszczególne dzieci otrzymują zadania. Może to być np. przywitanie eksperta, zadawanie ekspertowi pytań, robienie zdjęć, nagrywanie rozmowy na dyktafon, naszkicowanie czegoś, odnalezienie informacji na dany temat, zanotowanie jakiejś informacji, przyjrzenie się czemuś i zdanie z tego relacji itp. Elementy te wykorzystują wartość uczenia się społecznego (od innych ludzi), więc nauczyciel nie jest jedynym źródłem wiedzy; są nim też eksperci. Mogą być nimi rodzice, dziadkowe i pracownicy przedszkola – wszyscy, którzy mogą się podzielić swoją osobistą lub profesjonalną wiedzą. Tego rodzaju sytuacje powodują nie tylko budowanie bliskości poznawczej, intelektualnej, ale zacieśniają więzi społeczne.

W etapie 3. istotną rolę odgrywa **rozmowa podsumowująca** oraz **przygotowanie wydarzenia kulminacyjnego**, by umożliwić dzieciom dzielenie się z innymi swoją wiedzą. Formami autoprezentacji mogą być: przedstawienia, spotkania tematyczne z rodzicami, wystawa prac, giełda przedmiotów, zabawa tematyczna, pokaz dla innych grup itp. W toku pracy metodą projektów nauczyciel dokonuje obserwacji rozwoju dziecka, sporządza notatki, gromadzi wytwory jego aktywności (prace plastyczne, zdjęcia, książki, gazetki itp.), a dzieci mogą stworzyć pamiątkową kronikę projektu.

Dlaczego warto realizować projekty w przedszkolu?

- Praca metodą projektów badawczych realizuje w praktyce holistyczną koncepcję edukacji.
- Biorąc udział w projekcie, dziecko uczy się rzeczywistego rozwiązywania problemów i zrozumienia zjawisk, samodzielnego ich zgłębiania.
- Metodyka projektu rozbudza i realizuje dziecięce potrzeby poznawcze (pytania, eksplorowania, eksponowania), wspiera eksplorację świata i jego zjawisk, buduje struktury wiedzy, wspomaga indywidualny rozwój każdego jej uczestnika.
- Udział w projekcie jest uczeniem się w działaniu; nadaje procesowi edukacji przedszkolnej emocjonalny, ważny sens.
- Wykonywanie projektu integruje osoby, grupy i środowiska.
- Praca metodą projektów jest zgodna z wytycznymi nowej podstawy programowej.

Barbara Bilewicz-Kuźnia

Zakład Pedagogiki Przedszkolnej
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. *Wakacyjne wspomnienia* – swobodne rozmowy na temat sposobu spędzania wakacji. Przydział znaczków rozpoznawczych. Odszukiwanie znaczków w sali, łazience, szatni. Ustalanie zasad obowiązujących w tych miejscach. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1.
- II.1. *Ja wśród innych* – rozmowa inspirowana wierszem I. Fabiszewskiej *To jestem ja*. Cele: tworzenie sytuacji edukacyjnych ułatwiających dzieciom poznawanie siebie, utrwalanie nazw części ciała, wzbogacenie słownictwa.
2. Zapoznanie z bohaterami pakietu: Olkiem i Adą. Słuchanie piosenki *Olek i Ada*. Rozmowa na temat piosenki. Cel: zapoznanie z wyglądem Olka i Ady.
- Zapoznanie z regulaminem placu zabaw oraz z instrukcjami korzystania z poszczególnych urządzeń znajdujących się na placu zabaw. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Lis i kury*.
- III. Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Z kamyka na kamyk*. Zapoznanie z salą zabaw – czytanie całościowe nazw kącików zainteresowań. Utrwalenie zasad zachowania obowiązujących w kącikach zainteresowań. Słuchanie piosenki *Wspomnienia z wakacji*

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 3, II 5, III 3, III 4, III 8, IV 2, IV 6, IV 4

Cele ogólne

- tworzenie sytuacji edukacyjnych ułatwiających dzieciom poznawanie siebie,
- utrwalenie nazw części ciała.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na swój temat,
- wymienia nazwy poszczególnych części ciała.

Przebieg dnia

I

- *Wakacyjne wspomnienia* – swobodne rozmowy na temat spędzenia wakacji.
Pamiętki, które N. przywiózł z wakacji.
Dzieci opowiadają o swoich wakacyjnych przygodach. N. zwraca uwagę na budowanie dłuższych, logicznych wypowiedzi. Dzieli się z dziećmi wrażeniami ze swoich wakacji. Pokazuje pamiętki, które z nich przywiózł. Zachęca dzieci do przyniesienia do przedszkola pamiętek zgromadzonych podczas wakacji (np. pocztówek, kamyków, muszelek).
- *Mój znaczek* – przydzielenie znaczków rozpoznawczych.
Znaczek rozpoznawczy dla każdego dziecka.
N. zapoznaje dzieci ze znaczkami. Dzieci odszukują swój znaczek w szatni, na swojej półce, w łazience (zawieszają przy znaczku swój ręcznik). Wspólnie z N. ustalają zasady zachowania obowiązujące w tych miejscach.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1.
Bębenek, skakanki, tamburyn, kartoniki z narysowanymi kolorowymi balonami (na każdym kartoniku jest inna liczba balonów – od 1 do 6).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zabawa na dzień dobry*.
Dzieci maszerują przy dźwiękach bębenka. W czasie przerwy w muzyce witają się z koleżankami i kolegami z grupy w wybrany przez siebie sposób (np.: kłaniając się, podając sobie rękę, mówiąc: cześć, dzień dobry). Każde dziecko powinno przywitać się z jak największą liczbą dzieci.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Tęcza*.
Dzieci stoją w rozkroku. Na sygnał N. (uderzenie w bębenek) wykonują skłon tułowia i dotykają rękami prawej stopy, następnie przenoszą powoli wyprostowane ręce nad głową do lewej stopy (zataczają rękami łuk) – malują tęczę.



- Ćwiczenie z elementem równowagi – *Kładka nad strumykiem*. N. układa w pewnej odległości od siebie 2 skakanki (wzdłuż). Dzieci maszerują przy dźwiękach tamburynu. Na przerwę w muzyce chłopcy ustawiają się przed jedną skakanką, a dziewczynki przed drugą i kolejno, stopa za stopą, przechodzą na drugą stronę skakanki, czyli na drugą stronę kładki.
- Zabawa bieżna *Taniec balonów*. N. zamienia dzieci w balony, które wiatr (dźwięk bębenka) przenosi w różne strony. W czasie przerwy w muzyce N. podnosi kartonik z narysowanymi kolorowymi balonami. *Balony* (dzieci) łączą się ze sobą w zależności od ich liczby na kartoniku – dzieci tworzą koła. Dźwięk bębenka przenosi *balony* ponownie w różne strony.
- Ćwiczenie uspokajające. Dzieci maszerują po obwodzie koła zgodnie z poleceniem N. – na palcach, z wysoko podniesionymi rękami, na piętach, z rękami opuszczonymi wzdłuż tułowia.



Czynności higieniczne

Podczas wykonywania czynności higienicznych należy zwrócić uwagę dzieci na prawidłowe mycie rąk oraz przestrzeganie zasady używania tylko swojego ręcznika.

II

Zajęcia 1. *Ja wśród innych* – rozmowa inspirowana wierszem I. Fabiszewskiej *To jestem ja*.

- Zabawa na powitanie – *Tak wyglądam*. N. wita dzieci, które mają długie włosy, krótkie włosy, zielone oczy, ubrane są w spodnie, w spódnicę itp. Powitane dzieci wstają i się kłaniają.
- Słuchanie wiersza I. Fabiszewskiej *To jestem ja*.

*Jedna jest mama, jedno jest słońce
i jeden jestem na świecie ja.
Czasem się śmieję, a czasem płacę,
moja rodzina dobrze mnie zna.
Mam ciemne włosy, zielone oczy,
uśmiech na twarzy i miły głos.*

*A mama mówi, że gdy się złoszczę,
to mi zabawnie marszczy się nos.
Jestem jedyny i wyjątkowy.
Mam swoje wady i zalety moc.
Lubię, gdy słońko świeci na niebie
i gdy do okien zbliża się noc.*

- Rozmowa na temat wiersza. N. zadaje dzieciom pytania związane z treścią wiersza, np. *Jak wyglądała osoba z wiersza? Co jeszcze możemy o niej powiedzieć? Dlaczego bohater wiersza mówił o sobie, że jest jedyny i wyjątkowy?*
- Odnajdywanie różnic i podobieństw w wyglądzie ludzi. Nazywanie części ciała.

Obrazki przedstawiające ludzi różniących się od siebie (m.in. kolorem włosów), zeszyt *Wymyślanki* – *Nazywanki* przygotowany przez N.

- N. umieszcza na tablicy obrazki przedstawiające ludzi znacznie różniących się od siebie wyglądem, np. wzrostem, budową ciała, kolorem włosów. Wprowadza pojęcia: rudy, szatyn, blondyn, brunet. Dzieci określają kolor swoich włosów za pomocą tych określeń. Wymyślają dla nich inne nazwy. N. zapisuje propozycje dzieci w – specjalnie do tego celu założonym – zeszycie o nazwie *Wymyślanki* – *Nazywanki*. Następnie prosi, aby opisały podobieństwa (np. ten sam kolor skóry, te same części ciała) i różnice w wyglądzie ludzi. Zwraca uwagę na poszczególne części ciała. Dzieci nazywają je, dotykając każdej z nich.
- Zabawa w parach z lusterkami. **Lusterko dla każdej pary dzieci.** Jeśli jest to możliwe, N. stara się, aby w parach było jedno dziecko 5-letnie i jedno 6-letnie. Dzieci oglądają swoje twarze w lusterkach. Dotykają poszczególnych części twarzy. Opisują w parach wygląd swojego partnera (zaczyna starsze dziecko). Dzieci pomagają sobie wzajemnie w określeniu koloru oczu, kształtu twarzy itp.
- Zabawa *O kim mówię?* Dzieci siedzą w kole. N. opisuje słowami wybrane dziecko. Dzieci odgadują, o kim mówi N. Następnie chętne dziecko samodzielnie opisuje wybranego przez siebie kolegę lub wybraną koleżankę, a pozostałe dzieci odgadują, o kogo chodzi.



- Zabawa ruchowa *Na prawo, na lewo*.

Tamburyn.

N. gra na tamburynie. Podczas przerwy w muzyce wydaje polecenia, np.: *Dzieci z długimi włosami przechodzą na prawą stronę sali, z krótkimi włosami – na lewą stronę sali; dzieci w spodniach chodzą na czworakach, w spódnicach i sukienkach – skaczą.*

Zajęcia 2. Zapoznanie z bohaterami pakietu: Olkiem i Adą.

Karta pracy, cz. 1, nr 3

Karta pracy, cz. 1, nr 3

Dzieci:

- czytają z N. imiona bohaterów,
- opisują wygląd Olka i Ady,
- przyglądają się zapisom graficznym imion **Olek** i **Ada**, słuchają informacji podawanych przez 6-latkę,
- liczą koła w polach i rysują w kolejnych polach koła według wzrastającej liczby,
- porównują zapisy literowe imion,
- rysują linie pionowe po śladach, a potem – samodzielnie.

- Słuchanie piosenki *Olek i Ada* (sł. i muz. K. Gowik).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Olek i Ada*.

Ref.: To jest A - da, a to O - lek, sio - stra i brat, ma - le przed-szko-la - ki, któ - re
od - kry - wa - ją świat. Z przy-ja - ciół - mi przy-gód wie - le ma - ją co dnia i we -
so - ło u - śmie - cha - ją się, o tak. Z przy-ja - ciół - mi przy-gód wie - le
ma - ją co dnia i we - so - ło u - śmie - cha - ją się, o tak! Je - dźmy
dzisiaj do do - mu dziad-ków - pro-si A - da. Dzia-dek cu - dnie tak o pta-kach o - po -
wia - da. Na wy - cie - czkę - nie-spo-dzia - n - kę z nim pój - dzie - my, a od
ba - bci py - szne lo - dy do - sta - nie - my.

Ref.: *To jest Ada, a to Olek, siostra i brat
Małe przedszkolaki, które odkrywają świat
Z przyjaciółmi przygód wiele mają co dnia*

*I wesoło uśmiechają się, o tak.
Z przyjaciółmi przygód wiele mają co dnia
I wesoło uśmiechają się, o tak.*

1. *Jedźmy dziś do domu dziadków – prosi Ada
Dziadek cudnie tak o ptakach opowiada
Na wycieczkę – niespodziankę z nim pójdziemy
A od babci pyszne lody dostaniemy.*

Ref.: *To jest Ada, a to Olek, siostra i brat...*

2. *Tata często na rowery dzieci bierze
Mówi, jak najlepiej jeździć na rowerze
Na wypadek, gdyby zranił ktoś kolana
Razem z nimi jedzie lekarz, czyli mama.*

Ref.: *To jest Ada, a to Olek, siostra i brat...*

3. *– Podaj rękę - prosi Olek małą Adę
Brat i siostra muszą dawać sobie radę!
Zawsze razem, z mamą, tatą i dziadkami
Wędrujemy warszawskimi ulicami.*

Ref.: *To jest Ada, a to Olek, siostra i brat...*

- Rozmowa na temat piosenki.
N. zadaje dzieciom pytanie czy któreś z nich jest może podobne do Olka lub Ady.
- Wypowiadanie się na temat obrazka w książce.

Książka (s. 3) dla każdego dziecka.

Karta pracy, cz. 1, nr 4	Karta pracy, cz. 1, nr 4
Dzieci: – rysują siebie,	
– kolorują ramkę ulubionym kolorem, – rysują kropki zgodnie ze swoim wiekiem, – kolorują pola w zależności od swojej płci, – kolorują pola w zależności od koloru swoich oczu, – kolorują pola w zależności od koloru swoich włosów, – nazywają kolory poszczególnych pól.	– projektują ramki do narysowanego obrazka postaci, – kolorują pola z odpowiednią liczbą kropek, w zależności od swojego wieku, – kolorują rysunek w zależności od swojej płci, – kolorują oczy na kolor swoich oczu, – dorysowują włosy o długości i w kolorze swoich włosów, – kończą rysować linie pionowe.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zapoznanie z placem zabaw i znajdującymi się na nim urządzeniami.
Zapoznanie z regulaminem placu zabaw oraz z instrukcjami korzystania z poszczególnych urządzeń znajdujących się na placu. Zwrócenie uwagi na zastosowane symbole graficzne i wyjaśnienie ich znaczenia.
- Ustalenie sygnału lub znaku informującego o powrocie do przedszkola albo potrzebie natychmiastowej zbiórki.
- Zabawa bieżna *Lis i kury*.

Szarfa.

N. wyznacza linię startu (ogród) i linię mety (kurnik). Za pomocą wyliczanki wybiera dziecko, które będzie lisem. Oznacza je szarfą. *Lis* staje w połowie drogi między startem a metą. Na polecenie N. *kury* mają za zadanie dobiec do *kurnika*, czyli linii mety. *Lis* próbuje je złapać. Złapana *kura* (dotknięte dziecko) staje się *lisem*. Zabawę powtarzamy kilka razy.

III

- Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Z kamyka na kamyk*.

Skakanki, szarfy.

Dzieci siedzą w rzędzie po jednej stronie sali. N. oznacza, np. skakankami, miejsce, gdzie płynie strumyk. Następnie rozkłada w środku strumyka szarfy (kamienie w strumyku), tworząc z nich koła. Dzieci kolejno przedostają się na drugi brzeg strumyka, przeskakując obunóż z kamienia na kamień (wskazują do środka szarfy). Starają się nie zamoczyć nóg.

Należy zwrócić uwagę, aby nogi dzieci podczas skoku pozostawały złączone.

- Zapoznanie z salą zabaw.

Kartoniki do zapisania nazw kącików zainteresowań, flamaster.

N. prosi dzieci, aby rozejrzały się po sali i zaproponowały nazwy dla znajdujących się w niej kącików zainteresowań. Następnie zapisuje je na kartonikach i prosi o umocowanie w odpowiednim miejscu, np. *Kącik fryzjerski*, *Kącik lalek*, *Kącik książki* (nazwy kącików zależą od kreatywności dzieci). Dzieci przypominają zasady zachowania obowiązujące w kącikach zainteresowań. N. zwraca szczególną uwagę na szanowanie zabawek i utrzymywanie porządku w sali.

- Słuchanie piosenki *Wspomnienia z wakacji* (sł. i muz. J. Kucharczyk) w wykonaniu N. (lub jej nagrania z płyty CD).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Wspomnienia z wakacji*.

Choć wa - ka - cje się skoń - czy - ty, cho - ciał mi - nął wo - lny czas,
 ma - my ty - le wspo - mnień, ty - le pię - knych zdjęć z wcz - a - sów i wy - ja - zdów,
 ze sło - ne - cznych miejsc. Gdzie gó - ry wy - so - kie, je - zior sre - brnych blask, gdzie
 mo - rze błę - ki - tne, pia - sek zło - tych plaż. Jest ty - le pię - knych miejsc,
 wa - rto zwie - dzić je i wró - cić kie - dyś tam, za rok czy za lat pięć.

1. *Choć wakacje się skończyły,
choć minął wolny czas,
mamy tyle wspomnień,
tyle pięknych zdjęć
z wczasów i wyjazdów,
ze słonecznych miejsc.*

*Jest tyle pięknych miejsc,
warto zwiedzić je
i wrócić kiedyś tam,
za rok czy za lat pięć.*

2. *Warto zwiedzić całą Polskę
od Bałtyku aż do Tatr.
Poznać inne kraje,
lecz pamiętać też –
tam, gdzie babcia, dziadek
jest przeczudna wieś.*

Ref.: *Gdzie góry wysokie,
jezior srebrnych blask,
gdzie morze błękitne,
piasek złotych plaż.*

Ref.: *Gdzie góry...*

- Określenie nastroju melodii piosenki (wesoła, smutna, zachęca do słuchania, maszerowania, do tańca).
- Rozmowa na temat miejsc, w których dzieci spędzały wakacje, z wykorzystaniem widokówek, zdjęć, plakatów.

Widokówki, zdjęcia, plakaty przedstawiające sposoby spędzania dzieci czasu w wakacje.

N. zwraca uwagę, aby formułowane przez dzieci zdania były krótkie i pełne treści, np.: *Wakacje spędziłem nad jeziorem. W górach mieszka moja babcia. Pływałem statkiem po morzu.*

- Zabawa rytmiczna *Gdzie spędziliśmy wakacje?*

Odtwarzacz CD, wersja instrumentalna piosenki *Wspomnienia z wakacji*.

Dzieci swobodnie maszerują w określonym kierunku, w rytmie nagrania zwrotki melodii piosenki. Na przerwę w nagraniu muzyki N. wypowiada zdanie w ustalonym przez siebie rytmie. Najpierw powtarzają je wybrane dzieci, a następnie cała grupa: *Piasek na plaży, szumiące fale, nasze wakacje były wspaniałe. W górach miło płynie czas. Słyszysz? Echo woła nas. Teraz oczy zamykamy, czas wakacji wspominamy.*

$\frac{2}{4}$  ||

Pia - sek na pla - ży szu - mią - ce fa - le na - sze wa - ka - cje by - ły ws pa - nia - ie

$\frac{2}{4}$  ||

W gó - rach mi - ło pły - nie czas Sły - szysz? E - cho wo - ła nas

$\frac{4}{4}$  ||

Te - raz o - czy za - my - ka - my czas wa - ka - cji wspo - mi - na - my

Wrzesień, tydzień 1

Dzień 2

To jestem ja Moje ulubione zajęcia

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Organizacja kącika wakacyjnego oraz nadanie mu wymyślonej przez dzieci nazwy. Gromadzenie w kąciku pamiątek przywiezionych z wakacji. Opowiadanie o pamiątkach. Zwrócenie uwagi na konieczność szanowania cudzej własności. *Zabawy na zielonej łące* – ćwiczenie orientacji na kartce. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1.
- II.1. *Jak lubię spędzać wolny czas* – słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby *Przyjaciel*. Cele: rozwijanie umiejętności wypowiedzania się w określonych sytuacjach, przygotowanie do nauki czytania.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 1. Cel: rozumienie potrzeby dbania o prawidłową postawę ciała.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem celowania – *Rzut do celu*. Poznawanie roślinności znajdującej się na terenie ogrodu przedszkolnego.
- III. Zabawa z elementem czworakowania – *Przejdź pod przeszkodą*. Zwiedzanie przedszkola. Obserwowanie pracy wykonywanej w poszczególnych pomieszczeniach. Poznanie drogi ewakuacyjnej i znajdujących się na niej symboli. Zabawa rozwijająca zmysł dotyku – *Worek z niespodzianką*. Zabawa ruchowa *Nowe figury* – poznanie figur tanecznych do zabawy z piosenką *Wspomnienia z wakacji*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 8, II 3, II 11, III 2, III 3, III 4, III 6, III 8, IV 2, IV 4

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności wypowiedzania się w różnych sytuacjach,
- przygotowanie do nauki czytania,
- rozumienie potrzeby dbania o prawidłową postawę ciała.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat opowiadania, ilustracji w książce oraz na temat swoich ulubionych zwierząt, owoców, pojazdów i zabawek,
- przelicza zdania w wypowiedzi,
- przyjmuje prawidłową postawę podczas ćwiczeń.

Przebieg dnia

I

- Organizacja kąpki wakacyjnego.
Zeszyt Wymyślanki – Nazywanki, kartonik do zapisania wymyślonej przez dzieci nazwy kąpki wakacyjnego, flamaster, pamiątki przywiezione przez dzieci z wakacji.

Dzieci wspólnie z N. znajdują w sali miejsce, gdzie zorganizują kąpki wakacyjny. Wymyślają dla niego nazwę, którą N. zapisuje na kartoniku oraz w zeszycie *Wymyślanki – Nazywanki*. Umieszczają nazwę w ustalonym wcześniej miejscu. Gromadzą w kąpki przyniesione z domu pamiątki z wakacji. Opowiadają o nich.



Sugestie wychowawcze

N. przypomina dzieciom o konieczności szanowania cudzej własności. Wyjaśnia, że każda pamiątka ma swojego właściciela. Jest dla niego bardzo ważna i wszyscy muszą dbać o to, aby nie została zniszczona. Wspólnie z dziećmi ustala zasady związane z szanowaniem cudzej własności.

- Zabawy na zielone łące – ćwiczenie orientacji na kartce.

Dla każdego dziecka: zielona kartka, sylweta kwiatka wyciętego z papieru.

N. układa na stołach zielone kartki (łąka). Każde z dzieci umieszcza na kartkach wycięte z papieru kwiatki zgodnie z poleceniem N., np. z prawej strony łąki, na górze łąki, na dole łąki, z lewej strony łąki, na środku łąki. Następnie dzieci dobierają się w pary i samodzielnie redagują polecenia dla swojego partnera.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 9).

II

Zajęcia 1. *Jak lubię spędzać wolny czas – słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby Przyjaciół.*

- Zabawa na powitanie – *Uśmiech na miły początek dnia.*

Dzieci siedzą w kole. N. przesyła na powitanie uśmiech do dziecka siedzącego po jego prawej stronie, dziecko przekazuje go dalej. Zabawa kończy się, gdy uśmiech wróci do N.



- Słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby *Przyjaciół.*

Książka (s. 4–5) dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

To były wakacje! Każdy przedszkolak z zerówki, do której chodzi Olek, chciał opowiedzieć o swoich i każdy próbował zrobić to jako pierwszy. W sali było gwarno jak w ulu pełnym pszczół.

– Moje były najlepsze! Widziałam wulkany! – chwaliła się Kasia.

– A moje lepsze od najlepszych – przekonywał Piotrek.

– Spokojnie, kochani. Mamy dużo czasu. Proszę, najpierw opowiada Ola – pani uczyła klasę.

Najdłużej mówił Grzesiek, który był za granicą w Disneylandzie. Wszyscy słuchali jego opowieści. Za to Olek nie wzbudził zainteresowania.

– Byłeś u babci na wsi? Tam nie ma multikina ani Disneylandu, ani aquaparku. Nigdy nie pojechałbym na wieś! – stwierdził Grzesiek i zadął zadarty nos.

Olek się nie spieszył.
 – Aquaparku nie ma, ale jest rzeka, są drzewa i krowie placki.
 Dzieciaki nadstawiły uszu. Rzekę i drzewa widziało wielu, choćby w Warszawie, ale krowie placki...?
 Olek uśmiechnął się w duchu, nie zamierzał jednak zdradzić wszystkiego od razu.
 – Gdybym był na wsi sam, to nawet krowie placki nie byłyby ciekawe, ale już pierwszego dnia, nad rzeką, poznałem kilkoro dzieci i z jednym się zaprzyjaźniłem.
 – On poczęstował cię krowimi plackami? – spytał Franek.
 Olek z trudem powstrzymał śmiech. – Nauczył mnie pływać żabką. Pokażę wam na basenie. – Opowiedział jeszcze o różnych zabawach, które wymyślił z nowym przyjacielem. – Weszliśmy na wszystkie drzewa w sadzie dziadków. A na jabłonce mieliśmy dom. Najprawdziwszy. Piętrowy!
 – Ła! – zachwyciły się dzieci. Nawet Grzesiek nie ukrywał podziwu.
 – W domku na drzewie bawiliście się w pieczenie krowich placków? – zapytała Jola.
 – No, co ty! Jeździliśmy między nimi na rowerach po nierównej łące. Codziennie był nowy wyścig. Kto się przewrócił i spadł na placek, ten pędził do domu, żeby się umyć i przebrać. – Olek uśmiechnął się na wspomnienie kraks rowerowych. – Raz, w jednym wyścigu, Zosia pobrudziła aż trzy pary spodni.
 – Zosia? Zaprzyjaźniłeś się z dziewczyną? Chłopców tam nie było? – zdziwili się Grzesiek, Piotrek, Franek i Mirek.
 – Byli, ale nie tacy fajni i pomysłowi jak Zosia – odpowiedział Olek.
 – Dziwny jesteś – mruknął Grzesiek.
 – Wcale nie! – zaprotestowała Ola. Nie mogła zrozumieć, dlaczego przyjaźń chłopca z dziewczyną tak bardzo zdumiała kolegów. – Nie ma w tym nic dziwnego, tak jak w przyjaźni psa z kotem – wytłumaczyła Grześkowi.
 Olek nie protestował, chociaż porównanie jego i Zosi do psa i kota nie bardzo mu odpowiadało. Z tego wszystkiego zapomniał wyjaśnić, dlaczego krowie placki nie nadają się do jedzenia. Ale wy na pewno się domyśliście...?

- Rozmowa na temat opowiadania.
 N. zadaje dzieciom pytania, np.: *O czym dzieci rozmawiały w przedszkolu? Gdzie dzieci spędzały wakacje? Dlaczego Grześkowi nie podobał się wyjazd na wieś? Co w opowiadaniu Olka najbardziej zainteresowało dzieci? Co to są krowie placki?* N. wyjaśnia dzieciom, co to są krowie placki, o ile nie zostało to wystarczająco przez nie wytłumaczone.



- Zabawa ruchowa *Stop-klatka. Tamburyn.*
 N. gra na tamburynie. Dzieci biegają. Na przerwę w muzyce zatrzymują się i przyjmują pozycję odpowiadającą ich ulubionemu zajęciu. Stoją nieruchomo, a N. wykonuje zdjęcia.



- Wprowadzenie pojęcia *zdanie.*
Dla każdego dziecka: książka (s. 4–5), białe kartoniki.
 N. wypowiada zdania na temat ilustracji umieszczonych w książce. Między zdaniami robi przerwy. Tłumaczy, że te wypowiedzi między przerwami to zdania. Prosi, aby dzieci wysłuchały jeszcze raz jego wypowiedzi i ułożyły tyle białych kartoników, ile usłyszą zdań (na temat każdej ilustracji N. wypowiada nie więcej niż 3 proste zdania). Potem chętne dzieci wypowiadają się na temat: *Jak Olek spędził wakacje?* Starają się mówić pełnymi zdaniami i robić wyraźne przerwy między nimi. N. zapisuje wypowiedzi dzieci na kartce. Następnie kolejno je czyta. Dzieci liczą na palcach zdania.



- Zagadki ruchowe *Co najbardziej lubię robić w wolnym czasie?*
 N. nawiązuje do treści opowiadania, mówiąc np.: *Olek podczas pobytu na wsi najbardziej lubił zabawy z rówieśnikami. A co wy lubicie robić najbardziej w wolnym czasie?* Chętne dziecko odpowiada na pytanie odpowiednim ruchem ciała. Pozostałe dzieci najpierw naśladują ruch, a potem odgadują nazwę czynności. Dziecko, któremu udało się prawidłowo rozwiązać zagadkę, pokazuje ruchem swoją ulubioną czynność.



Sugestie wychowawcze

N. zwraca uwagę na przestrzeganie kolejności wypowiadania się. Dziecko może podać rozwiązanie zagadki dopiero wtedy, gdy podniesie do góry rękę i N. udzieli mu głosu.

Dzieci:

- wypowiadają się na temat ulubionych zwierząt, owoców, pojazdów i zabawek Olka i Ady,
 - rysują swoje ulubione zwierzęta, owoce, pojazdy, zabawki,
- | | |
|---|---------------------------------|
| – kolorują pola według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty. | – kończą rysować linie pionowe. |
|---|---------------------------------|



- Zabawa ruchowa *Co lubią Olek i Ada?*

Tamburyn.

Dzieci maszerują w rytmie granym przez N. na tamburynie. Na przerwę w muzyce N. wydaje polecenie: *Pokaż, w jaki sposób porusza się zwierzę, które Olek najbardziej lubił. Pokaż, jak Ada jeździła na hulajnodze. Naśladuj ruchy robota – zabawki Olka. Połóż się na plecach na podłodze i pokaż, jak kręcić pedałami w czasie jazdy na rowerze.*

- Wypowiadanie się na temat swoich ulubionych zwierząt, owoców, zabawek, pojazdów.

Karta pracy, cz. 1, nr 5 dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w półkolu. Wychodzą na środek, pokazują kolejno innym dzieciom wykonaną przez siebie Kartę pracy nr 5 i opowiadają o swoim ulubionym zwierzęciu, owocu, pojeździe, ulubionej zabawce. Dzieci, które w danej kategorii narysowały to samo, podnoszą ręce do góry. W ten sposób dziecko odnajduje w grupie osoby, które mają podobne upodobania. Dziecko odpowiada na pytania, np.: *Co czujesz, gdy ktoś lubi to co ty? Porównaj wasze rysunki.* (Dziecko, które narysowało to samo, wychodzi na środek i staje obok). *Przedstawiają tę samą np. zabawkę. Czym się różnią, a w czym są podobne?* N. zwraca uwagę na różnice między ludźmi i na fakt, że w grupie może się zdarzyć, że nie znajdziemy nikogo podobnego do siebie, ale to nam nie przeszkadza bawić się razem i miło spędzać czas. Dzieci odpowiadają na pytanie: *Jaki byłby świat, gdyby wszyscy ludzie byli tacy sami?* N. podsumowuje wypowiedzi dzieci, zwracając uwagę na fakt, że różnice między ludźmi czynią świat ciekawszym.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 1.

Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii, woreczek dla każdego dziecka (czerwony, zielony, niebieski lub żółty), cztery krążki (czerwony, zielony, żółty, niebieski), bębenek, tamburyn, tekturowe pudełko.

- Wprowadzenie do zajęć.
Dzieci maszerują po obwodzie koła, rytmicznie licząc do czterech, przy czym na cztery kładą akcent (wypowiadają głośniej). N. wręcza każdemu dziecku woreczek (czerwony, zielony, niebieski, żółty), który będzie potrzebny do kolejnych zabaw.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wyścigi rzędów*.
N. układa wzdłuż jednej linii (w pewnej odległości od siebie) cztery krążki w różnych kolorach. Przy dźwiękach bębna dzieci biegają, trzymając woreczki w rękach (ze względów bezpieczeństwa należy zwrócić uwagę, aby dzieci omijały krążki). Na przerwę w muzyce ustawiają się w rzędzie za krążkiem, który ma taki sam kolor jak ich woreczek. Kładą woreczek na głowie, prostują plecy i opuszczają ręce wzdłuż ciała. N. zwraca uwagę na konieczność dbania o prawidłową sylwetkę. Informuje, który rząd zwyciężył.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Z ręki do ręki*.
Dzieci leżą na plecach. Trzymają woreczek w jednej ręce. Na sygnał N. unoszą w górę biodra, przekładają pod nimi woreczek do drugiej ręki i opuszczają biodra.
- Ćwiczenia tułowia *Dotknij, klaśnij*.
Dzieci stoją w rozszpce, w lekkim rozkroku. Woreczek układają między nogami. Na raz pochylają się w przód, utrzymując nogi wyprostowane w kolanach. Dotykają leżącego na podłodze woreczka obiema rękami. Na dwa prostują się i klaszczą nad głowami.
- Zabawa na czworakach – *Mijanka na czworakach*.
Dziewczynki, w pozycji na czworakach, ustawiają się po jednej stronie sali, a chłopcy po drugiej stronie sali. Woreczek trzymają pod brodą. Przechodzą na drugą stronę sali, mijając się ostrożnie z grupą idącą z naprzeciwka. Starają się nie upuścić woreczka. Jeśli tak się stanie, podnoszą go i idą dalej.

- Zabawa z elementem rzutu – *Rzuć i złap*.
Dzieci stoją w rozсыpcy. Na sygnał N., np. jednorazowe uderzenie w bębenek, podrzucają woreczek i starają się złapać go w obie ręce. Podwójne uderzenie w bębenek przerywa aktywność. Dzieci stają z wyprostowanymi plecami, trzymając woreczek w ręce. Oddychają rytmicznie.
- Zabawa bieżna *Kolorowe koła*.
N. trzyma w ręce cztery kolorowe krążki. Dzieci biegają przy dźwiękach tamburynu. Na przerwę w muzyce N. podnosi np. w lewej ręce krążki niebieski i żółty, a w prawej – czerwony i zielony. Dzieci, kierując się kolorami krążków trzymanyh przez N. w prawej lub lewej ręce, tworzą odpowiednie, dwukolorowe koła.
- Ćwiczenie mięśni brzucha – *Nogi w górę*.
Dzieci leżą na plecach. Nogi uginają w kolanach i ustawiają na podłodze skulnie. Woreczek wkładają między stopy. Na sygnał N. (uderzenie w bębenek) podnoszą nogi pionowo w górę, trzymając woreczek między stopami. Na dwa uderzenia w bębenek wracają do pozycji wyjściowej, czyli ustawiają nogi skulnie na podłodze.
- Zabawa z elementem skoku – *Przeskocz woreczek*.
Dzieci układają woreczki w niewielkiej odległości od siebie, w 4 rzędach (według kolorów). Ustawiają się w rzędzie za woreczkami. Przeskakują kolejno między nimi obunóż, starając się nie nadepnąć na żaden z nich. N. zwraca uwagę, aby podczas skoku nogi były złączone.
- Zabawa z elementem równowagi – *Na wąskiej drodze*.
Woreczki, jak w poprzednim ćwiczeniu, są ułożone w czterech rzędach według kolorów, z tym że teraz są one bardzo blisko siebie (woreczki dotykają się). Dzieci idą po uformowanej z woreczków ścieżce stopa za stopą. Zwracają uwagę na zachowanie prawidłowej sylwetki – proste plecy.
- Ćwiczenie stóp – *Skrzynia skarbów*.
N. ustawia tekturowe pudełko, a z każdego jego boku układa jeden krążek (czerwony, zielony, żółty, niebieski). Dzieci ustawiają się przed krążkami zgodnie z kolorami swoich woreczków. Kolejno układają woreczek na krążku, podnoszą go palcami dowolnej stopy i wrzucają do pudełka.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci leżą na plecach. Woreczek układają sobie na brzuchu. N. włącza nagranie spokojnej melodii. Dzieci rytmicznie oddychają, wsłuchując się w dźwięki muzyki, i obserwują, jak woreczek unosi się i opada.
- Zakończenie zajęć.
Dzieci maszerują jedno za drugim po obwodzie koła. Wrzucają kolejno woreczki do tekturowego pudełka.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Rzut do celu*.
Tekturowe pudełko lub obręcz, woreczek dla każdego dziecka.
N. ustawia pudełko (może to być również obręcz) w niewielkiej odległości od dzieci. Dzieci rzucają woreczkiem z wyznaczonej linii, starając się trafić do pudełka. Dzieci, którym się to udało, ponownie ustawiają się w rzędzie. Pozostałe stają z boku i dopingują swoich rówieśników. N. przesuwa pudełko nieco dalej i zabawa zaczyna się od początku, aż do chwili wyłonienia *Mistrza rzutów do celu*.
- Poznawanie roślinności występującej na terenie ogrodu przedszkolnego.
Szkló powiększające dla każdego dziecka.
Dzieci wspólnie z N. oglądają różne gatunki roślin występujące na terenie ogrodu przedszkolnego. Oglądają je przez szkló powiększające. Słuchają opowiadanych przez N. ciekawostek na ich temat. N. zwraca uwagę na konieczność szanowania roślin.

III



- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Przejdź pod przeszkodą*.
Bębenek.
Dzieci maszerują parami po sali przy dźwiękach bębena. W czasie przerwy w muzyce jedno dziecko staje w rozkroku, drugie przechodzi między jego nogami na czworakach, następnie wstaje, podaje rękę partnerowi. Gdy usłyszą dźwięk bębena, kontynuują marsz. W czasie kolejnej przerwy w muzyce następuje zmiana ról.

- Zwiedzanie przedszkola.
Dzieci wspólnie z N. zwiedzają przedszkole. Obserwują pracę wykonywaną w poszczególnych pomieszczeniach, witają się z pracującymi tam osobami, przedstawiają się. N. zwraca uwagę na drogę ewakuacyjną i znajdujące się na niej symbole.
- Zabawa rozwijająca zmysł dotyku – *Worek z niespodzianką*.
Worek, różne przedmioty, np.: długopis, książka, łyżka, piłka, samolot, samochód.
N. umieszcza w worku przedmioty związane z różnymi zainteresowaniami. Dziecko wkłada rękę do worka i odgaduje, kierując się dotykiem, jaki przedmiot trzyma w ręce. Następnie wymienia, z jakim hobby może być on związany, np.: długopis – pisanie wierszy, opowiadań; książka – czytanie; łyżka – gotowanie; piłka – gra w piłkę.
- Zabawa ruchowa *Nowe figury* – poznanie figur tanecznych do zabawy z piosenką *Wspomnienia z wakacji* (przewodnik cz. 1, s. 13).
Odtwarzacz CD, wersja instrumentalna piosenki *Wspomnienia z wakacji*, sztyfona chusta dla każdego dziecka.
Dzieci swobodnie maszerują w rytmie melodii piosenki. Podczas przerwy w nagraniu muzyki naśladują ruchy proponowane przez N. (z wykorzystaniem chust).



Wrzesień, tydzień 1

Dzień 3

To jestem ja

Moje imię

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Poznanie zapisu graficznego swojego imienia. Układanie schematu imienia – przeliczanie liter. Ozdabianie wizytówki według własnego pomysłu. Zabawa integracyjna *Poznajmy się*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1.
- II.1. *Moja wizytówka* – zabawy z literami. Cele: stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających wyzwaniu pozytywnej motywacji do nauki czytania, rozpoznawanie i nazywanie różnych stanów emocjonalnych, wdrażanie do przestrzegania zasady wypowiedzania się w określonej kolejności, rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Wspomnienia z wakacji*. Cel: poznawanie nowej piosenki.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa kształtująca umiejętność współpracy w zespole – *Który rząd zwycięży?* Porównywanie grubości pni drzew rosnących na terenie ogrodu przedszkolnego.
- III. Zabawa z elementem równowagi – *Pajęczce powitania*. Rysowanie kredkami ulubionych przedszkolnych zajęć. Wypowiadanie się na ich temat. Ćwiczenie pamięci – łączenie w pary rysunku przedstawiającego zajęcia przedszkolne z imieniem dziecka.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 1, II 2, II 6, III 2, III 3, III 4, III 8, IV 2, IV 3, IV 6, IV 7, IV 12

Cele ogólne

- stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających wyzwaniu pozytywnej motywacji do nauki czytania,
- rozpoznawanie i nazywanie różnych stanów emocjonalnych,
- umuzykalnianie dzieci,
- utrwalanie pojęć: *przygrywka, zwrotka, refren*,
- wyrabianie reakcji na ustalone sygnały.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje zapis graficzny swojego imienia,
- dokonuje analizy i syntezy sylabowej swojego imienia,
- rozpoznaje i nazywa emocje: radość, smutek, strach, złość,
- wyraża muzykę ruchem,

- rozróżnia przygrywkę; wie, z ilu zwrotek składa się piosenka i czy ma refren,
- reaguje odpowiednio na ustalone sygnały.

Przebieg dnia

I

- Samodzielne ozdabianie swoich wizytówek.
Dla każdego dziecka: białe kartoniki, kredki, wizytówka z napisanym na komputerze i wydrukowanym imieniem naklejona na sztywny papier.
N. każdemu dziecku wręcza jego wizytówkę – kartonik z zapisanym imieniem. Dziecko liczy, ile jest w nim liter (jeśli imię jest długie i dziecko ma trudności z liczeniem, N. mu pomaga). Układa obok wizytówki odpowiednią liczbę białych kartoników (tworzy schemat wyrazu, ale N. nie wprowadza jeszcze tego pojęcia). Następnie ozdabia wizytówkę według własnego pomysłu.
- Zabawa integracyjna *Poznajmy się*.
Obrazki przedstawiające osoby wyrażające emocje: smutek, złość, radość, strach.
Dzieci siedzą w kole. N. pokazuje im obrazki przedstawiające osoby wyrażające różne emocje. Dzieci nazywają emocje, jakie przedstawiają miny osób z obrazków. N. wybiera jeden obrazek i podnosi go do góry. Dzieci wypowiadają kolejno swoje imię z emocją przedstawioną przez osobę z obrazka.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 9).

II

Zajęcia 1. Moja wizytówka – zabawy z literami.

- Zabawa na powitanie.
Dzieci siedzą w kole. N. wita dzieci, których imiona rozpoczynają się sylabą, np. *ma*. Dzieci te wstają, obiegają koło i wracają na swoje miejsca. Kiedy usiądą, witają wszystkich, mówiąc: *Dzień dobry*. N. zwraca uwagę na to, aby każde dziecko zostało powitane.
- Odnajdywanie wizytówek w sali – zabawa *Czy wszyscy są obecni?*
Wizytówki z napisanymi na komputerze imionami dzieci, naklejone na sztywny papier, bębenek.
N. umieszcza wizytówki dzieci w różnych miejscach sali. Dzieci biegają w rytmie wygrywanym przez N. na bębenku. Na przerwę w muzyce odszukują swoją wizytówkę i ustawiają się obok niej (jeśli w grupie jest kilkoro dzieci o tym samym imieniu, N. zapisuje na wizytówce, obok imienia, pierwszą literę ich nazwiska i informuje o tym dzieci). Po sprawdzeniu przez N. poprawności wykonania zadania dzieci odnajdują wizytówki, pod którymi nikt nie stanął. Z pomocą N. odczytują zapisane na nich imiona. Wybrane dzieci dzielą imiona na sylaby, klaszcząc, a następnie czynność tę powtarzają wszystkie dzieci. N. wprowadza pojęcie *sylaba*. W przypadku gdy wszystkie dzieci są w tym dniu obecne w przedszkolu i pod każdą wizytówką ktoś stał, N. wybiera jedno imię i prosi wskazane dziecko o jego podział na sylaby, a następnie pozostałą część grupy o powtórzenie tego, co powiedział kolega/powiedziała koleżanka.
- Przeliczanie sylab w imionach – *Jabłka z sylabami*.
Kartoniki z narysowaną różną liczbą jabłek (liczba jabłek musi być zgodna z liczbą sylab występujących w imionach dzieci), odtwarzacz CD, nagranie muzyki tanecznej.
N. rozkłada na dywanie kartoniki. Włącza nagranie muzyki tanecznej. Dzieci tańczą w dowolny sposób. Na przerwę w nagraniu muzyki stają przy kartoniku, na którym narysowanych jest tyle jabłek, ile sylab jest w ich imieniu. Na polecenie N. wybrane dzieci wymawiają głośno swoje imię, wyklaskując jednocześnie poszczególne sylaby.
- Ćwiczenie syntezy słuchowej – *Jakie to imię?*
Wizytówki z imionami dzieci.
Dzieci siedzą w kole. N. wymawia wybrane przez siebie imię dziecka z grupy, dzieląc je na sylaby. Dzieci dokonują syntezy, a właściciele imion wstają, podchodzą do swoich wizytówek i stają na jednej nodze. Pozostałe dzieci liczą w wolnym tempie do trzech.
- Zabawa z kostką literową. Wprowadzenie pojęcia *litera*.
Wizytówki z imionami dzieci, kostka z literami: a, o, i, u, k, l.
Dzieci siedzą w kole. Przed sobą układają wykonane rano wizytówki. Wybrane dziecko rzuca kostką (najlepiej, aby na jej bokach znajdowały się litery: **a, o, i, u, k, l**). Pokazuje literę, którą wylosowało (nie nazywa litery, chyba że samo wyjdzie z taką inicjatywą). N. odczytuje ją i wprowadza pojęcie

litera (znak graficzny). Dzieci odszukują literę w swoich imionach. Określają miejsce jej występowania w graficznym zapisie imienia, mówiąc np.: *W moim imieniu ta litera jest pierwsza, druga, trzecia.*



- Zabawa ruchowa *Zwierzęta i ich ulubione litery.*

Obrazki przedstawiające różne zwierzęta, kartoniki z literami, które występują na początku nazw zwierząt umieszczonych na obrazkach, trójkąt, wizytówka z imieniem dla każdego dziecka.

Dzieci trzymają w rękach swoje wizytówki. Wspólnie z N. rozkładają na dywanie obrazki przedstawiające różne zwierzęta. Obok każdego obrazka układają kartonik z literą. Na polecenie N.: *Idziemy na wycieczkę*, dzieci spacerują między obrazkami i literami. Na hasło *Stop*, zatrzymują się przy najbliższej leżącym obrazku. N. wskazuje dziecko, które nazywa przedstawione na nim zwierzę, a następnie sam odczytuje głośno literę znajdującą się obok obrazka (jeżeli dzieci potrafią, robią to samodzielnie). Informuje dzieci, że dźwięk ten słychać na początku imienia tego zwierzęcia, a zapisujemy go za pomocą takiej właśnie litery. Dziecko, które zostało wcześniej wskazane przez N., próbuje zgadnąć, jak ma na imię zwierzę z obrazka (wymyśla samodzielnie imię, które zaczyna się na podaną wcześniej przez N. głoskę). Chętne dzieci kolejno podają inne, wymyślone przez siebie, propozycje. N. powtarza zabawę kilkakrotnie. Podczas kolejnych przerw w muzyce wskazuje dzieci, które stoją obok niewybranych wcześniej obrazków. W drugiej części zabawy dzieci, trzymając wizytówki w rękach, kontynuują marsz przy dźwiękach trójkąta. Na przerwę w muzyce ustawiają się obok obrazka zwierzęcia, przy którym leży taka litera, jaką mogą odnaleźć w zapisie graficznym swojego imienia – obojętnie w którym miejscu. N. podchodzi do każdego dziecka i sprawdza poprawność wykonania zadania. Dzieci wskazują na swojej wizytówce powtarzającą się literę.

- Podsumowanie zabaw, nazywanie emocji.

Dla każdego dziecka: koperta z obrazkami przedstawiającymi postacie wyrażające emocje: smutek, złość, radość, strach.

N. układa przed dziećmi koperty, w których znajdują się obrazki z postaciami wyrażającymi emocje. Zadaje dzieciom pytania związane z przebiegiem dotychczasowych zajęć, np. *Jaki masz teraz nastrój? Co czujesz, kiedy bawimy się w liczenie sylab? Co czujesz podczas zabaw z literami? Co czujesz, kiedy ktoś wymawia twoje imię?*

- Zabawa z wykorzystaniem elementów z wyprawki.



Wyprawka, wypychanka (buzie) dla każdego dziecka.

Dzieci wypychają obrazki buź z Wyprawki. Omawiają je z N. Mówią, jakie emocje są przedstawione na obrazkach buź. Następnie N. podaje kilka sytuacji, np. *Dostałeś wymarzony prezent., Kolega nie zaprosił cię na urodziny*, dzieci zastanawiają się i podnoszą odpowiedni obrazek buzi – adekwatny do podanej sytuacji.



Karta pracy, cz. 1, nr 6

Karta pracy, cz. 1, nr 6

Dzieci:

- nazywają miny, jakie przedstawiają buzie; rysują to, co wywołuje u nich smutek, złość, strach i radość,
- kolorują rysunki buź.
- rysują strzałki po śladach.



Karta pracy, cz. 1, nr 7

Karta pracy, cz. 1, nr 7

Dzieci:

- oglądają kartoniki z imionami dzieci,
- nakleją kartoniki ze swoim imieniem (przygotowane wcześniej przez N.),
- odszukują litery ze swojego imienia w innych przedstawionych imionach, otaczają je pętlami,
- rysują miny na buziach według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty, kolorują buzie.
- rysują strzałki po śladach, a potem – samodzielnie.



- Przyporządkowanie buź z minami do odpowiednich sytuacji na obrazkach.

Dla każdego dziecka: Wyprawka, karta J, nożyczki, klej.

Dzieci wycinają buzie z minami i nakleją je na odpowiednich obrazkach. Nazywają emocje przedstawione na buziach.



Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Wspomnienia z wakacji*.

- Zabawa ruchowa *Szybko, wolno*.

Bębenek.

Dzieci maszerują po okręgu zgodnie z akompaniamentem wykonywanym na bębnie przez N:

- miarowe uderzenia – marsz,
- delikatne, szybkie uderzenia – bieg na palcach drobnymi krokami,
- uderzenia mocniejsze, w wolnym tempie – przeskoki z nogi na nogę zgodnie z rytmem.

N. zwraca uwagę na prawidłową postawę, wysokie unoszenie kolan podczas marszu, stawianie stopy od palców do pięty, poruszanie się zgodnie z rytmem instrumentu. Uświadamia dzieciom, że bębenek *podpowiada*, w jaki sposób należy się poruszać, dlatego ruchy należy wykonywać zgodnie z jego rytmem.

- Nauka piosenki *Wspomnienia z wakacji* fragmentami, metodą ze słuchu (przewodnik cz. 1, s. 13). Dzieci powtarzają fragmenty piosenki śpiewanej przez N.



- Rozmowa na temat budowy piosenki (utrwalanie pojęć: *refren, zwrotka, przygrywka*).

- Zabawa ruchowa *Zwrotka, refren*.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Wspomnienia z wakacji*.

Dzieci swobodnie maszerują w określonym kierunku w rytmie piosenki. Kiedy usłyszą refren, zatrzymują się i, śpiewając, miarowo klaszczą.

- Zabawa rozwijająca poczucie rytmu – *Echo*.

Dzieci zajmują miejsca przed prowadzącą i powtarzają proponowane przez nią rytmy.



- Zabawa wyrabiająca reakcję na dźwięki o różnym natężeniu – *Żagle*.

Szyfonowa chusta dla każdej czwórki dzieci, tamburyn.

Dzieci dobierają się w czwórki. Trzymają w rękach rogi dużych, szyfonowych chust. Na dźwięki tamburynu (najpierw ciche, potem coraz głośniejsze) powoli unoszą chusty w górę – *wiatr wydyma żagle*. Kiedy dźwięki tamburynu stają się coraz bardziej ciche, powoli opuszczają ręce, przechodzą do przysiadu, kładą chusty na dywan – *wiatr przestaje wiać*.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa kształtująca umiejętność współpracy w zespole – *Który rząd zwycięży?*

Gwizdek.

Dzieci są ustawione jedno za drugim w dwóch rzędach. Na sygnał N. (np. dźwięk gwizdka) kolejno pokonują biegiem wytyczoną trasę. Następne dziecko może rozpocząć bieg dopiero wtedy, gdy poprzednie dziecko dotknie jego ręki. Wygrywa rząd, który pierwszy pokona wyznaczoną trasę.

- Porównywanie grubości pni drzew rosnących na terenie ogrodu przedszkolnego.

Kolorowy sznurek różnej długości dla każdego dziecka, nożyczki.

N. wręcza dzieciom kolorowe sznurki różnej długości. Dzieci podchodzą do wybranych przez siebie drzew (jeśli w ogrodzie nie ma drzew, można wykorzystać elementy zabawek) i mierzą ich obwód. Trzymają palec w miejscu, w którym należy odciąć sznurek, i podchodzą do N., która odcina go nożyczkami. Następnie porównują między sobą długości sznurków i odnajdują najgrubsze drzewo (lub najgrubszy element).



Czynności samoobsługowe

N. podczas ubierania i rozbierania się dzieci zachęca do niesienia sobie wzajemnej pomocy, szczególnie w czasie zasuwania suwaków i wiązania butów.

III



- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Pajęcze powitania*.
Odtwarzacz CD, nagranie muzyki do marszu, biegów, podskoków.
N. włącza nagranie muzyki. Dzieci maszerują lub podskakują. Na przerwę w nagraniu muzyki witają się, unosząc stopę i dotykając nią stopy innego dziecka. Potem biegają. Na przerwę w nagraniu muzyki tworzą pajęczą sieć – wszystkie dzieci z grupy muszą należeć do sieci.
- *Moje ulubione przedszkolne zajęcia* – rysowanie.
Dla każdego dziecka: biała kartka, kredki.
Dzieci rysują kredkami na białych kartkach to, co najbardziej lubią robić w przedszkolu. Po zakończonej pracy przedstawiają swoje prace innym dzieciom i opowiadają o tym, co narysowały.
- *Imię i czynność* – ćwiczenie pamięci, dobieranie odpowiedniego obrazka do imienia dziecka.
Obrazki wykonane przez dzieci (z poprzedniego ćwiczenia), wizytówki z imionami dzieci.
N. (z pomocą dzieci) układa po jednej stronie sali wykonane przez dzieci obrazki, przedstawiające ich ulubione zajęcia w przedszkolu, a po drugiej stronie sali – wizytówki. Wskazane przez N. dzieci wybierają jedną wizytówkę i łączą ją z obrazkiem wykonanym przez dziecko o tym imieniu (przypominają sobie, co lubi ich kolega lub koleżanka). Układają je blisko siebie na środku sali. W ten sam sposób dzieci kolejno łączą ze sobą pozostałe wizytówki i obrazki. Po zakończonym zadaniu właściciele imion kolejno podchodzą do swoich wizytówek i sprawdzają, czy została im przypisana odpowiednia czynność. Jeśli tak się nie stało, odszukują swój obrazek i umieszczają go obok wizytówki.

Wrzesień, tydzień 1

Dzień 4

To jestem ja

Widzę, czuję, słyszę, myślę, czyli jak poznaję świat

Przykładowy zapis w dzienniku

- | | |
|-------|--|
| I. | Oglądanie albumów. Poznawanie ciała człowieka oraz określanie zachodzących w nim zmian. Nazywanie części ciała oraz słuchanie wiadomości na ich temat. Nazywanie wybranych organów wewnętrznych i określanie ich roli w rozwoju człowieka (zadanie dla dzieci zdolnych). |
| | Kontynuowanie rozpoczętego rytmu. Układanie rytmów. |
| | Zabawy z piosenką <i>Wspomnienia z wakacji</i> . Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1. |
| II.1. | <i>Poznajemy nasze zmysły</i> – zabawy badawcze. Cele: różnicowanie i nazywanie cech rozpoznawanych za pomocą dotyku, smaku, węchu, słuchu i wzroku; uwrażliwienie na konieczność ochrony i higieny narządów zmysłu. Rozumienie i wyjaśnianie roli zmysłów w życiu człowieka. Wprowadzenie pojęcia <i>głoska</i> . |
| 2. | Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 1. Cele: rozwijanie sprawności ruchowej, rozumienie potrzeby dbania o prawidłową postawę ciała. |
| | Zabawy na świeżym powietrzu: spacer wokół przedszkola, rysowanie kolorową kredą, zabawy swobodne na przyrządach. |
| III. | Zabawa z elementem spostrzegawczości – <i>Zamiana wizytówek</i> . Słuchanie muzyki klasycznej. Określanie uczuć, które ona budzi. Wykonanie pracy <i>Pachnąca kartka</i> . |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 8, IV 2, IV 3, IV 6

Cele ogólne

- różnicowanie i nazywanie cech rozpoznawanych za pomocą dotyku, smaku, węchu, słuchu i wzroku,
- **rozumienie i wyjaśnianie roli zmysłów w życiu człowieka,**
- uwrażliwienie na konieczność ochrony i higieny narządów zmysłu,
- rozumienie potrzeby dbania o prawidłową postawę ciała.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wskazuje i nazywa różnice, wykorzystując zmysły: dotyku, smaku, węchu, słuchu i wzroku,
- **wyjaśnia rolę zmysłów w życiu człowieka,**
- wyjaśnia, dlaczego należy dbać o narządy zmysłów,
- przyjmuje prawidłową postawę w czasie ćwiczeń.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie albumów. Poznawanie ciała człowieka oraz określanie zachodzących w nim zmian.
Albumy przedstawiające ciało człowieka, zdjęcia dziecka w wieku około 3 lat i w wieku 5–6 lat (najlepiej, aby były to zdjęcia dzieci z grupy).
N. pokazuje dzieciom zdjęcie dziecka mającego około 3 lat i zdjęcie dziecka w wieku 5–6 lat (jeśli dostępne są zdjęcia dzieci z grupy, to warto je wykorzystać). Prosi o określenie różnic w wyglądzie. Następnie razem z dziećmi ogląda albumy przedstawiające ciało człowieka. Dzieci nazywają znane im części ciała i słuchają czytanych przez N. informacji na ich temat. Chętne dzieci nazywają wybrane organy wewnętrzne i określają ich rolę w życiu człowieka (zadanie dla dzieci zdolnych).
- Układanie rytmów.
Figury geometryczne wycięte z papieru kolorowego (do układania rytmów).
N. układa figury geometryczne wycięte z papieru kolorowego (różnią się kolorem). Dzieci tworzą ciąg rytmiczny (trzy sekwencje), kontynuują dostrzeżony rytm, rozpoczęty przez N. (5-latki), układają dowolny rytm (6-latki). W następnej kolejności dzieci starsze mogą układać przykładowe rytmy dzieciom młodszym.
- Zabawa z piosenką *Wspomnienia z wakacji* – utrwalanie tekstu i melodii piosenki (przewodnik cz. 1, s. 13).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Wspomnienia z wakacji*, szyfonowa chusta.
Dzieci stoją w czterech rzędach w formie szachownicy, zwrócone twarzami do N., ręce mają opuszczone, trzymają chustę za dwa rogi.

Choć wakacje się skończyły,

choć minął wolny czas,

*mamy tyle wspomnień,
tyle pięknych zdjęć
z wczasów i wyjazdów,
ze słonecznych miejsc.*

Ref.:

*Gdzie góry wysokie,
jezior srebrnych blask,
gdzie morze błękitne,
piasek złotych plaż.
Jest tyle pięknych miejsc,
warto zwiedzić je
i wrócić kiedyś tam,
za rok czy za lat pięć.*

Dzieci:

unoszą ręce w górę, kołyszą chustą raz w lewą, raz w prawą stronę,
opuszczają ręce, kołyszą chustą raz w lewą, raz w prawą stronę,
unoszą ręce w górę, kołyszą chustą raz w lewą, raz w prawą stronę,
opuszczają ręce, kołyszą chustą raz w lewą, raz w prawą stronę,

rzędy I, III przesuwają się do przodu, chusty trzymają w górze,
rzędy II, IV przesuwają się do przodu, chusty opuszczają w dół,
rzędy I, III przesuwają się do tyłu, chusty trzymają w górze,
rzędy II, IV przesuwają się do tyłu, opuszczają chusty.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 9).



Zajęcia 1. *Poznajemy nasze zmysły – zabawy badawcze.*

- Zabawa na powitanie.
Odtwarzacz CD, nagranie muzyki o zmiennym tempie.
Dzieci poruszają się w rytm nagrania muzyki o zmiennym tempie. Na przerwę w nagraniu muzyki witają się wymienionymi przez N. częściami ciała, np.: nogami, rękami, głowami, brzuchami.
- Odrysowywanie sylwetki wybranego dziecka.
Biały lub szary papier formatu A1, flamaster.
Dzieci siedzą w kole. N. za pomocą dowolnej wyliczanki wybiera dwoje dzieci: jedno kładzie się na dużym białym kartonie lub szarym papierze, a drugie flamastrem odrysowuje jego sylwetkę, dorysowuje oczy, nos, uszy i usta. N. umieszcza karton na tablicy. Dzieci nazywają poszczególne części (np. głowa, ręce, nogi, tułów, oczy, uszy, usta, nos), a N. zapisuje ich nazwy w odpowiednich miejscach. (N. zapisuje nazwy części ciała podane przez dzieci, mogą więc być one bardziej szczegółowe, np. palce, stopy). Informuje, że na dzisiejszych zajęciach rozmawiać będą o tym, jak człowiek poznaje świat.
- Układanie obrazka z części.
Pięć kartonów, pięć zestawów (pociętych na części) obrazków przedstawiających: oko, ucho, dłoń, język, nos, dla każdego dziecka: koła wycięte z kolorowego papieru samoprzylepnego (w pięciu kolorach), klej.
N. dzieli dzieci na 5 zespołów (w zespołach powinny znaleźć się dzieci 5-letnie i 6-letnie). Członków zespołu oznacza kołami wyciętymi z kolorowego papieru samoprzylepnego. Wyznacza lidera zespołu. Zespoły zajmują miejsca wskazane przez N. który rozdaje każdemu zespołowi obrazki pocięte na części. Dzieci układają z części obrazek przedstawiający oko, ucho, dłoń, język, nos, a następnie, po sprawdzeniu przez N., nakleją części obrazka na karton. Liderzy zespołów wychodzą kolejno na środek, eksponują wykonaną pracę i nazywają część ciała, która się na niej znajduje. N. nadaje zespołom nazwy: *Ucho, Oko, Nos, Dłoń, Język*, i kolejno przydziela im zadania do wykonania.
- Wybrzmiewanie dźwięków w słowach – wprowadzenie pojęcia *głoska*.
N. prosi członków zespołu *Ucho* o wyodrębnienie dźwięku, który słyszą na początku słowa *ucho*. Pyta, jaka część ciała była im niezbędna do wykonania tego zadania. (Dzieci musiały usłyszeć dźwięk – czyli jest im potrzebne ucho). Wprowadza pojęcie *głoska*. (Tak nazywamy poszczególne dźwięki w słowach). Prosi członków zespołu o znalezienie jeszcze pięciu słów, których nazwy rozpoczynają się głoską *u*. (Każdy członek zespołu powinien mieć możliwość wypowiedzi).
- Odnajdywanie w wyrazach takich samych liter.
Napisy: ucho, oko, nos.
N. przypina do tablicy wyrazy **oko, ucho, nos**. (N. pyta, czy ktoś umie je przeczytać. Jeśli nie, robi to sam). Prosi, aby dzieci z zespołu *Oko* odnalazły w wyrazach powtarzającą się literę. Dzieci uzgadniają między sobą odpowiedź, a następnie lider zespołu wskazuje literę w wyrazach (nie nazywa, tylko wskazuje). N. pyta, jaka część ciała była potrzebna dzieciom do wykonania zadania. (Musiały dobrze przyjrzeć się wyrazom – czyli oko).
- Odnajdywanie różnic zapachowych w literach.
Dwie takie same, wycięte z papieru, litery O, na które naklejony jest materiał o takiej samej fakturze, ale nasączony różnymi zapachami, np. pomarańczowym i cytrynowym.
N. wręcza członkom zespołu *Nos* dwie wycięte z papieru litery **O**. Prosi dzieci o znalezienie różnicy między literami. (Każdy członek zespołu musi wziąć litery do ręki w celu szczegółowego obejrzenia). Po uzgodnieniu wspólnego stanowiska lider zespołu prezentuje opinię pozostałym dzieciom. Dzieci te biorą litery do ręki i sprawdzają poprawność wykonania zadania. Po wykonaniu zadania N. pyta, dzięki której części ciała udało im się znaleźć różnice. (Dzięki nosowi).
- Odnajdywanie różnic dotykowych w literach.
Dwie takie same, wycięte z papieru, litery O, na które naklejony jest materiał o tym samym zapachu, ale innej fakturze.
N. wręcza członkom zespołu *Dłoń* dwie identyczne, wycięte z papieru, litery **O**. Prosi dzieci o znalezienie różnicy między literami. (Każdy członek zespołu musi wziąć litery do ręki w celu szczegółowego obejrzenia). Po uzgodnieniu wspólnego stanowiska lider zespołu prezentuje dzieciom opinię. Dzieci z pozostałych zespołów biorą kolejno litery do ręki, dotykają ich, porównują fakturę materiałów. N. pyta, dzięki której części ciała udało im się znaleźć różnice.

- Odnajdywanie różnic smakowych.
Dla każdego zespołu: małe papierowe talerzyki, małe kawałki jabłka, które wyglądają tak samo, ale mają różny smak (np. jedno jest słodkie, a drugie kwaśne), wykałaczki.

N. wręcza każdemu członkowi zespołu na małym, papierowym talerzyku dwa małe kawałki jabłka o różnym smaku. Prosi dzieci z zespołu *Język* o znalezienie różnicy. Członkowie zespołu uzgadniają między sobą stanowisko. Lider zespołu przedstawia je pozostałym dzieciom. N. wręcza im umieszczone na wykałaczkach dwa kawałki jabłka: słodkie i kwaśne. Dzieci sprawdzają, czy członkowie zespołu poprawnie rozwiązali zadanie. N. pyta, w jaki sposób udało im się te różnice znaleźć.



- Zabawa ruchowa *Taniec części ciała*.

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki tanecznej.

N. włącza nagranie muzyki tanecznej. Dzieci tańczą, wykonując ruchy częściami ciała wskazanymi przez N., np. tańczą dłonie, tańczy głowa, tańczą nogi.

- Zwrócenie uwagi na dbanie o zdrowie i higienę narządów zmysłów.

N. prosi dzieci o wyjaśnienie, jakie znaczenie w życiu człowieka odgrywają narządy zmysłów i dlaczego należy o nie dbać. Prosi o ułożenie przykładowych zasad, np.: *Mówię umiarkowanym głosem. Dbam o odpowiednie oświetlenie podczas czytania*. Wprowadza pojęcia: *słuch, wzrok, smak, dotyk, węch*.



Karta pracy, cz. 1, nr 8

Karta pracy, cz. 1, nr 8



Dzieci:

- | | |
|---|--------------------------|
| – wypowiadają się na temat czynności wykonywanych na obrazkach przez dzieci, | |
| – nazywają narządy zmysłów niezbędne do wykonania czynności przedstawionych na obrazkach, | |
| – kończą kolorować obrazki, | |
| – uczą się rymowanki z pomocą N. | – nazywają kolory linii. |



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 17).



Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer wokół przedszkola.
Dzieci poznają najbliższą okolicę. N. zwraca ich uwagę na przyrodę ożywioną (np.: drzewa, zwierzęta, trawę, owady) i przyrodę nieożywioną (zabudowania, drogi).
- Rysowanie kolorową kredą.
Kolorowa kreda dla każdego dziecka.
Dzieci rysują kolorową kredą na utwardzonej nawierzchni. Wypowiadają się na temat tego, co narysowały.
- Zabawy swobodne na urządzeniach znajdujących się na placu zabaw.



Sugestie wychowawcze

N. zwraca uwagę dzieci na przyjazne odnoszenie się do siebie i używanie zwrotów grzecznościowych. Podczas zabaw swobodnych N. podchodzi do bawiących się dzieci i zachęca je do przyjaznego odnoszenia się do siebie. Chwali dzieci, które używają zwrotów grzecznościowych. Przypomina, w jakich sytuacjach należy ich używać. Wspólnie z dziećmi ustala zasady korzystania ze szczególnie atrakcyjnych urządzeń.

III

- Zabawa z elementem spostrzegawczości – *Zamiana wizytówek*.
Odtwarzacz CD, nagranie muzyki do marszu, biegu, podskoków, wizytówka z imieniem dla każdego dziecka (wykonana poprzedniego dnia).
N. włącza nagranie muzyki do marszu, biegu, podskoków. Dzieci poruszają się zgodnie z rytmem muzyki, trzymając w rękach swoje wizytówki. Na przerwę w nagraniu muzyki zamieniają się wizytówkami. (Zabawę powtarzamy kilkakrotnie). Po zakończeniu zabawy dzieci siadają w kole, trzymając wizytówki, które otrzymały od innych dzieci. Próbuje rozpoznać imię na wizytówce. Jeśli im się to uda, wstają i wręczają wizytówkę konkretnemu dziecku. Jeśli próba nie powiodła się, właściciel rozpoznaje swoje imię, podchodzi i odbiera wizytówkę.

- Słuchanie muzyki klasycznej. Określanie uczuć, które ona budzi.
Odtwarzacz CD, utwór E. Griega *W grocie Króla Gór*, kolorowa szyfonowa chusta lub pasek kolorowej krepiny dla każdego dziecka.

Dzieci leżą na dywanie z zamkniętymi oczami. Słuchają utworu muzyki klasycznej. Wypowiadają się na temat uczuć, które wzbudziła w nich ta muzyka. N. wręcza dzieciom kolorowe szyfonowe chusty lub paski kolorowej krepiny. Ponownie włącza utwór i prosi dzieci, aby za ich pomocą wyraziły swoje uczucia w tańcu.

- Wykonanie pracy *Pachnąca kartka*.

Kartka A4 przecięta na pół dla każdego dziecka, dziewięć plastikowych pojemników na przyprawy, przyprawy: majeranek, cynamon, wysuszone i pokruszone liście mięty, gałka muskatołowa, rozmaryn, jałowiec, segregator, koszulki na kartki.

N. dzieli dzieci na 6 zespołów (każdy zespół pracuje przy innym stole). Przygotowuje na stołach kartki oraz pojemniki, w których znajdują się przyprawy. Dzieci z pomocą N. rozpoznają i nazywają przyprawy. N. informuje, że ludzie cenią przyprawy nie tylko ze względu na ich smak, ale i zapach. Podaje przykłady. Dzieci smarują kartki klejem i nakleją na nie przyprawy. Z wykonanych prac, z pomocą N., tworzą album umieszczają każda kartkę w osobnej koszulce i wkładają je do segregatora). Umieszczają go we wspólnie ustalonym miejscu – takim, do którego będą miały swobodny dostęp. Kiedy będą potrzebowały, np. kiedy będą czuły się zmęczone, mogą podejść, wyjąć kartkę z naklejonym jałowcem z koszulki i powąchać.



Majeranek wyostża zmysły, cynamon pobudza wyobraźnię i fantazję, wysuszone i pokrojone liście mięty uspokajają i odprężają, gałka muskatołowa orzeźwia, rozmaryn poprawia pamięć, jałowiec napędza energią.

Wrzesień, tydzień 1

Dzień 5

To jestem ja

Mój dom, moje przedszkole, moi koledzy

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Konstruowanie budowli z klocków. Uzasadnienie swojego wyboru dotyczącego sposobu wykonania domu. Wycinanie z kartonu sylwet kwiatów, drzew, figur geometrycznych, ozdabianie ich kredkami. Zabawy swobodne pacynkami, kukiełkami w kąciku teatralnym. Utrwalanie piosenki *Wspomnienia z wakacji*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1.
- II.1. *Czas do przedszkola* – zajęcia matematyczne. Cele: kształtowanie orientacji przestrzennej, rozwijanie umiejętności liczenia.
2. *Mój portret* – zajęcia plastyczne. Cele: przygotowanie do świadomego odbioru dzieł sztuki, rozwijanie sprawności manualnej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z chustą animacyjną – *Skacząca piłka*, układanie z liści *dzieciaka liściaka*.
- III. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Powroty z wakacji*. Improwizowanie rytmu i ruchu do imienia. Zabawa *Przyjaciel niewidomego* – poznawanie roli zmysłów w życiu niewidzących i niewidomych.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 6, III 2, III 3, III 4, IV 7, IV 8, V 13

Cele ogólne

- kształtowanie orientacji przestrzennej,
- przygotowanie do czytania,
- przygotowanie do świadomego odbioru dzieł sztuki,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- określa położenie przedmiotów względem własnej osoby,
- określa położenie przedmiotów względem innych przedmiotów,
- rozpoznaje swoje imię na wizytówce,
- wypowiada się na temat treści, nastroju, techniki wykonania przedstawionych reprodukcji,
- wykonuje swój portret.

Przebieg dnia

I

- Konstruowanie budowli z klocków.
Klocki dla każdego dziecka.
Dzieci budują z klocków swoje wymarzone domy. Oglądają domy wybudowane przez innych kolegów z grupy. Każdy właściciel domu wyjaśnia, dlaczego zbudował go w określony sposób.
- Przygotowanie pomocy do zajęcia.
Dla każdego dziecka: kartka A4, linijka, ołówek, kredki, nożyczki, elementy do ozdabiania.
Dzieci rysują na kartkach duże sylwety (na całej kartce A4) kwiatów, drzew i figur geometrycznych: trójkątów, kwadratów, prostokątów (używają linijki). Wycinają je i ozdabiają według własnego pomysłu. Przygotowują pomoce na dzisiejsze zajęcia.
- Zabawy swobodne pacynkami, kukielkami.
Pacynki, kukielki.
Dzieci organizują samodzielnie w kąciu teatralnym miniprzedstawienia z użyciem pacynek i kukielek. N. zwraca uwagę na odpowiednią modulację głosu, udzielanie pełnym zdaniem odpowiedzi na zadane pytanie, poprawne budowanie zdań.
- Utrwalanie piosenki *Wspomnienia z wakacji*. Śpiew – zbiorowy i indywidualny. (przewodnik cz. 1, s. 13).
- Zabawy przy piosence.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 9).



II

Zajęcia 1. Czas do przedszkola – zajęcia matematyczne.

- Zabawa na powitanie.
N. wita dzieci, które lubią np. rysować kredkami, malować farbami, lepić z plasteliny, z gliny. Dzieci, które czują się powitane, przesyłają innym całuska, głośno cmokając.
- Układanie z elementów drogi prowadzącej z domu do przedszkola.
Skakanki, szarfy, figury geometryczne: wycięte w I części dnia: około 15 kwadratów, 15 prostokątów, 30 trójkątów, sylwety: kwiatów (około 15), drzew (około 15), niebieski trójkąt i niebieski kwadrat – wycięte z papieru kolorowego, czerwony trójkąt i czerwony kwadrat – wycięte z papieru kolorowego.
N. z pomocą dzieci układa ze skakanek i szarf drogę prowadzącą z domu do przedszkola. (Należy zadbać o to, aby na tej drodze znalazły się krótkie, proste odcinki oraz zakręty, np. na tej samej wysokości jeden w prawo, drugi w lewo). Następnie wyznaczone dzieci układają z figur geometrycznych, w wybranych przez siebie miejscach przy drodze (po obu jej stronach), domy (dowolną liczbę) oraz sylwety kwiatów i drzew, np. na jednym prostym odcinku po lewej stronie drogi jeden kwiat i dwa drzewa, a po drugiej stronie – trzy drzewa i jeden dom, na drugim odcinku po lewej stronie – cztery domy i dwa kwiaty, a po prawej stronie – pięć kwiatów i trzy domy, na trzecim odcinku po lewej stronie – sześć drzew i jeden dom, a po drugiej stronie – dwa domy i pięć drzew. Na początku drogi układają niebieską sylwetę domu – dom rodzinny, a na końcu drogi czerwoną sylwetę domu – przedszkole.

Określanie położenia przedmiotów

Określanie położenia przedmiotów

Pokonywanie drogi prowadzącej z domu do przedszkola.

Dwa pojemniki z wizytówkami dzieci, drogi z poprzedniego ćwiczenia.

W przypadku, gdy N. pracuje tylko z 5-latkami lub tylko z 6-latkami, dzieli je na dwie grupy, aby przeprowadzić ćwiczenia.

Dzieci siedzą w szeregu przed ułożoną drogą. N. ma przygotowane dwa pojemniki z wizytówkami dzieci. W jednym pojemniku znajdują się imiona 5-latków, w drugim – 6-latków. Wyznaczone przez N. dziecko losuje wizytówkę z pojemnika nr 1 (wizytówki dzieci 5-letnich) i samodzielnie lub z pomocą N. rozpoznaje imię. Właściciel wizytówki staje na początku drogi, czyli tam, gdzie leży sylweta domu rodzinnego. Pokonuje drogę do przedszkola, informując pozostałe dzieci o swoich wyborach i o tym, co znajduje się po drodze, np. *Idę prosto. Przy drodze widzę po prawej stronie trzy drzewa i jeden dom, a po lewej – jeden kwiat i dwa drzewa*. N. pomaga dzieciom w formułowaniu wypowiedzi, o ile zajdzie taka potrzeba. Pozostałe dzieci sprawdzają poprawność wykonania zadania.

Dzieci siedzą jak poprzednio. Wybrane dzieci dokonują zmian w ułożeniu elementów znajdujących się przy drodze. Wyznaczone przez N. dziecko losuje wizytówkę z pojemnika nr 2 (wizytówki dzieci 6-letnich) i samodzielnie lub z pomocą N. rozpoznaje imię. Właściciel wizytówki staje na początku drogi, czyli tam, gdzie leży sylweta domu rodzinnego. Pokonuje drogę do przedszkola, informując pozostałe dzieci o swoich wyborach; o tym, co znajduje się z boku drogi i w jakim położeniu względem siebie są ułożone te elementy, np. *Idę prosto. Przy drodze widzę po prawej stronie cztery drzewa i dwa domy. Domy znajdują się po prawej stronie drzew. Po lewej stronie drogi rośnie pięć kwiatów i trzy drzewa. Kwiaty znajdują z lewej strony drzew*. N. pomaga dzieciom w formułowaniu wypowiedzi, o ile zajdzie taka potrzeba. Pozostałe dzieci sprawdzają poprawność wykonania zadania.

- Werbalne opisywanie osoby.
Drogi z poprzednich ćwiczeń.

Dzieci siedzą jak poprzednio. Dokonują zmian w ułożeniu elementów znajdujących się przy drodze. N. przypomina znaczenie słów: blondyn, brunet, szatyn, rudy. Wyznaczone przez N. dziecko dokonuje wyboru innego dziecka, opisując słownie jego wygląd, np. *drogę z domu do przedszkola pokonywać będzie dziecko, które ma długie blond włosy, czerwony sweter, czarną spódnicę i białe rajstopy*. Dziecko, które rozpozna, że o nie chodzi, staje przy sylwecie domu rodzinnego. Wykonuje polecenia dziecka opisującego wcześniej jego wygląd, np. *Idź prosto. Skręć w prawo. Skręć w lewo*. Podczas pokonywania drogi wykonuje polecenia przeznaczone dla dzieci w jego wieku. Należy pamiętać o tym, aby każde dziecko miało szansę wziąć czynny udział w zabawie.

Karta pracy, cz. 1, nr 9

Karta pracy, cz. 1, nr 9

Dzieci:

– kolorują rysunki zabawek zgodnie z liczbą kropek,

– rysują piłki według wzoru, kolorują je.

– rysują po śladach linii poziomych według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty, a potem – samodzielnie.

Karty pracy, cz. 1, nr 10–11

Karty pracy, cz. 1, nr 10–11

Dzieci:

– rysują po drogach dzieci, prowadzących do przedszkola,
– wskazują dzieci zgodnie z podanym przez N. ich opisem słownym,
– wskazują dzieci idące po prawej i po lewej stronie drogi,

– kolorują domki według wzoru,

– czytają z N. imiona dzieci.

– rysują domki po śladach według wzoru, kończą je rysować według wzoru z poprzedniej karty.

Zajęcia 2. *Mój portret* – zajęcia plastyczne.

- Oglądanie reprodukcji dzieł malarskich.
Reprodukcje malarskie przedstawiające portrety różnych osób (np. *Portret rodzinny Francisca Goi*, *Portret matki* Pabla Picassa, *Portret ojca czytającego gazetę* Paula Cezanne'a, *Autoportret* Stanisława Wyspiańskiego – przyniesione przez N.).

N. pokazuje dzieciom wybrane reprodukcje malarskie przedstawiające portrety różnych osób. Dzieci wypowiadają się na temat treści, nastroju, techniki wykonania przedstawionych reprodukcji.



- Zabawa ruchowa *U fotografa*.

Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki.

N. włącza nagranie spokojnej muzyki. Dzieci wykonują własne improwizacje taneczne. Na przerwę w nagraniu muzyki pozują do zdjęcia. N. podchodzi do każdego dziecka i, naśladując ruchy fotografa, wykonuje zdjęcia.

- Wyjaśnienie pojęcia *portret*.

N. zaprasza dzieci do samodzielnego wykonania swoich portretów. Pyta dzieci, co znaczy słowo portret. Wyjaśnia jego znaczenie. Następnie omawia sposób wykonania pracy.



- Praca plastyczna *Mój portret*.

Dla każdego dziecka: Wyprawka, karta 1, lusterko, nożyczki, bibuła, klej, ołówek, kredki.

Dzieci wypychają z karty naciętą część z zarysem głowy. Następnie przyglądają się swojej twarzy w lusterku. Wycinają z bibuły włosy podobne do swoich i przyklejają je na papierowej głowie. Rysują oczy, nos, usta, brodę i brwi tak, żeby twarz i włosy najbardziej przypominały ich wygląd.

- Zorganizowanie wystawy wykonanych prac.

Prace wykonane w poprzednim ćwiczeniu.

Po zakończeniu zadania dzieci kolejno prezentują swoje prace. Pozostałe dzieci wypowiadają się na temat wykonanego portretu i jego podobieństwa do osoby na nim umieszczonej. N. dekoruje pracami tablice dla rodziców.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z chustą animacyjną – *Skacząca piłka*.

Chusta animacyjna, piłka.

Dzieci stoją w kole, trzymając za boki chustę animacyjną. N. układa na środku chusty piłkę. Dzieci podrzucają piłkę do góry, ale tak, aby nie spadła ona z chusty.

- Układanie z liści *dzieciaka liściaka*.

Dzieci zbierają liście leżące na terenie placu przedszkolnego (jeśli na placu nie ma liści, wychodzą na spacer, zbierają liście i wykorzystują je do zabawy). Wykonują z nich *dzieciaka liściaka*, czyli postać dziecka z liści. Opisują wygląd postaci. Uzasadniają użycie liści o konkretnych kształtach.

III



Zabawa orientacyjno-porządkowa *Powroty z wakacji*.

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki do biegu, dla każdego dziecka: szarfa w jednym z czterech kolorów, cztery krążki w kolorach szarfa.

N. rozdaje dzieciom szarfy w czterech kolorach, dzieląc w ten sposób grupę na cztery zespoły. Przed każdym zespołem układa krążek w kolorze szarfa – *bramę do hangaru* (tzw. bramę wjazdową do garażu dla samolotów). Przy nagraniu muzyki do biegu dzieci (samoloty) *wzbijają się w powietrze* (ręce mają wyprostowane w bok, naśladują ruchy skrzydeł samolotu) i poruszają się po sali. Na przerwę w nagraniu muzyki *samoloty wracają do hangaru* i ustawiają się jeden za drugim, w kolejności od najniższego do najwyższego (dziecko najniższe stoi pierwsze, a najwyższe – ostatnie), za krążkiem w kolorze ich szarfy. W kolejnej rundzie zabawy można zmienić ustawienie końcowe – od najwyższego do najniższego.

- Improwizowanie rytmu i ruchu do imienia.

Dzieci wymawiają swoje imiona sylabami, zgodnie z wymyślonym przez siebie rytmem (np. *Ola*: o – wymawiają długo, la – krótko). Następnie do wymawianych sylab dołączają ruch, np. o – tupnięcie, la – podskok. Pozostałe dzieci powtarzają wypowiedziane imię w odpowiednim rytmie i z właściwymi ruchami.

- Zabawa *Przyjaciel niewidomego* – poznawanie roli zmysłów w życiu niedowidzących i niewidomych. Dzieci dobierają się parami. Każda para znajduje sobie w sali miejsce. Jedno dziecko jest osobą niewidomą (zamyka oczy), a drugie – jego przyjacielem. Na sygnał N. pary wychodzą na spacer. Zadaniem przyjaciela jest takie kierowanie słowne i dotykowe niewidomego, aby, spacerując, nie potrącał innych. Następuje zmiana ról. Po zakończonej zabawie dzieci wypowiadają się na temat wrażeń, jakie wzbudziła w nich rola niewidomego i rola przyjaciela niewidomego. Wskazują na trudności, jakie ma osoba niewidoma.

Wrzesień, tydzień 2

Dzień 1

Moja grupa
Nasz kodeks grupowy

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenia słuchowe *Wakacyjne odgłosy*. Wyszukiwanie takich samych figur. Tworzenie całości z elementów – budowanie trójkątnego miasta. Słuchanie piosenki *Krąg dziecięcych rąk*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2.
- II.1. *Nasze zasady* – rozmowa inspirowana wierszem B. Szelańskiej *Zasady przedszkolaka*. Cele: ustalenie zasad zachowania obowiązujących w przedszkolu oraz rozumienie konieczności ich przestrzegania, rozwijanie mowy komunikatywnej i uczenie się sztuki dyskusyjnej oraz argumentowania swoich wypowiedzi.
2. *Order grzeczności* – zajęcia plastyczne z wykorzystaniem techniki kolażu, inspirowane wierszem M. Strękowskiej-Zaremby *Uprzejmy Krzyś*. Cele: kształtowanie umiejętności planowania i komponowania pracy, poznawanie sposobu wykonywania pracy plastycznej za pomocą techniki kolażu.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa *Zaczarowany berek*. Zabawy w piaskownicy. Konkurs na najpiękniejszą babkę z piasku.
- III. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Naśladujemy zabawki*. Poznawanie ciała człowieka – dowiadywanie się o znaczeniu linii papilarnych. Dzielenie nazw zabawek na sylaby, wyklaskiwanie sylab, dopowiadanie sylab.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 7, III 2, III 3, III 4, III 5, III 8, III 9, IV 2, IV 4, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- ustalenie zasad zachowania obowiązujących w przedszkolu oraz rozumienie konieczności ich przestrzegania,
- kształtowanie umiejętności planowania i komponowania pracy,
- poznanie sposobu wykonywania pracy plastycznej za pomocą techniki kolażu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia ustalone zasady regulujące zachowanie społeczności przedszkolnej i przestrzega tych zasad,
- umiejętnie planuje na kartce poszczególne elementy swojej pracy,
- wykonuje pracę na zadany temat z wykorzystaniem techniki kolażu.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia słuchowe *Wakacyjne odgłosy*.
Odtwarzacz CD, nagrania odgłosów charakterystycznych dla różnych środowisk, np.: szumu morza, śpiewu ptaków, gwaru ulicy.
N. włącza nagrania odgłosów charakterystycznych dla różnych środowisk. Dzieci nazywają dźwięki. Próbuje je naśladować. Opowiadają o sytuacjach, w których spotkały się z tymi dźwiękami.

- Wyszukiwanie takich samych figur. Tworzenie całości z elementów.
Duży trójkąt wycięty z papieru kolorowego, dla każdego dziecka: trójkąty różnej wielkości, biała kartka, koperta.
N. pokazuje dzieciom trójkąt. Dzieci nazywają figurę geometryczną. Następnie wyszukują w sali przedmioty o takim samym kształcie. N. przygotowuje na stole trójkąty różnej wielkości, wycięte z papieru kolorowego. Dzieci układają (nie nakleją) je na białej kartce. Tworzą trójkątne miasto. Wypowiadają się na temat swoich prac. Po zakończeniu zadania chowają trójkąty do kopert.
- Sluchanie piosenki *Krąg dziecięcych rąk* (śl. i muz. K. Gowik).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Krąg dziecięcych rąk*.

D h G D e h E A
Jak do - brze mieć przy - ja - ciół w krąg, tak du - żo in - nych, dzie - cię - cych rąk przy -

D h G D e h A⁴⁺³
ja - ciół, co u - śmiech - nię - ci są, tak du - żo, tak du - żo rąk... Bo tak

D G A D D⁷ G A D
do - brze przy - ja - ciół swo - ich mieć i co - dzien - nie we - so - ło ba - wić się, szu - kać

G A h Fis⁷ h G A⁷ D
przy - gód tu i tam, w baj - ki wie - rzyć też, bo tak do - brze przy - ja - ciół swo - ich mieć.

1. *Jak dobrze mieć przyjaciół w krąg,
tak dużo innych, dziecięcych rąk
przyjaciół, co uśmiechnięci są,
tak dużo, tak dużo rąk...*

2. *Samemu być to bardzo źle,
smutno i z łezką, więc nie, nie, nie!
Muzyka, śmiech i serca w krąg,
tak dużo, tak dużo rąk...*

Ref.: *Bo tak dobrze przyjaciół swoich mieć
i codziennie wesoło bawić się,
szukać przygód tu i tam, w bajki wierzyć też,
bo tak dobrze przyjaciół swoich mieć.*

Ref.: *Bo tak dobrze...*

3. *Czy jesteś tu, czy jesteś tam,
mając przyjaciół, nie jesteś sam.
Oni tu obok, tak blisko są,
tak dużo, tak dużo rąk...*

Ref.: *Bo tak dobrze...*

- Omówienie tekstu piosenki.
- Zaznaczanie kłaśnięciem, tupnięciem pierwszej miary taktu.
- Powtarzanie refrenu piosenki na zasadzie echa.
- Przyjaciela mam* – rozpoznawanie refrenu piosenki.

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Krąg dziecięcych rąk*.

Swobodny marsz dzieci w dowolnych kierunkach, w rytmie nagrania wersji instrumentalnej piosenki. Kiedy dzieci usłyszą melodię refrenu piosenki, dobiegają się w pary, podają sobie ręce i tanecznym krokiem obracają w małych kółeczkach. Zabawę powtarzamy kilka razy.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2.
Szarfa w kolorze czerwonym lub zielonym dla każdego dziecka, dwa krążki w kolorach szarf, odtwarzacz CD, nagranie skocznej melodii.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wróć na miejsce*.
N. wręcza dzieciom szarfy w kolorach czerwonym i zielonym (dzieci pozostają oznaczone szarfami podczas wszystkich zabaw wchodzących w zakres ćwiczeń porannych). Na podłodze układa w pewnej odległości od siebie dwa krążki w kolorach szarf. Dzieci ustawiają się w rzędzie przed odpowiednim krążkiem. N. wybiera z każdego zespołu jedno dziecko – pomocnika, który odkłada swoją szarfę na bok i staje obok N. Pozostałe dzieci zapamiętują swoje miejsce w rzędzie. *Pomocnicy* zapamiętują ustawienie dzieci w tym rzędzie, w którym stali przed wybraniem ich na zajmowaną funkcję. N. włącza nagranie skocznej melodii. Dzieci poruszają się po sali w rytm muzyki. Na przerwę w muzyce ustawiają się w rzędach, w tej samej kolejności co poprzednio. *Pomocnicy* sprawdzają, czy nikt nie popełnił błędu. Następuje zmiana *pomocników* i zabawa toczy się dalej.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Wiatr i drzewa*.
N. mówi: *Olu, Kasiu, Krzysiu, Ewo, jesteście drzewami* – i w ten sposób zamienia dzieci w drzewa. N. tłumaczy dzieciom, że ich ręce to gałęzie drzew. Dzieci podnoszą ręce do góry – *wiatr porusza mocno gałęziami drzew, które rosną wysoko*. Dzieci opuszczają ręce w dół – *wiatr kołysze gałęziami drzew, które rosną nisko*. Ćwiczenie powtarzamy trzy razy.
- Ćwiczenie z elementami czworakowania – *Wyścigi kotów*.
N. za pomocą rymowanki: *Kwiaty w ogrodzie, słońce na niebie ciepłym promykiem dotyka ciebie*, wybiera dwoje dzieci (jedno oznacza szarfą w kolorze czerwonym, drugie – szarfą w kolorze zielonym), które stają na środku sali w małym rozkroku. Pozostałe dzieci ustawiają się w rzędach według kolorów szarf, naprzeciwko dziecka stojącego na środku sali. N. wyznacza linię startu. Na sygnał N. (uderzenie w bębenek) rozpoczyna się *wyścig kotów*. Dzieci (koty) idą na czworakach w kierunku dziecka stojącego na środku sali, przechodzą pod jego nogami, a następnie wracają jak najszybciej do swojego zespołu. Kolejne dziecko może rozpocząć wyścig dopiero wtedy, gdy dziecko wracające dotknie jego ręki – *łapki*. N. ogłasza, który zespół zwyciężył.
- Zabawa ruchowa z elementami skoku i podskoku – *Wesołe zajączki*.
Dzieci odgrywają role zajączków, wesoło skacząc po sali (łące) w różnych kierunkach.
- Ćwiczenie uspokajające – *Relaks na polanie*.
Dzieci naśladują rozkładanie kocyka na polanie, kładą się na nim, zamykają oczy i odpoczywają przy dźwiękach spokojnej melodii.

II

Zajęcia 1. *Nasze zasady* – rozmowa inspirowana wierszem B. Szełągowskiej *Zasady przedszkolaka*.

- Zabawa na powitanie – *Na dobry początek dnia*.
Dzieci stoją w kole. Wypowiadają wspólnie krótką rymowaną, dzieląc na sylaby każde słowo, klaszcząc lub wytupując sylaby: *Wszyscy pięknie się witamy, na zajęcia zapraszamy* (wypowiadają słowa, wytupując każdą sylabę).
- Rozwiązywanie rebusu.
Obrazki przedstawiające kozę, sałatę, dynię, sylwety jabłek w kolorach czerwonym (3) i zielonym (4).
N. informuje dzieci, że chciałby porozmawiać z nimi o bardzo ważnej sprawie. Dowiedzą się o czym, jeśli rozwiążą rebus. N. wyjaśnia, na czym polega zadanie. Dzieci określają, co znajduje się na obrazkach przypiętych do tablicy – podają nazwy. Pierwszy obrazek przedstawia kozę (pod obrazkiem przypięte są sylwety dwóch jabłek: pierwsze jest zielone, drugie czerwone), drugi sałatę (pod obrazkiem przypięte są sylwety trzech jabłek: pierwsze jest czerwone, drugie i trzecie są zielone), trzeci dynię (pod obrazkiem przypięte są sylwety dwóch jabłek: pierwsze jest czerwone, drugie zielone). Wskazane dziecko dzieli nazwę pierwszego obrazka na sylaby, liczy sylaby, wybrzmiewa sylabę oznaczoną sylwetą czerwonego jabłka, zapamiętuje ją i staje pod tablicą. Kolejnych dwoje dzieci wykonuje te same czynności w odniesieniu do następnych obrazków, zapamiętuje sylabę oznaczoną sylwetą czerwonego jabłka i staje w szeregu obok pierwszego dziecka. Następnie dzieci kolejno wybrzmiewają sylaby. Pozostałe dzieci łączą je ze sobą i odnajdują poszukiwane słowo (*zasady*).
- Wyjaśnienie pojęcia *zasady*.
N. zadaje dzieciom pytania, np. *Po co są zasady? Po co są one nam potrzebne? Jakie znacie zasady?* Jeśli dzieci nie potrafią samodzielnie odpowiedzieć na pytania, N. pomaga im w tym.
- Słuchanie wiersza B. Szełągowskiej *Zasady przedszkolaka*.
Po każdej zwrotce dzieci formułują zasadę, o jakiej była mowa w danym fragmencie wiersza.

*Kto chce pani coś powiedzieć,
zaśpiewać piosenkę,
wie, że najpierw w górę
trzeba unieść rękę.
Przykładowa zasada:
Podnieś rękę, gdy chcesz coś powiedzieć.*

*Czarodziejskie słowa:
„proszę, przepraszam, dziękuję”
mówmy jak najczęściej!
To nic nie kosztuje.
Przykładowa zasada:
Używaj czarodziejskich słów.*

*Tak jak co dzień – po zabawie
trzeba sprzątnąć salę.
Poustawiać na swych miejscach
misie, klocki, lale...
Przykładowa zasada:
Odkładaj zabawki na miejsce.*

*Choć na dworze jest pochmurno,
dzieci dobrze o tym wiedzą,
że od razu jest przyjemniej,
gdy miłego coś powiedzą.
Przykładowa zasada:
Bądź miły dla innych.*

*Nie lubimy hałasować,
bo od tego boli głowa.
Gdy głośno krzyczymy,
innych dzieci nie słyszymy.
Przykładowa zasada:
Mów umiarkowanym głosem.*

*Każdy pewnie o tym wie:
stolik z krzesłem lubią się.
My ich tajemnice znamy.
Krzesło zawsze przysuwamy.
Przykładowa zasada:
Przysuwaj krzesło do stołu.*

*Stoi kosz w kącie sali
i czeka na dzieci.
Zawsze chętnie im się chwali,
że lubi jeść śmieci.
Przykładowa zasada:
Wyrzucaj śmieci do kosza.*

*Przed jedzeniem, po zabawie,
trzeba dobrze umyć ręce.
Nie chlapiemy się – bo chcemy,
by porządek był w łazience.
Przykładowa zasada:
Dbaj o porządek w łazience.*

- Zabawa ruchowa *Wojskowa musztra*.

Tamburyn.

Dzieci ustawiają się w szeregu. N. proponuje zabawę w wojsko i organizuje tak zwaną musztrę. Zapoznaje dzieci z pozycją ciała, jaką muszą przyjąć, kiedy padną komendy: *baczność* i *spocznij*. N. rozpoczyna musztrę. Gra na tamburynie w rytmie marsza. Na przerwę w muzyce wydaje komendy: *Baczność! Spocznij! W lewo zwrot. Za mną marsz. Stój! W prawo zwrot. Za mną marsz. W szeregu zbiórka.*

- Ustalenie zasad zachowania – Kodeksu zachowania dla grupy.

Karton formatu A1 lub A2.

N. przypina na tablicy duży karton i proponuje dzieciom ustalenie własnych zasad tak zwanego *Kodeksu zachowania*, który będzie obowiązywać w grupie. Wyjaśnia, że wszyscy będą musieli przestrzegać zapisów, które tam się znajdują. Dzieci podają swoje propozycje. Uzasadniają, dlaczego ich zdaniem są one ważne.

- Wybranie najważniejszych zasad (nie więcej niż pięciu).

Karton formatu A1 lub A2, flamaster.

N. wspólnie z dziećmi dokonuje wyboru najważniejszych zasad i zapisuje je flamastrem na kartonie.

- Zaakceptowanie zasad przez dzieci.

Karton z zapisanymi zasadami zachowania, farby plakatywne.

N. ponownie odczytuje wszystkie zasady. Proponuje, aby dziecko, które zgadza się z nimi, podeszło do tablicy i odcisnęło pod kodeksem swój kciuk umoczony w farbie dowolnego koloru.

- Umieszczenie kodeksu grupowego w widocznym miejscu.

Karton z zapisanymi zasadami zachowania.

N. umieszcza *Kodeks zachowania* w widocznym, wspólnie wybranym z dziećmi miejscu. Zwraca uwagę na konieczność przestrzegania zapisanych w nim zasad. Wyjaśnia dzieciom, że ich nieprzestrzeganie będzie związane z określonymi konsekwencjami.

Dzieci:

- czytają z N. wyrazy,
 - uzasadniają użycie zwrotów grzecznościowych w konkretnej, przedstawionej na obrazku, sytuacji,
 - wymieniają inne znane im zwroty grzecznościowe,
- | | |
|---------------------------------------|-------------------------------|
| – rysują linie pionowe z góry na dół. | – rysują szlaczek po śladzie. |
|---------------------------------------|-------------------------------|

Zajęcia 2. Order grzeczności – zajęcia plastyczne.

- Wprowadzenie do zajęć.
N. nawiązuje do zasad zachowania określonych w poprzednim zajęciu. Przypomina o znaczeniu zwrotów grzecznościowych. Zaprasza do wysłuchania wiersza.
- Słuchanie wiersza M. Strękowskiej-Zaremby *Uprzejmy Krzyś*.

*Krzyś rzekł uprzejmie „proszę”,
gdy zgubił ołówek Małgosi,
„przepraszam” zaś powiedział,
gdy dostał podarek od Zosi.
Na powitanie dziadka
„dziękuję!” zawołał radośnie,
kiedy chciał pójść do kina,
„przepraszam!” wykrzyknął donośnie.
Znał czarodziejskie słowa: proszę, przepraszam, dziękuję,
lecz czy na pewno wiedział, kiedy się je stosuje?*

- Rozmowa na temat wiersza.
N. pyta dzieci: *Jakie zwroty grzecznościowe znał Krzyś? Jakie popełnił błędy? Jakie znaczenie mają zwroty grzecznościowe?*
- Wymyślanie sposobu nagradzania dzieci wyróżniających się swoim zachowaniem.
N. pyta dzieci: *W jaki sposób możemy nagrodzić dzieci, które odznaczają się szczególnie dobrym zachowaniem?* Proponuje dzieciom wykonanie *Orderu grzeczności*, który będzie wyróżnieniem za grzeczność, koleżeństwo i życzliwość w stosunku do innych. Order będzie przyznawany raz na tydzień – w piątek – dziecku, które w ocenie całej grupy zasłuży na niego.
- Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy techniką kolażu.
N. wyjaśnia dzieciom, że kolaż to technika plastyczna polegająca na tworzeniu kompozycji poprzez łączenie różnych materiałów i naklejanie ich na koło wycięte ze sztywnego kartonu. Niewypełnione miejsca można pokolorować, np. kredkami lub zamalować farbą plakatową.
- Wykonanie przez dzieci *Orderu grzeczności*.
Dla każdego dziecka: karteczka z jego imieniem, koło wycięte ze sztywnego kartonu, kawałki tkanin, piasek w miskach (kolorowy), bibuła, cekiny, brokat w żelu, farby plakatowe, pędzelek, kubek z wodą, cerata, fartuszek, kredki.
Przy stolikach dzieci wybierają karteczki ze swoimi imionami i naklejają je na odwrotnej stronie koła. Następnie wykonują prace według własnego pomysłu, wykorzystując przygotowane przez N. pomoce, np.: kawałki tkanin, piasek w miskach (kolorowy), bibułę, cekiny, brokat w żelu, farby plakatowe.
- Zakończenie zajęć.
Dzieci odkładają ukończone prace do wyschnięcia i porządkują miejsce pracy.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Zaczarowany berek*.
Gwizdek, kostka do gry.
N. wyznacza teren do zabawy. Dzieci ustawiają się w kole. Wybrane dziecko rzuca kostką. N. razem z dziećmi odlicza do liczby wyrzuconych przez dziecko oczek. Wskazane dziecko zostaje berkiem. Na sygnał N. (np. gwizdek) dzieci rozbiegają się w różnych kierunkach. *Berek* stara się dotknąć jak największą liczbę dzieci. Dotknięte dziecko zostaje zaczarowane. Staje nieruchomo, z rękami wyciągniętymi w bok. Odczarować może je inne dziecko, które podbiegnie i dotknie dłoni zaczarowanego dziecka. Odczarowane dziecko bierze udział w dalszej części zabawy.

- Zabawy w piaskownicy.
Foremki, naczynia, plastikowe pojemniki i narzędzia.
Dzieci, podczas zabawy foremkami, naczyniami oraz innymi plastikowymi pojemnikami lub narzędziami, przesypują piasek i porównują pojemność pojemników. Informują N. i pozostałe dzieci o swoich spostrzeżeniach.
- Konkurs na najpiękniejszą babkę z piasku.
Chętne dzieci przystępują do konkursu na najładniejszą babkę z piasku. Z pozostałych dzieci N. wybiera troje – *komisję konkursową*. Dzieci wykonują babki z piasku na obrzeżach piaskownicy. Komisja ogląda wszystkie prace i wydaje werdykt. Uzasadnia swoją ocenę. Zwycięzca stoi w pierwszej parze podczas powrotu do przedszkola.

III



- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Naśladujemy zabawki*.
Odtwarzacz CD, nagranie melodii o zmiennym tempie.
N. włącza nagranie melodii o zmiennym tempie. Podczas nagrania dzieci poruszają się po sali, naśladując roboty. Podczas nagrania szybkiej melodii skaczą jak pajacyki. Na przerwę w nagraniu muzyki siadają skrzyżnie, z wyprostowanymi plecami, układając dłonie na kolanach.
- Poznawanie ciała człowieka.
Szkló powiększające dla każdego dziecka.
N. nawiązuje do odcisku kciuka, który dzieci odbiły pod *Kodeksem zachowania*. Dzieci próbują rozpoznać odcisk swojego kciuka. N. zwraca uwagę na to, że każdy człowiek ma inny odcisk kciuka, bo różnią nas linie papilarnie. Dzieci dokładnie przyglądają się swoim dłoniom, oglądają swoje linie papilarnie przez szkló powiększające i porównują je z liniami papilarnymi kolegi lub koleżanki. Wypowiadają się na temat swoich spostrzeżeń.



Karta pracy, cz. 1, nr 13	Karta pracy, cz. 1, nr 13
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dzielą rytmicznie nazwy zabawek, klaszcząc, – wypowiadają pierwszą sylabę nazwy każdego zdjęcia, – rysują linie pionowe z góry na dół. 	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – słuchają sylab wypowiedzianych przez 5-latkę, – dopowiadają drugą sylabę nazwy każdego zdjęcia i wskazują odpowiednie zabawki na zdjęciach, – rysują szlaczek po śladzie, a potem – samodzielnie.



Wrzesień, tydzień 2

Dzień 2

Moja grupa Wspólne zabawy

Przykładowy zapis w dzienniku

- Wykonanie pracy *Grupowe drzewo zainteresowań*. Zabawa *Umiem mówić miłe słowa*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2.
1. *Jak być dobrym przyjacielem* – zabawy dramatyczne inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Nowy kolega*. Cele: kształtowanie prawidłowych postaw społecznych, przedstawianie emocji za pomocą mowy ciała, pojmowanie charakteru kontaktu społecznego, jakim jest przyjaźń.
- Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 1. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej, rozumienie potrzeby dbania o prawidłową postawę ciała.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawy z użyciem skakanek. Wprowadzenie zabawy *Przeskakiwan-ka*. *Muzyka ogrodu przedszkolnego* – zabawa badawcza.
- Zabawa z chustą animacyjną – *Szukam przyjaciela*. Ćwiczenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej – *Ulubione zabawy z moim kolegą*. Ćwiczenie oddechowe *Obietnica*. Słuchanie piosenki *Krąg dziecięcych rąk* podczas zabawy *Poznaj mnie*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 8, II 4, II 6, II 7, III 2, III 3, III 4, III 6, IV 2, IV 4

Cele ogólne

- kształtowanie prawidłowych postaw społecznych,
- przedstawianie emocji za pomocą mowy ciała,
- pojmowanie charakteru kontaktu społecznego, jakim jest przyjaźń,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- podaje właściwy sposób zachowania w określonych sytuacjach,
- pokazuje emocje za pomocą ruchu, gestu i mimiki,
- wyjaśnia, co to znaczy dobry przyjaciel, i wymienia jego cechy,
- aktywnie uczestniczy w ćwiczeniach gimnastycznych.

Przebieg dnia

I

- Wykonanie pracy *Grupowe drzewo zainteresowań*.
Biały karton lub szary papier formatu A2, kredki, dla każdego dziecka: narysowana na czerwonej kartce sylweta jabłka, nożyczki, klej, kartonik z imieniem.
Dzieci rysują na dużym kartonie sylwetę drzewa (pień i gałęzie). N. wręcza każdemu dziecku narysowaną na czerwonej kartce sylwetę jabłka, którą dzieci wycinają. Następnie wypowiadają się na temat swoich zainteresowań, np. *Najbardziej lubię słuchać bajek. Najbardziej lubię konstruować budowle z klocków*. N. zapisuje wypowiedzi dzieci na sylwetach jabłek, które następnie dzieci przyklejają na sylwecie drzewa – między jego gałązkami. Pod sylwetą drzewa przyklejają kartonik ze swoim imieniem. Tworzą *Grupowe drzewo zainteresowań*, które N. umieszcza na tablicy w szatni.
- Zabawa *Umiem mówić miłe słowa*.
Piłka.
Dzieci siedzą w kole. N. toczy piłkę do wybranego dziecka i mówi mu coś miłego, np. *ładnie się uśmiechasz*. Dziecko, które otrzymało piłkę, wybiera kolejną koleżankę lub kolejnego kolegę i również kieruje do niej/do niego miłe słowa. N. tak kieruje zabawą, aby każde dziecko wzięło w niej udział i usłyszało coś miłego.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 32).

II

Zajęcia 1. *Jak być dobrym przyjacielem* – zabawy dramowe inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Nowy kolega*.

- Zabawa na powitanie – *Pajęczynka przyjaźni*.
Kłębek wełny.
Dzieci siedzą w kole. N. trzyma w ręce kłębek wełny. Informuje dzieci, że zrobią wspólnie *pajęczynkę przyjaźni*. N. mówi, np.: *Aniu, przesyłam ci iskiarkę przyjaźni*, i toczy do niej kłębek wełny, trzymając w ręce jej koniec. Dziecko podnosi kłębek, chwytając wełnę palcami tak, aby była naprężona, i toczy kłębek do kolejnego, wybranego przez siebie, dziecka, wypowiadając te same słowa. Kłębek wełny musi trafić do każdego dziecka z grupy. Dziecko, które jako ostatnie otrzymało kłębek, podnosi go i zaczyna zwijać wełnę, podchodząc do kolegi, który mu go przysłał. Mówi: *Chcę być twoim przyjacielem – i w tygodniu, i w niedzielę*. Zabawa toczy się dotąd, aż kłębek wróci do N.
- Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Nowy kolega*.
Książka (s. 6–7) dla każdego dziecka.
Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

Do przedszkola po wakacjach dzieci wróciły wypoczęte, opalone, pełne energii. Opowiadały o wakacyjnych przygodach, przekrzykiwały się nawzajem.

– Byłem z rodzicami i siostrą we Włoszech, na półwyspie Gargamel, nad Adriatykiem – przechwalał się Michał.

– Chyba na półwyspie Gargano! – poprawiła pani.
– Było okropnie gorąco. Siedzieliśmy w wodzie albo w cieniu. Inaczej nie dało się wytrzymać!
– Trzeba było zostać w Polsce! – zawołała Asia. – Nad Bałtykiem było super, ale nie za gorąco. Morze w sierpniu było ciepłutkie! Jeździliśmy rowerami na plażę i wzdłuż plaży! Zbieraliśmy bursztyny, kamyki i muszelki!

– A ja widziałem sarny i zające biegające po łące, widziałem jelenie i daniele, i takie duże – okazało się, że to są łosie!

– A ja w rzece widziałam ryby, raki i ślimaki... I pijawki na dnie sadzawki!

Rozgorączkowane przedszkolaki, z wypiekami na policzkach, znów przeżywały swoje letnie przygody. Myślami były na wakacjach, a za oknem słońce grzało mocno, jakby lato nigdy nie miało się skończyć.

Tylko jeden chłopiec stał z boku. Słuchał wakacyjnych opowieści swoich koleżanek i kolegów, ale sam nic nie mówił.

– Jesteś w naszej grupie? – spytał Olek.

– Tak...

– Ale wcześniej cię tu nie było?

– Nie...

Chłopiec stał z boku, zawstydzony, ze spuszczonego wzrokiem. Odpowiadał pojedynczymi słowami.

– To znaczy, że jesteś nowy?

– Tak...

– A skąd jesteś?

– Przyjechałem...

– Słuchajcie, starszaki, mamy nowego kolegę! – zawołała pani. – Ma na imię Hubert. Nikogo nie zna, czuje się obco. Pomóżcie mu, żeby poczuł się w przedszkolu jak u siebie.

Nowy kolega był trochę dziwny. Gdy inne dzieci bawiły się, stał nieruchomo. Miał okulary. Ciągle zdejmował je i przecierał chusteczką. Gdy ktoś podchodził do niego, odsuwał się. Gdy ktoś patrzył na niego, spuszczał wzrok albo się odwracał. Nie bawił się z innymi dziećmi. Najchętniej bawił się sam i grał sam ze sobą w różne gry.

– Lubisz układać puzzle? – spytał Olek.

– Lubię... – odpowiedział Hubert.

Olek przyniósł pudełko z prostą układanką. Chłopiec wysypał puzzle i w kilka chwil ułożył obrazek na stole. W tym czasie Michałek zdążył dopasować zaledwie kilka części.

– Dobry jesteś! – pochwalił kolegę Olek.

Zdjął z półki duże pudełko z bardzo trudną układanką, której nigdy nie udało mu się ułożyć. Chłopiec chwycił puzzle i bez wahania układał w odpowiednim miejscu. W piętnaście minut duży obrazek był gotowy.

– Super! Jesteś naprawdę bardzo dobry! A co jeszcze lubisz robić?

– Lubię grać w szachy...

– O, ja w szachy nie gram! – powiedział Olek. – Ale w warcaby tak!

– To dla mnie za łatwe! – powiedział Hubert.

– A lubisz klocki lego?

– No pewnie!

Dzieci zdjęły z półki wielkie pudło z klockami lego. Były tam części z różnych kompletów i każdy budował z klocków to, co chciał. Olek zbudował samochód, a Hubert przedziwną kosmiczną konstrukcję z raketami, dziwnymi pojazdami i robotami.

– Ale fajny kosmos! – zachwycił się Olek. – Jak ty to robisz?

– Jeśli chcesz, nauczę cię! – Hubert spojrział przez lekko zaparowane okulary na Michałka i uśmiechnął się przyjaźnie.

– Chcesz być moim przyjacielem? – spytał Olek.

– No pewnie! – wykrzyknął Hubert i odetchnął głęboko.

- Rozmowa na temat opowiadania.

N. zadaje dzieciom pytania, np.: Czy wszystkie dzieci czują się dobrze w przedszkolu? Dlaczego Hubert był smutny? Co zrobił Olek, aby Hubert czuł się dobrze w przedszkolu?



- Zabawa ruchowa *Znajdź swoją parę*.

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki o zmiennym tempie, dla każdego dziecka: wycięta z papieru kolorowego figura geometryczna (każda figura występuje podwójnie, czyli ma swoją parę).

N. rozdaje dzieciom wycięte figury geometryczne. Włącza nagranie muzyki o zmiennym rytmie. Dzieci poruszają się w rytm nagrania muzyki, trzymając figury w rękach. Na przerwę nagraniu muzyki szukają dziecka, które ma identyczną figurę, i podają sobie ręce, tworząc kółeczka.

- Wyjaśnienie pojęcia *przyjaciel*. Wykonanie *słoneczka przyjaźni*.

Żółte prostokąty, żółte koła, flamaster, zeszyt Wymyślanki – Nazywanki.

N. układa obok siebie żółte prostokąty, czyli promyki słońca, oraz na środku sali jego główną część – żółte koło. Pyta: *Co to znaczy, że ktoś jest dobrym przyjacielem?* Dzieci podają cechy dobrego przyjaciela, a N. zapisuje je flamastrem na *promykach słońca*. Dzieci przykładają *promyki* do sylwety słońca – powstaje *słoneczko przyjaźni*. N. prosi, aby dzieci wymyśliły inną nazwę dla słowa *przyjaciel*. Zapisuje propozycje w zeszycie *Wymyślanki – Nazywanki*. Następnie zapoznaje dzieci z przysłowiem: *Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie*. Prosi o wyjaśnienie jego znaczenia.

- Wprawki dramatyczne.

Dzieci siedzą w kole. N. przedstawia im różne trudne sytuacje, które mogą zdarzyć się np. w przedszkolu lub na placu zabaw. Prosi dzieci, aby odegrały scenki i pokazały, w jaki sposób powinny zachować się prawdziwy przyjaciel.

Przykłady scenek do odegrania:

- twojemu przyjacielowi ktoś zabiera zabawkę,
- chcesz zagrać ze swoim przyjacielem w ulubioną grę, ale on chce grać w coś innego,
- dwie dziewczynki bawią się w kąciku lalek, a twoja przyjaciółka chce do nich dołączyć, ale się wstydzi,
- dwie dziewczynki, w tym twoja przyjaciółka, chcą skakać na skakance, ale skakanka jest tylko jedna,
- twój przyjaciel urwał niechcący misiowi ucho, ale nic nie powiedział pani i odłożył misia na półkę,
- twój przyjaciel nie może sobie poradzić z posprzątaniem zabawek, a czeka już na niego mama,
- wykonujecie zadanie w książce, ale przyjaciel nie potrafi poprawnie liczyć.

Dzieci kolejno odgrywają scenki. Wypowiadają się na temat proponowanych rozwiązań. Jeśli się z nimi nie zgadzają, uzasadniają swoje zdanie i proponują inny sposób wyjścia z trudnej sytuacji.



Karty pracy, cz. 1, nr 14–15

Karty pracy, cz. 1, nr 14–15



Dzieci:

- | | |
|---|---|
| – rysują w pętlach po prawej stronie o jedną piłkę więcej niż w pętlach po lewej stronie, | |
| – rysują skakanki po śladach, kolorują skakanki na odpowiednie kolory, | – rysują linie ukośne po śladach, |
| – rysują w pętlach po lewej stronie o jedną mniej skakankę niż w pętlach po prawej stronie, | |
| – rysują skakanki po śladach, kolorują skakanki na odpowiednie kolory. | – rysują linie ukośne po śladach, a potem – samodzielnie. |



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 17).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawy z użyciem skakanek. Wprowadzenie zabawy *Przeskakiwanka*.

Skakanki (po jednej dla trójki dzieci).

Dzieci dobierają się w trójki. Dwoje dzieci trzyma skakankę za końce, porusza nią, robiąc duże koła i rytmicznie wypowiadając wyliczankę: *Aniołek, fiołek, róża, bez, konwalia, balia, wesoly pies*. Trzecie dziecko ma za zadanie przeskakiwać przez skakankę najdłużej, jak mu się uda.

- *Muzyka ogrodu przedszkolnego* – zabawa badawcza.

Lupa lub szkło powiększające dla każdego dziecka.

Dzieci, wyposażone w lupy lub szkła powiększające, poszukują w ogrodzie przedszkolnym dźwięków. Mogą je znaleźć, np. w trawie (np. dostrzegając poruszające się owady), na chodniku (stawiając kroki na chodniku), w zabawkach (poruszając huśtawką). Nazywają te dźwięki i mówią, z czym one im się kojarzą, czy są przyjemne, czy nieprzyjemne dla ucha.



Czynności samoobsługowe

N. proponuje starszym dzieciom pomoc młodszym kolegom z grupy w rozpinaniu i zapinaniu guzików.

III

- Zabawa z chustą animacyjną – *Szukam przyjaciela*.
Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki, chusta animacyjna, trójkąt.
Dzieci stoją w kole, trzymając chustę na wysokości pasa. N. włącza nagranie spokojnej muzyki. Dzieci idą w kole w prawą stronę. Na przerwę w nagraniu muzyki odwracają się do środka koła i zamykają oczy. Dziecko, którego ramienia dotknie N., wchodzi pod chustę. Na sygnał N. – uderzenie w trójkąt – dzieci otwierają oczy. Wskazane przez N. dziecko zgaduje, którego dziecka brakuje.
- Ćwiczenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej – *Ulubione zabawy z moim kolegą*.
Cztery zabawki z sali, którymi najbardziej lubią się bawić dzieci.
Dzieci wybierają cztery zabawki, którymi najbardziej lubią się bawić ze swoim kolegą lub swoją koleżanką, i ustawiają je w rzędzie. Mają za zadanie zapamiętać, jakie zabawki wybrały i jak je ustawiły. Odwracają się w drugą stronę. N. chowa jedną z zabawek lub zmienia ich ustawienie. Dzieci mają zgadnąć, co się zmieniło.
- Ćwiczenie oddechowe *Obietnica*.
Dzieci siedzą w kole. Kolejno wypowiadają na jednym oddechu zdanie: *Obiecuję być dobrym kolegą i zawsze przestrzegać grupowych zasad*.
- *Poznaj mnie* – przełamywanie nieśmiałości podczas zabawy.
Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Krąg dziecięcych rąk, piłka*.
Dzieci zajmują miejsca na okręgu koła w siadzie skrzyżnym. Kolejno z rąk do rąk podają sobie piłkę. Podczas przerwy w nagraniu muzyki dziecko, które trzyma piłkę, rzuca ją do wybranego, siedzącego po przeciwnej stronie, kolegi (lub koleżanki). Przedstawia się i mówi, co najbardziej lubi.

Wrzesień, tydzień 2

Dzień 3

Moja grupa

Dbamy o naszą salę

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wspólne wykonanie pracy plastycznej *Bajkowa grupa*. Dobieranie obrazków do pary – zabawa *Przedszkolne memory*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2.
- II.1. *Obowiązki dyżurnego* – zajęcia prowadzone metodami aktywizującymi. Cele: wprowadzenie dyżurów – omówienie zakresu czynności dyżurnych, rozumienie konieczności podporządkowania się ustalonym wymaganiom dyżurnych, ustalenie sposobu wyboru dyżurnych oraz zasad dokonywania oceny ich pracy, wdrażanie do utrzymywania porządku w poszczególnych kąciakach.
 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Krąg dziecięcych rąk*. Cel: umuzykalnianie dzieci.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Zmiana miejsc*. Poznawanie środowiska przyrodniczego: ogrodu przedszkolnego.
- III. Zabawa ruchowa z elementem kształtowania słuchu fonematycznego – *Jest czy nie ma?* Przygotowanie do pisania – *Zabawa z kartką*. Dzielenie słów na sylaby, dopowiadanie sylab, odszukiwanie obrazków, których nazwy rozpoczynają się tak samo.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7

Cele ogólne

- wprowadzenie dyżurów – omówienie zakresu czynności dyżurnych,
- rozumienie konieczności podporządkowania się ustalonym wymaganiom dyżurnych,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- obrazowanie ruchem prezentowanego tekstu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia obowiązki dyżurnego,
- podporządkowuje się ustalonym wymaganiom dyżurnych,
- śpiewa piosenkę,
- uczestniczy w zabawie ilustracyjnej do piosenki.

Przebieg dnia

I

- Wspólne wykonanie pracy plastycznej *Bajkowa grupa*.
Biały karton formatu A1 lub A2, dla każdego dziecka: owal wycięty z białego papieru, kredki, klej, mała wizytówka z imieniem.
N. przygotowuje biały karton, najlepiej formatu A1 lub A2, i małe wizytówki dla dzieci. Wręcza każdemu dziecku wycięty z papieru owal. Dzieci rysują na nim swojego ulubionego bohatera (z bajki, filmu lub książki). Uzasadniają swój wybór. Nakleją rysunek na duży karton, umieszczając go w wybranym przez siebie miejscu. Pod rysunkiem przyklejają swoją wizytówkę. Zapełniają białe miejsca na dużym kartonie różnymi bajkowymi elementami. Tworzą obraz *Bajkowa grupa*.



Sugestie wychowawcze

Wybranie bohatera i naklejenie rysunku w konkretnym miejscu na kartonie może być diagnostyczne dla N.: np. wybranie nieśmiałego bohatera może oznaczać, że dziecko ma problem z nieśmiałością; umieszczenie swojego rysunku z dala od innych rysunków może sugerować, że dziecko ma problemy z adaptacją w grupie.

- Dobieranie obrazków do pary – zabawa *Przedszkolne memory*.
Przynajmniej 8 par obrazków przedstawiających zabawki.
N. układa na stole obrazki przedstawiające różne zabawki. Dzieci podają ich nazwy oraz dzielą je na sylaby. N. odwraca obrazki tak, aby nie było widać, co przedstawiają, a następnie je miesza. Wskazane dziecko wybiera jeden obrazek, odwraca go, podaje nazwę zabawki, a następnie szuka do niego pary, odwracając kolejny obrazek. Jeśli nie znajdzie pary, ponownie układa obrazki na tych samych miejscach tak, aby nie było widać, co jest na nich przedstawione. Kolejne dziecko szuka par obrazków. Jeśli komuś się to uda, układa obrazki obok siebie – jedna para to jeden punkt. Wygrywa ten, komu uda się zgromadzić najwięcej obrazków.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 32).



II

Zajęcia 1. Obowiązki dyżurnego – zajęcia prowadzone metodami aktywizującymi.

- Zabawa na powitanie – *Ulubione zabawy*.
Dzieci siedzą w kole. N. wita wszystkie dzieci, które lubią bawić się, np. lalkami, samochodami, klockami, lubią grać w piłkę, słuchać bajek. Wymienione dzieci wstają, obracają się dookoła własnej osi i siadają na swoich miejscach.
- Przyporządkowywanie przedmiotów do odpowiednich kącików zainteresowań.
Przedmioty, które są związane z różnymi kącikami zainteresowań (np. kwiat w doniczce, konewka – kącik przyrody; lalki, misie – kącik lalek; kredki, farby – kącik plastyczny; pacynki, kukielki – kącik teatralny; książki – kącik książki, grzebień, lusterko – kącik fryzjerski).
Dzieci siedzą w półkolu. N. układa na środku sali przedmioty, które są związane z różnymi kącikami zainteresowań. Przedmioty są wymieszane. N. za pomocą wylizanki: *Raz, dwa, trzy, spróbuj ty* wybiera dziecko, które wychodzi na środek i grupuje przedmioty według własnego uznania. Uzasadnia przyjęcie konkretnego kryterium i podaje nazwę kącika zainteresowań, z którym są związane wybrane przez nie przedmioty. Jeśli dziecko pogrupuje przedmioty według innego kryterium niż założył N., to zostaje pochwalone za pomysłowość, a N. zaprasza na środek inne dziecko i prosi je o pogrupowanie przedmiotów w zależności od tego, w którym kąciku zainteresowań się znajdują.
- Przyporządkowywanie przedmiotów do odpowiednich kącików.
Napisy: np.: lalki, fryzjer, teatr, farby, owoce.
N. układa na dywanie napisy przedmiotów. Dzieci z pomocą N. przyporządkowują napisy do poszczególnych kącików i głośno je odczytują.

- Wprowadzenie tablicy dyżurów.

Tablica dyżurów, graficzne oznaczenia kącików zainteresowań, np.: książka – kącik książki, nazwy dni tygodnia.

N. pokazuje dzieciom tablicę dyżurów, na której znajdują się graficzne oznaczenia kącików (np.: książka – kącik książki) oraz nazwy dni tygodnia. Pyta: *Czy domyślacie się, o czym będziemy rozmawiać?* Jeśli dzieci nie odpowiedzą, że chodzi o pełnienie dyżurów, dodatkowymi pytaniami N. naprowadza je na prawidłową odpowiedź, np. *Jaką czynność podejmowaną przez dzieci będziemy oznaczać na tej tablicy?* Wyjaśnia, do czego będzie służyła tablica dyżurów.

- Zabawa *Co jest nie w porządku?*

Kartoniki z nazwami kącików zainteresowań, przedmioty z kącików z drugiej zabawy zajęć.

N. dzieli dzieci na sześć zespołów (w zespole powinny znajdować się dzieci 5-letnie i 6-letnie). Wyznacza lidera każdego zespołu (najlepiej by było nim dziecko 6-letnie), który losuje kartonik z nazwą kącika zainteresowań i wyjaśnia go z pomocą N. Kiedy wszyscy liderzy wylosują już swoje kartoniki, dzieci z ich zespołów sprawdzają, czy wszystkie przedmioty w kąciku, którego nazwę wylosował lider, znajdują się na swoim miejscu. Jeśli tak nie będzie, należy uporządkować dane miejsce.

N. powinien zadbać, aby w każdym kąciku znalazły się:

- w kąciku książki – np. książki rozrzucone na podłodze i na stolikach;
- w kąciku przyrody – np. sucha ziemia w doniczkach, pusta konewka;
- w kąciku plastycznym – np. rozrzucone i pomieszane kredki ołówkowe ze świecowymi, kartki z bażgrołami;
- w kąciku teatralnym – np. rozrzucone pacynki i kukielki;
- w kąciku lalek – np. lalki i pościel wyjęte z wózków, porozrzucane naczynia;
- w kąciku fryzjerskim – np. bałagan na półeczce, poprzewracane akcesoria fryzjerskie.

Każdy zespół odszukuje wśród zgromadzonych wcześniej na środku sali i używanych do poprzedniej zabawy przedmiotów te, które należą do wylosowanego kącika. Układa je na właściwych miejscach. Lider zgłasza N. zakończenie sprzątanía. N. sprawdza wykonanie pracy.

- Omawianie zakresu czynności dyżurnych.

N. pyta: *Co możemy zrobić, aby w przyszłości nie dopuścić do pozostawienia w kącikach takiego bałaganu?* Stara się tak prowadzić rozmowę, aby dzieci same zaproponowały wybór dyżurnego. Następnie wspólnie z dziećmi ustala sposób wyboru dyżurnych, zakres ich obowiązków oraz zasady dokonywania oceny ich pracy. Zwraca uwagę na konieczność podporządkowania się ustalonym zaleceniom dyżurnych.



Karta pracy, cz. 1, nr 16

Karta pracy, cz. 1, nr 16



Dzieci:

- oglądają zabawki znajdujące się na obrazku półki,
- określają położenie pajaca, misia, maskotki żabki,
- uzupełniają fragmenty półek odpowiednimi obrazkami, odszukanymi wśród naklejek,
- określają położenie zabawek przedstawionych na odszukanych naklejkach,

- określają położenie piłki względem skakanki, kolorują rysunki.
- rysują szlaczek po śladach.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Krąq dziecięcych rąk*.

- Zabawa rozwijająca reakcję na ustalony sygnał – *Pomagamy*.

Zielone i czerwone szarfy, odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Krąq dziecięcych rąk*.

Uczestnicy zabawy są podzieleni na dwie grupy. Maszerują w rytmie nagranej muzyki, w dowolnych kierunkach. Dzieci z pierwszej grupy, oznaczone zielonymi szarfami, oczekują pomocy. Dzieci z drugiej grupy, oznaczone czerwonymi szarfami, podczas przerwy w nagraniu muzyki, na hasło prowadzącej, starają się im pomóc.

Pomagam starszej osobie przejść na drugą stronę jezdni.

Spotykam znajomego. Witam go podaniem dłoni.

Pomagam mamusi w domowych porządkach.

- Nauka zwrotek piosenki *Krąq dziecięcych rąk* fragmentami, po dwa takty, na zasadzie echa. Utrwalanie refrenu (przewodnik, cz. 1, s. 32).

- Zabawa integrująca grupę – *Baw się razem z nami*.
Dzieci stoją na okręgu koła. Recytują krótki wiersz, B. Formy:

*Imiona swoje znamy,
humory dobre mamy,
do wspólnej zabawy
wszystkich zapraszamy.*

Dzieci:
maszerują w miejscu,
rysują w powietrzu uśmiechnięte buzie,
wyciągają ręce przed siebie, w dalszym ciągu maszerując,

*Ręce podajemy,
nogami tupiemy,
bardzo dobrze śpiewać
piosenkę umiemy.*

podają sobie ręce,
tupią,
miarowo klaszczą,
obracają się wokół siebie.

Po zakończeniu zabawy maszerują po okręgu koła i wspólnie śpiewają refren piosenki *Krąg dziecięcych rąk*.

- *Wesoła zabawa* – rozwijanie poczucia rytmu i tempa.
Kolorowa skrzynia, woreczek z materiału (wypełniony grochem) dla każdego dziecka.
Dzieci zajmują miejsca na okręgu koła, przechodząc do siadu skrzyżnego. Przed każdym z nich leży woreczek wypełniony grochem. Podczas pierwszej zwrotki dzieci podrzucają woreczki zgodnie z rytmem piosenki. Podczas refrenu przechodzą do pozycji stojącej i, śpiewając, miarowo klaszczą. Podczas drugiej zwrotki przerzucają woreczki z dłoni do dłoni zgodnie z rytmem. Podczas trzeciej zwrotki kolejno wrzucają woreczki do kolorowej skrzyni stojącej na środku koła.

- Zabawa integracyjna, utrwalająca imiona dzieci – *Moje imię*.

Bębenek.

W rytmie wystukiwanym na bębnieku dzieci maszerują po okręgu koła. W środku wybrane dziecko maszeruje w przeciwnym kierunku, recytując tekst B. Formy:

*Każdy moje imię zna:
ty i ja, ty i ja.
Wszyscy mnie tu dobrze znają,
imię moje powtarzają.*

Na przerwę w nagraniu muzyki dzieci zwracają się twarzami do środka koła. Dziecko ze środka wypowiada głośno swoje imię. Klaszcząc, dzieli je na sylaby. Dzieci wspólnie rytmicznie klaszczą i powtarzają imię kolegi.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Zamiana miejscami*.
Dzieci ustawiają się w kole. N. głośno wypowiada dwa imiona dzieci, np.: *Kasia, Tomek*. Wymienione dzieci starają się jak najszybciej zamienić miejscami. Kolejne imiona wypowiada wskazane przez N. dziecko, które – po dokonaniu zamiany miejscami przez wywołane dzieci – wybiera swojego następcę.
- Poznanie środowiska przyrodniczego ogrodu przedszkolnego.
Album roślin.
N. zapoznaje dzieci z albumem, który przyniósł ze sobą do ogrodu. Dzieci rozpoznają znane im gatunki roślin oraz podają ich nazwy. N. zachęca do dokładnej obserwacji roślin rosnących na terenie ogrodu przedszkolnego. Wspólnie z dziećmi ogląda je oraz poszukuje takich samych w albumie. Czyta dzieciom ciekawostki na ich temat. Zachęca do szanowania przyrody.



Sugestie wychowawcze

N. zwraca uwagę dzieci na konieczność szanowania przyrody – nie tylko na terenie ogrodu przedszkolnego, ale także w każdym innym miejscu. Wyjaśnia znaczenie roślin w życiu człowieka.

III



- Zabawa ruchowa z elementem kształtowania słuchu fonematycznego – *Jest czy nie ma?*
Trójkąt.

Dzieci maszerują, biegają lub podskakują po sali w rytmie granym przez N. na trójkącie. Na przerwę w muzyce N. wypowiada jedno słowo, np. *rower*. Pyta: *Czy w tym słowie jest sylaba ro?* Jeśli odpowiedź brzmi *tak*, dzieci siadają skrzyżnie na podłodze. Jeśli odpowiedź brzmi *nie*, kładą się na podłodze, na plecach. Dźwięk trójkąta jest sygnałem wzywającym do ponownego ruchu.

- Przygotowanie do pisania – *Zabawa z kartką*.

Biała kartka papieru dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, nagranie dowolnego utworu muzyki klasycznej o zmiennym tempie.

Dzieci siedzą przy stole. N. wręcza każdemu dziecku białą kartkę papieru. Włącza utwór muzyki klasycznej. Dzieci trzymają kartki palcami obu rąk i obracają je dookoła w rytm muzyki, machają kartkami, pstrykają w nie, rysują rytmicznie kreski, kropki, zgniatają kartki i je prostują.



Karta pracy, cz. 1, nr 17

- Dzieci:
- słuchają pierwszej części nazw rysunków, dopowiadają drugie,
 - wskazują odpowiednie rysunki,
 - kolorują rysunki,
 - otaczają pętlami w tym samym kolorze rysunki, których nazwy rozpoczynają się tak samo.

Karta pracy, cz. 1, nr 17

- Dzieci:
- dzielą nazwy zdjęć na sylaby,
 - wypowiadają pierwszą sylabę nazwy każdego zdjęcia,
 - rysują obok zdjęć coś, czego nazwa rozpoczyna się taką samą sylabą,
 - rysują szlaczek po śladach, kończą go rysować według wzoru z poprzedniej karty.



Wrzesień, tydzień 2

Dzień 4

Moja grupa
Zabawy z piłką

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa *Ciepło – zimno*. Odnajdywanie ukrytej piłki, określanie jej położenia. Dzielenie nazw zdjęć na sylaby, wyklaskiwanie i liczenie sylab, odnajdywanie nazw rozpoczynających się tą samą sylabą. Zabawa z piosenką *Krąg dziecięcych rąk*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2.

II.1. *Zabawy z misiem* – zajęcia matematyczne.

Określanie położenia przedmiotów w przestrzeni.

Różnicowanie prawej i lewej strony, przygotowanie do programowania: posługiwanie się umownymi znakami.

Kształtowanie umiejętności odnajdywania i nazywania różnic i podobieństw.

2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 1. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej, rozumienie potrzeby dbania o prawidłową postawę ciała.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z piłką *Pileczka – ucieczka*. Wycieczka w okolice przedszkola. Wybór drzewa do całorocznej obserwacji.

III. Zabawa z elementem równowagi – *Czerwony parzy*. Rozwiązywanie zagadki. Zabawa ruchowa *Skańcząca piłka* – ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Układanie puzzli.

Dzielenie słów na sylaby.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 6, IV 13, IV 14

Cele ogólne

- różnicowanie prawej strony i lewej strony,
- przygotowanie do programowania: posługiwanie się umownymi znakami,
- określanie położenia przedmiotów w przestrzeni,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- porusza się według mapy, skręcając w prawo lub w lewo,
- prawidłowo odczytuje znaki znajdujące się na mapie,
- określa położenia piłki w przestrzeni,
- aktywnie uczestniczy w ćwiczeniach gimnastycznych.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Ciepło – zimno*.

Piłka.

N. wybiera dziecko, które odchodzi na bok i zamyka oczy. Inne dziecko chowa w dowolnym miejscu w sali piłkę. Dziecko stojące z boku otwiera oczy i – kierowane słowami N. i pozostałych dzieci: *ciepło, ciepłej, gorąco* (kiedy zbliża się do piłki) lub *zimno, zimniej, mróz* (gdy oddala się od piłki) – podąża w odpowiednim kierunku, odnajduje ukrytą piłkę. Określa jej położenie. Wybiera kolejne dziecko, które będzie szukało piłki, i zabawa toczy się według takich samych zasad.



Karta pracy, cz. 1, nr 18

Dzieci:

- dzielą rytmicznie nazwy zdjęć na sylaby, wyklaskują je,
- słuchają słów dzielonych rytmicznie przez 6-latkę, liczą sylaby,
- łączą liniami zdjęcia, których nazwy rozpoczynają się tak samo,
- rysują strzałki po śladach.

Karta pracy, cz. 1, nr 18

Dzieci:

- słuchają słów dzielonych rytmicznie przez 5-latkę, liczą sylaby,
- dzielą rytmicznie (na sylaby) nazwy przedstawionych zdjęć, wyklaskują je,
- łączą liniami zdjęcia, których nazwy kończą się taką samą sylabą,
- rysują szlaczek po śladzie.



- Zabawa z piosenką *Krąg dziecięcych rąk* (przewodnik, cz. 1, s. 32).

Dzieci stoją na okręgu koła, twarzami do jego środka.

1. *Jak dobrze mieć przyjaciół w krąg,*

*tak dużo innych, dziecięcych rąk
przyjaciół, co uśmiechnięci są,*

tak dużo, tak dużo rąk...

Ref.: *Bo tak dobrze przyjaciół swoich mieć
i codziennie wesoło bawić się;*

*szukać przygód tu i tam,
w bajki wierzyć też,
bo tak dobrze przyjaciół swoich mieć.*

2. *Samemu być to bardzo źle,*

ny

*smutno i z łezką, więc nie, nie, nie!
Muzyka, śmiech i serca w krąg,*

tak dużo, tak dużo rąk...

Ref.: *Bo tak dobrze...*

3. *Czy jesteś tu, czy jesteś tam,*

mając przyjaciół, nie jesteś sam.

Dzieci:

podają sobie ręce, drobnymi krokami biegną do jego środka, powracają do pozycji wyjściowej, podają sobie ręce, drobnymi krokami biegną do jego środka, powracają do pozycji wyjściowej,

podskakują w rozsypce w lewą stronę, zwracają się do N., miarowo klaszczą w rytmie ćwierćnuć, podskakują w rozsypce w prawą stronę,

zwracają się do N., miarowo klaszcząc w rytmie ćwierćnuć, przenoszą ręce nad głowy, kołyszają nimi z lewej stro-

ny na prawą, obracają się drobnymi kroczkami wokół siebie, przenoszą ręce nad głowy, kołyszają nimi z lewej strony na prawą, obracają się drobnymi kroczkami wokół siebie,

jak wyżej,

tworzą pary, miarowym krokiem wykonują obroty w małych kołach,

Oni tu obok, tak blisko są,

tak dużo, tak dużo rąk...

Ref.: *Bo tak dobrze...*

w parach płynnymi ruchami wykonują krok
do siebie, krok od siebie,

jak wyżej.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 32).

II

Zajęcia 1. Zabawy z misiem – zajęcia matematyczne.

- Zabawa na powitanie.
Dzieci siedzą w kole. N. wita dziecko siedzące po jego prawej stronie, dotykając kciuka jego prawej ręki kciukiem swojej prawej ręki. Następnie dziecko dotyka swojego sąsiada, siedzącego po prawej stronie, w ten sam sposób. Zabawa kończy się, gdy dziecko siedzące po lewej stronie N. dotknie jego kciuka.
- Powitanie gościa. Poznanie problemu misia.

Pluszowy miś.

W sali rozlega się pukanie do drzwi (N. wcześniej umawia się np. z panią woźną). N. podchodzi do drzwi, za którymi siedzi pluszowy miś. N. i dzieci witają misia. Miś opowiada o sobie: *Witajcie. Nazywam się Krzyś. Tak jak wy chodzę do przedszkola. Wczoraj przed obiadem razem z dziećmi graliśmy w piłkę w ogrodzie przedszkolnym. Niestety, zapomnieliśmy zabrać ją ze sobą do przedszkola. Kiedy wyszliśmy do ogrodu po obiedzie, piłki już nie było. Znaleźliśmy jednak karteczkę, na której było napisane, że piłka jest teraz w innym przedszkolu, gdzie dzieci pamiętają o sprzątanii zabawek. Zastanawiałem się, gdzie może być to przedszkole, ale sroka, która wie wszystko, przyprowadziła mnie tutaj. Powiedziała, że piłka może wrócić do dzieci, pod warunkiem że odnajdę ją tutaj, u was. Wskazówki umieściła w pudełku z kokardką. Chciałbym prosić w imieniu swoim i dzieci o pomoc w odzyskaniu piłki.*

Poszukiwanie pudełek	Poszukiwanie piłki
<ul style="list-style-type: none">• Poszukiwanie pudełek – pomoc w rozwiązaniu problemu. Trzy pudełka różnej wielkości każde z nich (związane kokardką), mapa, pluszowy miś. N. prosi dzieci, aby rozejrzały się po sali. Dzieci znajdują trzy pudełka, np. przed szafką, na parapecie, za drzwiami. Określają ich położenie. Układają pudełka według wielkości: duże, większe, największe. Rozwiązują kokardki. W największym pudełku znajdują mapę wskazującą miejsce ukrycia piłki (jeśli w grupie są 6-latki) lub piłkę (jeśli w grupie są same 5-latki). Dzieci 5-letnie przekazują mapę misiowi.	<ul style="list-style-type: none">• Dzieci obserwują działania podejmowane przez 5-latki.
<ul style="list-style-type: none">• Dzieci obserwują działania podejmowane przez 6-latki.	<ul style="list-style-type: none">• Poszukiwanie piłki – pomoc w rozwiązaniu problemu. Dwie mapy, pluszowy miś, piłka. Miś przekazuje dzieciom mapę, która może pomóc w znalezieniu piłki. Na mapie za pomocą strzałek zaznaczona jest droga od N. (N. staje w wybranym miejscu w sali, zgodnym z instrukcją, dziecko staje obok N.) do miejsca, gdzie jest ukryta mała piłka, np. strzałka prosto, strzałka w prawo, strzałka prosto, strzałka w lewo. Obok strzałek umieszczone są kropki sugerujące liczbę kroków. Dzieci zastanawiają się, co znaczą poszczególne znaki na mapie. Wskazane

przez N. dziecko, kierując się znakami na kartce, odnajduje piłkę i określa jej położenie, np. piłka była za szafką. Okazuje się, że to nie ta piłka, bo sroka pomyliła mapy. Miś przypomina sobie, że ma w kieszeni inną mapę, którą sroka dała mu trochę później. Tak jak poprzednio dziecko za pomocą strzałek i kropek dociera do piłki i określa jej położenie (jeśli dzieciom podoba się zabawa, można wykorzystać jeszcze np. dwie inne mapy, informując dzieci, że sroka, lecąc, zgubiła je, a miś, idąc do przedszkola, je podniósł i włożył do kieszeni). Odnaleziona piłka jest tą, której szuka miś.

- Rozwiązanie problemu misia.

Pluszowy miś, kredki dla każdego dziecka.

Miś mówi do dzieci: *Bardzo dziękuję wam za pomoc w odnalezieniu piłki. Mam jeszcze takie marzenie. Chciałbym, abyście mnie narysowali. Dzieci w moim przedszkolu chętnie mnie rysują. Opowiem im o tym, jak wyglądałem na waszych obrazkach.* N. umieszcza misia w widocznym miejscu. Miś obserwuje pracę dzieci.

Karta pracy, cz. 1, nr 19

Karta pracy, cz. 1, nr 19

Dzieci:

- rysują większą piłkę i mniejszego misia,
- kolorują rysunki,
- określają położenie piłki względem krzeselka,
- kolorują piłki,
- rysują strzałki po śladach,
- rysują szlaczek po śladzie, a potem – samodzielnie.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Zrób to co ja.*

Piłka.

N. prosi dzieci, aby naśladowały ruchem swojego ciała jego zabawy z piłką, np. N. odbija piłkę od podłogi – dzieci podskakują, N. toczy piłkę – dzieci turlają się po podłodze, N. obraca piłkę w rękach – dzieci obracają się wokół własnej osi, N. kładzie piłkę raz na podłodze, a raz podnosi ją do góry – dzieci kucają i się podnoszą.

- Wypowiadanie się na temat obrazka.

Miś mówi: *Dziękuję wam bardzo za piękne. Niestety, muszę już wracać do mojego przedszkola. Jest w nim tak ładnie jak u was i dzieci są równie miłe. Spójrzcie na obrazek w kartach pracy. Zobaczycie, jak bawimy się w naszym przedszkolu.*

Karta pracy, cz. 1, nr 20

Karta pracy, cz. 1, nr 20

Dzieci:

- wypowiadają się na temat przedstawionych na obrazku czynności, które wykonują dzieci,
- czytają z N. wyrazy znajdujące się pod obrazkiem,
- wskazują na obrazku przedmioty, których nazwy przeczytały z N.,
- rysują laleczki po śladach i kończą je rysować według wzoru.

- Porównywanie sali na obrazku w książce z salą, w której bawią się dzieci.

Książka (s. 4–5) dla każdego dziecka.

N. prosi, aby dzieci porównały salę przedstawioną na obrazku w książce, z salą w której znajdują się dzieci. Dzieci wskazują różnice i podobieństwa. Określają położenie przedmiotów w przestrzeni.

- Pożegnanie z misiem.

Pluszowy miś.

Dzieci żegnają odchodzącego misia. Przekazują pozdrowienia dla dzieci z jego przedszkola. Zapraszają, aby znowu je odwiedził.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 17).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z piłką *Pięteczka – ucieczka*.

Piłka.

Dzieci stoją w kole. N. przy pomocy rymowanki: *Kwiaty w ogrodzie, słońce na niebie ciepłym promykiem dotyka ciebie* wybiera dziecko, które staje w środku koła, trzymając w rękach piłkę. Stara się tak potoczyć piłkę, aby ominęła ona nogi stojących w kole dzieci i znalazła się na zewnątrz koła. Dzieci starają się nie dopuścić do ucieczki piłki. Mogą robić to na różne sposoby, np.: łączyć nogi, przysuwać się bliżej siebie. Nie mogą jednak puścić rąk i zmieniać ustawienia w kole.

- Wycieczka w okolice przedszkola. Wybór drzewa do całorocznej obserwacji.

Dla każdego dziecka: biała kartka, ołówek lub kredka woskowa.

N. wyjaśnia dzieciom cel wycieczki. Dzieci podczas marszu uważnie obserwują mijane drzewa. Wybierają jedno, które będą obserwowały przez cały rok. Zbierają pod nim liście, owoce (jeśli są), gałązki, wykonują odcisk kory (za pomocą techniki frotażu – przykładają białą kartkę do kory drzewa, przyciskają ją, następnie mocno pocierają ołówkiem lub kredką woskową). Oglądają liście, korę, gałązki przez lupy lub szkła powiększające. N. zwraca uwagę na budowę drzewa (pień, gałęzie, liście, korzenie) oraz warunki, jakie są potrzebne roślinom do wzrostu. Dzieci porównują między sobą korony kilku drzew.

III



- Zabawa z elementem równowagi – *Czerwony parzy*.

Kolorowe krążki, tamburyn.

Dzieci siedzą z jednej strony sali. N. rozkłada kolorowe krążki, tworząc drogę umożliwiającą dzieciom przejście z jednej strony sali na drugą, ale w ten sposób, aby nie stanąć na czerwony krążek. Na sygnał N., np. uderzenie w tamburyn, dzieci kolejno pokonują wyznaczoną drogę.

- Rozwiązywanie zagadki I. Fabiszewskiej.

Dzieci rozwiązują zagadkę:

Może być piwne albo zielone,

patrzy raz w jedną, raz w drugą stronę.

W dzień wszystko wkoło bacznie ogląda,

gdy noc się zbliża, odpocząć żąda. (oko)

Układanie puzzli	Dzielenie słów na sylaby
<p>Dla każdego dziecka: koperta, a w niej przecięty na kilka części obrazek przedstawiający dowolną zabawkę.</p> <p>N. wyjaśnia dzieciom, że oko, aby było sprawne, wymaga wielu ćwiczeń. Zaprasza dzieci do ułożenia puzzli. Układa na stole koperty, w których znajdują się przecięte obrazki. Dzieci układają całość z elementów. Podają nazwę zabawki, która jest przedstawiona na obrazku.</p>	<p>Dla każdego dziecka: białe paski papieru tej samej długości (3 paski dla każdego dziecka), nożyczki.</p> <p>N. wręcza dzieciom białe paski papieru.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymawiają słowo <i>oko</i> i układają przed sobą pierwszy pasek, – dzielą słowo <i>oko</i> na sylaby, wyklaskują i liczą sylaby. Przecinają drugi pasek papieru na tyle części, ile sylab występuje w słowie <i>oko</i>. Wycięte elementy układają pod pierwszym paskiem. N. wyjaśnia, że w słowie <i>oko</i> są dwie sylaby, dlatego drugi pasek papieru jest przecięty na dwie części. <p>N. podsumowuje, że jest jedno słowo <i>oko</i>, które możemy podzielić na dwie sylaby. Informuje dzieci, że słowo <i>oko</i> można podzielić jeszcze inaczej i wtedy pasków będzie więcej. Dowiedzą się wkrótce, jak to zrobić.</p>



- Zabawa ruchowa *Skacząca piłka* – ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Piłka.

Dzieci siedzą po jednej stronie sali. N. wybiera dwoje dzieci, które wychodzą na środek: jedno dziecko staje tyłem do pozostałych, drugie staje za nim, przodem do siedzących na podłodze dzieci, odbija od podłogi piłkę i łapie ją w dłonie. Dziecko stojące tyłem liczy, ile razy piłka odbiła się od podłogi, i podaje głośno wynik. Pozostałe dzieci sprawdzają poprawność wykonania zadania. Zabawę można powtórzyć wielokrotnie.

Wrzesień, tydzień 2

Dzień 5

Moja grupa
Wrześniowa pogoda

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa *Głuchy telefon*. Wybranie dziecka do odznaczenia *Orderem grzeczności*. Globalne odczytywanie wyrazów: *kolano, głowa, uda, nogi, usta*. Utrwalanie nazw części ciała. Zabawy z piosenką *Krąg dziecięcych rąk*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2.
- II.1. *Co nam niesie wrzesień?* – słuchanie wiersza E. Szelburg-Zarembiny *Wrzesień*. Cele: wzbogacanie wiadomości przyrodniczych, poznawanie charakterystycznych cech wrześniowej pogody, rozumienie konieczności dostosowywania ubioru do zmieniających się warunków atmosferycznych.
2. *Jak wyglądają moje koleżanki i moi koledzy z grupy?* – zajęcia plastyczne. Cele: dostrzeganie różnic w wyglądzie ludzi, określanie ich charakterystycznych cech, rozwijanie sprawności manualnej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Złap ogonek*. Zabawa zręcznościowa w piaskownicy – *Ukryta piłka*. Opisywanie budynku przedszkola.
- III. Zabawa kształtująca umiejętność współdziałania – *Bliźniaki*. Wykonanie kalendarza *Drzewo w różnych porach roku*. Gry stolikowe – gra w warcaby.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 7, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- wzbogacenie wiadomości przyrodniczych,
- poznawanie charakterystycznych cech wrześniowej pogody,
- rozumienie konieczności dostosowywania ubioru do zmieniających się warunków atmosferycznych,
- dostrzeganie różnic w wyglądzie ludzi, określanie ich cech charakterystycznych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wyjaśnia związek między wrzosem a wrześniem,
- podaje charakterystyczne cechy wrześniowej pogody,
- wymienia części garderoby, które należy założyć w słoneczne, deszczowe i wietrzne dni września,
- opisuje charakterystyczne cechy swoich kolegów i koleżanek z grupy.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Głuchy telefon*.
Dzieci siedzą w kole. N. mówi szeptem proste zdanie dziecku siedzącemu po jej prawej stronie. Dziecko przekazuje je dalej. Kiedy zdanie dotrze do dziecka siedzącego po lewej stronie N., wtedy dziecko wymawia je głośno. N. i dzieci porównują, czy zdanie brzmi tak samo, i szukają przyczyny zmiany zdania na inne.
- Wręczenie *Orderu grzeczności*.
Order grzeczności.

N. wspólnie z dziećmi dokonuje podsumowania zachowania dzieci w ciągu tygodnia. Wspólnie wybierają dzieci lub dziecko, które zasługują/które zasługuje na wyróżnienie. Chętne dziecko odznacza koleżankę lub kolegę wykonanym własnoręcznie *Orderem grzeczności*.

Karta pracy, cz. 1, nr 21

Karta pracy, cz. 1, nr 21

Dzieci:

- kończą rysunek postaci,
- czytają z N. wyrazy,
- wskazują na swoim ciele i na rysunku części ciała, których nazwy przeczytały z N.,
- kończą rysować laleczki według wzoru z poprzedniej karty.

- Śpiew, zbiorowy i indywidualny, poznanej w bieżącym tygodniu piosenki *Krąg dziecięcych rąk* (przewodnik, cz. 1, s. 32).
- Zabawy z piosenką *Krąg dziecięcych rąk*.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 32).

II

Zajęcia 1. *Co nam niesie wrzesień?* – słuchanie wiersza E. Szelburg-Zarembiny *Wrzesień*.

- Zabawa na powitanie – *Koralik szczęścia*.

Kasztan.

Dzieci siedzą w kole. N. przesyła *koralik szczęścia*, czyli kasztan, do dziecka siedzącego po swojej prawej stronie, dziecko przekazuje go dalej. Zabawa kończy się, gdy koralik wróci do N.

- Słuchanie wiersza E. Szelburg-Zarembiny *Wrzesień*.

*A ten Wrzesień
we wrzosie
szuka rydzów
po rosie.*

*A gdy rosa
już zginie,
rwie orzechy w leszczynie.*

- Rozmowa na temat wiersza. Poznanie wrzosu. N. zadaje dzieciom pytania: *Jak nazywał się główny bohater tego wiersza? Gdzie wrzesień szuka rydzów? Co to jest wrzos? Skąd pochodzi nazwa wrzesień?* Pokazuje dzieciom roślinę – wrzos. Wyjaśnia pochodzenie nazwy miesiąca. Podaje najważniejsze informacje o wrzosie. Dzieci opisują jego wygląd, wachają, dotykają. N. umieszcza wrzos w kąciку przyrody. N. pyta: *Co jeszcze robił wrzesień w wierszu? Z czym kojarzy wam się wrzesień?*

Karta pracy, cz. 1, nr 22

Karta pracy, cz. 1, nr 22

Dzieci:

- czytają z N. napis,
- opowiadają, co dzieje się w przyrodzie we wrześniu,
- rysują po śladach.

- Zabawa ruchowa *Idziemy na grzyby*.

Tamburyn.

Dzieci maszerują w rytmie wystukiwanym przez N. na tamburynie. Na mocniejsze uderzenie w tamburyn schylają się i naśladują ruchem zbieranie grzybów w lesie.

- Opisywanie wrześniowej pogody. Planowanie ubioru na wrześniową wycieczkę.

Sylweta chmurki i kropielek deszczu, żółte koło i żółte prostokąty z których N. ułoży słońce (wycięte z papieru kolorowego), flamaster.

N. pyta: *Jaka pora roku kończy się we wrześniu, a jaka się zaczyna? Jaką pogodę niesie ze sobą wrzesień?* Układa na podłodze sylwetę chmury i żółte koło – słońce – oraz żółte prostokąty – promyki słońca. Proponuje dzieciom zaplanowanie ubioru na wrześniową wycieczkę. Propozycje dzieci zapisuje na papierowych sylwetach kropielek deszczu, jeśli dotyczą deszczowej pogody. Dzieci umieszczają je pod sylwetą chmurki. Propozycje dotyczące słonecznej pogody zapisuje na żółtych prostokątach. Dzieci dokładają je do żółtego koła, jako promyki słońca.

- Zabawa dydaktyczna *Kropelki deszczu*.

Tamburyn, sylwety kropielek deszczu, na których są narysowane figury geometryczne (koło, trójkąt), od 2 do 4, w kolorach: czerwonym, niebieskim, zielonym, żółtym.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w muzyce N. rozsypuje w sali sylwety kropelki deszczu. Dzieci podnoszą po jednej sylwecie kropelki deszczu. Liczą, ile jest na niej figur geometrycznych. Zastanawiają się nad słowem, które ma tyle samo sylab. Dźwięk tamburynu zaprasza do dalszego poruszania się po sali. Podczas kolejnych przerw w muzyce wypowiadają się kolejno dzieci, które na kropelkach deszczu mają czerwone, zielone, żółte lub niebieskie figury geometryczne. Najpierw podają nazwę figury geometrycznej, jej liczbę, kolor, a potem mówią odpowiednie słowo, dzieląc je na sylaby, np. *Mam trzy niebieskie trójkąty – ka-pu-sta*. N. gratuluje dzieciom wiedzy na temat sposobu ubierania się w zależności od pogody. Wyraża przekonanie, że zmienna pogoda we wrześniu już ich nie zaskoczy. Prosi, aby dzieci pomogły Olkowi i Adzie.

Karta pracy, cz. 1, nr 23

Karta pracy, cz. 1, nr 23

Dzieci:

- odpowiadają na pytanie, jak Olek i Ada powinni ubierać się w słoneczne, deszczowe i wietrzne wrześniowe dni,
- łączą obrazki dzieci z odpowiednimi zdjęciami,
- rysują po śladach, kończą rysunki według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty.

Zajęcia 2. *Jak wyglądają moje koleżanki i moi koledzy z grupy?* – zajęcia plastyczne.

- Praca plastyczna *Jak wyglądają moje koleżanki i moi koledzy z grupy?* Określanie charakterystycznych cech postaci przedstawionych na rysunku.

Wyprawka, karta 9 dla każdego dziecka.

Dzieci oglądają, przedstawione na rysunku, niedokończone wizerunki dzieci. Określają ich charakterystyczne cechy.

- Odszukiwanie wśród innych dzieci właściwych postaci.

Dla każdego dziecka: ołówki, kredki, Wyprawka, karta 9.

Dzieci przyglądają się koleżankom i kolegom z grupy. Obserwują, kto ma ciemne krótkie włosy, i kończą wizerunek – rysują właściwy kolor oczu, nos, usta i inne charakterystyczne cechy wybranej osoby. W ten sam sposób kończą pozostałe wizerunki swoich przyjaciół z grupy przedszkolnej.

- Wręczenie portrecików swoim przyjaciołom.

Portrety wykonane przez dzieci.

Dzieci wycinają wykonane portrety i wręczają je swoim przyjaciołom.



Sugestie wychowawcze

N. zwraca uwagę na używanie zwrotów grzecznościowych podczas wręczenia i przyjmowania upominków. N. informuje dzieci, że należy zawsze zachowywać się tak, gdy coś komuś dajemy lub coś od kogoś otrzymujemy.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Złap ogonek*.

Dla każdego zespołu szarfy w jednym kolorze.

N. wyznacza teren przeznaczony na zabawę, dzieli dzieci na dwa zespoły. Każdy zespół wybiera lidera. N. rozdaje dzieciom szarfy w dwóch kolorach – szarfy będą ogonkami. Dzieci mają umieścić je z tyłu tak, aby były widoczne. Zadaniem dzieci będzie zebranie, w czasie wyznaczonym przez N., jak najwięcej *ogonków* należących do drużyny przeciwnej i przekazanie ich liderowi własnej drużyny, stojącemu z boku. Wygrywa zespół, który zbierze więcej *ogonków*. Sygnał do rozpoczęcia zabawy i jej zakończenia wyznacza N.

- Zabawa zręcznościowa w piaskownicy – *Ukryta piłka*.

Mała piłka.

N. z pomocą dzieci formuje górę z piasku. W środku góry umieszcza małą piłkę, a na jej szczycie – większą. Chętne dzieci kolejno starają się wydobyć małą piłkę z góry tak, aby piłka będąca na jej szczycie nie spadła.

- Opisywanie budynku przedszkola.

Dzieci przyglądają się budynkowi przedszkola. Opisują jego wygląd. Jeśli mają trudności z wykonaniem polecenia, N. zadaje im dodatkowe pytania, np.: *Czy budynek przedszkola jest wysoki, czy niski? Ile drzwi ma budynek przedszkola? Ile ma okien? Czy budynek przedszkola wam się podoba? Dlaczego?*

III

- Zabawa kształtująca umiejętność współdziałania – *Bliźniaki*.
Odtwarzacz CD, nagranie melodii wesołej i smutnej.
Dzieci dobierają się w pary i tańczą przy nagraniu melodii wesołej i smutnej. W czasie przerwy w nagraniu muzyki N. *magicznym klejem* skleja dzieciom poszczególne części ciała, np.: ręce, plecy. Dzieci z połączonymi rękami mają klęknąć, kucnąć; z połączonymi plecami próbują usiąść itp.
- Wykonanie kalendarza *Drzewo w różnych porach roku*.
Napisy: Drzewo w różnych porach roku, jesień, biały karton formatu A1 lub A2, Album roślin, dla każdego dziecka: kartka z bloku, liście, gałązka, odcisk kory, ołówek lub kredki woskowe, nożyczki, klej.
N. przygotowuje duży, biały karton i dzieli go na cztery części – tyle, ile jest pór roku. Na górze umieszcza napis: **Drzewo w różnych porach roku**. Ustala z dziećmi, jaka obecnie jest pora roku. Dzieci w pierwszej części kartonu, przypisanej do pory roku *jesień*, rysują drzewo, starając się, aby przypominało swoim wyglądem to, które wybrały do całorocznej obserwacji. Na oddzielnej kartce z bloku odrysowują liść za pomocą techniki frotażu, to znaczy przykrywają liść kartką papieru i mocno pocierają po niej ołówkiem lub kredką woskową. Następnie wycinają liść, kolorują kredkami na odpowiedni kolor i przyklejają na kartonie. Na kartonie umieszczają również materiały przyrodnicze: liść, gałązkę oraz odcisk kory. Oglądają Album roślin, odnajdują tam właściwe drzewo. N. czyta dzieciom ciekawostki na jego temat.
- Gry stolikowe – gra w warcaby.
Warcaby dla każdej pary dzieci.
N. zapoznaje dzieci z zasadami gry. Po każdorazowym jej zakończeniu dzieci liczą zdobyte punkty i ustalają, kto ma ich więcej. N. zwraca uwagę na opanowanie swoich emocji w przypadku przegranej.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 1

Moja droga do przedszkola

Wiem, jak bezpiecznie przechodzić przez jezdnię

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Oglądanie katalogów i albumów tematycznych. Rozbudzanie zainteresowań motoryzacyjnych. Nazywanie i opisywanie wyglądu pojazdów. Wybranie dyżurnych. Przypomnienie zakresu ich obowiązków. Słuchanie piosenki *Każdy chciałby być kierowcą*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3.
- II.1. *Skrzyżowanie bez świateł* – rozmowa i ćwiczenia praktyczne inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Skrzyżowanie bez świateł*.
 2. Wycieczka na pobliskie skrzyżowanie lub na jezdnię. Cele: zapoznanie z podstawowymi zasadami ruchu drogowego w celu bezpiecznego poruszania się po ulicach, kształtowanie właściwych nawyków w zakresie prawidłowego, bezpiecznego uczestniczenia w ruchu drogowym, gromadzenie doświadczeń wzrokowo-słuchowych, zwracanie uwagi na różnorodność pojazdów oraz znaki drogowe na drodze, rozwijanie mowy.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem równowagi – *Idę po prawej stronie chodnika*. Zabawy swobodne z wykorzystaniem urządzeń znajdujących się na placu zabaw.
- III. Zabawa ruchowa *Jedź, gdy zielone, stój, gdy czerwone!* Wypowiadanie się na temat przechodzenia przez ulicę w bezpieczny sposób. Nauka rymowanki. Gra planszowa *Ruch drogowy*. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej, kształtowanie odporności emocjonalnej.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 7, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 4, IV 6

Cele ogólne

- zapoznanie z podstawowymi zasadami ruchu drogowego w celu bezpiecznego poruszania się po ulicy,
- kształtowanie właściwych nawyków w zakresie prawidłowego, bezpiecznego uczestniczenia w ruchu drogowym,
- rozwijanie mowy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia zasady ruchu drogowego i stosuje się do nich (m.in. podczas wycieczki),
- posiada element odbłaskowy, przedstawia etapy przejścia przez ulicę, w bezpieczny sposób przechodzi z osobą dorosłą przez przejście dla pieszych, poprawnie zachowuje się w miejscach publicznych: na chodniku i na przystanku,
- wypowiada się na temat opowiadania oraz poczynionych obserwacji.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie katalogów i albumów tematycznych. Rozbudzanie zainteresowań motoryzacyjnych.
Katalogi i albumy tematyczne związane z motoryzacją.
Dzieci oglądają zdjęcia, rozróżniają pojazdy ze względu na ich zastosowanie, np. samochody osobowe, ciężarowe, z przyczepami, rowery, autobusy. Opisują wygląd pojazdów, podają marki znanych im samochodów.

Karta pracy, cz. 1, nr 24

Karta pracy, cz. 1, nr 24

Dzieci:

- nazywają pojazdy na zdjęciach i dzielą rytmicznie ich nazwy na sylaby,
- otaczają czerwoną pętlą pojazd, który porusza się najszybciej, a zieloną – ten który porusza się najwolniej,
- rysują po śladach.

- Wybranie dyżurnych. Przypomnienie zakresu ich obowiązków.

Znaczniki rozpoznawcze dyżurujących dzieci.

N. wspólnie z dziećmi dokonuje wyboru dyżurnych. Przypomina zakres obowiązków dyżurnych oraz sposób, w jaki zostanie dokonana ocena ich pracy. Umieszcza znaczniki dzieci na tablicy dyżurów.

Sugestie wychowawcze

N. zwraca uwagę na konieczność podporządkowania się zaleceniom dyżurnych. Przypomina o tym, aby w grzeczny i kulturalny sposób zwracać się do siebie nawzajem.

- Słuchanie piosenki *Każdy chciałby być kierowcą* (śl. i muz. J. Kucharczyk) w wykonaniu N. (lub jej nagrania z płyty CD).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Każdy chciałby być kierowcą*.

Ty - le sa - mo - cho - dów je - ździ po u - li - cach, a ka - żdy kie - ro - wca
świe - tnie zna prze - pi - sy. My za - sa - dy ru - chu też już do - brze zna - my, bo
ja - ko pie - si po dro - gach się po - ru - sza - my. Wie - my, że świa - tło cze -
rwo - ne zna - czy stop, zie - lo - ne zaś - mo - żesz iść! Zna - ki dro - go - we
trze - ba znać, by bez - pie - cznym być!

1. *Tyle samochodów jeździ po ulicach,
a każdy kierowca świetnie zna przepisy.
My zasady ruchu też już dobrze znamy,
bo jako piesi po drogach się poruszamy.*

Ref.: *Wiemy, że światło czerwone znaczy stop,
zielone zaś – możesz iść!
Znaki drogowe trzeba znać,
by bezpiecznym być!*

2. *Gdy już będę duży, kierowcą zostanę
i przepisy ruchu poznam doskonale.
Będę miał samochód, no i prawo jazdy
jak mama, tata, i ciocia, wujek i dziadek.*

Ref.: *Wiemy, że światło...*

- Rozmowa na temat podstawowych zasad ruchu drogowego.
- Określenie nastroju piosenki. Zaznaczanie kłaśnięciem pierwszej miary taktu.
- Zabawa pobudzająco-hamująca *Zebra*.

Dla każdego dziecka: czarny arkusz brystolu i kilka jednakowych pasków białego papieru, odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Każdy chciałby być kierowcą*.

Dzieci zajmują miejsca na środku sali. Przed każdym dzieckiem znajdują się czarny arkusz brystolu i kilka jednakowych pasków białego papieru. Kiedy dzieci usłyszą nagranie muzyki, przemieszczają się w kierunku określonym przez N. Na przerwę w nagraniu muzyki każde dziecko zatrzymuje się obok najbliższej leżącej kartki, przechodzi do przysiadu i układa na kartce z białych pasków przejście dla pieszych.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3.
Bębenek, tamburyn.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jedź, stój*.
Przy dźwiękach bębna dzieci biegają w ustalonym kierunku. Naśladują dźwięki wydawane przez pojazdy oraz kierowanie kierownicą. Na przerwę w muzyce zatrzymują się. Zmieniają kierunek poruszania się.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Zmieniamy oponeę*.
Dzieci stoją w parach naprzeciwko siebie. W przysiadzie odpychają się dłońmi.
- Ćwiczenie z elementem równowagi – *W korku*.
Dzieci stoją jedno za drugim. Idą gęsiego, bardzo wolno. Zmieniają kierunek poruszania się.
- Ćwiczenie mięśni grzbietu – *Rowerek*.
Dzieci, w leżeniu na plecach, unoszą nogi i wykonują nimi naprzemienne ruchy.
- Zabawa bieżna *Taksówki*.
N. dzieli dzieci: wybiera kilku kierowców, pozostałe dzieci to pasażerowie. Dzieci kierowcy taksówek poruszają się w jednym kierunku przy dźwiękach tamburynu, wypowiadając ustalone dźwięki, np. *brym, brym*. Na przerwę w muzyce N. pokazuje odpowiednią liczbę palców, np. 1, 2, 3. Do kierowcy taksówki dołącza odpowiednia liczba dzieci pasażerów (dzieci dołączają do kierowcy, trzymając go z tyłu za ramiona) i zabawa toczy się dalej.
- Ćwiczenie uspokajające – marsz po obwodzie koła z wysokim unoszeniem kolan.



Czynności higieniczne

Podczas przygotowania do śniadania N. zwraca uwagę na konieczność mycia rąk zaraz po skorzystaniu z toalety.

II

Zajęcia 1. *Skrzyżowanie bez świateł* – rozmowa i ćwiczenia praktyczne inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Skrzyżowanie bez świateł*.

- Zabawa na powitanie *Witam dziecko, które...*
Dzieci siedzą w kole. N. wita kolejno dzieci, które dotarły do przedszkola pieszo, a następnie samochodem lub autobusem. Dzieci, których dotyczyła słowa, wstają i się kłaniają.
- Rozwiązanie zagadki.
Odtwarzacz CD, nagranie odgłosów ulicy.
N. wraz z dziećmi słucha nagrań odgłosów ulicy. Dzieci rozpoznają dźwięki, poznają jednocześnie docelowe miejsce ich wycieczki, na którą wyruszają po wysłuchaniu opowiadania.



- Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Skrzyżowanie bez świateł*.
Książka (s. 8–9) dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

– Olku, przed wejściem na pasy zawsze sprawdzaj, czy coś nie jedzie! – mówiła mama, gdy stanęły przed skrzyżowaniem. Dom od przedszkola oddzielała ruchliwa ulica. Na szczęście były tam pasy, światła i osobna ścieżka dla rowerów.

– Ale przy zielonym świetle na pasach nic mi nie grozi!

– Nieprawda! Do szpitala, w którym pracuję, pogotowie często przywozi nieszczęśników potrąconych na pasach! Przechodzili prawidłowo, po pasach, mając zielone światło!

– Jak to? Przecież gdy ja mam zielone, dla kierowcy świeci się czerwone.

– Niekoniecznie! Jeśli samochód skręca w prawo i ma zielone światło, przejeżdża po pasach, po których ty przechodzisz!

– Ale musi się zatrzymać i przepuścić mnie!

– A jeśli jest ślisko i nie zahamuje? Albo jest ciemno i nie zauważy cię? Wypadek gotowy!

– To jak mam przechodzić?

– Musisz być czujny i mieć oczy z tyłu głowy! Musisz liczyć się z tym, że kierowca może złamać przepisy drogowe. Może być senny, roztargniony, nietrzeźwy. Można trafić na pirata drogowego, który łamie przepisy drogowe i przejeżdża na czerwonym świetle! Nie ufaj kierowcom; nie zawsze jeżdżą grzecznie, bezpiecznie i przytomnie! Często rozmawiają przez telefon, który trzymają w ręce. Patrząc w lusterko, podziwiają swoją twarz. Rozglądają się na boki i do tyłu, zamiast patrzeć na drogę. Jadąc, palą papierosy, oglądają filmy w internecie i zmieniają płyty w odtwarzaczu! Chwila nieuwagi i wypadek gotowy!

– To jak jazda bez trzymanki na rowerze! – podsumował Olek.

– Albo jak jazda na jednym kole! – dodała mama. – Sami się proszą o wypadek!

Tego dnia mama nie miała dyżuru w szpitalu i mogła odebrać Olka z przedszkola. Było słoneczne jesienne popołudnie i po wyjściu z przedszkola nikomu nie chciało się wracać do domu.

– Mamo, chodźmy na kasztany!

Poszli razem do parku. Była tam kasztanowa aleja ze starymi drzewami. Spomiędzy liści co chwila spadały kolczaste zielone kule. Uderzały o ziemię, pękając na części. Na trawę wyskakiwały dojrzałe kasztany. Olek nabierał pełną torbę kasztanów. Postanowili wrócić do domu. Szli inną drogą niż zwykle. Doszli do ulicy i się zatrzymali.

– Powiedz mi, Olku, jak przejdiesz przez ulicę.

– Po pasach przejdę, jak tylko zapali się zielone światło!

– Ale tu nie ma światła!

Olek spojrzał w lewo, w prawo, przed siebie, za siebie... Nigdzie nie było sygnalizatorów świetlnych.

– No rzeczywiście... nie ma światła! To jak mam przejść?

– Miej głowę na karku i oczy z tyłu głowy! – zażartowała mama. – Najpierw podchodzisz do krawężnika.

– Przed tobą jest ulica i są pasy!

– Jest ulica, są pasy – powtórzył Olek. – Co dalej?

– Patrzysz w lewo, czy coś nie nadjeżdża. Potem patrzysz w prawo. Jeszcze raz patrzysz w lewo. Jeśli droga jest wolna, przechodzisz. Gdy jesteś na środku jezdni, jeszcze raz patrzysz w prawo, czy w tym czasie coś nie nadjechało. Jeśli nic nie jedzie, przechodzisz na drugą stronę ulicy.

– A jeśli samochody wciąż jadą i jadą, i nie chcą się zatrzymać?

– Podnosisz rękę do góry na znak, że chcesz przejść, i zbliżasz się do krawężnika. Jeśli kierowcy się zatrzymają, możesz przechodzić. Ale zachowaj ostrożność. Kierowca może cię nie zauważyć. Nie wyhamuje i wypadek gotowy. Najlepiej przechodzić z innymi pieszymi, na przykład z grupą dorosłych. Uważaj, w ciemny deszczowy dzień albo w nocy ponieważ jesteś bardzo słabo widoczny. A kierowcy muszą cię widzieć, gdy przechodzisz! Najlepsza jest latarka, na przykład rowerowa, z migającym światełkiem. Bardzo przydadzą się znaczniki i paski odbłaskowe, żółte i pomarańczowe kamizelki. Masz takie odbłaski na kurtce, butach i plecaku. I pamiętaj – przez cały czas trzeba myśleć i przewidywać – licho nie śpi! Dzieci powinny przechodzić przez jezdnię z dorosłymi.

– Ja też nie będę spał! – zapewnił Olek.

- Rozmowa na temat opowiadania.

N. zadaje dzieciom pytania, np.: O kim było opowiadanie? Przed czym mama przestrzegala Olka? Dlaczego należy być czujnym i ostrożnym na drodze? Jak mogą zachowywać się kierowcy podczas jazdy samochodem? Jak powinni zachowywać się na drodze piesi? Dokąd i po co poszedł Olek z mamą, gdy wyszli z przedszkola? Jakie skrzyżowanie napotkali na swojej drodze powrotnej? Czego mama uczyła

Olka przed przejściem przez skrzyżowanie bez świateł? Co, według mamy Olka, należy robić, aby być bardziej widocznym dla kierowców? N. pyta także: W którym miejscu Olek mógł przejść przez ulicę ze swoją mamą? Co to są pasy (zebra)? Prosi dzieci o wyjaśnienie, co łączy zebra i pasy lub sam wyjaśnia wieloznaczność słowa zebra. Pyta, gdzie możemy spotkać zebra, a gdzie pasy. Dzieci dzielą słowo pasy na sylaby. N. informuje dzieci, że są drogi, na których znajdują się sygnalizatory świetlne. One pomagają bezpiecznie przejść na drugą stronę ulicy. Są jednak także takie drogi, na których sygnalizatorów nie ma. Informuje dzieci, że za chwilę wybiorą się na wycieczkę. Chciałby jednak najpierw przećwiczyć z nimi prawidłowy sposób przechodzenia przez jezdnię.

Karta pracy, cz. 1, nr 25

Karta pracy, cz. 1, nr 25

Dzieci:

- oglądają obrazki i wypowiadają się na ich temat; mówią, co robią, gdy chcą z rodzicami przejść przez ulicę na drugą stronę,
- przedstawiają z kolegami etapy przechodzenia przez ulicę, a N. nazywa kolejne wykonywane przez nie czynności.

- Ćwiczenia praktyczne – *Jak bezpiecznie przejść przez jezdnię?* Nauka prawidłowego przechodzenia przez ulicę, gdy nie ma sygnalizacji.

Frotka lub opaska odbłaskowa dla każdego dziecka.

N. wręcza dzieciom frotki lub opaski odbłaskowe. Dzieci zakładają je sobie na lewą rękę. N. wyjaśnia, że aby przejść bezpiecznie przez ulicę, trzeba uważnie się rozejrzeć, czy nic nie nadjeżdża. Należy spojrzeć w lewą i w prawą stronę. Lewa to ta, gdzie jest lewa ręka – ręka z frotką, a prawa to ta, gdzie jest prawa ręka – bez frotki. Dzieci utrwalają znajomość lewej i prawej strony, wykonując polecenia N. i naśladując jego gesty, np. podnoszą lewą rękę, kierują w bok prawą rękę, odwracają głowę w wybraną stronę.



Przy tego typu ćwiczeniach, gdy dzieci naśladują gesty N., zawsze stoi on tyłem do dzieci. Jednak nie traci z nimi kontaktu wzrokowego. Kontroluje dzieci, sprawdza poprawność wykonywania ćwiczenia. N. układa na podłodze karton z namalowanymi pasami. Staje z dziećmi przed pasami, omawia etapy bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię w sytuacji, gdy nie ma sygnalizacji. Zaznacza, że przez pasy należy przechodzić sprawnie, zwartą grupą. Dla lepszej widoczności przez kierowcę pieszy może unieść dłoń z opaską odbłaskową.

N. razem z dziećmi wykonuje ruchy i mówi:

- podchodzimy do pasów,
- stojąc przy pasach, spoglądamy najpierw w lewo, potem w prawo, jeszcze raz w lewo,
- gdy nic nie nadjeżdża, wchodzimy na pasy i przechodzimy po nich,
- po przekroczeniu połowy drogi patrzymy ponownie w prawo.

N. ćwiczy z dziećmi etapy przechodzenia przez jezdnię, kilka razy stosując urozmaicenia, np. dzieli dzieci według płci. Najpierw chłopcy demonstrują sposób przejścia przez pasy, a dziewczynki się przyglądają. Potem – na odwrót. N. może podzielić dzieci według wieku, kolorów ubrań itp.

Jeśli w pobliżu przedszkola znajdują się sygnalizatory świetlne, dzieci uczą się przechodzić przez pasy, zwracając uwagę na zmieniające się kolory świateł.

Zajęcia 2. Wycieczka na pobliskie skrzyżowanie lub na jezdnię.

Elementy odbłaskowe dla każdego dziecka: kamizelka, bransoletka, światełko.

N. informuje dzieci, na co powinny zwracać uwagę podczas wycieczki. Apeluje o spokojne zachowanie się i uwagę, chodzenie w parach, nieoddalanie się od grupy, uważne słuchanie poleceń. N. pomaga dzieciom w założeniu elementów odbłaskowych. Wyjaśnia im, że dzięki elementom odbłaskowym piesi, a także rowerzyści są lepiej widoczni dla kierujących. Jest to szczególnie ważne wtedy, gdy jest ciemno, w deszczową, pochmurną, mglistą pogodę i podczas śnieżyicy.

- N. idzie (jedzie) z dziećmi na pobliskie skrzyżowanie lub na ulicę.

Ukierunkowuje spostrzeżenia dzieci.

Dzieci:

- zwracają uwagę na napotykanne znaki drogowe – ich rodzaj i wygląd. Dowiadują się od N. o znaczeniu napotkanych znaków,
- przyglądają się przejeżdżającym pojazdom,

- wymieniają nazwy zaobserwowanych pojazdów, w tym szczególnie pojazdów uprzywilejowanych oraz środków transportu,
- obserwują zmieniające się światła na sygnalizatorach świetlnych (dla pojazdów i dla pieszych, jeśli znajdują się na drodze), wskazują różnice w wyglądzie, zwracają uwagę na reakcję pieszych i pojazdów,
- odnajdują przejście dla pieszych i w bezpieczny (wyuczony wcześniej) sposób przechodzą przez jezdnię,
- zatrzymują się na najbliższym przystanku autobusowym, obserwują zachowanie pieszych i pasażerów,
- oglądają z bliska zaparkowany pojazd.

Ponadto N. ogłasza konkurs: *Komu uda się policzyć, ile pojazdów przejechało na jednej zmianie światła?* oraz zachęca dzieci do kilku minut uwagi i ciszy, by wsłuchać się w dźwięki dobiegające z ulicy.

- Powrót do przedszkola.
- Rozmowa na temat ruchu drogowego, odniesienie się do przeżyć z wycieczki.

N. zadaje dzieciom pytania, np.:

- *W jaki sposób możemy bezpiecznie przejść przez ulicę?*
- *Jak inaczej nazywamy przejście dla pieszych?*
- *Jakie znaki i urządzenia drogowe widzieliśmy podczas wycieczki?* (znaki drogowe, sygnalizatory)
- *Jakie pojazdy poruszały się po ulicy?*

Karta pracy, cz. 1, nr 25

Karta pracy, cz. 1, nr 25

Dzieci:

- rysują koła po śladach, a potem dorysowują wzory samodzielnie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Idę po prawej stronie chodnika.*

Skakanki.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Dzieci ustawiają się w dwóch rzędach naprzeciwko siebie. Pośrodku N. układa ze skakanek wąski chodnik. Na sygnał dzieci kolejno idą po chodniku, przestrzegając zasady poruszania się prawą stroną chodnika. Podczas mijania się uważają, aby nie znaleźć się poza wyznaczoną drogą.

- Zabawy swobodne z wykorzystaniem urządzeń znajdujących się na placu zabaw.

III

- Zabawa ruchowa *Jedź, gdy zielone, stój, gdy czerwone!*

Bębenek.

Dzieci biegają po sali w jednym kierunku w rytm bębenka. Na hasło N.: *Czerwony* – zatrzymują się, na hasło: *Zielony* – ponownie biegną.

Utrwalenie wiadomości.

Dla każdego dziecka: książka (s. 8–9), białe kartoniki, kredki, ołówek.

Dzieci oglądają ilustracje w książce. Wypowiadają się na temat zachowania mamy i Olka, gdy przechodzą przez ulicę, na której nie ma sygnalizacji świetlnej. Przeliczają słowa w wybranych zdaniach i układają tyle samo białych kartoników, ile jest słów w zdaniu. Następnie wypowiadają kolejno słowa, dotykając palcem odpowiedniego kartonika. N. odwołuje się do doświadczeń dzieci zdobytych podczas wycieczki na skrzyżowanie, pobliską jezdnię. Prosi dzieci o budowanie dłuższych wypowiedzi. Przypomina drugi sposób przekraczania ulicy – gdy na drodze znajdują się sygnalizatory świetlne.

Karta pracy, cz. 1, nr 26

Karta pracy, cz. 1, nr 26

Dzieci:

- słuchają rymowanek W. Żaby-Żabińskiej:
Gdy świeci się światło zielone, *Światło czerwone, gdy jasno świeci*
można przejść na drugą stronę. *– to znak stop! Czekać dorośli i dzieci.*
- kolorują odpowiednio sygnalizatory,
- rysują po śladach, kolorują światła sygnalizatorów zgodnie z wzorem.

- Gra planszowa *Ruch drogowy*. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej, kształtowanie odporności emocjonalnej.

Dla każdego zespołu: duży karton, mazaki, monety 5 zł, kostka o czerwonych i zielonych ściankach, pionki do gry.

Dzieci, podzielone na zespoły, konstruują plansze do gry. Na dużym kartonie wielokrotnie układają i obrysowują mazakiem monetę o nominale 5 zł, tworząc pola – *długą ulicę*. Oznaczają start i metę. Rzucają kostką o czerwonych i zielonych ściankach. Gdy na kostce będzie kolor zielony, przesuwają swój pionek o jedno pole, czerwony – stoją. Zwycięża ten, kto pierwszy dotrze do mety.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 2

Moja droga do przedszkola

Sygnalizatory świetlne – dla pieszych i dla kierowców

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Praca techniczna w zespołach – *Sygnalizatory dla pieszych, sygnalizatory dla pojazdów*. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej. Oglądanie zdjęcia skrzyżowania w dużym mieście, wypowiadanie się na jego temat. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3.
- II.1. *Ruch uliczny* – zabawy w zespołach. Słuchanie wiersza J. Koczanowskiej *Przejście przez ulicę*. Cele: utrwalanie znajomości etapów bezpiecznego przechodzenia przez ulicę, rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej, rozwijanie umiejętności orientacji w przestrzeni, rozwijanie umiejętności wspólnej zabawy na wyznaczonej przestrzeni.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 2. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności fizycznej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Wyścigi*. Zabawa paskami krepiny – *Czerwony i zielony*.
- III. Zabawa ruchowa *Światła sygnalizatora*. Nazywanie pojazdów i określanie ich położenia. Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – *Jaki to pojazd?* Ćwiczenia rozwijające aparat słuchu.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 4, IV 13

Cele ogólne

- utrwalanie znajomości etapów bezpiecznego przechodzenia przez ulicę,
- rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej,
- rozwijanie umiejętności orientacji w przestrzeni,
- rozwijanie ogólnej sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, jak należy prawidłowo przechodzić przez jezdnię, gdy na drodze znajduje się sygnalizator świetlny lub gdy go brak,
- poznaje typy sygnalizatorów świetlnych, rozpoznaje i nazywa kolory, zwłaszcza czerwony, zielony i żółty,
- posługuje się określeniami: *przed, za, obok, nad, w prawo, w lewo*,
- aktywnie wykonuje ćwiczenia.

Przebieg dnia

I

- Praca techniczna w zespołach – *Sygnalizatory dla pieszych, sygnalizatory dla pojazdów*. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej.
Napis sygnalizator, dla każdego zespołu: czarny brystol, biała kredka, klej, nożyczki, bibuła: czerwona, żółta i zielona.
N. wcześniej gromadzi z dziećmi wszystkie potrzebne materiały. Zapoznaje dzieci z wyglądem sygnalizatora dla pieszych oraz sygnalizatora dla pojazdów. Prosi o podanie różnic w ich wyglądzie.

Zwraca uwagę na znaczenie światła żółtego. Następnie dzieli dzieci na kilka zespołów. Wybrane zespoły przygotowują sygnalizatory dla pojazdów: wycinają z czarnego brystolu duży prostokąt, a następnie trzy takie same otwory, jeden pod drugim. Puste miejsca dzieci podklejają od spodu odpowiednio czerwoną, żółtą i zieloną bibułą. Inne zespoły przygotowują sygnalizatory dla pieszych: wycinają mały prostokąt z dwoma otworami. Z pomocą N. dzieci rysują białą kredką na czarnym kartonie postacie pieszego – w pozycji idącej i na baczność, które następnie wycinają. Otwory podklejają od spodu czerwoną i zieloną bibułą. Na zielonej bibule przyklejają postać w pozycji idącej, a na czerwonej – postać w pozycji na baczność. N. zawiesza na tablicy dwa różne sygnalizatory. Pokazuje kartonik z napisem: **sygnalizator** do odczytywania całościowego i przypina nad sygnalizatorami. Dzieci odczytują nazwę i dzielą ją na sylaby, wspomagając się wyklaskiwaniem. Pozostałe sygnalizatory N. przykleja taśmą samoprzylepną do szyb w sali, prezentując efekt wykonanej pracy.

Karta pracy, cz. 1, nr 27

Karta pracy, cz. 1, nr 27

Dzieci:

- oglądają zdjęcie skrzyżowania w dużym mieście,
- odczytują z N. wyrazy pod zdjęciem,
- wskazują na zdjęciu to, o czym jest mowa,
- przysłuchują się temu, o czym N. rozmawia z 6-latkami,
- opowiadają o skrzyżowaniu ze zdjęcia,
- rysują po śladach, kolorują światła sygnalizatorów zgodnie z wzorem.

II

Zajęcia 1. *Ruch uliczny – zabawy w zespołach.*

- Powitanie zabawą *Moja droga do przedszkola.*

Samochodzik lub inny pojazd.

Dzieci siedzą w kole. Po kolei przekazują sobie samochodzik (lub inny pojazd). Dzielą się spostrzeżeniami na temat sposobu docierania przez nie do przedszkola.

- Słuchanie wiersza J. Koczanowskiej *Przejście przez ulicę.*

*W dużym mieście wielki ruch, samochodów wiele,
jeśli chcesz bezpiecznym być, musisz o tym wiedzieć:
przez ulicę można przejść tylko w takim miejscu,
gdzie mrugają światła dwa, pasy są na przejściu.
To czerwone woła: STOP, stój i czekaj grzecznie,
a zielone prosi: idź, możesz przejść bezpiecznie.
Zapamiętaj jeszcze to: gdy po mieście chodzisz,
musisz pod opieką być dorosłej osoby.*

- Rozmowa na temat wiersza.

N. pyta dzieci: *Jaki ruch drogowy panuje w dużym mieście? Co musicie wiedzieć, aby być bezpieczni? Gdzie i kiedy piesi mogą przejść przez ulicę? Co oznacza na sygnalizatorze światło zielone, a co czerwone?* N. informuje dzieci, że poruszając się po mieście i przekraczając jezdnię, powinny zawsze być pod opieką osoby dorosłej, np.: rodziców, dziadków, pełnoletniego rodzeństwa. Powinny poruszać się w bezpieczny sposób.

- Trening znajomości lewej i prawej strony ciała.

Dla każdego dziecka gumka frotte.

N. wręcza każdemu dziecku gumkę frotte, a one zakładają je sobie na lewą rękę. Dzieci utrwalają lewą i prawą stronę, wykonując polecenia N.: podnoszenie, kierowanie w bok wybranej ręki, odwracanie głowy, całego ciała w wybraną stronę.

- Ćwiczenia praktyczne – *Wiem, jak bezpiecznie przejść przez ulicę.*

Sygnalizatory wykonane przez dzieci.

N. wykorzystuje do ćwiczenia sygnalizatory wykonane wcześniej przez dzieci. Pokazuje sygnalizator dla pieszych i dla kierowców. Pyta dzieci, który z nich przeznaczony jest dla pieszych, i proponuje ćwiczenie z jego wykorzystaniem.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Podczas gdy dzieci z pierwszego zespołu demonstrują ćwiczenie, dzieci z drugiego zespołu obserwują. Potem następuje zmiana ról.

Przećwiczenie etapów bezpiecznego przechodzenia przez ulicę w sytuacji, gdy na drodze znajduje się sygnalizator świetlny dla pieszych. N. omawia kolejno wykonywane czynności, a dzieci z pierwszego zespołu wykonują jego polecenia:

- podchodzimy do pasów (z dorosłymi),
- stojąc przy pasach: spoglądamy na sygnalizator, spoglądamy w lewą stronę, w prawą i jeszcze raz w lewą,
- gdy miga zielone światło i nic nie nadjeżdża, wchodzimy na pasy i przechodzimy po nich,
- po przekroczeniu połowy drogi ponownie spoglądamy na sygnalizator,
- gdy miga światło zielone, przyspieszamy kroku, nie biegniemy.

N. jeszcze raz utrwała z dziećmi także etapy bezpiecznego przechodzenia przez ulicę w sytuacji, gdy na drodze nie ma sygnalizacji świetlnej (przewodnik, cz. 1, s. 56).

- Zabawa dydaktyczna *Ruch uliczny w Zwierzątku*.

Cztery koszyki z sylwetami zwierząt (w każdym koszyku sylwety zwierząt: domowych, leśnych, egzotycznych, ptaków), pokolorowane na różne kolory wewnętrzne części pudełek po zapałkach, cztery kartony, mazaki, plastelina.

N. dzieli dzieci na cztery zespoły tak, aby w każdym zespole były dzieci 6-letnie. Wybiera liderów każdego zespołu i prosi ich o wybranie koszyka i przedstawienie jego zawartości (sylwety zwierząt oraz pokolorowane na różne kolory wewnętrzne części pudełek po zapałkach). N. pyta, czy dzieci widzą jakąś prawidłowość. W razie potrzeby ukierunkowuje spostrzeżenia dzieci. Dzieci dochodzą do wniosku, że zespoły wylosowały różne grupy zwierząt: pierwszy zespół – zwierzęta leśne, drugi – zwierzęta domowe, trzeci – ptaki, czwarty – zwierzęta egzotyczne. N. opowiada dzieciom o pewnym mieście – *Zwierzątku*, w którym mieszkają zwierzęta. W mieście tym ulice oznaczone są kolorami i noszą nazwy, np. ulica Niebieska, Żółta.

Dzieci w zespołach wybierają sylwetę zwierzątka, którym chcą się bawić. Zwierzęta dzieci 5-letnich będą pieszymi, zaś zwierzęta dzieci 6-letnich – kierowcami w pojazdach. Dzieci umieszczają swoje sylwety w pudełkach po zapałkach, wciskając w nie kawałek plasteliny. Dodatkowo N. wręcza zespołom po jednym kartonie, na którym narysowane są kolorowymi mazakami droga główna i, odchodzące od niej, drogi boczne – ulice. Na ulicach, w wyznaczonych miejscach są narysowane pasy. Podobny karton dla siebie zawieszają na tablicy.

N. rozpoczyna zabawę. Dzieci swobodnie bawią się sylwetami i pojazdami, wodząc nimi po ulicach. Po kilku minutach N. ogłasza koniec zabawy. Dzieci zostawiają swoje zwierzęta na kartonie.

Następnie N., manipulując sylwetą dowolnego zwierzątka po ulicach na swoim kartonie, mówi:

*Myszka szła prosto drogą Czerwoną. Chciała przejść na drugą stronę ulicy. Podeszła do pasów, spojrzała najpierw w lewo, potem w prawo, jeszcze raz w lewo. Gdy nic nie nadjeżdżało, weszła na pasy, po przekroczeniu połowy drogi spojrzała ponownie w prawo, po czym skręciła w ulicę Czarną. Podaje drugi przykład: *Wiewiórka w czerwonym samochodzie jechała prosto drogą Żółtą, skręciła w prawo i zatrzymała się na ulicy Brązowej.* O podobne wypowiedzi N. prosi dzieci z każdego zespołu. Dzieci pełnym zdaniem próbują opisać, jak poruszało się i gdzie zatrzymało się ich zwierzątko. Dzieci 6-letnie wypowiadają się z zastosowaniem określeń: w prawo, w lewo.*



- Zabawa ruchowa *Piesi w ruchu drogowym*.

Zielony krążek z postacią będącą w ruchu, czerwony krążek z postacią w pozycji stojącej.

N. przypomina wygląd sygnalizatora świetlnego dla pieszych. Podnosi zielony krążek z naklejoną czarną postacią będącą w ruchu. Dzieci – piesi – maszerują po całej sali w różnych kierunkach i mówią rymowanek:

*Gdy świeci się światło zielone,
można przejść na drugą stronę.*

Gdy N. uniesie czerwony krążek z naklejoną czarną postacią w pozycji stojącej – zatrzymują się i recytują rymowanek:

*Światło czerwone, gdy jasno świeci,
to znak stop! Czeka ją dorośli i dzieci.*

Zabawa powtarza się kilka razy. Dzieci uczą się z pomocą N. rymowanki na pamięć.

Karta pracy, cz. 1, nr 28

Karta pracy, cz. 1, nr 28

Dzieci:

- oglądają rysunki i nazywają pojazdy: *autobus, samochód osobowy, straż pożarna, karetka pogotowia, traktor, samochód ciężarowy*,
- zaznaczają strzałką kierunek jazdy każdego z nich,
- kolorują rysunki wybranych pojazdów,
- rysują samochody po śladach.

- Tworzenie makiety miasta.

Cztery kartony z ulicami, samochodziki, dla każdego dziecka: klej, mazaki, kredki.

Po zabawie *Ruch uliczny w Zwierzątkowie* N. skleja kartony z zajęcia i dzieci tworzą makietę miasta. N. zapisuje nazwę – *Zwierzątkowo*. Dzieci dorysowują np. chodniki, sygnalizatory i drzewa. Budują z klocków domy i stawiają je przy chodnikach. Wykorzystują w zabawie pomoce z zajęć, samochodziki i inne elementy.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 2.

Obręcz dla każdej pary dzieci, tamburyn.

- Wprowadzenie do ćwiczeń.
Dzieci maszerują parami po obwodzie koła. Na trzy – tupią prawą nogą. N. wręcza każdej parze obręcz. Dzieci układają obręcze w wybranym przez siebie miejscu na podłodze, w znacznej odległości od obręczy innych dzieci.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Spotkanie przy obręczu*.
Obręcze leżą na podłodze. Dzieci biegają między nimi przy dźwiękach tamburynu. Kiedy muzyka cichnie, podbiegają do swoich obręczy i siadają skrzyżnie naprzeciwko siebie, na zewnątrz obręczy.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Słońce nad głową*.
Dzieci stoją naprzeciwko siebie przy swoich obręczach. Na sygnał N. – uderzenie w tamburyn – schylają się, podnoszą jednocześnie obręcz w górę. N. wraz z dziećmi liczy do czterech. Dzieci odkładają obręcze na podłogę. Na sygnał N. – uderzenie w bębnek – podnoszą je ponownie.
- Ćwiczenia tułowia.
Dzieci siedzą naprzeciwko siebie, tyłem do obręczy. Ręce mają złożone na kolanach, plecy proste. Na hasło *Patrz w prawo za siebie* lub *Patrz w lewo za siebie* – odwracają się, starając się spojrzeć na swojego partnera. Należy zwrócić uwagę, aby cały czas siedziały skrzyżnie i nie odrywały się od podłogi.
- Zabawa na czworakach – *Tunel*.
Jedno dziecko z pary bierze obręcz i staje na obwodzie koła. Trzyma obręcz, opierając ją o podłogę. Razem z innymi dziećmi tworzy tunel, przez który będą przechodzić ich partnerzy. Drugie dziecko z pary staje przed obręczą. Na sygnał N. dzieci przechodzą na czworakach przez obręcz. Gdy wszystkie dzieci przejdą przez tunel, podchodzą do swoich partnerów i następuje zmiana ról.
- Ćwiczenie mięśni grzbietu.
Dzieci w parach leżą na brzuchu naprzeciwko siebie, obręcz leży w środku. Na sygnał N. podnoszą obręcz i trzymają ją w górze, do czasu, aż N. policzy do pięciu.
- Zabawa bieżna *Jesienne wozy*.
Jedno dziecko (*woźnica*) wchodzi do środka obręczy i trzyma ją obiema rękami na wysokości bioder. Drugie dziecko staje z tyłu i chwyta obręcz od zewnątrz – jest pasażerem. Przy dźwiękach tamburynu wozy poruszają się po sali. Po dwukrotnej zabawie następuje zmiana ról.
- Ćwiczenie mięśni brzucha.
Jedno dziecko z pary leży tyłem, nogi ma zgięte w kolanach, ustawione na ziemi skulnie. Drugie stoi obok nóg partnera, odwrócone do niego przodem, trzymając obręcz na wysokości ramion. Na sygnał N. leżące dziecko podnosi nogi w górę, w pionie, starając się dotknąć obręczy. Należy zwrócić uwagę, aby odcinek lędźwiowy kręgosłupa cały czas przywierał do podłoża. Po dwukrotnym powtórzeniu zabawy następuje zmiana ról.
- Zabawa z elementem skoku.
Dzieci stoją naprzeciwko siebie, obręcz leży w środku. Jedno dziecko z pary wskakuje do obręczy obunóż, na prawej nodze, na lewej nodze – według polecenia. Następuje zmiana ról.

- Zabawa z elementem równowagi.
Dzieci chodzą stopa za stopą dokoła obręczy, na zewnątrz obręczy.
- Ćwiczenie stóp.
Dzieci siedzą w siadzie skulnym podpartym naprzeciwko siebie, obręcz leży w środku. Chwytają obręcz palcami stóp. Nawzajem odsuwają obręcz i przysuwają ją do siebie.
- Marsz parami z trzymaniem obręczy między sobą, po obwodzie koła.
Dzieci liczą do czterech. Na cztery – unoszą obręcz w górę.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Wyścigi*.
Stoper.
N. wyznacza trasę biegu, linie mety i startu. Dzieci pokonują wyznaczoną trasę w jak najkrótszym czasie. N. odmierza czas stoperem. Podaje wyniki dzieciom. Mówi, np. *Jesteś pierwszy, drugi, trzeci... Teraz ty jesteś pierwszy*. Na końcu zabawy N. analizuje wszystkie wyniki i mówi, kto zwyciężył.
- Zabawa paskami krepiny – *Czerwony i zielony*.
Koszyk, dla każdego dziecka: paski krepiny w kolorach czerwonym lub zielonym.
Dzieci wyjmują z koszyka po jednym długim pasku krepiny w kolorze zielonym lub czerwonym. Biegają po wyznaczonym terenie, wprawiając krepinę w ruch. Na ustalony sygnał łączą się w grupy według kolorów, unoszą paski krepiny nad głowy i machają nimi. Dzieci wymieniają się paskami krepiny i N. powtarza zabawę.

III



- Zabawa ruchowa *Światła sygnalizatora*.
Sygnalizator dla pojazdów, latarka, obręcz dla każdego dziecka.
W zabawie N. wykorzystuje jeden sygnalizator dla kierowców wykonany w I części dnia. Wręcza dzieciom obręcz – *kierownice*. Podświetla sygnalizator latarką od tyłu. Gdy N. podświetla zielone okienko, dzieci kierowcy poruszają się po sali w jednym kierunku, bez potrąceń. Trzymając obręcz, naśladują poruszanie kierownicą, wypowiadają słowa dźwiękonaśladowcze, np.: *brym, brym*. Gdy N. podświetli czerwone okienko, dzieci się zatrzymują. Na żółty kolor przygotowują się do jazdy lub zatrzymania się.



Karta pracy, cz. 1, nr 29

- Dzieci:
- odszukują wśród naklejek obrazki: ludzi, helikoptera i dwóch samochodów,
 - nakleją obrazek jednego samochodu przed czerwonym samochodem, drugiego – za czarnym samochodem, helikoptera – nad ulicą i ludzi stojących przed pasami,
 - rysują samochody po śladach.

Karta pracy, cz. 1, nr 29

- Dzieci:
- odszukują wśród naklejek obrazki: ludzi, helikoptera i trzech samochodów,
 - nakleją obrazki: czerwonego samochodu jadącego w lewą stronę, zielonego i czarnego jadących w prawą stronę, helikoptera – nad ulicą i ludzi stojących przed pasami,

- Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – *Jaki to pojazd?*
Dla każdego dziecka: podzielone na części obrazki różnych pojazdów (dla 6-latków obrazki trudniejsze, z większą liczbą szczegółów, podzielone na więcej części).
Dzieci składają w całość obrazki różnych pojazdów, podzielone na części. Po złożeniu elementów dzieci nazywają pojazd i liczą, z ilu elementów go złożyły.
- Ćwiczenie rozwijające aparat słuchu – rozpoznawanie odgłosów dochodzących z najbliższego otoczenia.
Dzieci zajmują miejsca na dywanie. Przechodzą do pozycji leżącej. Słuchając, starają się zapamiętać wszystkie charakterystyczne odgłosy dochodzące z sąsiednich pomieszczeń, ulicy, ogrodu. Następnie przechodzą do pozycji siedzącej i opowiadają, co usłyszały.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. *Kolorowe figury* – rozwijanie pamięci wzrokowej. Poznawanie znaków drogowych, ich kształtu, wyglądu i znaczenia. Rysowanie znaków drogowych po śladach. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3.
- II.1. *Przestrzegaj zasad ruchu drogowego* – spotkanie z policjantem. Cele: poznawanie symboli wybranych rodzajów znaków drogowych i ich znaczenia dla bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego (pieszych i kierowców), utrwalanie wiadomości na temat bezpiecznego i kulturalnego uczestniczenia w ruchu drogowym, rozumienie konieczności znajomości swojego nazwiska oraz adresu zamieszkania.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Każdy chciałby być kierowcą*. Cel: rozwijanie umiejętności operowania oddechem podczas śpiewu.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Przejazd kolejowy bez zapór*. Wdrażanie dzieci do przestrzegania umów. Zorganizowanie zawodów *Czy samolot poleci dalej?*
- III. Zabawa ruchowa *GPS*. Rozwijanie umiejętności poruszania się zgodnie z instrukcją. Zabawa *Co oznaczają te znaki?* Utrwalanie znajomości wybranych znaków drogowych. Zabawy swobodne w wybranych kąciakach zainteresowań.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 8, IV 2, IV 6, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- poznawanie symboli wybranych rodzajów znaków drogowych i ich znaczenia dla bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego (pieszych i kierowców),
- utrwalanie wiadomości na temat bezpiecznego i kulturalnego uczestniczenia w ruchu drogowym,
- rozumienie konieczności znajomości swojego nazwiska oraz adresu zamieszkania,
- rozwijanie umiejętności operowania oddechem podczas śpiewu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa i rozróżnia wybrane znaki drogowe i ich rodzaje, wyjaśnia ich znaczenie,
- wymienia i stosuje zasady bezpiecznego uczestniczenia w ruchu drogowym,
- posługuje się swoim imieniem, nazwiskiem, adresem; podaje wagę znajomości tych informacji,
- właściwie operuje oddechem podczas śpiewu.

Przebieg dnia

I

- *Kolorowe figury* – rozwijanie pamięci wzrokowej.
Paski papieru z narysowanym układem figur, dla każdego dziecka: karton – żółty, biały i granatowy, nożyczki.
Dzieci wycinają figury: trójkąty z żółtego kartonu, koła z białego kartonu oraz kwadraty i koła z granatowego kartonu. Następnie N. pokazuje dzieciom przygotowane paski papieru z narysowanymi układami figur. Prezentuje (przez chwilę) pierwszy pasek papieru, np. dwa trójkąty, koło granatowe, koło białe i kwadrat granatowy, po czym zasłania pasek. Dzieci ze zgromadzonych figur odtwarzają ciąg figur. Następnie N. zmienia układ figur i skraca czas jego prezentowania.
Uwaga: Jeśli dzieci wykazują trudność z zapamiętaniem układu figur, N. eksponuje kartkę cały czas.

Karta pracy, cz. 1, nr 30

Karta pracy, cz. 1, nr 30

Dzieci:

- poznają cztery rodzaje znaków drogowych (*informacyjne, ostrzegawcze, nakazu, zakazu*). N. omawia je, zwraca uwagę na ich kształt, kolory i znaczenie,
- rysują po śladzie, nie odrywając kredki od kartki.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3 (przewodnik cz. 1, s. 54).

II

Zajęcia 1. Przestrzegaj zasad ruchu drogowego – spotkanie z policjantem.

Przed spotkaniem N. ustala z zaproszonym gościem – policjantem (ewentualnie rodzicem wykonującym zawód, np. strażnika miejskiego, kierowcy samochodu, autobusu lub motorniczego tramwaju czy maszynisty pociągu) tematykę spotkania i zapoznaje go z kolejnymi punktami zajęcia.

- Poznanie i powitanie zaproszonego gościa.
N. proponuje dzieciom rozwiązanie zagadki B. Kosmowskiej.

*Jeśli się zagubię w obcym dla mnie mieście,
wiem, co mam zrobić, wiem nareszcie!
Mogę zaufać pewnemu człowiekowi,
czyli panu... (policjantowi).*

N. wraz z dziećmi wita zaproszonego gościa. Zapraszają go do zajęcia przygotowanego miejsca. N. zachęca dzieci do zaśpiewania na powitanie dowolnej piosenki związanej z tematyką tygodnia. Zaproszony gość przedstawia się: mówi, kim jest, gdzie pracuje, jaki zawód wykonuje. N. przypomina dzieciom o obowiązujących zasadach zachowania podczas prowadzenia rozmów w grupie.

- Zabawa *Umiem się przedstawić*. Pokonywanie nieśmiałości.
Gość chce sprawdzić, czy dzieci znają swoje dane. Dzieci kolejno wstają, patrzą na przybyłego gościa – podają swoje imię i nazwisko, adres oraz nazwę miejscowości, w której mieszkają. N. dodaje odwagi i ośmiela dzieci. W razie potrzeby podpowiada ich dane.
Policjant pyta dzieci, dlaczego ważna jest znajomość swojego nazwiska oraz adresu zamieszkania. W razie potrzeby dopełnia wypowiedzi dzieci. Ważne jest także, komu takie informacje się podaje. Policjant przestrzega dzieci przed podawaniem informacji o sobie obcym osobom.
- Rozmowa z zaproszonym gościem.
Dzieci zadają gościowi pytania dotyczące różnych faktów i sytuacji związanych z ruchem drogowym, także tych zaobserwowanych podczas wycieczki, np.:

- *Czy praca policjanta jest bezpieczna?*
- *Czy trudno jest kierować ruchem ulicznym?*
- *Kto może być kierowcą?*
- *Co musi mieć każdy kierowca, aby mógł prowadzić samochód?*
- *Jakie błędy popełniają najczęściej kierowcy i piesi?*
- *Czy często wydaje pan/pani mandaty kierowcom?*

- Zabawa *Co już wiemy*.

Znaczkę odblaskową.

Zaproszony gość chce się dowiedzieć, jak dużo dzieci wiedzą już na temat ruchu drogowego. Zadaje każdemu dziecku po kolei przygotowane wcześniej pytania. Jeśli dziecko poda prawidłową odpowiedź, otrzymuje oklaski od grupy, a od gościa nagrodę – np. znaczek odblaskowy. Przykładowe pytania:

- *Co oznacza zebra na ulicy?*
- *Czy w każdym miejscu możemy przechodzić przez ulicę?*
- *Na jakim świetle przechodzimy po pasach?*
- *Co robimy np. w razie zgubienia się?*

- Zabawa *Co oznacza ten znak?*

Figury geometryczne (koło, trójkąt, kwadrat), dla każdego dziecka koperta ze znakiem drogowym.

Każde dziecko dostaje od gościa kopertę, w której znajduje się jeden znak drogowy (znaki mogą się powtarzać). Gość podnosi kolejno figury geometryczne i prosi dzieci o uniesienie znaków o podanym kształcie – podaje nazwy rodzajów znaków. Sprawdza poprawność wykonania zadania. Następnie kolejno podaje nazwy poszczególnych rodzajów znaków (ostrzegawcze, nakazu, zakazu, informacyjne) i prosi dzieci o uniesienie tylko takich znaków, np. znaki ostrzegawcze (czyli trójkąty). Następnie dzieci po kolei wypowiadają się, mówiąc, jaki mają rodzaj znaku, podają jego nazwę, jeśli potrafią, np. znak zakazu *Zakaz wjazdu wszelkich pojazdów*. Gość dopełnia wypowiedzi dzieci, omawia znaczenie poszczególnych znaków drogowych. Podkreśla znaczenie znaków drogowych w bezpiecznym uczestniczeniu w ruchu drogowym.

- Zasady bezpiecznego uczestniczenia w ruchu drogowym.

Karton, kolorowe mazaki.

Zaproszony gość wyjaśnia dzieciom, że aby bezpiecznie korzystać z drogi, ważna jest znajomość nie tylko znaków drogowych, ale i zasad ruchu drogowego. Prosi o ich podanie, np.:

- *Chodzimy prawą stroną chodnika.*
- *Na rowerze jeździmy w kasku ochronnym.*
Informuje, że szczególną uwagę poświęca zasadom bezpiecznej jazdy samochodem. Uzupełnia wypowiedzi dzieci.
- *Dziecko w samochodzie powinno zawsze siedzieć w foteliku i powinno być przypięte pasami.*
- *Kierowca podczas jazdy nie może korzystać z telefonu.*
- *Nie można jeździć za szybko i po spożyciu alkoholu.*
Policjant mówi, że dzieci mogą, a nawet powinny – jeśli zajdzie taka konieczność – przypomnieć te zasady kierowcom. Zwraca także uwagę na spokojne zachowywanie się dzieci podczas jazdy, aby nie odwracać uwagi kierowcy. Gość zapisuje wszystkie zasady na kartonie i przypina go w widocznym miejscu.



- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Policjant kieruje ruchem.*

Taśma samoprzylepna, gwizdek, lizak policyjny, znak informacyjny Parking.

N. wyznacza skrzyżowanie i przejście dla pieszych – przykleja odpowiednio taśmę samoprzylepną na podłodze. Dzieli dzieci na dwie grupy – pieszych i pojazdów – i ustawia w odpowiednich miejscach. Informuje dzieci, że nastąpiła awaria sygnalizacji świetlnej i ruchem pokieruje policjant. Należy bardzo uważnie na niego patrzeć, by bezpiecznie korzystać z drogi. Gość – *policjant* – staje na jezdni, *piesi* przy pasach, a *kierowcy* na jezdni, z jednej strony. Policjant stoi na skrzyżowaniu i odpowiednimi gestami daje sygnał do *jazdy samochodów* lub *przejścia pieszych przez jezdnię*. W sytuacji *złamania* zasad ruchu drogowego używa gwizdka, zatrzymuje ruch lizakiem i napomina kierowcę/pieszego, po czym wznawia ruch i zabawa toczy się dalej. Po pewnym czasie wskazuje informacyjny znak drogowy *Parking*. Dzieci kierowcy stosują się do znaku, zajmują w sali miejsce oznaczone tym znakiem. Następuje zmiana ról i zabawa się powtarza. Policjant może wybrać na swojego następcę chętnie dziecko.



Karta pracy, cz. 1, nr 31

Karta pracy, cz. 1, nr 31



Dzieci:

- kolorują rysunek znaku drogowego według kodu,
- odpowiadają na pytanie: *Co oznacza ten znak?*,
- rysują po śladzie, nie odrywając kredki od kartki.

- Pożegnanie gościa.
Zaproszony gość pyta dzieci, co oznacza znak, który przed chwilą pokolorowały. Dzieci podają znaczenie znaku. Gość dopełnia informacji. Wyraża uznanie dla posiadanej przez dzieci wiedzy. N. wraz z dziećmi dziękuje gościowi za przybycie. Dzieci wręczają własnoręcznie wykonany dyplom (*Podziękowanie*) i żegnają gościa dowolną piosenką.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Każdy chciałby być kierowcą.*

- Zabawa rytmiczna *Przejdź na drugą stronę*.
N. zapoznaje dzieci ze znakiem drogowym *Agatka*. Omawia go wspólnie z nimi. Dzieci powtarzają dwa pierwsze wersy proponowanego tekstu B. Formy. Najpierw chłopcy, następnie – na zasadzie echa – dziewczynki. Powtarzanie kolejnych dwóch wersów rozpoczynają dziewczynki, następnie – na zasadzie echa – chłopcy.

*Popatrz w lewo, popatrz w prawo,
jeśli światło jest zielone,
to po pasach szybkim krokiem
przejdź na drugą stronę.*

Kolejnym etapem zabawy jest powtarzanie tekstu przez dzieci: raz głosem bardzo cichym, następnie głosem umiarkowanym. Ostatnie zadanie polega na wypowiedzianiu słów tekstu na zmianę. Jedno słowo mówią dzieci, następne słowo – N.

- Nauka piosenki *Każdy chciałby być kierowcą* fragmentami, metodą ze słuchu, poprzedzona ćwiczeniami emisyjnymi na sylabach: *brum, tur* (przewodnik, cz. 1, s. 53).
- Zabawa wyrabiająca reakcję na wysokie i niskie dźwięki – *Samochody*.

Mała obręcz dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, nagranie melodii w różnych rejestrach.

Dzieci maszerują po okręgu koła w rytmie nagrania muzyki. Gdy usłyszą nagranie melodii w niskim rejestrze, *samochody stoją w garażach* – wykonują przysiad, głowy mają opuszczone. Podczas akompaniamentu przeniesionego do wysokiego rejestru *samochody jadą* – dzieci wyciągają ręce przed siebie, *trzymają kierownice*. Na palcach drobnymi krokami przemieszczają się w dowolnych kierunkach.

- Numery alarmowe – ćwiczenie reakcji na ustalony sygnał.

Kastaniety, emblematy z numerami telefonów alarmowych dla jednej grupy dzieci, obrazki pojazdów: samochód policyjny, wóz strażacki, ambulans – dla drugiej grupy (każdemu numerowi telefonu odpowiada jeden pojazd).

Dzieci są podzielone na dwie grupy: pierwsza grupa ma na szyjach emblematy z numerami telefonów alarmowych. Pozostałe dzieci trzymają obrazek odpowiedniego rodzaju pojazdu. W rytmie kastanietów dzieci przemieszczają się w dowolnych kierunkach po sali. Na sygnał nauczycieli: *ijo, ijo, ijo* dzieci dobierają się w pary. Każdy pojazd szuka odpowiedniego numeru telefonu.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Przejazd kolejowy bez zapór*. Wdrażanie dzieci do przestrzegania umów.

Skakanki.

N. wyznacza tory – układa skakanki jako dwie równoległe linie. Dzieciom przydziela role – dzieli je na dwa zespoły. Jeden zespół tworzy *pociąg*. Pozostałe dzieci to *samochody*. N. umawia się z *samocho-dami*, że gdy będą chciały przejechać przez tory, muszą się zatrzymać. N. rozpoczyna zabawę. *Pociąg* jeździ w tę i z powrotem po wyznaczonej trasie. *Samochody* zatrzymują się przed *torami*, sprawdzają drogę i gdy *pociąg* nie nadjeżdża, swobodnie *przejeżdżają przez tory*. Potem następuje zmiana ról.

- Zorganizowanie zawodów – *Czyj samolot poleci dalej?*

Kartka papieru dla każdego dziecka.

Dzieci z pomocą N. składają z papieru samoloty i puszczają je z ustalonego miejsca. Oznaczają miejsca lądowania i krokami odmierzają odległość. Ustalają, czyj samolot poleciał najdalej.

III



- Zabawa ruchowa *GPS*. Rozwijanie umiejętności poruszania się zgodnie z instrukcją.

Czerwony krążek, kartoniki z kropkami od 1 do 6, figury wycięte w I części dnia.

Dzieci biegają po sali w jednym kierunku, bez potrącania się. Na uniesiony przez N. czerwony krążek zatrzymują się i wykonują tyle kroków, ile kropek widzą na kartoniku. Dzieci wykonują kroki, licząc. Zabawa się powtarza. N. wprowadza utrudnienia, dodając, w którą stronę dzieci mają wykonywać kroki: prosto, w prawo, w lewo. Na koniec N. instruuje dzieci tak, aby doszły do miejsca, w którym znajdują pojemnik z zadaniem do wykonania w następnej zabawie (figury wycięte w I części dnia).

- Zabawa *Co oznaczają te znaki?* Utrwalanie znajomości wybranych znaków drogowych.

Napis: znaki drogowe, makieta ulicy z poprzedniego dnia, dla każdego dziecka: figury geometryczne, kolorowe mazaki, taśma samoprzylepna, patyczki do lodów, plastelina, nakrętka na butelkę.

Dzieci wykonują stojące sylwety poznanych znaków drogowych. Na wykonanych w I części dnia figurach geometrycznych kolorowymi mazakami dorysowują odpowiednie elementy tak, aby powstały wybrane znaki drogowe, np. znak ostrzegawczy *Przejście dla pieszych* (na trójkącie dorysowują czarną obwódkę, dwa pasy i postać pieszego w ruchu). Następnie dokleją z tyłu taśmą samoprzylepną patyczki do lodów i wtykają je do plasteliny umieszczonej w nakrętce na butelkę. Nazywają wykonany znak, omawiają jego kształt i podają jego znaczenie. Gotowe znaki grupują według ich rodzajów i ustawiają napis do odczytywania całościowego. Następnie mogą wykorzystać znaki do zabawy na makiecie wykonanej w dniu poprzednim.

- Zabawy swobodne w wybranych kąciach zainteresowań.

Dzieci przewożą lalki i misie po sali dużymi samochodami.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Grupowanie obrazków z rozsypanki obrazkowej. Tworzenie pracy *Uliczna kolekcja*. Dzielenie nazw obrazków na sylaby. Zabawa manipulacyjna *Badacze kształtów*. Dopasowywanie kształtu klocka do znaku na obrazku. Zabawa z piosenką *Każdy chciałaby być kierowcą*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3.
- II.1. *Koło – jak znaki nakazu i zakazu* – zajęcia matematyczne. Cele: zapoznanie z figurą geometryczną – kołem, rozwijanie wrażliwości dotykowej, rozwijanie wyobraźni i sprawności manualnej.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 2. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności fizycznej.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa zręcznościowa *Uciekające ringo*. Rozwijanie precyzji ruchów. Zabawa zręcznościowa *Wysięgi kapsli*. Rysowanie kredą na chodniku. Zabawy w piaskownicy – wożenie piasku samochodami ciężarowymi.
- III. Zabawa ruchowa *Duże koło, większe koło i największe koło*. Zabawa *Koła dla ciebie, koła dla mnie*. Rozwijanie sprawności manualnej i spostrzegawczości wzrokowej. *Moje autko* – budzenie zainteresowań technicznych, poznawanie elementów składowych samochodu.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 11, IV 12

Cele ogólne

- zapoznanie z figurą geometryczną – kołem,
- rozwijanie wrażliwości dotykowej,
- rozwijanie wyobraźni i sprawności manualnej,
- rozwijanie ogólnej sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje koło wśród innych figur,
- rozpoznaje koła za pomocą dotyku,
- rysuje koło; przekształca koła w rysunki innych przedmiotów, roślin, zwierząt; konstruuje autko na sznurku z różnych elementów,
- sprawnie wykonuje ćwiczenia ruchowe.

Przebieg dnia

I

- Grupowanie obrazków. Tworzenie pracy *Uliczna kolekcja*.
Różne obrazki, także niezwiązane z tematyką tygodniową w tym: znaki drogowe, pojazdy, piesi, budynki, szarfy, napisy: **znaki drogowe, pojazdy, piesi, budynki**.
Z rozsypanki obrazkowej, zawierającej także obrazki niezwiązane z tematyką tygodnia dotyczącą ruchu drogowego, dzieci wybierają tylko te obrazki, które dotyczą ulicy. Układają na dywanie szarfy, formując z nich koła. Grupują obrazki. Obrazki niezwiązane z tematem odkładają na bok. Tworzą kolekcje. N. pyta: *Jak moglibyśmy nazwać te grupy obrazków?* N. przygotowuje kartoniki z napisami do odczytywania całościowego. N. wraz z dziećmi odczytuje je i prosi o przyporządkowanie ich do grup obrazków. Dzieci dzielą nazwy na sylaby, wspomagając się wyklaskiwaniem. Wkładają obrazki do szarf i przyporządkowują do nich odpowiednie napisy. Następnie, z pomocą dzieci, N. umieszcza obrazki wraz z napisami na tablicy.
- Zabawa manipulacyjna *Badacze kształtów*.
Plastikowe lub drewniane klocki w kształcie figur: koła, kwadratu, trójkąta.
Dzieci siedzą w kręgu. N. rozdaje im klocki. N. pokazuje dzieciom obrazki wybranych znaków drogowych. Dzieci dopasowują kształt klocka do znaku na obrazku, następnie obrysowują znak palcem, a potem kreślą jego kształt w powietrzu. Mówią, jakiego rodzaju to znak i jakie jest jego znaczenie.

- Zabawa z piosenką *Każdy chciałby być kierowcą* (przewodnik cz. 1, s. 53).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Każdy chciałby być kierowcą, mała obręcz (kierownica)* dla każdego dziecka.

Dzieci stoją w rozsypane, przodem do N.

1. *Tyle samochodów jeździ po ulicach,
a każdy kierowca
świetnie zna przepisy.
My zasady ruchu też już dobrze znamy,
bo jako piesi po drogach się poruszamy.*

Ref.: *Wiemy, że światło czerwone znaczy stop,
zielone zaś – możesz iść!*

*Znaki drogowe trzeba znać,
by bezpiecznym być!*

2. *Gdy już będę duży, kierowcą zostanę
i przepisy ruchu poznam doskonale.
Będę miał samochód, no i prawo jazdy
jak mama, tata i ciocia, wujek i dziadek.*

Ref.: *Wiemy, że światło czerwone znaczy stop,
zielone zaś – możesz iść!*

*Znaki drogowe trzeba znać,
by bezpiecznym być!*

Dzieci:

trzymają ręce przed sobą, a w nich kierownice,
maszerują w miejscu,
wykonują cztery kroki w przód,
wykonują cztery kroki w miejscu,
unoszą obręcze nad głowami, wykonują obrót
wokół siebie,
maszerują w miejscu,

zatrzymują się,
swobodnie maszerują, trzymając obręczę w jednej
dłoni,
kładą obręczę przed sobą,
skaczą obunóż do środka obręczy i wyskakują z niej,

biegają w rozsypane, w określonym kierunku,

twarze mają zwrócone do osoby prowadzącej, ręce
trzymające obręczę wyciągają w przód,
przeskakują z nogi na nogę,

zatrzymują się,
swobodnie maszerują, trzymając obręczę w jednej
ręce,
kładą obręczę przed sobą,
skaczą obunóż do środka obręczy i wyskakują z niej.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3 (przewodnik, cz. 1, s. 54).

II

Zajęcia 1. Koło – jak znak nakazu i znak zakazu – zajęcia matematyczne.

- Powitanie popularną zabawą *Baloniku nasz malutki*.
Dzieci ustawiają się w kole wiązonym. Nie puszczając uścisku, tworzą bardzo ciasne koło. Mówią popularny wierszyk:

*Baloniku nasz malutki,
rośnij duży, okrągłutki.
Balon urósł, że aż strach,
przebrał miarę, no i trach!*

Podczas recytacji powoli idą tyłem, powiększają koło. Po ostatnim wersie puszczają ręce i kucają.

- Wyodrębnienie kształtu koła. Zabawa dydaktyczna *Czarodziejski woreczek*.
Woreczek z różnymi przedmiotami w tym kształcie koła, np.: klockiem w kształcie walca, plastikowym talerzykiem, krążkiem gimnastycznym, dywanik w kształcie koła.

Dzieci siedzą w kole. N. układa przed nimi woreczek. Wybrane dziecko podchodzi, losuje jeden przedmiot i próbuje go opisać. Pozostałe dzieci odgadują, o jaki przedmiot chodzi. Po odgadnięciu dzieci układają przedmioty na środku koła. Po opróżnieniu woreczka N. prosi dzieci, aby przyjrzały się wyjętym przedmiotom. N. układa na środku dywanik w kształcie koła, wskazuje jego kształt i prosi dzieci, aby umieściły w środku wszystkie przedmioty o podobnym kształcie. Pozostałe przedmioty N. odkłada na bok. Następnie N. podnosi każdy przedmiot, opisuje go i przekazuje dziecku po swojej prawej stronie. Dzieci kolejno przekazują sobie każdy przedmiot i go oglądają.

- Zabawa z obrazkami – *Co jest w kształcie koła?*

Koszyk, odtwarzacz CD, nagranie muzyki do marszu, dla każdego dziecka: koperta z obrazkiem przedmiotu w kształcie koła, np.: budzik, kierownica, roślina (słonecznik), rondo na ulicy, kapelusz, koło samochodu, okno na statku, medal, podkładka pod filiżankę.

N. prosi dzieci o rozejrzenie się po sali i podawanie przykładów przedmiotów w kształcie koła. Następnie proponuje dzieciom zabawę. Dzieci siedzą w kole. Po kolei losują z koszyka kopertę i układają przed sobą na dywanie. W każdej kopercie znajduje się inny obrazek przedstawiający przykład przedmiotu, który kształtem przypomina koło. Następnie dzieci wstają, pozostawiają koperty na dywanie i wędrują po kole w rytm nagrania muzyki do marszu. Na przerwę zatrzymują się przy najbliższej kopercie, siadają i ją otwierają. Sprawdzają, co znajduje się w środku. N. pyta wybrane dzieci, co przedstawia ich obrazek. Dzieci podają nazwę z podziałem na sylaby i wyklaskiwaniem. Liczą sylaby i podają nazwę liczebnika. Dzieci wkładają obrazki z powrotem do koperty i zabawa się powtarza.



- Zabawa ruchowa *Kolorowe parasole*.

Małe i duże koła wycięte z kolorowego kartonu, w kolorach: czerwonym, zielonym, fioletowym i pomarańczowym, odpowiadające liczbie dzieci, odtwarzacz CD, nagranie skocznej melodii.

N. układa na podłodze koła. Musi zadbać o to, aby kół było tyle samo co dzieci. Dzieci biegają między kołami w rytm skocznej melodii. Na przerwę w nagraniu muzyki wybierają koła według instrukcji, np.: małe, duże, czerwone, zielone, małe i czerwone, duże i zielone itd. i stają, unosząc je obiema rękami nad głowę i tworząc parasol. Dziecko, które nie znajdzie parasola, kuca pod parasolem przy dowolnym dziecku.

- Oglądanie kół różnej wielkości i w różnych kolorach.

Koło z poprzedniej zabawy dla każdego dziecka.

Dzieci siadają w kole z kołem z poprzedniej zabawy. Oglądają koła, określają, czy koła mają boki, czym się różnią (wielkością, kolorem), co mają wspólnego (kształt).

- Obrysowywanie koła.

Koło z poprzedniej zabawy dla każdego dziecka.

Dzieci dotykają koła i obracają je w rękach. Następnie kładą koła na podłodze, zamykają oczy i obrysowują kolejnymi palcami rąk kształt koła, dotykając jego brzegu.

- Rysowanie kształtu koła.

Dzieci naśladują N. Kiedy N. siada tyłem do dzieci, rysują kształt koła palcem w powietrzu, zaczynając od góry, w lewą stronę, w dół i do góry. Następnie rysują koło na dywanie, na plecach kolegi, na swojej dłoni, zataczając coraz mniejsze okręgi.

- Tworzenie zbioru na podstawie jednej cechy – kształtu.

Znaki drogowe każdego rodzaju: informacyjne, ostrzegawcze, nakazu i zakazu, sznurek, napis koło.

N. układa na środku poznane w tym tygodniu znaki drogowe. Prosi wybrane dzieci, by podały mu dowolny znak i go opisały – jego kształt i znaczenie. Następnie prosi dzieci, aby spośród znaków wskazały znaki w kształcie koła i otoczyły je pętlą (sznurkiem). Dzieci liczą znaki w pętli i jeszcze raz je nazywają.

N. wprowadza do odczytywania całościowego wyraz **koło** i zawiesza go nad pętlą. N. zawiesza znaki w kształcie koła i kartonik z napisem **koło** na tablicy.



Karta pracy, cz. 1, nr 32

Karta pracy, cz. 1, nr 32



Dzieci:

- odpowiadają na pytanie N.: *Czym różnią się koła?*
- otaczają zieloną pętlą duże koła, a brązową – małe koła; porównują ich liczbę,
- nazywają kolory kół.



Karta pracy, cz. 1, nr 33

Karta pracy, cz. 1, nr 33



Dzieci:

- przekształcają koła w rysunki innych przedmiotów, zwierząt, roślin,
- kolorują koła według podanego wzoru (rytmu) z poprzedniej karty.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 61).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa zręcznościowa *Uciekające ringo*. Rozwijanie precyzji ruchów.
Ringo dla każdej pary dzieci.
Dzieci stają w parach naprzeciwko siebie. Każda para otrzymuje ringo. Dzieci puszczają ringo po ziemi tak, aby poturlało się do partnera.
- Zabawa zręcznościowa *Wyścigi kapsli*. Rysowanie kredą na chodniku.
Dla każdego dziecka: kreda, kapsel, plastelina.
Dzieci rysują kredą ulicę. N. wyznacza linie *startu i mety*. Dzieci wybierają kapsel i obciążają go w środku plasteliną. Przesuwają kapsle po kolei poprzez pstrykanie w nie palcami. Jeśli kapsel wypadnie poza ulicę – dzieci wracają na linię startu. Wygrywa ten, kto najszybciej dotrze do mety.
- Zabawy w piaskownicy – wozenie piasku samochodami ciężarowymi.

III



- Zabawa ruchowa *Duże koło, większe koło i największe koło. Tamburyn.*
Dzieci poruszają się swobodnie po sali przy dźwiękach tamburynu. Na hasło: *Duże koło!* tworzą koła – dobierają się w pary; *Większe koło!* – dobierają się w czwórki; *Największe koło!* – wszystkie dzieci ustawiają się w kole wiązanim.
- Zabawa *Koła dla ciebie, koła dla mnie*. Rozwijanie sprawności manualnej i spostrzegawczości wzrokowej.
Przedmioty w kształcie koła, np.: monety, talerzyki plastikowe, różnej wielkości koła wycięte z tektury, dla każdego dziecka: kartka papieru, kredki, ołówek.
Dzieci dobierają się parami. Najpierw pierwsze dziecko z pary przygotowuje zadanie dla kolegi: obrysowuje ołówkiem zgromadzone przedmioty w kształcie koła, np.: monety, talerzyki plastikowe, różnej wielkości koła wycięte z tektury. Następnie przekazuje kartkę koledze, który poprzez nakładanie dopasowuje przedmioty do odpowiednich kół. Drugie dziecko przygotowuje swoje zadanie. Na koniec dzieci wymieniają się kartkami i ozdabiają koła dowolnymi wzorami.
- *Moje autko*. Budzenie zainteresowań technicznych, poznawanie elementów składowych samochodu.
Dla każdego dziecka: pudełko, rolka po papierze toaletowym, rurka do napojów, patyczek do szaszłyków, 4 nakrętki, klej, sznurek, papier kolorowy, pisaki, nożyczki, kredki.
N. przygotowuje z dziećmi pomoce. Proponuje samodzielne wykonanie, według własnego pomysłu, autka. W razie potrzeby pomaga dzieciom, np. w przyklejeniu rolki na spodzie pudełka. Dzieci wkładają w nie rurki do napojów, a w rurki – patyczki do szaszłyków. Mocują na końcach patyczków nakrętki (przebijają nakrętki z pomocą nauczyciela). Przewlekają sznurek z przodu pudełka, zawiązują na jego końcu supełek. Ozdabiają samochody, zaznaczają elementy składowe: nadwozie, podwozie, kierownicę, koła, światła pozycyjne. N. zaprasza dzieci do zabawy swobodnej w ciągnięciu autek na sznurku. Na koniec organizuje z dziećmi wystawę pojazdów w szatni.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawy swobodne z wykorzystaniem małych samochodów. Opisywanie wyglądu przyniesionego przez siebie pojazdu. Konstruowanie wspólnego garażu. Przeliczanie zgromadzonych pojazdów, określanie ich liczby liczebnikiem. *Moje przedszkole na mapie* – zapoznanie z mapą. Wypowiadanie się na temat swojej drogi do przedszkola. Zabawa z piosenką *Każdy chciałby być kierowcą*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3.
- II.1. *Na pomoc!* – zabawy dramatyczne inspirowane wierszem I.R. Salach *Na pomoc*. Cele: poznawanie i utrwalanie znajomości numerów telefonów alarmowych, zachęcanie do przestrzegania zasad prawidłowego zachowania się w trudnych sytuacjach, poznawanie pojazdów uprzywilejowanych i roli, jaką pełnią w niesieniu pomocy potrzebującym.
2. *Rowerem po mieście* – rozmowa z zaproszonym gościem. Cele: zapoznanie z pojęciem *jednoślady* oraz akcesoriami niezbędnymi do bezpiecznej jazdy na rowerze, rozwijanie umiejętności manualnych.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Pojazdy uprzywilejowane*, z elementami ćwiczeń artykulacyjnych i ortofonicznych. Rysowanie patykami na ziemi samochodów, ulic i domów.
- III. Zabawa bieżna *Kartka pogotowia*. Doskonalenie reakcji na sygnał wzrokowy, przestrzeganie zawartych umów. Zadanie techniczne *Telefon z numerami alarmowymi*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, III 9, IV 1, IV 2, IV 6, IV 7

Cele ogólne

- poznawanie i utrwalanie znajomości numerów telefonów alarmowych,
- poznawanie pojazdów uprzywilejowanych i roli, jaką pełnią w niesieniu pomocy potrzebującym,
- rozwijanie umiejętności manualnych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- zna numery telefonów alarmowych: 999, 998, 997 i 112, stosuje je w zabawie,
- nazywa pojazdy specjalistyczne, porównuje ich wygląd, opisuje ich rolę,
- rysuje, kalkuje, maluje i dokleja elementy.

Przebieg dnia

I

- Zabawy swobodne z wykorzystaniem małych samochodów. Opisywanie wyglądu przyniesionego przez siebie pojazdu. Konstruowanie wspólnego garażu.
Małe samochody (przyniesione przez dzieci z domu), klocki, napis Pojazdy.
Dzieci bawią się swobodnie przyniesionymi z domu pojazdami. Następnie N. zachęca je do zaprezentowania swojego pojazdu. Pomaga w budowaniu dłuższych wypowiedzi, poprawnych pod względem gramatycznym. Zwraca uwagę, aby w wypowiedzi były zawarte informacje, np. o wielkości pojazdu, kolorze karoserii i marce. Wyjaśnia pojęcie *karoseria samochodu*. Następnie proponuje dzieciom skonstruowanie z klocków wspólnego garażu dla wszystkich pojazdów. Na koniec dzieci przeliczają zgromadzone w garażu pojazdy, określają ich liczbę liczebnikiem, ustalają miejsca ich przechowywania w sali. Oznaczają miejsce napisem do odczytywania całościowego – **Pojazdy**.
- *Moje przedszkole na mapie* – zapoznanie z mapą.
Mapa miejscowości w której znajdują się przedszkole lub mapa okolicy przedszkola z zaznaczonymi ulicami, skrzyżowaniami i budynkiem przedszkola.
N. wyjaśnia dzieciom, do czego służy mapa. Dzieci wodzą palcem po mapie. Z pomocą N. odnajdują na niej budynek przedszkola i skrzyżowania (ulicy), które wcześniej odwiedziły. Zwracają uwagę na oznaczenia dróg, zabudowań, terenów zielonych i cieków wodnych oraz nazwy ulic. Wypowiadają się na temat swojej drogi do przedszkola.

- Śpiew, zbiorowy i indywidualny, piosenki *Każdy chciałby być kierowcą* (przewodnik cz. 1, s. 53).
- *Na skrzyżowaniu* – zabawa ruchowa przy muzyce.

Zalaminowane szablony do powieszenia na szyi (postacie ludzi, obrazki różnych pojazdów (samochody osobowe, autobusy, samochody ciężarowe), długie skakanki do wyznaczenia jezdni i chodnika, trzy koła w kolorach: zielonym, czerwonym, pomarańczowym (światła sygnalizatora), biała folia samoprzylepna, odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Każdy chciałby być kierowcą*.

Ułożone na dywanie skakanki wyznaczają jezdnię i chodnik. N. w odpowiednim miejscu nakleja pasy z białej folii samoprzylepnej. Dzieci (*pojazdy*) zajmują miejsca *na jezdni*, pozostałe dzieci (*piesi*) – na chodniku. Wybrane dzieci (*sygnalizator*) trzymają koła: czerwone, zielone, pomarańczowe. Uniesienie w górę koła w kolorze czerwonym oznacza *światło czerwone*. W rytmie muzyki *pojazdy* przemieszczają się wtedy w określonym przez N. kierunku, równocześnie *piesi maszerują po chodniku*. Uniesienie w górę koła w kolorze zielonym oznacza *światło zielone*. *Pojazdy zatrzymują się przed pasami*, *piesi* przechodzą po pasach na drugą stronę, recytując rytmicznie poznany tekst: *Kiedy światło jest zielone, możesz przejść na drugą stronę*. Zabawę powtarzamy kilka razy. Dzieci zamieniają się rolami.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 3 (przewodnik, cz. 1 s. 54).

II

Zajęcia 1. *Na pomoc!* – zabawy dramowe inspirowane wierszem I.R. Salach *Na pomoc*.

- Powitanie zabawą *Co by było, gdyby...?* Kończenie zdania.
Przedmioty z odblaskami.
Dzieci siedzą w kole. Kolejno przekazują sobie dowolny przedmiot odblaskowy, np. odblaskowego misia, i kończą zdanie rozpoczęte przez N., np. *Co by było, gdyby... na skrzyżowaniu zabrakło prądu?* itp.
- Wysłuchanie wiersza I.R. Salach *Na pomoc*.
N. recytuje wiersz. Przed wypowiedzeniem liczb oraz ostatnich słów w 2., 3. i 4. zwrotce zawiesza głos tak, aby dzieci dokończyły zdanie.

*Gdy przytrafi się wypadek,
wiem, co trzeba robić.
Nauczyła mnie mama,
do kogo zadzwonić.*

*Gdy się zderzą samochody,
okradną Alicję,
997 stukam,
dzwonię na policję.*

*Widać z okna ogień,
chmurę jak noc czarną,*

*998 stukam,
wzywam straż pożarną.*

*Gdy ktoś złamie rękę, nogę
albo się skaleczy,
999 to numer,
gdzie pan doktor leczy.*

*A gdy w domu czasem
potrzebuję pomocy,
do babci mogę dzwonić
rano, wieczorem i w nocy.*

- Rozmowa na podstawie wiersza. Pokaz i wyeksponowanie numerów alarmowych.
Kartoniki z numerami: 997, 998, 999.
N. pyta: *W jakich sytuacjach dzwonimy na policję, po straż pożarną? Kiedy dzwonimy na pogotowie? Jaki numer wtedy wybieramy? Do kogo możemy jeszcze zadzwonić w trudnej dla nas sytuacji? Czy któreś z was było w sytuacji, gdy była potrzebna pomoc?* Dzieci swobodnie wypowiadają się na zadany temat. N. wprowadza i wyjaśnia pojęcie *pojazdy specjalistyczne* (uprzywilejowane). Następnie zapoznaje dzieci z numerami alarmowymi, pokazując kartoniki z tymi numerami: 997, 998, 999. Dzieci powtarzają za N. nazwy liczb. Wybrane dzieci przyczepiają kartoniki z tymi numerami na tablicy.
- Zagadki słuchowe – *Odgłosy dochodzące z ulicy.*
Odtwarzacz CD, nagranie sygnałów: wozu strażackiego, wozu policyjnego, karetki pogotowia, gwizdka policjanta.
N. włącza nagrania sygnałów. Prosi wszystkie dzieci o odgadnięcie zagadki, ale niepodawanie rozwiązania. Wybiera jedno dziecko, a potem kolejne dzieci, by rozwiązanie zagadki powiedziały mu na ucho. Na końcu prosi o wymówienie rozwiązania głośno.

- Praca w zespołach. Składanie puzzli przedstawiających obrazki samochodu policyjnego, karetki pogotowia, wozu strażackiego.

Dla każdego z trzech zespołów: koperty z dużymi elementami puzzli przedstawiających obrazki samochodu policyjnego, karetki pogotowia, wozu strażackiego, numery telefonów: 997, 998, 999, 112, sztywne kawałki kartonu, klej.

Dzieci dzielą się na trzy zespoły. Liderzy zespołów otrzymują od N. koperty z dużymi elementami puzzli przedstawiających obrazki samochodu policyjnego, karetki pogotowia, wozu strażackiego. Zadaniem każdego zespołu jest złożenie obrazka z pociętych części. Po ułożeniu dzieci przyklejają części obrazka na sztywnym kartonie. Następnie wybrane dziecko z każdego zespołu prezentuje pracę. Podaje nazwę pojazdu i omawia jego rolę w niesieniu pomocy potrzebującym. Po zaprezentowaniu pracy dzieci wieszają obrazki na tablicy – przyporządkowują poszczególne obrazki do odpowiednich numerów telefonów. N. prosi o porównanie wyglądu tych pojazdów. Dopelnia wypowiedzi dzieci. Następnie dzieci wyróżniają pierwszą i ostatnią głoskę w słowach. Prosi dzieci, aby powtórzyły numery do poszczególnych służb. N. pokazuje dzieciom numer – 112. Pyta, czy dzieci rozpoznają to, co pokazuje. N. nadmienia, że pod numer 112 można zadzwonić, gdy potrzebna jest jakokolwiek pomoc, to znaczy we wszystkich sytuacjach zagrażających zdrowiu, życiu i bezpieczeństwu. Kartonik z numerem 112 zawieszają nad wszystkimi numerami na tablicy.

- Praca z obrazkiem.

Koperty z obrazkami przedstawiającymi groźne sytuacje, np.: wypadek na ulicy, pożar w budynku, rannego na chodniku, kartoniki z numerami alarmowymi.

Liderzy zespołów biorą od N. koperty. Dzieci w zespołach przyglądają się swoim obrazkom i wspólnie układają jedno krótkie wypowiedzenie opisujące daną sytuację. Dzieci wyklaskują liczbę słów w poszczególnych wypowiedzeniach i zawieszają obrazki pod odpowiednimi numerami alarmowymi na tablicy.

- Scenki dramatowe – *Umiem wezwać pomoc.*

Dwa aparaty telefoniczne (komórkowe), obrazki przedstawiające groźne sytuacje, telefony zabawki. Dzieci siedzą w zespołach. N. ustawia stolik, kładzie na nim dwa aparaty telefoniczne (komórkowe). Pokazuje dzieciom, jak wybrać poszczególne numery.

Liderzy zespołów losują od N. po jednym obrazku. N. prosi, aby dzieci naradziły się wspólnie i odegrały scenkę związaną z udzieleniem pomocy w sytuacji przedstawionej na obrazku. Dzieci rozdzielają między siebie role poszkodowanego, osób niosących pomoc, osoby wzywającej pomoc przez telefon i dyspozytora odbierającego telefon. W razie potrzeby N. pomaga ustalić szczegóły odegrania scenki, sugeruje np., by wydać okrzyk: *Na pomoc!* lub *Ratunku!* Następnie dzieci prezentują scenkę przedstawiającą wzywanie pomocy – odpowiednio policjanta, strażaka, lekarza. Dzwonią też pod ogólny numer alarmowy 112. N. zwraca uwagę na informacje, które dziecko musi podać: imię i nazwisko, adres miejsca, w którym zdarzył się wypadek, krótki opis sytuacji. Wyjaśnia, że osoba wzywająca straż pożarną nie może pierwsza odłożyć słuchawki. Musi do końca uważnie słuchać instrukcji dyspozytora. Po prezentacji dzieci omawiają prawidłowy sposób zachowania się w tych sytuacjach. Dzielą się wrażeniami.



- Zabawa ruchowa *Utwórz numer.*

Taśma samoprzylepna, duże sylwety cyfr z numerów alarmowych: 997, 998, 999, 112, odtwarzacz CD, nagranie skocznej melodii.

N. dzieli dzieci na dwie grupy. Dzieciom z pierwszej grupy za pomocą taśmy samoprzylepnej przykleja z przodu do ubrań duże sylwety cyfr z numerów alarmowych. Dzieci poruszają się przy nagraniu skocznej melodii. Podczas przerwy w muzyce dzieci dobierają się trójkami i ustawiają się przodem do N. tak, aby stworzyć numer alarmowy. N. wypowiada numer, a dzieci z odpowiedniej trójki podnoszą rękę. Dzieci z drugiej grupy sprawdzają poprawność ustawienia się tych dzieci. Następuje zmiana ról i zabawa się powtarza.

- Zabawa *Prawda – fałsz.*

Dla każdej z trzech grup: po dwa patyczki z naklejonymi kartonikami przedstawiającymi wesołą buzię i smutną buzię.

Dzieci nadal tworzą grupy (takie jak w poprzednim ćwiczeniu). Dyżurny wręcza każdej z nich dwa patyczki z naklejonymi kartonikami. N. wypowiada zdania. Zadaniem dzieci jest naradzenie się ze

sobą i podniesienie odpowiedniego kartonika: z uśmiechniętą buzią, jeśli N. mówi prawdę, ze smutną buzią, gdy mówi nieprawdę. Przykłady zdań wypowiedzianych przez N.:

- *Podczas pożaru wybieramy numer 998.*
- *Gdy zdarzy się wypadek, np. złamiemy nogę, ulegniemy wypadkowi drogowemu dzwoniemy pod numery 997 i 999.*
- *W każdej niebezpiecznej sytuacji możemy zadzwonić pod numer 112.*

Karta pracy, cz. 1, nr 34	Karta pracy, cz. 1, nr 34
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odszukują wśród naklejek takie same liczby, jakie są obok zdjęć pojazdów specjalistycznych, – naklejają je na siebie, – kolorują liczbę 112, 	
<ul style="list-style-type: none"> – rysują koła po śladach, a następnie kończą rysować linie w kołach rowerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – rysują po śladach.

Zajęcia 2. Rowerem po mieście – rozmowa z zaproszonym gościem.

- Wstęp. Rozwiązanie zagadki dźwiękowej.
Odtwarzacz CD, nagranie dźwięków dzwonka roweru.
 N. odtwarza z płyty CD dźwięk, jaki wydaje dzwonek roweru. Dzieci podają rozwiązanie. Następnie pyta: *Które z was potrafią już jeździć na rowerze? Czy jeździcie na rowerach z rodzicami?* Dzieci udzielają swobodnych odpowiedzi.
- Powitanie gościa.
 N. z dziećmi wita zaproszonego rodzica, który jeździ na rowerze i ma odpowiedni sprzęt. Dzieci wskazują mu miejsce do zajęcia.
- Oglądanie obrazków. Wyodrębnienie jednośladów.
Obrazki pojazdów spotykanych na ulicy.
 Gość prezentuje dzieciom obrazki pojazdów spotykanych na ulicach. Dzieci podają ich nazwy, wyodrębniają jednoślady: rowery i motory. Gość wyjaśnia im pojęcie *jednoślady*.
- Prezentacja roweru. Pokaz akcesoriów rowerowych.
Rower, akcesoria rowerowe: światełka odblaskowe, klakson, ochraniacze na kolana i nadgarstki, kask, strój rowerzysty.
 Zaproszony gość prezentuje dzieciom rower. Omawia jego budowę. Pokazuje przyniesione akcesoria rowerowe. Prezentuje obowiązkowy strój rowerzysty, potrzebny do bezpiecznej jazdy. Opowiada o zaletach jazdy na rowerze. Omawia zasady bezpiecznej jazdy na rowerze. Przestrzega przed niebezpiecznymi sytuacjami. Następnie dzieci podchodzą do roweru, oglądają go, dotykają kasku i ochraniaczy, przymierzają je.

Karta pracy, cz. 1, nr 35	Karta pracy, cz. 1, nr 36
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiadają na pytanie, czego jeszcze potrzebują, żeby bezpiecznie jeździć na rowerze, – odszukują wśród naklejek odpowiednie obrazki i naklejają je na obrazku rowerzysty, – rysują drogę rowerzysty do domu, 	
<ul style="list-style-type: none"> – rysują koła po śladach, a następnie kończą rysowanie linii w kołach rowerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – rysują po śladach.



- Zabawa w formie opowieści ruchowej – *Wycieczka rowerowa.*
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki.
 N. zaprasza dzieci na wycieczkę rowerową. Włącza nagranie dowolnej muzyki. Snuje opowieść, podczas której dzieci wykonują odpowiednie czynności: *pompują koła rowerowe; zakładają kask, ochraniacze, elementy odblaskowe; wsiadają na rower; pedałują; wciskają klakson, widząc gapę; zatrzymują się przed ulicą; schodzą z roweru, aby przejść przez ulicę. Jadą dalej pod górkę, bardzo wolno, potem z górki – trochę szybciej. Ostrożnie skręcają w prawo, potem w lewo, stają przed opuszczonym szlabanem, przepuszczają pociąg osobowy. Przyspieszają, ale zaraz zwalniają, bo włączyło się czerwone światło itd. Na koniec dojeżdżają na miejsce i zsiadają z roweru, opierają go o nóżkę rowerową, zdejmują kask, ochraniacze i odblaski.*



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Pojazdy uprzywilejowane* z elementami ćwiczeń artykulatoryjnych i ortofonicznych. **Tamburyn, obręcz dla każdego z dzieci.**

N. wybiera dziecko, które będzie grało na tamburynie. Pozostałe dzieci trzymają obręcze i naśladują kierowanie pojazdem, wydając ustalone dźwięki: karetka pogotowia: *eoeo*; policja: *ijajaja*; straż pożarna: *eueueu*. Na przerwę w muzyce dzieci wykonują przysiad. Następuje zmiana dziecka grającego na tamburynie i zabawa się powtarza.

- Rysowanie patykami na ziemi samochodów, ulic i domów.

III



- Zabawa bieżna *Karetka pogotowia*. Rozwijanie umiejętności reagowania na sygnał wzrokowy, przestrzeganie zawartych umów.

Tamburyn.

N. dzieli dzieci na dwie grupy: pieszych i karetki pogotowia. Podczas rytmicznych uderzeń w tamburyn *piesi* spacerują. *Karetki* w tym czasie stoją. Na hasło *Wypadek!* *piesi* kładą się na podłódze. Na pomoc ruszają *karetki*. Każda *karetka* zabiera *rannego* i razem jadą do szpitala. Zabawa powtarza się dwa razy, po czym następuje zmiana ról.

Ćwiczenia graficzne	Karta pracy, cz. 1, nr 36
<p>Ćwiczenia graficzne <i>Pojazdy uprzywilejowane</i> – kalkowanie.</p> <p>Dla każdego dziecka: biała kalka, kredki, sznurek, spinacze do bielizny, sylwety wybranych pojazdów specjalistycznych.</p> <p>Dzieci przez białą kalkę kalkują sylwety wybranych pojazdów: karetka pogotowia, samochodu policyjnego, wozu strażackiego.</p>	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> mówią, co słyszą na początku nazw zdjęć, otaczają pętlą zdjęcia, których nazwy rozpoczynają się tą samą głoską, rysują szlaczek po śladzie.
Kolorowanie pojazdów	Karta pracy, cz. 1, nr 37
<p>Dzieci kolorują przekalkowane kontury pojazdów uprzywilejowanych.</p>	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywają rysunki: rower, motocykl, samochód osobowy, statek, sygnalizacja, pasy, określają pierwsze głoski w tych nazwach, kolorują rysunki, rysują szlaczek po śladzie, a potem – samodzielnie.
<p>Chętne dzieci 6-letnie przyłączają się do pracy wykonywanej przez 5-latkę.</p> <p>Gotowe prace wszystkich dzieci N. zawiesza na sznurku i przypina je spinaczami do bielizny.</p>	

- Zadanie techniczne – *Telefon z numerami alarmowymi*. **Dla każdego dziecka: wycięta ze sztywnego kartonu sylweta telefonu komórkowego z klawiaturą cyfrową (napisanymi już liczbami), klej, kredki, karteczki z numerami alarmowymi.** Dzieci rozwiązują zagadkę B. Kosmowskiej.

*By zawsze czuć się bezpiecznie
i nie obciążać dodatkowo głowy,*

*trzeba przy sobie nosić koniecznie
spis telefonów... (alarmowych)*

N. pyta: *Co to jest spis telefonów? Gdzie taki spis mamy? Do czego jest potrzebny?* Następnie N. proponuje wykonanie własnego telefonu.

Dzieci otrzymują od N. sylwety telefonu. Każde z nich z tyłu przykleja przygotowaną przez N. karteczkę z numerami alarmowymi, obok właściwych numerów rysuje obrazki pojazdów specjalistycznych. Za pomocą kredek dzieci ozdabiają telefony według własnych pomysłów. N. zachęca dzieci do zabawy wykonanymi telefonami podczas zabaw swobodnych.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. *Jesień na obrazach* – oglądanie reprodukcji malarskich. Zabawa kształtująca pamięć i spostrzegawczość wzrokową – *Co się zmieniło?* Słuchanie piosenki *Niteczka do niteczki*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4.
- II.1. *W poszukiwaniu jesieni* – wycieczka w okolice przedszkola. Cele: obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie jesienią i przyporządkowywanie ich do określonej pory roku, rozpoznawanie drzew po liściach i owocach, nazywanie gatunków drzew, poznawanie ogólnej budowy drzewa, wyjaśnianie przyczyny opadania liści, utrwalanie zasad zachowania obowiązujących podczas wycieczki.
2. *Kasztanowe ludziki* – zajęcia artystyczno-techniczne inspirowane wierszem T. Fiutowskiej *Kasztanowy świat*. Cele: rozwijanie umiejętności tworzenia różnych kompozycji przestrzennych.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z piłką – gra w zbijanego. Zbieranie i układanie liści według wzrastającego natężenia ich barwy.
- III. Zabawa z elementem równowagi, rzutu i celowania – *Woreczki w obręczy*. Zabawa *Dyktando rysunkowe*. *Kasztankowa zabawa* – kształtowanie orientacji przestrzennej. Układanie puzzli.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie jesienią i przyporządkowywanie ich do określonej pory roku,
- rozpoznawanie drzew po liściach i owocach, nazywanie gatunków drzew, poznawanie ich budowy,
- rozwijanie umiejętności tworzenia różnych kompozycji przestrzennych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- opisuje krajobraz oraz wymienia zaobserwowane zmiany, charakterystyczne dla jesieni,
- rozpoznaje i nazywa gatunki drzew po liściach i owocach, określa ich budowę,
- wykonuje ludziki z tworzywa przyrodniczego.

Przebieg dnia

I

- *Jesień na obrazach* – oglądanie reprodukcji malarskich.
Wyprawka, reprodukcje obrazów: Willard Metcalf Early october, Winslow Homer For to be a former's boy, reprodukcje malarskie przedstawiające jesienny krajobraz (np. Justyna Anthony Jesień w lesie, Józef Chełmoński Krajobraz. Las), przyniesione przez N.
N. pokazuje dzieciom reprodukcje malarskie przedstawiające jesienny krajobraz. Zapoznaje dzieci z pojęciami: *reprodukcja, malarstwo*. Dzieci określają nastrój i koloryt obrazu oraz wypowiadają się na temat jego treści. Zwracają szczególną uwagę na przedstawione na obrazie charakterystyczne cechy jesieni.
- Zabawa kształtująca spostrzegawczość i pamięć – *Co się zmieniło?*
Jarzębina, kasztan, żołądź, szyszka, tacka.
N. układa na stole dary jesieni (jeden przy drugim). Prosi dzieci, aby je nazwały oraz wskazały, w których nazwach znajdują się dwie sylaby. Umieszcza wskazane dary jesieni na tacy – jeden obok drugiego. Prosi dzieci siedzące przy stole, aby odwróciły się do niego plecami. Zmienia kolejność ułożenia darów jesieni na tacy. Wskazane przez N. dziecko mówi, które dary jesieni zmieniły swoje miejsce. Jeśli dzieci radzą sobie dobrze z tym zadaniem, N. zwiększa stopień trudności, prosząc je, aby podzieliły słowo *jarzębina* na sylaby i podały liczbę sylab. Następnie dokłada jarzębinę do pozostałych darów jesieni. Dalej zabawa przebiega według tych samych reguł.

- Słuchanie piosenki *Niteczka do niteczki* (śl. i muz. K. Gowik) w wykonaniu N. Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Niteczka do niteczki*.

Es B Es B

Ni - tecz - ka do ni - tecz - ki, ku - lecz - ka do ku -

Es Es⁷ As c G c

lecz - ki, grzy - bek do grzy - bka we wrzo - sach w le - sie,

f B Es Es⁷ As c

tak roz - po - czy - na się je - sień. Li - stek do li - stka

G As f B Es

wiatr cie - pły nie - sie. Tak roz - po - czy - na się je - sień. I

B⁷ Es B⁷

wi - ru - je - my, wi - ru - je - my, wiuuuuu. I ko - ty - sze - my, ko - ty - sze - my,

c B⁷ G c As

szuuuuuu. I za - pla - ta - my ba - bie la - to w dłu - gą nić, bo

Es B⁷ 1. Es 2. Es

je - sień we - so - ła ma być! I być!

1. *Niteczka do niteczki, kuleczka do kuleczki,
grzybek do grzybka we wrzosach w lesie,
tak rozpoczyna się jesień.
Listek do listka wiatr ciepły niesie.
Tak rozpoczyna się jesień.*

Ref.: *I wirujemy, wirujemy, wiuuuuu.
I kołyszemy, kołyszemy, szuuuuuu.
I zaplatamy babie lato w długą nić,
bo jesień wesoła ma być!
I zaplatamy babie lato w długą nić,
bo jesień wesoła ma być!*

2. *Jabłuszko do jabłuszka, orzeszek do orzeszka,
gruszka do gruszki w sadzie pachnącym,
to jesień u nas już mieszka!
I jarzębina w parku szumiącym.
To jesień u nas już mieszka!*

Ref.: *I wirujemy...*

3. *Promyczek do promyczka, koszyczek do koszyczka,
stos kartofelków w polu daleko.
Jesień uśmiecha się lekko.
I słoneczniki niby żołnierze.
Jesień do tańca się bierze!*

Ref.: *I wirujemy...*

- Rozmowa na temat treści piosenki.
- Określenie nastroju melodii oraz jej budowy.
- Zabawa *Rosną grzyby* – wyrabiająca reakcję na zmiany dynamiki.

Tamburyn.

Dzieci znajdują się w dowolnych miejscach na środku sali, przechodzą do przysiadu. N. gra delikatnie na tamburynie, zwracając się do dzieci:

Nastał ranek. Słoneczko się obudziło i ogrzewa ziemię. W lesie pojawiają się grzyby. Najpierw są malutkie i wcale ich nie widać (z tamburynu wydobywają się ciche, delikatne dźwięki).

Słońce grzeje coraz mocniej, grzyby rosą, rosą (akompaniament staje się coraz głośniejszy), *są coraz większe i ładniejsze.*

Dzieci przechodzą do pozycji stojącej, unoszą ręce do góry i poruszają nimi w nadgarstkach (akompaniament głośnie). Zabawę powtarzamy kilka razy.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4.
Kasztan dla każdego dziecka, bębenek, 2 obręcze, 2 krążki.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kasztankowa układanka*.
N. wręcza każdemu dziecku jeden kasztan. Dzieci trzymają owoc w ręce i poruszają się po sali w rytm wystukiwany przez N. na bębnieku. Na przerwę w muzyce układają kasztany we wskazanym przez N. miejscu według polecenia, np.: w rzędzie, w kole, w szeregu.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Kasztan rośnie*.
Dzieci znajdują się w rozsypce, w siadzie skulnym. Na hasło N.: *Kasztan rośnie* dzieci z kasztanem w ręce powoli klękają na kolana, podnoszą ręce do góry, wstają, wspinają się na palce i wyciągają ręce jak najwyżej do góry. Zabawę powtarzamy 3 razy.
- Zabawa bieżna *Kasztankowa gra*.
Przy dźwiękach bębniaka dzieci biegają w różne strony. Na hasło: *Koło z trzech kasztanów* dzieci dobierają się po troje i stają blisko siebie – tworzą kasztankowe koła. N. za każdym razem podaje inną liczbę.
- Zabawa z elementem równowagi – *Zbiórka kasztanów*.
Dzieci są ustawione w dwóch rzędach po jednej stronie sali. Naprzeciwko każdego rzędu, po drugiej stronie sali, N. układa obręcz – to miejsca, gdzie odbywa się zbiórka kasztanów dla zwierząt leśnych na zimę. Dzieci kolejno układają kasztany na krążkach, przenoszą je do obręczy, następnie wracają, przekazują krążki następnemu dziecku i ustawiają się na końcu rzędu.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci dobierają się w pary. Siadają skrzyżnie, odwracając się twarzami do siebie. Klaszczą naprzemiennie w swoje dłonie i mówią rymowanek: *Dwa brązowe kasztany leżały na trawie. Teraz biorą udział w wesołej zabawie.*

II

Zajęcia 1. *W poszukiwaniu jesieni – wycieczka w okolice przedszkola.*

- Przygotowanie do wycieczki. Przypomnienie zasad bezpieczeństwa.
Dla każdego dziecka: koszyk lub torebka na jesienne skarby.
N. zapoznaje dzieci z celem wycieczki. Przypomina zasady zachowania obowiązujące w czasie wycieczki: chodzenie w parach, nieoddalanie się od grupy, uważne słuchanie poleceń, szanowanie przyrody. N. wręcza dzieciom koszyki lub torebki, w których będą mogły gromadzić skarby jesieni.
- Poszukiwanie oznak jesieni.
Lornetka dla każdego dziecka.
Dzieci obserwują jesienny krajobraz, wykorzystując lornetki. Wypowiadają się na temat swoich spostrzeżeń. Określają uczucia, jakie w nich budzi jesienny krajobraz. N. wykonuje zdjęcia, starając się, aby przedstawiały najbardziej charakterystyczne cechy jesieni.

- Rozpoznawanie drzew liściastych. Określanie barwy liści.
Dzieci nazywają, samodzielnie lub z N., najczęściej spotykane drzewa liściaste. Rozpoznają je po owocach i liściach. Wymieniają i wskazują części drzewa (pień, korzenie, korona).
- Poszukiwanie drzew iglastych. Porównywanie ich wyglądu z wyglądem drzew liściastych.
Dzieci wskazują drzewa iglaste. Przy pomocy N. podają ich nazwy. Opisują różnice pomiędzy wyglądem drzew liściastych i drzew iglastych.
- Obserwowanie kory drzew liściastych.
Dla każdego dziecka: lupa lub szkło powiększające.
Dzieci obserwują korę drzew, wykorzystując lupy lub szkła powiększające. N. zwraca uwagę na konieczność szanowania przyrody i wyjaśnia rolę drzew w życiu człowieka i zwierząt.
- Obserwowanie spadających liści.
Dzieci obserwują, jak z drzew spadają liście. N. prosi, aby wyjaśniły, dlaczego drzewa gubią liście jesienią oraz od czego zależy liczba spadających liści. Jeśli dzieci nie potrafią odpowiedzieć na pytania, N. wyjaśnia im niezrozumiałe kwestie.
- Wykonywanie jesiennych bukietów. Określanie barwy liści.
Dzieci zbierają małe liście do prac plastycznych i większe liście, z których robią jesiennie bukiety, np. według kolorów lub kształtów. Określają barwę liści. N. wyjaśnia dzieciom, dlaczego liście zmieniają kolor.
- Zbieranie skarbów jesieni.
Dla każdego dziecka: koszyk lub torebka na jesiennie skarby.
Dzieci zbierają dostępne skarby jesieni, np.: kasztany, żołędzie, i umieszczają je w koszykach lub w torebkach.
- Powrót do przedszkola. Umieszczenie przyniesionych skarbów jesieni w kąci przyrody. Segregowanie i przeliczanie przyniesionych skarbów. Utrwalanie nazw drzew, z których pochodzą. Wyłożenie małych liści do suszenia.

Karta pracy, cz. 1, nr 36

Karta pracy, cz. 1, nr 38

Dzieci:

- podają nazwy drzew, z których pochodzą liście przedstawione na rysunkach,
- określają, z jakim kolorem kojarzy im się radość, złość, smutek, strach,
- nazywają emocje przedstawione na listkach,
- kolorują odpowiednio rysunki listków,
- nazywają kolory listków.

Zajęcia 2. *Kasztanowe ludziki* – zajęcia artystyczno-techniczne, inspirowane wierszem T. Fiutowskiej *Kasztanowy świat*.

- Wprowadzenie do zajęć.
Tacki lub koszyki, skarby jesieni zebrane podczas wycieczki.
N. ustawia przed dziećmi na tackach lub w koszykach skarby jesieni zebrane podczas wycieczki. Dzieci przypominają ich nazwy oraz nazwy drzew, z których pochodzą.
- Słuchanie wiersza T. Fiutowskiej *Kasztanowy świat*.
N. czyta wiersz, wykorzystując jednocześnie przykładowe ludziki wykonane z elementów wymienionych w wierszu.
*Przyniósł Tomek z parku kasztany w koszyku.
Kasztanowych stworków zrobił z nich bez liku.
Kasztanowe mają głowy, kasztanowe brzuszki,
a z patyków i drucików szyje, dzioby, nóżki.
– Dodam trochę wełny, włożę różne piórka.
Tak powstają dziwne ptaki, pies, kot i wiewiórka.
Gdy patyki włożę w kasztanowy grzbiet,
to za chwilę drogą język będzie siedł.*
*A ten język spotkał innego zwierzaka,
bo zrobiłem także winniczka – ślimaka.
Ma z patyczków rogi, ogon też z patyka.
– Dokąd idziesz, jeżu? – ślimak go zapytał.
Ze spotkania z nimi każdy stworek rad.
Ja się także cieszę,
bo stworzyłem własny, kasztanowy świat.*
- Rozmowa na temat wiersza.
N. pyta: *Co Tomek przyniósł z parku? Co chłopiec chce zrobić z kasztanów? Jakie inne materiały będą mu potrzebne do stworzenia kasztanowego świata?*

- Wykonywanie różnych ludzików lub zwierząt z tworzywa przyrodniczego.
Dla każdego dziecka: skarby jesieni (z wycieczki), wełna, pióra, plastelina, patyczki, druciki.
N. proponuje dzieciom wykonanie własnych ludzików ze zgromadzonego materiału. Pokazuje, jak można połączyć ze sobą poszczególne elementy (np. za pomocą plasteliny, patyczków, drucików). Pomaga w wykonaniu dziurek w kasztanach lub w żółdździach, jeśli dzieci tego potrzebują. Dzieci przy stołach wykonują ludziki według własnych pomysłów.
- Wspólne oglądanie prac.
Taca, mech.
Dzieci siedzą w kole. N. przygotowuje dużą tacę, którą wykłada mchem. Dzieci kolejno ustawiają na tacy swoje prace, nazywając postacie, które stworzyły. Nadają im imiona. Dzielą imiona na sylaby i je wyklaskują. Wymieniają pierwszą głoskę w każdym imieniu.
- Zorganizowanie wystawki w kąciку przyrody.
N. umieszcza tacę z pracami dzieci w kąciку przyrody.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawy z piłką – gra w zbijanego.
Piłka.
N. wspólnie z dziećmi wyznacza pole do gry oraz ustala jej zasady. Wybiera dwoje dzieci, tzw. matki, które stają naprzeciwko siebie poza liniami wyznaczającymi to pole. Pozostałe dzieci stają w rozsypane na terenie pola do gry. *Matki* rzucają piłkę, starając się trafić w dzieci znajdujące się w środku pola. Jeśli piłka dotknie dziecka, opuszcza ono środkowe pole i zamienia się rolami z dzieckiem rzucającym piłkę, które wchodzi do środka pola.



Sugestie wychowawcze

- N. przypomina dzieciom o konieczności przestrzegania ustalonych zasad gry. Wspólnie z dziećmi określa akceptowalne zachowania, które mogą pojawić się w razie przegranej. Zachęca dzieci do panowania nad swoimi emocjami.
- Zbieranie liści – układanie ich według wzrastającego natężenia ich barwy.
Dzieci zbierają dostępne na terenie ogrodu przedszkolnego liście z jednego gatunku drzewa (jeśli w ogrodzie nie ma liści, N. przynosi bukiety liści ze sobą do ogrodu). Dzieci układają liście, biorąc pod uwagę ich barwę: od najjaśniejszego do najciemniejszego. Wymieniają nazwy wszystkich kolorów widocznych na liściu. Zastanawiają się, czy gdzieś widziały już coś w podobnej tonacji.

III



- Zabawa z elementem równowagi, rzutu i celowania – *Woreczki w obręczy*.
Dwie obręcze, szarfy, woreczek dla każdego dziecka.
N. układa dwie obręcze po jednej stronie sali. Zaznacza szarfami linię startu oraz miejsce, z którego dzieci będą rzucać woreczkiem. Dzieci dobierają się w pary i stają na linii startu w dwóch rzędach, naprzeciwko obręczy. N. wręcza każdemu dziecku woreczek. Dzieci kolejno idą z woreczkiem na głowie z linii startu do linii rzutu, gdzie zdejmują woreczek z głowy i wrzucają go do obręczy (każde dziecko ma tylko jeden rzut). Kolejne dziecko może rozpocząć pokonywanie trasy, gdy pierwsze wróci na swoje miejsce. Wygrywa rząd, w którym uczestnicy wrzucą do obręczy większą liczbę woreczków i pierwsi pokonają trasę.
- Zabawa *Dyktando rysunkowe*.
Dla każdego dziecka: biała kartka, kredki.
N. prosi: *Narysujcie na kartce dom, który ma dwa okna, jedno drzwi i jeden komin. W tym domu na parapiecie w prawym oknie stoi kwiatek. To fioletowy aster. W oknie z lewej strony wiszą czerwone zasłony. Nad drzwiami widnieje żółte koło. Z komina unosi się dym. Z lewej strony domu stoi płot. Z prawej strony domu rośnie drzewo. Jest wyższe od domu. Obok drzewa siedzi czarny kot.*
Po zakończeniu rysowania dzieci wspólnie z N. sprawdzają poprawność wykonania zadania. N. czyta jeszcze raz polecenia. Dzieci wskazują na swoim rysunku odpowiedni element. Jeśli jest on narysowany poprawnie, przyznają sobie punkt – rysują w prawym rogu jedną kreskę. Po sprawdzeniu wszystkich poleceń liczą punkty. Zwycięzca zostaje nagrodzony brawami.
- *Kasztankowa zabawa* – kształtowanie orientacji przestrzennej.
Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii, kasztan dla każdego dziecka.



N. wręcza każdemu dziecku jeden kasztan. Włącza nagranie spokojnej melodii. Dzieci trzymają kasztany w rękach i wykonują różne ruchy, np.: rysują prawą ręką w górze duże koła, rysują lewą ręką na podłodze małe koła, przekładają kasztan z ręki do ręki, układają kasztany: na podłodze, między nogami, przed prawą nogą, za lewą nogą, pod nią, obok siebie.



- Układanie puzzli.

Wyprawka, puzzle Jesień dla każdego dziecka.

Dzieci układają puzzle z wyprawki przedstawiające krajobraz jesienny.

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 2

Idzie jesień... przez las, park

Park jesienia

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wykonanie zabawki do doświadczeń z wiatrem. Zapoznanie z astrami – charakterystycznymi kwiatami jesieni. Słuchanie piosenki *Niteczka do niteczki*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4.
- II.1. *Przygoda w parku* – słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Liściobranie*. Cele: obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie jesienią i przyporządkowywanie ich do określonej pory roku, rozpoznawanie drzew po liściach i owocach, nazywanie gatunków drzew, przewidywanie skutków niewłaściwego zachowania wobec zwierząt, liczenie obiektów i pokazywanie ich liczby na zbiorach zastępczych.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 2. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Lis i kurczaki*. Zabawy z wiatrem, z wykorzystaniem wykonanej przez dzieci zabawki – listka na nitce.
- III. Zabawa z elementem czworakowania – *Żółędziowe liczydło*. Zabawy z liśćmi – rozpoznawanie kształtów liści. Rysowanie drogi rodziny Olka do lasu. Określanie kierunków, w jakich poruszali się członkowie (6-latki). Nazywanie darów lasu.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 14, IV 18

Cele ogólne

- obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie jesienią i przyporządkowywanie ich do określonej pory roku,
- rozpoznawanie drzew po liściach i owocach, nazywanie gatunków drzew,
- przewidywanie skutków niewłaściwego zachowania wobec zwierząt,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- opisuje krajobraz oraz wymienia zaobserwowane zmiany, charakterystyczne dla jesieni,
- rozpoznaje gatunki drzew po liściach i owocach, nazywa je,
- wymienia konsekwencje niewłaściwego zachowania wobec zwierząt,
- czynnie uczestniczy w zajęciach gimnastycznych, wykonuje ćwiczenia zgodnie z poleceniem N.

Przebieg dnia

I

- Wykonanie zabawki do doświadczeń z wiatrem.
Dla każdego dziecka: szablon liścia, ołówek, nożyczki, dziurkacz, nitka lub tasiemka.
N. rozdaje dzieciom szablony liści. Dzieci obrysowują wybrany liść, wycinają i robią w nim dziurkę za pomocą dziurkacza. Przywiązują do liścia nitkę lub tasiemkę. Odkładają zabawkę na swoją półkę, aby zabrać ją po zajęciach do ogrodu.

- Zapoznanie z astrami – charakterystycznymi kwiatami jesieni.
Naturalny bukiet astrów, napis astry, wazon.
N. pokazuje dzieciom bukiet astrów – kwiatów charakterystycznych dla jesieni. Czyta dzieciom ciekawostki na ich temat. Dzieci opisują wygląd i zapach kwiatów. N. wstawia je do wazonu w kąciuku przyrody. Wprowadza do czytania całościowego wyraz **astry**. Prosi o określenie pierwszej głoski. Umieszcza napis **astry** obok wazonu.
- Zabawa rozwijająca szybką reakcję na sygnał oraz zmianę akompaniamentu – *Kasztany*.
Dowolny instrument, emblematy kasztanów.
Dzieci dobierają się trójkami. Dwoje dzieci, zwróconych twarzami do siebie, podaje sobie ręce – są łupiną, w której środku jest dziecko kasztan. Dzieci *kasztany* mają zawieszone na szyjach emblematy kasztanów. Dzieci *łupiny* trzymają się za ręce i rytmicznie podskakują wokół *kasztanów* w rytmie akompaniamentu granego na dowolnym instrumencie. Na głośny sygnał (akord, klaśnięcie), a następnie zmianę akompaniamentu dzieci puszczaają ręce – *łupina* się rozpada – i przechodzą do przysiadu. *Kasztany* podskakują w dowolnych kierunkach między łupinami.
- Słuchanie piosenki *Niteczka do niteczki*.
Dzieci słuchają piosenki *Niteczka do niteczki* (przewodnik, cz. 1, s. 77). Trzymają w dłoniach kasztany, uderzają nimi rytmicznie o siebie i tworzą *kasztankową orkiestrę*.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Niteczka do niteczki, kasztan dla każdego dziecka.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 78).

II

Zajęcia 1. Przygoda w parku – słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Liściobranie*.

- Zabawa na powitanie.
Kasztan.
Dzieci siedzą w kole. N. przekazuje dziecku znajdującemu się po jego prawej stronie kasztan, mówiąc: *Witaj, Miło, że jesteś*. Dziecko podaje kasztan swojemu sąsiadowi siedzącemu po prawej stronie, wypowiadając te same słowa. Zabawa kończy się, kiedy kasztan wróci do N.
- Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Liściobranie*.
Książka (s. 10–11) dla każdego dziecka.
Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

Po kilku dniach szarych i deszczowych nadeszła złota jesień. Promienie słoneczne oświetliły drzewa. Liście przebarwiały się z soczyście zielonych w żółte, czerwone, brązowe, w różnych odcieniach. Tak, jakby jesień była niestrudzoną malarką i uparła się przemalować zieleń na wesołe kolory.

– *Starszaki, idziemy do parku. Powitamy złotą jesień.*

– *Hura! – krzyknęły przedszkolaki. – A kasztany będą?*

– *Będą, będą! Kasztany i żółędzie, i jarzębina! I mnóstwo pięknych liści! Zbierzemy najładniejsze i zanieśmy do przedszkola!*

Park wyglądał piękniej niż kiedykolwiek. Kasztanowce zrzuciły kolczaste zielone kule. Ostonki pękały, uwalniając brązowe kasztany. Owoce toczyły się wprost pod stopy dzieci. Dęby czerwone zapłonęły czerwienią. Liście na białych brzozech zamieniły się w złoto. Na jarzębinach dojrzewały czerwone korale. Park mienił się kolorami. Tylko sosny, jodły i świerki – jak zwykle – trwały przystrojone w zielone igielki.

– *Drzewa iglaste przez cały rok są zielone. Nie gubią igieł przed zimą. Wyjątkiem jest modrzew, który zrzuci igły jesienią! – wyjaśniła pani.*

– *O, wiewiórka! – zawołał Olek i pobiegł za rudym zwierzątkiem. Wiewiórka wspięła się na sosnę. Przycupnęła na gałęzi. W łapkach trzymała szyszkę. Wyluskiwała z niej nasionka.*

– *Basia, Basia, Basia – zawołał Olek. Rude zwierzątko, szurając pazurkami, zbiegło po splekanej korze sosny. Zbliżyło się do dzieci.*

– *Nie, Olku, tego nie wolno robić! – zaprotestowała pani.*

– *Czego nie wolno robić? – zdziwił się Olek.*

– *Nie karmimy dzikich zwierząt w parku! Ani wiewiórek, ani ptaków. Nie wolno im dawać słodyczy. Od tego chorują. Nie wolno ich brać na ręce. Niektóre roznoszą choroby, bardzo groźne dla ludzi. Zdarzają się wiewiórki chore na wściekliznę!*

– *Słyszałem, że lisy też chorują na wściekliznę! – powiedziała Ania.*

– *I psy!*

– *I wilki!*

- I ludzie też!
- Ale tu nie ma lisów ani wilków!
- Ale są psy!
- Ale psy są szczepione na wściekliznę!
- Ale nie wszystkie!
- Chora wiewiórka może zarazić wścieklizną każde zwierzę i każdego człowieka – dodał Piotrek.
- Jak cię ugryzie, to będziesz się wściekał!

– To nie jest śmieszne! Kiedyś na wsi ugryzł mnie beżpański pies. Nie wiadomo, czy był szczepiony na wściekliznę, czy nie. Poszliśmy do lekarza. Opatrzył ranę i zapytał, czy pies był szczepiony. Nie wiedzieliśmy. Nikt nie znał tego psa. Pojawił się, ugryzł mnie i gdzieś przepadł. Weterynarz nie mógł go przebadać, czy zdrowy był, czy chory. Musiałem chodzić do pani pielęgniarki na zastrzyki i to okropnie bolało!

– Pod drzewem leżał mały kopczyk liści. Jola chciała podnieść jeden z liści. Wtem górka poruszyła się i zaczęła uciekać.

- Ratunku, liście uciekają!
- Kopczyk zatrzymał się kilkanaście kroków dalej. Spod liści wychyliły się czarny nosek i oczka jak koraliki.
- Nie bójcie się, to tylko jeż!
- Zwierzątko wygramoliło się spod liści i zniknęło w krzakach.
- Rozejrzyjcie się teraz dookoła. Jakich zwierząt w parku jest najwięcej?
- Ptaków – zawołał Olek, który razem z dziadkiem często obserwował ptaki i sporo o nich wiedział.
- Ptaki to nie zwierzęta!
- Owszem, ptaki to są zwierzęta! – potwierdziła pani. – Tyle że skrzydlate!
- Ptaki pochodzą od dinozaurów! – dodała Ania, której dziadek był geologiem i odkrył tropy dinozaurów w Górach Świętokrzyskich.

- Jakie ptaki widzieliście?
- Na stawie – dzikie kaczki, łabędzie i mewy!
- Dużo czarnych, kraczących: wrony, gawrony, kawki, sroki!
- Były wróble, szpaki, gołębie, sikorki, dzięcioły...

Po powrocie do przedszkola dzieci porozkładały swoje zbiory na stolikach. Najwięcej było kasztanów i żołądzi, sporo jarzębiny, owoców dzikiej róży. Były też orzechy: włoskie i laskowe. Szyszki: sosnowe, świerkowe, jodłowe i modrzewiowe. Potem pani włączyła komputer. Starszaki oglądały liście drzew, rozpoznawały je w komputerze. Były tam liście dębu – czerwonego i szypułkowego, brzozy, grabu, olchy, leszczyny, orzecha włoskiego, topoli, lipy, buku. A potem dzieci podziwiałały piękne zdjęcia drzew z parku. I starały się zapamiętać ich nazwy.

- Rozmowa na temat opowiadania.

Książka (s. 10–11) dla każdego dziecka, zdjęcie modrzewia.

N. pyta: *Dokąd wybrały się dzieci na jesienną wycieczkę? Jak wygląda park jesienią?* Dzieci patrzą na ilustracje w książce i opisują wygląd parku jesienią. *Czym różnią się drzewa iglaste i drzewa liściaste? Jak nazywa się jedyne drzewo iglaste, które gubi jesienią liście?* N. przypina do tablicy zdjęcie przedstawiające modrzew. Prosi o nazwanie pierwszej głoski w słowie modrzew. Pyta: *Jakie zwierzęta dzieci spotkały w lesie? O jakich zasadach zachowania wobec zwierząt rozmawiały dzieci podczas wycieczki? Jakie mogą być konsekwencje nieprzestrzegania tych zasad? Co to znaczy szanować przyrodę?*



- Zabawa ruchowa *Jesienne wizytówki*.

Odtwarzacz CD, nagranie melodii wesołej, dla każdego dziecka: sylweta (wycięta z papieru kolorowego) liścia z zapisanym jego imieniem.

N. układa na środku sali sylwetę kolorowych liści, na których są zapisane imiona dzieci. Dzieci odnajdują swoje imiona i biorą do rąk jesiennie listki. Poruszają się po całej sali w rytm nagrania melodii wesołej. Na przerwę w nagraniu wymieniają się między sobą wizytówkami. Na końcu zabawy dzieci próbują odczytać, jakie imię jest zapisane na listku, który trzymają w ręce, i oddają listki N.

- Odnajdywanie różnic i podobieństw między wycieczkami.

N. prosi dzieci, aby wskazały podobieństwa i różnice między tym, co widziały na wycieczce dzieci z opowiadania, a tym, co same dostrzegły na wczorajszej wycieczce, np. N. zadaje pytania: *Komu udało się zobaczyć więcej zwierząt? Jakie to były zwierzęta? Komu udało się zobaczyć więcej drzew? Jakie to były drzewa? Co mogły zobaczyć dzieci podczas obu wycieczek?*

- Segregowanie obrazków przedstawiających zwierzęta.
Dwie obręcze, obrazki przedstawiające różne zwierzęta – ssaki (np.: wiewiórkę, dziką, sarnę) i ptaki (np.: dzięcioła, wronę, wróbla), które można spotkać w naszych parkach i lasach.

N. układa przed dziećmi obręcze i obrazki zwierząt. Dzieci układają obrazki według wybranego samodzielnego kryterium, np. według miejsca zamieszkania, sposobu poruszania się, sposobu odżywiania się, kiedy są małe (N. wyjaśnia pojęcia: *ssaki, ptaki*). Uzasadniają wybór kryterium, według którego dokonały podziału. Nazywają poszczególne zwierzęta. W nazwach o prostej budowie fonetycznej wskazują pierwszą głoskę. Jeśli obrazek przedstawiający zwierzę można zaseregować do jednego i do drugiego środowiska, zastanawiają się, gdzie go ułożyć (np. nakładają obręcze na siebie tak, aby jedna nachodziła częściowo na drugą – powstanie część wspólna).

- Zabawa dydaktyczna *Dary parku*.

Koszyk z darami jesieni z parku, z sadu i z ogrodu, dwie obręcze, napis park.

N. ustawia na podłodze koszyk z darami jesieni. Obok układa dwie obręcze. Pod jedną umieszcza napis *park*. Wprowadza wyraz do czytania całościowego.

<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznają pierwszą głoskę w słowie <i>park</i>, – słuchają głosek wypowiedzianych przez 6-latkę, powtarzają je. 	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sprawdzają poprawność wykonania zadania przez dzieci 5-letnie, – rozpoznają ostatnią głoskę w słowie <i>park</i> oraz próbują odnaleźć inne dźwięki, które w nim słychać.
--	---

Dzieci sprawdzają, czy wszystkie dary zgromadzone w koszyku pochodzą z parku. Jeśli, ich zdaniem, w koszyku jest coś nieodpowiedniego (np. marchewka, gruszka, śliwka, czyli dary pochodzące z sadu lub z ogrodu), wyjmują to i układają obok koszyka, na tacy. Uzasadniają swoje zdanie. Następnie wkładają dary jesieni pochodzące z parku do obręczy, pod którą znajduje się napis *park*, a pozostałe umieszczają w drugiej obręczy. Liczą kolejno dary jesieni pochodzące z parku: żołądź, szyszki, kasztany, owoce dzikiej róży. Pokazują liczbę darów jesieni na palcach. Porównują, których darów jesieni jest najwięcej, których najmniej, a których tyle samo.



- Zabawa ruchowa *Wirujące listki*.

Bębenek, sylweta jesiennego liścia dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom sylwety jesiennych liści (można wykorzystać sylwety liści z zabawy ruchowej *Jesienne wizytówki*). Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym przez N. na bębnie. Na przerwę w muzyce dzieci zatrzymują się, kładą liść na ręce i dmuchają na niego. Listek wiruje i spada na podłogę. Dzieci podnoszą go i zabawa toczy się dalej.



Karta pracy, cz. 1, nr 37

Karta pracy, cz. 1, nr 39



<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łączą zdjęcia liści ze zdjęciami odpowiednich owoców, – nazywają drzewa, z których pochodzą liście i owoce przedstawione na zdjęciach, – kolorują rysunki listków według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty.
--



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 61)

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Lis i kurczęta*.

N. wyznacza teren zabawy: *podwórko* i *polanę*. Za pomocą dowolnej wyliczanki wybiera dziecko, które będzie *lisem*. *Lis* ustawia się w wyznaczonym przez N. miejscu, poza *podwórkiem*. Na hasło N.: *Kurczaki – na polanę, kurczaki* opuszczają bezpieczne podwórko i wychodzą na polanę, szukać ziarenek (dzieci przykucają na polanie i naśladują szukanie ziarenek). Na hasło: *Lis się skrada, kurczęta* uciekają na *podwórko*. Kiedy *lis* złapie ustaloną liczbę *kurcząt*, następuje zmiana ról.

- Zabawy z wiatrem.

Listek na nitce dla każdego dziecka.

N. wyznacza linie startu i mety. Dzieci stoją w dwuszeregu. Na hasło N. dzieci stojące w pierwszym szeregu biegną do wyznaczonej linii, trzymając w rękach listki na nitce. Dzieci stojące w drugim

szeregu obserwują, jak podczas biegu zachowują się listki. Następnie dzieci wracają na linię startu i ustawiają się w drugim szeregu. Następuje zmiana ról. Dzieci mogą również obserwować, jak wiatr porusza listkami, kiedy trzymają je w rękach w różnych pozycjach: wysoko, nisko, przed sobą, za sobą, z prawej strony, z lewej strony. N. zwraca uwagę dzieci na to, że podczas takich zabaw można zaobserwować np. kierunek i siłę wiatru.

III



- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Żołędziowe liczydło*.

Emblematy, na których znajdują się obrazki: wiewiórki, jeża, sroki; kartoniki, na których narysowane są: jeden żołądź, dwa lub trzy żołądźcie.

N. oznacza dzieci emblematami. Każda grupa zwierząt zajmuje inne miejsce w sali. N. podnosi do góry kartonik, na którym narysowany jest jeden żołądź, dwa lub trzy żołądźcie. Dzieci oznaczone emblematami zwierząt, których nazwa ma taką samą liczbę sylab, jak liczba żołądźci na kartoniku (jeż – jedna sylaba, sroka – dwie sylaby, wiewiórka – trzy sylaby), poruszają się po sali w sposób właściwy dla danego zwierzęcia. Po dwukrotnym powtórzeniu zabawy dzieci wymieniają się emblematami i zabawa toczy się dalej.

- *Zabawy z liśćmi* – rozpoznawanie kształtów liści.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej melodii, dla każdego dziecka: po jednym liściu dębu, klonu, kasztanowca, jarzębiny.

Dzieci siedzą w kole. Każdemu z nich N. wręcza po jednym liściu. N. pokazuje listek, np. klonu, i mówi: *Wiatr zaprasza do tańca liście klonu*. Dzieci, które mają taki listek, wstają i poruszają się w rytmie nagrania melodii.



Karta pracy, cz. 1, nr 38

- Dzieci:
- rysują drogę rodziny Olka do lasu,
 - wodzą palcem po drodze, którą szli: mama, tata, Olek i Ada,
 - czytają z N. wyrazy,
 - wymieniają, co przynieśli z lasu: mama, tata, Olek i Ada,
 - rysują drzewa po śladach, kończą rysunki według wzoru.

Karta pracy, cz. 1, nr 40

- Dzieci:
- kolorują drogę rodziny Olka do lasu,
 - określają kierunki, w jakich poruszali się mama, tata, Olek i Ada,



Wrzesień, tydzień 4

Dzień 3

Idzie jesień... przez las, park

Jesienny las

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Oglądanie atlasu grzybów. Słuchanie tekstu i jednoczesne rysowanie po śladach. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4.
- II.1. *Poznajemy grzyby* – inscenizacja utworu T. Fiutowskiej *Dom pod grzybem*. Cele: wdrażanie do uważnego oglądania przedstawień teatralnych, posługiwanie się odpowiednią modulacją głosu, mikią, gestem i ruchem podczas odgrywania scenek teatralnych, nazywanie wybranych grzybów – jadalnych i trujących, poznawanie ogólnej budowy grzybów, sposobów ich zbierania i przetwarzania.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Niteczka do niteczki*. Cel: rozwijanie umiejętności wokalnych.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Obiegnij i wróć*. Zabawy z cieniem.
- III. Zabawa z elementem toczenia – *Wymiana towaru. Jesienna kraina* – rozwijanie wyobraźni twórczej. Układanie wymyślonej krainy z materiału przyrodniczego. Zabawa *Ułysz i powiedz*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 1, IV 2, IV 6, IV 7, IV 18

Cele ogólne

- wdrażanie do uważnego oglądania przedstawień teatralnych,
- posługiwanie się odpowiednią modulacją głosu, mimiką, gestem i ruchem podczas odgrywania scenek teatralnych,
- poznawanie wybranych grzybów – jadalnych i trujących,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- rozwijanie swobodnego sposobu poruszania się podczas tańca.

Cele operacyjne

Dziecko:

- odpowiada na pytania związane z treścią przedstawienia teatralnego,
- odgrywa scenki teatralne, posługując się odpowiednią modulacją głosu, mimiką, gestem i ruchem,
- nazywa wybrane grzyby – jadalne i trujące,
- śpiewa piosenkę,
- porusza się rytmicznie przy muzyce.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie atlasu grzybów.

Atlas grzybów.

N. wspólnie z dziećmi ogląda atlas grzybów. Szczególną uwagę zwraca na grzyby jadalne: borowiki, maślaki, pieprzniki jadalne, czyli kurki, rydze, gąski oraz grzyby trujące – muchomory sromotnikowe i muchomory zielonawe. Czyta dzieciom ciekawostki na ich temat.

Karta pracy, cz. 1, nr 39

Karta pracy, cz. 1, nr 41

Dzieci:

- słuchają tekstu i rysują po śladach,
- rysują drzewa po śladach, kończą rysunki według wzoru z poprzedniej karty.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 78).

II

Zajęcia 1. **Poznajemy grzyby – inscenizacji utworu T. Fiutowskiej *Dom pod grzybem*.**

- Zabawa na powitanie.
N. wita dzieci słowami: *Dziś na teatr przyszedł czas, serdecznie zapraszam wszystkich was. Dzieci zajmują miejsca w półkolu, przed sceną lub teatrzykiem.*
- Inscenizacja utworu T. Fiutowskiej *Dom pod grzybem* (utwór z *Teatrzyk Smyka dla Smyka. Scenariusze przedszkolne dla dzieci*. Wydawnictwo Adam 2003).

Pacynki lub kukielki krasnała, jeża, ślimaka, dwóch mrówek, myszki, biedronki, kreta, żaby, grzyba w brązowym kapeluszu.

N. przedstawia dzieciom inscenizację, wykorzystując kukielki lub pacynki. Na środku sceny stoi grzyb w brązowym kapeluszu.

Krasnał: *W środku lasu, tuż przy dróżce
rośnie Grzyb na jednej nóżce.
Przyszedł Jeżyk...*

Jeż: *Wiem, co zrobię. Liści tu przyniosę sobie.
Chcę być lokatorem Grzyba,
dobrze mi tu będzie chyba.
(Chodzi wokół Grzyba i siada obok niego)*

Krasnał: *Przyszedł Ślimak na swej nodze.*

Ślimak: *Co to? Grzybek tuż przy drodze.
Dobre miejsce na mieszkanie,
więc pod Grzybem pozostanę.
(Ślimak rozgląda się. Wstaje Jeż)*

Jeż: *Witaj, witaj, mój sąsiedzie.
Miło tu pod grzybem siedzieć.*

- Ślimak:** *Choć swój domek mam na grzbiecie,
nie chcę chodzić wciąż po świetle.
Zrobię sobie tu mieszkanie...*
- Jeż:** *Razem ze mną tu zostaniesz.*
- Krasnal:** *Przyszły mrówki pracowite.
(Mrówki rozglądają się)*
- Mrówka 1:** *Mnie podoba się tu wszystko.*
- Mrówka 2:** *Zbudujemy tu mrowisko.*
- Mrówka 1:** *Nie zmoczą go żadne deszcze.*
- Mrówka 2:** *Mamy dobre miejsce wreszcie.*
- Ślimak:** *Pięknie witam miłe panie.*
- Jeż:** *Róbcie sobie tu mieszkanie.
(Siadają wszystkie zwierzęta)*
- Krasnal:** *Idzie mysz z ogonkiem długim...*
- Myszka:** *Dotąd żyłam koło strugi,
ale smutno mieszkać samej,
chętnie z wami pozostanę.
Koło Grzybka norkę zrobię...*
- Mrówki:** *Kop ją, myszko, kop ją sobie...*
- Krasnal:** *Przyfrunęła Biedroneczka...*
- Biedronka:** *Tyle was przy Grzybie mieszka.
Nie przeszkodzę wszak nikomu,
gdy poczuję się jak w domu.
Będę tu, pod kapeluszem,
gdzieś zamieszkać przecież muszę.*
- Myszka:** *Ty na górze, ja na dole,
bo tu jednak zostać wolę,
zamieszkamy razem z wami.*
- Jeż:** *Będziemy więc sąsiadami.*
- Myszka:** *Miła tutaj atmosfera, już do pracy się zabieram.
(Zwierzęta siedzą, a Myszka i Grzyb poruszają ciałem niespokojnie)*
- Mrówki:** *To trzęsienie ziemi chyba, wchodzimy na nogę Grzybka.*
- Krasnal:** *Lecz trzęsienie już ustało. Wszyscy wyszli z tego cało.
W chwilę potem Kret się zjawił.*
- Kret:** *Kopiec chętnie bym wystawił...
(Rozgląda się, dostrzega zwierzęta)
Was tu tyle?*
- Jeż:** *Co to zmieni?*
- Ślimak:** *Zrobiłeś trzęsienie ziemi!*
- Kret:** *Teraz zrobię kretowisko, przy was będę bardzo blisko.*
- Biedronka:** *Kretowisko i mrowisko. Ja na górze, oni nisko.*
- Myszka:** *Niech kret z nami pozostanie. Czy ktoś ma tu inne zdanie?*
- Krasnal:** *Nim kret zdążył się nacieszyć, żabka pod grzyb drogą spieszy.*
- Żaba:** *Ależ wielkie tu zebranie!*
- Kret:** *Będę robił tu mieszkanie.*
- Żaba:** *Kto zamieszka tutaj jeszcze?*
- Zwierzęta:** *Wszyscy.*
- Żaba:** *Dobrze, ale tak nie wrzeszczcie.
Lubię ciszę, brak hałasu, na gadanie szkoda czasu.
Będę mieszkać tu wśród trawki.*
- Kret:** *Znajdzie się miejsce dla Żabki.
(Zwierzęta zabierają się do pracy. Kręcą się wokół Grzybka, potracają się wzajemnie,
przepraszają gestami. Grzyb, stojąc w miejscu, pochyla się na boki, do przodu,
do tyłu)*

Krasnal: *Gdy mieszkania szykowali, zadrzał z gniewu Grzybek cały...*
Grzyb: *Co to znowu za praktyka? Mnie o zgodę nikt nie pyta? Kiedy pod mój dach wchodzić, byłoby więc należycie o zgodę zapytać chyba.*
Krasnal: *Groźnie zabrzmiał protest Grzyba. Zawstydzili się zwierzęta...*
Jeż: *O tym nikt z nas nie pamiętał...*
Ślimak: *Tak, masz rację, Grzybku drogi, powinniśmy mieć twą zgodę...*
Myszka: *Nie ma rady, idźmy sobie...*
Żabka: *Co ja biedna teraz zrobię?*
Biedronka: *Każdy musi sobie radzić...*
Kret: *Mój korytarz tu prowadzi...*
Grzyb: *Bez przesady, moi mili. Dobrze, żeście tu przybyli. Nie chcę stać samotnie w lesie. Taka piękna przecież jesień, z przyjaciółmi dobrze być... Razem można zgodnie żyć...*

- Rozmowa na temat inscenizacji.
N. pyta: *Jakie zwierzęta chciały zamieszkać pod Grzybkim? Dlaczego Grzybek był niezadowolony? Co postanowiły zrobić zwierzęta? Jak zakończyła się ta przygoda?*
- Odgrywanie scenek przez dzieci.
Pacynki lub kukielki potrzebne do odegrania scenek.
N. pyta: *Co wy zrobilibyście, gdybyście były na miejscu zwierząt szukających domu? Jak postąpiłybyście na miejscu Grzyba?* Proponuje dzieciom odegranie scenek, które będą odpowiedzią na te pytania. Dzieci dokonują wyboru ról, biorą pacynki lub kukielki i prowadzą dialogi według własnego pomysłu. N. zwraca uwagę na odpowiednią modulację głosu, mimikę, gest i ruch.
- Rozpoznawanie i nazywanie grzybów.
Pacynka lub kukielka grzyba w brązowym kapeluszu.
N. prosi, aby dzieci przyjrzały się Grzybowi – głównemu bohaterowi przedstawienia. Pyta: *Kto zgadnie, jak nazywa się ten grzyb?* Dzieci podają propozycje i uzasadniają swoje zdanie. N. zachęca do przypomnienia sobie nazw najczęściej spotykanych grzybów.

Karta pracy, cz. 1, nr 40

Karta pracy, cz. 1, nr 42

Dzieci:

- oglądają zdjęcie koszyka i grzybów,
- mówią, dlaczego jedne grzyby są wewnątrz koszyka, a inne – na zewnątrz,
- uzasadniają swoją odpowiedź,
- opisują wygląd grzybów przedstawionych na zdjęciach, porównują je między sobą, zwracając szczególną uwagę na różnice między grzybami jadalnymi i trującymi,
- opisują budowę grzyba,
- rysują grzyby po śladach, nie odrywając kredki od kartki.



- Zabawa ruchowa **Grzybobranie**.
Obrazki grzybów – jadalnych i trujących, trójkąt.
N. rozkłada na sali obrazki przedstawiające grzyby (jadalne i trujące). Zaprasza dzieci do lasu na grzybobranie. Dzieci spacerują po lesie w rytmie wystukiwanym przez N. na trójkącie. Na przerwę w muzyce podnoszą obrazek jednego grzyba jadalnego. Kolejno wypowiadają jego nazwę, dzieląc ją na sylaby. Następnie odkładają obrazek na podłogę i zabawa toczy się dalej. Podczas kolejnych przerw w muzyce dzieci starają się podnosić obrazki przedstawiające inne grzyby jadalne.
- Poznawanie sposobu zbierania i przetwarzania grzybów.
N. pyta: *Jak prawidłowo zbierać grzyby?* Prosi o uzasadnienie odpowiedzi. Jeśli dzieci mają problem z wykonaniem zadania, podaje prawidłową odpowiedź i ją uzasadnia.



Na grzyby najlepiej zabrać ze sobą podręczny atlas grzybów i koszyk. Grzyby zebrane do foliowej torebki parują i się zaparzają. W takiej sytuacji mogą rozwinąć się niepożądane mikroorganizmy (w tym – groźne bakterie) niebezpieczne dla naszego zdrowia. Zbierając grzyby, należy pamiętać, aby nie niszczyć grzybni, gdyż inaczej w tym miejscu już nigdy nie wyrosnie grzyb.

Następnie pyta: *Dlaczego ludzie zbierają grzyby? Dlaczego nie wolno niszczyć grzybów? Dlaczego grzyby są ważne dla zwierząt?*

Karta pracy, cz. 1, nr 41

Karta pracy, cz. 1, nr 43

Dzieci:

- wypełniają tabelę według wzoru,
- rysują grzyby po śladach,
- liczą grzyby i rysują w ramce odpowiednią liczbę kropek,
- rysują grzyby po śladach, nie odrywając kredki od kartki.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Niteczka do niteczki*.

- *Jesienny wiatr* – ćwiczenie oddechowe.
Dzieci stoją w dowolnych miejscach na dywanie, przechodzą do lekkiego rozkroku. Ręce delikatnie umieszczają na przeponie. Wciągają powoli powietrze nosem, następnie wypuszczają w sposób ciągły lub przerywany.
- Nauka piosenki *Niteczka do niteczki* na zasadzie echa, fragmentami (przewodnik, cz. 1, s. 77).
- Ćwiczenia emisyjne oparte na słowach: *niteczka, kuleczka, grzybek, wrzos*.
Dzieci nucą melodię piosenki (mormorando). Powtarzają trudniejsze fragmenty szeptem, na jednym oddechu (wirujemy – wiuuuu, kołyszemy – szuuu).
- *Liście* – dowolne improwizacje do wersji instrumentalnej piosenki.
Flamaster, odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Niteczka do niteczki*, dla każdego dziecka: brystol z szablonem liścia, nożyczki.
Każde dziecko wycina z kolorowego brystolu szablon liścia (samodzielnie wybierając kolor). Na liściu N. pisze jego imię. Dzieci trzymają swoje liście. W lekkim rozkroku zajmują dowolne miejsca na dywanie. N. zwraca się do dzieci: N.: *Nastała jesień. Zamieniamy się w kolorowe liście. Liście spadają na trawę i czekają na powiew jesiennego wiatru* (dzieci przechodzą do leżenia). Zaczyna grać cicho (wersja instrumentalna piosenki).
Muzyka staje się coraz głośniejsza (dzieci powoli przechodzą do pozycji stojącej). N. mówi: *Liście powoli unoszą się nad ziemię, coraz wyżej, coraz wyżej, i zaczynają swój jesienny taniec*, (dzieci płynnymi ruchami wykonują obroty, przechodząc do przysiadu, to znów powracają do pozycji stojącej i na palcach biegają w dowolnych kierunkach). N.: *Nagle wiatr przestaje wiać, liście spadają na ziemię*, (dzieci przechodzą do leżenia).
- Rozpoznawanie przez dzieci poznanych wcześniej piosenek na podstawie melodii nuconych przez N.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Obiegnij i wróć*.
N. wyznacza trasę, linie startu i mety. Dzieli dzieci na dwa zespoły, które ustawiają się w dwóch rzędach. Na sygnał N. pierwsze dziecko z każdego zespołu biegnie do wyznaczonego drzewa (jeśli w ogrodzie nie ma drzew, można wykorzystać przyrząd), obiega je i wraca jak najszybciej do swojego zespołu. Drugie dziecko może rozpocząć bieg dopiero wtedy, gdy pierwsze dziecko po powrocie dotknie jego ręki. Wygrywa ten zespół, który pierwszy pokona wyznaczoną trasę.
- Zabawy z cieniem.
Kolorowa kreda dla każdego dziecka.
N. wspólnie z dziećmi poszukuje odpowiedzi na pytanie: *Skąd się bierze cień?* Dzieci obserwują swoje cienie. Następnie dobierają się w pary i obrysowują kredą cień swojego kolegi. Dorysowują mu ubranie.

III



- Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Wymiana towaru*.
Bębenek, małe piłki dla każdego dziecka.
Dzieci siedzą naprzeciwko siebie w parach z szeroko rozsuniętymi nogami. Każde dziecko ma w ręce małą piłkę. Na sygnał N., np. uderzenie w bębenek, dzieci wymieniają się piłkami, tocząc je do siebie.
- *Jesienna kraina* – rozwijanie wyobraźni twórczej. Układanie wymyślonej krainy z materiału przyrodniczego.
Dary jesieni zgromadzone w kąci przyrody, szary papier dla każdego dziecka.
Dzieci wykorzystują zgromadzone dary jesieni i układają z nich na szarym papierze *Jesienną krainę*. Po zakończeniu pracy opowiadają o niej i nadają jej nazwę.

- Zabawa *Usłysz i powiedz*.

Zdjęcia grzybów, zeszyt Wymyślanki-nazywanki.

N. rozkłada przed dziećmi zdjęcia przedstawiające grzyby. Wypowiada nazwę grzyba, dzieląc ją na poszczególne głoski, np. *k-u-r-k-a*. Dziecko, które wie, o jaki grzyb chodzi, wskazuje odpowiednie zdjęcie. Pozostałe dzieci układają zdrobnienia do nazw grzybów, np. *kurka* – *kureczka*. Wymyślają inne nazwy dla poszczególnych grzybów. N. zapisuje je w zeszycie *Wymyślanki-nazywanki*.

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 4

Idzie jesień... przez las, park

Jesienni badacze przyrody

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wykonanie eksperymentu z szyszką z sosny.

Łączenie zdjęć, których nazwy się rymują.

Łączenie zdjęć z rysunkami, których nazwy kończą się tak samo.

Rysowanie po śladach. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4.

II.1. *Poznajemy drzewa iglaste* – zabawy badawcze. Cele: stworzenie warunków do doświadczeń i zabaw badawczych, rozbudzenie zainteresowania światem przyrody, nazywanie wybranych drzew iglastych, rozwijanie poprawności składniowej wypowiedzi.

2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 2. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Zmiana miejsc*. Utrwalanie imion koleżanek i kolegów z grupy. Obsypywanie liści piaskiem, obserwowanie efektu podejmowanych działań.

III. Zabawa z elementem skoku i podskoku – *Skoczne zajęczki*. *Las jesieni* – nakładanie liści na rysunki konturowe. Zabawa *Ułóż taki sam rytm* – układanie z kasztanów rytmów zaprezentowanych przez N. Kontynuowanie doświadczenia z szyszką. *Witamy panią Jesień* – instrumentacja wiersza B. Formy.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 18

Cele ogólne

- stworzenie warunków do doświadczeń i zabaw badawczych,
- nazywanie wybranych drzew iglastych,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- ogląda przez szkła powiększające materiał przyrodniczy, porównuje go, opisuje i samodzielnie wyciąga wnioski,
- nazywa drzewa iglaste,
- czynnie uczestniczy w zajęciach gimnastycznych, wykonuje ćwiczenia zgodnie z poleceniem N.

Przebieg dnia

I



- Wykonanie eksperymentu z szyszką sosny.

Szyszki sosny (dojrzałe – brązowe, otwarte i zamknięte), szklanka lub słoik z wodą.

N. pokazuje dzieciom dojrzałe (brązowe) szyszki sosny. Dzieci porównują je między sobą. Dostrzegają, że jedne są otwarte, drugie – zamknięte. N. proponuje dzieciom wykonanie doświadczenia, które umożliwi im znalezienie odpowiedzi na pytanie, dlaczego tak się dzieje. Dzieci znajdują dwie podobne do siebie, otwarte szyszki. Jedną umieszczają w szklance z wodą, drugą układają obok szklanki. Podczas następujących dwóch godzin obserwują, co się dzieje z szyszką, którą umieściły w wodzie.



Karta pracy, cz. 1, nr 42

Dzieci:

- łączą zdjęcia z rysunkami, których nazwy się z nimi rymują,
- rysują kasztany po śladach, nie odrywając kredki od kartki.

Karta pracy, cz. 1, nr 44

Dzieci:

- łączą zdjęcia z rysunkami, których nazwy kończą się tą samą głoską,
- rysują szlaczek po śladzie.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 78).

II

Zajęcia 1. Poznajemy drzewa iglaste – zabawy badawcze.

- Zabawa na powitanie.
Dzieci stoją w kole. Wypowiadają rymówkę, podnosząc odpowiednio ręce: *Ręka prawa w bok, ręka lewa w tył. Powiedz swemu sąsiadowi, by szczęśliwy był.* Następnie odwracają się w kierunku dziecka siedzącego po prawej stronie i wypowiadają słowa: *Bądź szczęśliwy.*
- Rozpoznawanie na zdjęciach drzew iglastych. Wprowadzenie do globalnego czytania nazw drzew. **Zdjęcia przedstawiające modrzew, jodłę, świerk, sosnę (na zdjęciach powinny być przedstawione drzewa, na których wyraźnie widać igły oraz rosnące na gałęziach szyszki), napisy: jodła, sosna.**
N. umieszcza na tablicy zdjęcia przedstawiające drzewa. Pod nimi kładzie napisy z nazwami wybranych drzew. Wprowadza je do globalnego czytania. Dzieci dzielą nazwy drzew na sylaby (nazwy *sosna, jodła* na głoski). Opisują ich wygląd, wskazując charakterystyczne cechy.
- Składanie obrazka z części.
Cztery koperty (w każdej z nich znajduje się pocięty na części obrazek przedstawiający gałązkę z szyszkami jednego z drzew: modrzewia, jodły, świerka lub sosny).
N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Każdy zespół otrzymuje kopertę, w której znajduje się pocięty na części obrazek. Dzieci składają obrazek w całość. Podają nazwę drzewa, z którego pochodzi gałązka. Jeśli mają trudności z udzieleniem odpowiedzi na to pytanie, porównują wygląd gałązki z umieszczonymi na tablicy obrazkami przedstawiającymi drzewa.
- Opisywanie sposobu rozmieszczenia szyszek na gałązkach.
Obrazki ułożone przez dzieci.
Dzieci przyglądają się obrazkowi, który ułożyły. Przedstawiciele poszczególnych zespołów kolejno opisują, w jaki sposób na gałązce drzewa, której obrazek ułożyły w całość, są rozmieszczone szyszki. Pozostałe dzieci otaczają mówiących kołem i słuchają ich wypowiedzi, patrząc na ułożony przez nich obrazek, po czym wracają na swoje miejsca. Po wykonaniu zadania przez wszystkie zespoły dzieci starają się znaleźć podobieństwa i różnice w rozmieszczeniu szyszek na gałązkach drzew. W tym celu mogą przemieszczać się po sali i porównywać obrazki.



Szyszki na sośnie rosną na środku gałęzi i są zwrócone do dołu. Szyszki na świerku rosną na końcu gałęzi i również są zwrócone do dołu. Na modrzewiu szyszki rosną na środku gałęzi, ale są zwrócone do góry. Jodła zaś ma charakterystyczne szyszki, zwrócone do góry i rosnące na końcu gałęzi.

- Opisywanie wyglądu szyszek.
Koszyk z szyszkami: sosnowymi, świerkowymi, modrzewiowymi, jodłowymi, szkła powiększające lub lupy.
N. stawia na środku sali koszyk z szyszkami. Członkowie poszczególnych zespołów kolejno podchodzą i biorą z koszyka szyszkę z drzewa, którego gałązkę układały w całość (każde dziecko ma w ręce szyszkę). Przyglądają się jej przez szkło powiększające lub przez lupę. Przedstawiciele zespołów, po uzgodnieniu opinii z pozostałymi członkami zespołu, opisują charakterystyczne cechy szyszki (np. sosna – szyszki małe, w kształcie jajka; świerk – szyszki duże i podłużne). Następnie N. wręcza każdemu zespołowi szyszki z trzech pozostałych drzew. Dzieci porównują je między sobą, dotykają ich, wachają. Po zakończeniu zadania dzieci wypowiadają się na temat swoich spostrzeżeń i odkładają szyszki do koszyka.
- Opisywanie igieł pochodzących z różnych drzew iglastych.
Igły: sosnowe, świerkowe, modrzewiowe, jodłowe, obrazki ułożone przez dzieci, szkła powiększające lub lupy.
N. wręcza każdemu zespołowi kilka igieł z drzewa, którego obrazek gałązki dzieci składały w całość.

Dzieci dotykają igieł, wążają je, oglądają przez szkła powiększające. Przedstawiciele zespołów, po uzgodnieniu z pozostałymi członkami zespołu, opisują charakterystyczne cechy igieł. Przyglądają się obrazkowi, zwracają uwagę na sposób rozmieszczenia igieł na gałązkach drzewa.



Sosna ma igły długie, kłujące – ostro zakończone, twarde, często niebieskozielone, skręcone dookoła własnej osi; świerk ma igły krótkie, zaokrąglone, lśniące zielone, rozłożone równomiernie dookoła gałęzi; igły jodły są giętkie, nieostre na końcach, na ich spodzie można zobaczyć dwa białawe paski, są ustawione w dwóch grzebieniach, po przeciwnych stronach gałązki; modrzew ma igły w kolorze jasnozielonym, podobne do szpilek, miękkie, krótkie, które rosną w pęczkach. N. wręcza każdemu zespołowi igły z pozostałych trzech drzew. Dzieci porównują je między sobą. Starają się odgadnąć, z których drzew pochodzą. Wypowiadają się na temat swoich spostrzeżeń. Po zakończeniu zadania umieszczają igły na tacy znajdującej się obok N.

- Wyjaśnienie eksperymentu z szyszką, przygotowanego w I części dnia.

Szklanka z wodą i szyszką.

Dzieci siedzą w kole. N. pokazuje im szklankę z wodą, w której rano została umieszczona szyszka. Prosi jedno z dzieci, aby wyjęło szyszkę z wody i porównało ją z szyszką, która leżała obok szklanki. Następnie dzieci kolejno oglądają szyszki. N. wyjaśnia, że szyszka zamoczona w wodzie poczuła się tak, jak wtedy, gdy pada deszcz. Drzewa iglaste nie lubią mokrej ziemi. Szyszka więc zamknęła się, aby uniemożliwić nasionom wypadnięcie z niej. Czeka na suchą i ciepłą pogodę. N. proponuje umieszczenie szyszki w ciepłym miejscu lub na słońcu i obserwowanie, czy szyszka ponownie się otworzy, pozwalając tym samym wypaść nasionom.

- Przeporządkowywanie szyszek do odpowiedniego drzewa.

Koszyk z szyszkami: sosnowymi, świerkowymi, modrzewiowymi, jodłowymi, obrazki przedstawiające modrzew, jodłę, świerk, sosnę.

N. ustawia na środku koszyk z szyszkami oraz układa obrazki przedstawiające drzewa. Dzieci kolejno biorą z koszyka jedną szyszkę, nazywają drzewo, z którego pochodzi, i układają pod odpowiednim obrazkiem. Na końcu zabawy liczą szyszki zgromadzone pod każdym obrazkiem.

- Układanie obrazków o tematyce jesiennej.

Kosze z darami jesieni (np.: szyszkami, kasztanami, żołędziami, liśćmi, owocami dzikiej róży), cztery obręcze.

N. ustawia na środku sali kosze z darami jesieni. Dzieli dzieci na cztery zespoły. Przed każdym zespołem układa obręcz. Dzieci układają w pętłach obrazki o tematyce jesiennej. Po zakończeniu pracy oglądają swoje dzieła i dzielą się wrażeniami.



Karta pracy, cz. 1, nr 43

Karta pracy, cz. 1, nr 45



Dzieci:

- | | |
|---|---|
| – liczą liście w bukietach przedstawionych na zdjęciach, | |
| – łączą bukiety, zaczynając od tego, gdzie jest najmniej liści, a kończąc na tym, gdzie jest najwięcej liści, | |
| – rysują liście po śladach, | |
| – rysują żołędzie po śladach. | – rysują szlaczek po śladzie, a potem – samodzielnie. |



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 61).



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Zmiana miejsc*. Utrwalanie imion koleżanek i kolegów z grupy. Dzieci ustawiają się w kole. N. głośno wypowiada dwa imiona dzieci, np.: Kasia, Tomek. Te dzieci jak najszybciej zamieniają się miejscami.
- Obsypywanie liści piaskiem, obserwowanie efektu podejmowanych działań. Dzieci zbierają liście różniące się od siebie kształtem. Układają je na płaskim podłożu i obsypują piaskiem. Następnie podnoszą liście i obserwują ślady, jakie zostały na podłożu. Porównują kształty liści.

III



- Zabawa z elementem skoku i podskoku – *Skoczne zajączki*.
N. za pomocą wyliczanki: *Ene, due, rike, bam, ty postoisz, a ja gram* wybiera jedno dziecko, które będzie grało rolę lisa. *Lis* staje we wskazanym przez N. rogu sali. Następnie N. wyznacza miejsce, gdzie ustawiają się dzieci będące zajączkami. Na hasło: *Zajączki się bawią* – *zajączki* wybiegają na polanę (dzieci skaczą jak zajączki) i wesoło się bawią. Na hasło: *Lis* – wychodzi *lis*, *zajączki* uciekają we wskazane wcześniej miejsce. Zadaniem *lisa* jest złapać jak najwięcej *zajączków*. Dotknięte przez *lisa* dziecko siada z boku sali i obserwuje dalszy przebieg zabawy.

- *Las jesienią* – nakładanie liści na rysunki konturowe.

Koszyk z jesiennymi liśćmi, narysowany na białej kartce kontur liścia dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą przy stole. N. ustawia na stole koszyk z jesiennymi liśćmi. Rozdaje dzieciom kontury liści narysowane na białych kartkach. Dzieci odnajdują właściwy liść w koszyku i nakładają go na kontur. Podają nazwę drzewa, z którego on pochodzi. Rozpoznają i nazywają pierwszą głoskę w słowach: *kasztan, dąb, klon, jarzębina* (dzieci 5-letnie i 6-letnie) oraz ostatnią głoskę w słowach: *kasztan, klon, jarzębina* (dzieci 6-letnie).

- Zabawa *Ułóż taki sam rytm* – kontynuowanie rytmów zaprezentowanych przez N.

Dowolny instrument perkusyjny, kasztany dla każdego dziecka.

N. wystukuje na instrumencie prosty rytm. Dzieci układają taki sam rytm z kasztanów. N. dostosowuje poziom trudności do umiejętności dzieci.

- Kontynuowanie doświadczenia z szyszką.

Szyszka, którą dzieci umieściły wcześniej w ciepłym miejscu.

N. pokazuje szyszkę, którą dzieci podczas zajęcia umieściły w ciepłym miejscu. Zachęca do samodzielnego wyciągania wniosków.



Szyszka otworzyła się, aby wyspać przechowywane w niej dotąd nasionka na suchą ziemię.

- *Witamy panią Jesień* – instrumentacja wiersza B. Formy.

Grzechotki, kartki papieru, tamburyna, membrany, trójkąty.

Dzieci są podzielone na grupy. N. recytuje wiersz, wybrane dzieci obrazują jego treść za pomocą instrumentów.

*Idzie przez las pani Jesień,
psotny wiatr w worku niesie.
Wypuścić go z worka trzeba,
niech strąci liście i drzewa.
Witamy panią Jesień.
Liście wirują nad ziemią,
ich barwy w słońcu się mieniają.
Dzieci bardzo się cieszą,
szybko do parku spieszą.
Witamy panią Jesień.
Spadają kasztany, żółędzie,
wkoło pełno ich wszędzie.
Jesień dary przyniosła,
piękna, bajkowa, radosna.
Witamy panią Jesień.
Lecz kiedy ma humor ponury,
maluje deszczowe chmury.*

Dzieci:

uderzają w bębenek w rytmie ćwierćnut,
potrząsają grzechotką,
zgniatają kartki papieru (szelest),

wykonywają piękny ukłon,
delikatnie potrząsają tamburynem,

miarowo uderzają w tamburyn,

wykonywają piękny ukłon,
kłaszcą,

pocierają o membranę bębena,

wykonywają piękny ukłon,
uderzają w trójkąt.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenie grafomotoryczne – *Ja uderzam, ty rysujesz*. Zabawa rozwijająca pamięć i spostrzegawczość wzrokową – *Zobacz, zapamiętaj, ułóż*. Powtórzenie poznanej piosenki *Niteczka do niteczki*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4.
- II.1. *Jesienne liczenie* – zajęcia matematyczne. Cele: rozpoznawanie i nazywanie wybranych figur geometrycznych, poznawanie ich podstawowych cech, poznawanie sposobów dokonywania pomiaru długości i szerokości przedmiotów, posługiwanie się w celowo stworzonych sytuacjach liczebnikami w aspektach kardynalnym i porządkowym.
2. *Jesienny las* – zajęcia artystyczno-techniczne. Cele: rozwijanie umiejętności tworzenia konstrukcji przestrzennych.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem współdziałania – *Przedszkolne zoo*. Odszukiwanie liści o określonym kształcie.
- III. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzień – noc*, dostrzeganie cykliczności dnia i nocy. Układanie i rozwiązywanie zagadek – rozwijanie logicznego myślenia. Zabawa rozwijająca kreatywność – *Podaj kasztan*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 7, IV 8, IV 11, IV 14

Cele ogólne

- poznawanie podstawowych cech figur geometrycznych,
- posługiwanie się w celowo stworzonych sytuacjach liczebnikami w aspektach kardynalnym i porządkowym,
- rozwijanie umiejętności tworzenia konstrukcji przestrzennych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia podstawowe cechy kwadratu,
- poprawnie liczy kasztany i żołądźce, wskazuje miejsce kwadratu w szeregu,
- wykonuje przestrzenną scenę przedstawiającą las jesienią.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie grafomotoryczne – *Ja uderzam, ty rysujesz*.
Trójkąt, dla każdego dziecka: biała kartka, kredki.
N. wręcza dzieciom kartki. Dzieci rysują igielki na gałązkach zgodnie z rytmem wystukiwanym przez N. na trójkącie.
- Zabawa rozwijająca pamięć i spostrzegawczość wzrokową – *Zobacz, zapamiętaj, ułóż*.
Obrazki przedstawiające różne konfiguracje figur geometrycznych, dla każdego dziecka: biała kartka, koperta z figurami geometrycznymi wyciętymi z kolorowego papieru.
N. wręcza dzieciom koperty z figurami geometrycznymi i białe kartki. Następnie kolejno każdemu dziecku pokazuje inny obrazek przedstawiający dowolne ułożenie figur geometrycznych (np. czerwony trójkąt na górze, pod spodem niebieskie koło, obok niego żółte koło). Dziecko zapamiętuje ułożenie figur. N. układa obok niego obrazek tak, aby nie było widać tego, co się na nim znajduje. Dziecko odtwarza na białej kartce zapamiętany wzór, a następnie odwraca obrazek i sprawdza poprawność wykonania zadania. Jeśli dzieci dobrze radzą sobie z zapamiętywaniem 3-elementowej konfiguracji, N. zwiększa stopień trudności, dodając kolejną figurę.

- Powtórzenie poznanej piosenki *Niteczka do niteczki* (przewodnik, cz. 1, s. 77).
- Utrwalanie zabaw przy muzyce, poznanych w ciągu całego tygodnia.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 78).



II

Zajęcia 1. Jesienne liczenie – zajęcia matematyczne.

- Zabawa na powitanie.

Kasztan.

Dzieci siedzą w kole. Ręce trzymają za sobą. N. podaje za swoimi plecami dziecku siedzącemu po jego lewej stronie kasztan, wypowiadając następujące słowa: *Życzę ci miłego dnia*. Dziecko przekazuje kasztan swojemu sąsiadowi po lewej stronie, wypowiadając te same słowa.

- Jesienne zabawy w liczenie z Olkiem i Adą.

Dwa kosze: jeden z kasztanami, drugi z żołądziami (każde dziecko ma wyjąć z kosza 7 kasztanów i 6 żołądzi), dla każdego dziecka: koperta, w której znajdują się (wycięte z papieru) 2 liście dębu, czerwony liść kasztanowca i 1 zielony kwadrat.

N. rozdaje dzieciom koperty. Ustawia na środku sali dwa kosze. Każde dziecko bierze z kosza 7 kasztanów i 6 żołądzi. (Jeśli dziecko ma problem z liczeniem do 7, N. wyznacza inne dziecko, które pomaga koledze). Zaczyna opowieść: *Olek i Ada, nasi przyjaciele, poszli do parku, aby poszukać darów jesieni. Pod listkiem dębu Ada znalazła 2 żołądzie, a Olek, tuż obok, pod drugim listkiem znalazł 4 żołądzie. Ada ułożyła żołądzie na listku jeden obok drugiego, a Olek ułożył je jeden pod drugim. Dzieci wyjmują z koperty liście dębu i układają na nich odpowiednią liczbę żołądzi we właściwy sposób. N. pyta: Ile żołądzi miały razem dzieci? Jak dzieci ułożyły żołądzie na listkach? Kontynuuje opowieść: *Olek i Ada postanowili pójść w kierunku rozłożystego kasztanowca. Tam Ada znalazła wyjątkowo piękny czerwony liść. Położyła go obok listków dębu i leżących na nich żołądzi. Dzieci wyjmują z koperty czerwony liść kasztanowca i układają go obok dębowych listków. Pod kasztanowcem Ada znalazła 3 kasztany, a Olek – 4. Dzieci ułożyły je dookoła czerwonego listka kasztanowca. Dzieci formują z kasztanów koło, otaczając nim czerwony liść. Postanowiły sprawdzić, czego mają więcej: żołądzi czy kasztanów. Usiadły na zielonym kocu w kształcie... No cóż... Nie potrafiły powiedzieć, jaki kształt miał ich koc. Dzieci wyjmują z koperty zielony kwadrat. N. mówi, że koc dzieci był takiego kształtu – taka figura to kwadrat. Dzieci oglądają kwadraty, dochodzą do wniosku, że kwadraty mają równe boki.**

- Mierzenie boków kwadratu.

Dla każdego dziecka: kawałek sznurka, nożyczki.

N. zachęca dzieci do sprawdzenia, czy rzeczywiście wszystkie boki kwadratu są równe. Pyta dzieci, w jaki sposób mogą to zrobić. Następnie wręcza każdemu dziecku kawałek sznurka i nożyczki.

N. zwraca uwagę na bezpieczeństwo podczas posługiwania się nożyczkami. Dzieci mierzą sznurkiem boki kwadratu i odcinają właściwą długość sznurka. Układają odcięte kawałki sznurka obok siebie i je porównują. Wypowiadają się na temat swoich spostrzeżeń: *Kwadrat ma cztery równe boki.*

- Porównanie liczby kasztanów i żołądzi.

Dla każdego dziecka: kasztany, żołądzie.

N. kontynuuje opowieść: *Olek i Ada usiedli na zielonym kocu w kształcie kwadratu, aby porównać liczbę kasztanów i żołądzi. Jak mogą to zrobić bez liczenia? Dzieci tworzą pary składające się z kasztana i żołądzia. Dochodzą do wniosku, że Olek i Ada mają więcej kasztanów niż żołądzi.*

- Układanie kształtów – koła i kwadratu.

Dla każdego dziecka: dwa kawałki sznurka w różnych kolorach.

N. rozdaje dzieciom po dwa kawałki sznurka. Dzieci układają sznurki w kształt koła i kwadratu.



Karta pracy, cz. 1, nr 44

Karta pracy, cz. 1, nr 46



Dzieci:

- mówią, jak wygląda pierwszy, drugi... szósty kwadrat,
- rysują w każdej figurze mniejszą figurę tego samego kształtu,
- kolorują koła na zielono, a kwadraty – na żółto.
- rysują szlaczek po śladzie.

Dzieci:

- otaczają czerwoną pętlą koła, a niebieską – kwadraty,
 - znajdują sposób, w jaki można porównać liczbę figur bez liczenia,
- | | |
|--|---|
| – kończą rysować figury według wzoru (rytmu) | – rysują szlaczek po śladzie, a potem – samodzielnie. |
|--|---|

Zajęcia 2. Jesienny las – zajęcia artystyczno-techniczne.

- Wprowadzenie do zajęć.

Odtwarzacz CD, nagranie utworu A. Vivaldiego. Cztery pory roku. Jesień.

N. prosi, aby dzieci położyły się na dywanie i zamknęły oczy. Włącza nagranie utworu muzyki klasycznej. Dzieci słuchają muzyki i wyobrażają sobie dowolną scenę z jesiennego lasu.

- Opisywanie wrażeń muzycznych.
Chętne dzieci opisują scenę z jesiennego lasu, którą wyobraziły sobie, słuchając muzyki.
- Improwizacje taneczne.

Odtwarzacz CD, nagranie utworu A. Vivaldiego Cztery pory roku. Jesień, dla każdego dziecka: kolorowa chustka lub kolorowa sylweta liścia.

N. wręcza dzieciom kolorowe chustki lub kolorowe sylwety liści i ponownie włącza nagranie utworu. Dzieci wykonują samodzielne improwizacje taneczne, starając się wyrazić charakter utworu i uczucia, które on w nich wzbudził.



- Praca plastyczna *Scena z lasu jesienią*.

Dla każdego dziecka: Wyprawka, karta 10, nożyczki, tacka jednorazowa, bibuła: zielona, żółta, pomarańczowa, klej, karteczka z imieniem.

N. proponuje dzieciom wykonanie przestrzennej pracy przedstawiającej scenę z jesiennego lasu. Ustawia na stole tace z niezbędnymi środkami plastycznymi. Dzieci przygotowują kartę do wycinania (z grzybami) i nożyczki. Wycinają części grzybów wzdłuż linii przerywanych, narysowanych na karcie. Każdą z trzech części jednego grzyba składają na pół wzdłuż szarej linii. Sklejają je ze sobą tak, jak pokazano na zdjęciu. Z bibuły w jesiennych kolorach wydierają lub wycinają trawę i liście, które na nią opadły. Na tacce przykleją trawę, ustawiają grzyby i rozkładają liście z bibuły. W widocznym miejscu nakleją karteczkę ze swoim imieniem.

- Przygotowanie w szatni wystawy dla rodziców.

Prace wykonane przez dzieci.

Dzieci ustawiają wykonane przez siebie prace na półkach w szatni.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem współdziałania – *Przedszkolne zoo*.

Dzieci ustawiają się w dwóch rzędach. Odliczają do trzech. N. zamienia dzieci w zwierzęta: pierwsze dziecko w każdym rzędzie będzie *zającem*, drugie – *orłem*, trzecie – *kaczką*. Ustala z dziećmi sposób poruszania się zwierząt. Wyznacza miejsca startu i mety. Wygrywa ten rząd, który pierwszy pokona wyznaczoną trasę.

- Odszukiwanie liści o odpowiednim kształcie.

Kolorowa kreda dla każdego dziecka.

N. lub chętne dziecko obrysowuje lub rysuje kredą na chodniku kontur liścia. Pozostałe dzieci szukają takiego samego liścia w ogrodzie.

III



- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzień – noc*, dostrzeganie cykliczności dnia i nocy.

Bębenek, dla każdego zespołu: koła w jednym z kolorów: żółtym, niebieskim.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Jeden zespół otrzymuje koła w kolorze żółtym (*dzień*), drugi otrzymuje koła w kolorze niebieskim (*noc*). Dzieci poruszają się w różne strony przy dźwiękach bębna. W czasie przerwy w muzyce ustawiają się jak najszybciej w jednym rzędzie, zgodnie z zasadą następowstwa dnia i nocy, czyli: *dzień, noc, dzień, noc* itd. W trakcie kolejnej przerwy w muzyce dzieci dobierają się w pary: *dzień z nocą*, siadają na podłodze, układają koła obok siebie i podają sobie ręce. Tworzą tak zwaną kołuskę. Kiedy *dzień* siedzi – *noc* kładzie się, kiedy *noc* siedzi, kładzie się *dzień*.

- Układanie i rozwiązywanie zagadek – rozwijanie logicznego myślenia. Dzieci siedzą w kole. N. mówi dzieciom zagadkę I. Fabiszewskiej:

*Kolczasta, zielona łupina,
a w środku kula brązowa.
Pod kolorowymi liśćmi
często przed nami się chowa. (kasztan)*

Po rozwiązaniu zagadki N. proponuje dzieciom samodzielne układanie jesiennych zagadek. Chętne dziecko wypowiada głośno tekst zagadki i wybiera do odpowiedzi dziecko, które podniosło rękę i w spokoju oczekuje na udzielenie mu głosu.

- Zabawa rozwijająca kreatywność – *Podaj kasztan.*

Kasztan.

Dzieci siedzą w kole. Podają sobie kasztan według polecenia N., np. jakby łaskotał, parzył, ziębił, budził zainteresowanie.

Październik, tydzień 1

Dzień 1

Idzie jesień... przez ogród i sad

Sad jesienią

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wypowiedzi dzieci na temat obrazków przedstawiających sad i ogród jesienią. Nazywanie znanych dzieciom gatunków roślin. Ćwiczenie słuchu fonematycznego. Udział w tworzeniu gazetki tematycznej. Słuchanie piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5.

II.1. *Przygoda z osą* – rozmowa inspirowana rymówką I. Fabiszewskiej *Ola w sadzie*. Cele: dostrzeganie zmian zachodzących jesienią w sadzie, rozwijanie wrażliwości fonemowej.

2. Wykonywanie pracy plastycznej *Sad jesienią*.
Cel: rozwijanie sprawności manualnej.

2. Odkrywanie litery **o**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. Układanie schematów i modeli słów *osa*, *Ola*. Cele: określanie miejsca samogłoski w słowie.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Jesienne zabawy*. Wskazywanie na placu zabaw przedmiotów, które w nazwie mają głoskę **o**. Zabawy swobodne z wykorzystaniem urządzeń znajdujących się na placu zabaw.

III. Zabawa kształtująca umiejętność współdziałania w zespole *Wędrujące jabłko*. Układanie rytmów z owoców. Wykonywanie puzzli z obrazków owoców.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 3, **IV 4**, IV 6, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- dostrzeganie zmian zachodzących jesienią w sadzie,
- **rozwijanie wrażliwości fonemowej, określanie miejsca samogłoski w słowie,**
- **odkrywanie litery o, O – małej i dużej, drukowanej i pisanej,**
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- opisuje zmiany, jakie zaszły jesienią w sadzie,
- **wymienia głoski w wyrazach *osa*, *Ola*; układa schematy i modele słów *osa*, *Ola*; określa miejsce samogłoski w słowach o prostej budowie fonetycznej,**
- **opisuje wygląd liter **o**, **O** oraz odtwarza ich kształt,**
- **wykonuje pracę plastyczną i inne zadania według podanej instrukcji.**

Przebieg dnia

I

- Wypowiadanie się na temat obrazków przedstawiających sad i ogród jesienią.
Obrazki przedstawiające różne środowiska przyrodnicze (np.: ogród, sad, łąkę, las, pole) w różnych porach roku, obrazki sadu i ogrodu jesienią.

Dzieci wyszukują wśród zgromadzonych na stoliku obrazków te, które przedstawiają sad i ogród jesienią. Opowiadają, co one przedstawiają. Nazywają znane im gatunki roślin. Wymawiają ich nazwy, dzieląc na sylaby (5-latki), lub określają pierwszą i ostatnią głoskę (6-latki). N. wymawia nazwy wybranych roślin, dzieląc je na głoski. Dzieci dokonują ich syntezy i wymawiają słowa głośno, wskazując jednocześnie te rośliny na obrazkach.

- Wspólne przygotowanie gazetki tematycznej.

Obrazki przedstawiające sad i ogród jesienią.

Dzieci wspólnie z N. przygotowują gazetkę tematyczną. Umieszczają na tablicy obrazki przedstawiające sad i ogród jesienią. N. informuje dzieci, że właśnie na ten temat będą rozmawiać w tym tygodniu. Proponuje, aby dzieci przyniosły do przedszkolnego kącika przyrody owoce, warzywa oraz wykonane z nich przetwory. Wyjaśnia, że wtedy będą mogły je nie tylko dokładnie obejrzeć, ale także dotknąć ich, powąchać, a niektórych także spróbować.

- Sluchanie piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu* (sł. i muz. J. Kucharczyk) w wykonaniu N. lub jej nagrania z płyty CD).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu*.

Już o-wo-ce i wa - rzy - wa pię - knie nam doj - rza - ły,
 więc w je-sien-ny dzień sło - ne - czny plo - ny po - zbie - ra - my.
 W sa - dzie ro - sną sło-d-kie gru - szki, na po - wi - dła śli - wki,
 żó - łte i cze-rwo-ne ja - błka i sma - czne ma - lin - ki.

- Już owoce i warzywa
pięknie nam dojrzały,
więc w jesienny dzień słoneczny
plony pozbieramy.
W sadzie rosą słodkie gruszki,
na powidła śliwki,
żółte i czerwone jabłka
i smaczne malinki.*
- A w ogrodzie jest marchewka,
pietruszka, selery,
teraz wszystkie te warzywa
z mamą wykopimy.
W piwniczce je przechowamy
aż do końca zimy,
bo sałatki i surówki
chętnie z nich robimy.*

- Rozmowa na temat treści piosenki, połączona z oglądaniem obrazków.
Obrazki przedstawiające owoce i warzywa, zbiory przyniesione przez dzieci.
- Zabawa rozwijająca umiejętność rozpoznawania dźwięków – *Różne owoce.*
Kołatki, grzechotki, bębenki, tamburyny, trójkąty, talerze.

Dzieci zajmują miejsca w półkolu przed wybranym dzieckiem, któremu N. zasłania oczy. Przed każdym dzieckiem N. rozkłada instrument: kołatkę, grzechotkę, bębenek, tamburyn, trójkąt, talerze.

Wskazane przez N. dzieci grają na swoich instrumentach. Zadaniem dziecka z zasłoniętymi oczami jest odgadnięcie, jakie instrumenty wydały dźwięki. W celu utrudnienia zadania dzieci mogą grać równocześnie na dwóch lub trzech instrumentach. Podczas powtarzania zabawy dzieci zamieniają się miejscami.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5.
Bębenek, tamburyn, trójkąta, kołatka.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienny spacer do sadu*.
N. gra na bębnie. Dzieci maszerują. Kiedy usłyszą dźwięk tamburynu, podskakują wysoko, jakby zrywały jabłka z wysokiego drzewa. Kiedy usłyszą dźwięk trójkąta, wykonują skłon, jakby podnosiły jabłka z ziemi. Gdy usłyszą dźwięk kołatki, odwracają się, wykonują skręt tułowia w prawą lub w lewą stronę, tak jakby podnosiły z ziemi jabłka leżące za nimi.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Zerwij gruszkę*.
Dzieci dobierają się w pary. Jedno dziecko jest drzewem – *gruszą*. Podnosi wysoko ręce – *gałęzie*. Drugie dziecko próbuje zerwać gruszkę rosnącą na czubku drzewa. Podskakuje, starając się dosięgnąć *gałązek rosnących wysoko i zerwać owoc*.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Jesienna wspinaczka*.
Dzieci naśladują wspinanie się po drabinie po śliwkę znajdującą się na czubku drzewa. Poruszają się na czworakach w przód – *wchodzą na drabinę* – i w tył – *schodzą z drabiny*.
- Zabawa bieżna *Dzieci w sadzie*.
Dzieci dobierają się w pary. Ustawiają się jedno za drugim. Jedno dziecko w parze jest drzewem, drugie dzieckiem, które przyszło do sadu. Przy dźwiękach tamburynu dzieci biegają po *sadzie*. Na przerwę w muzyce chowają się za *swoim drzewem*. Po dwukrotnym powtórzeniu zabawy następuje zmiana ról.
- Ćwiczenie uspokajające – marsz po obwodzie koła z liczeniem do czterech i zmianą kierunku.
N. liczy do czterech. Gdy powie *cztery* – dzieci przykucają i zmieniają kierunek marszu. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.



Czynności higieniczne

Podczas wykonywania czynności higienicznych pamiętaj, aby zwrócić uwagę dzieci na prawidłowe korzystanie z urządzeń sanitarnych i oszczędzanie wody (np. podczas mycia zębów).

II

Zajęcia 1. Przygoda z osą – rozmowa inspirowana rymowanką I. Fabiszewskiej *Ola w sadzie*.

- Zabawa na powitanie.
N. wita dzieci, wymawiając głośno pierwsze głoski z ich imion. Powitane dzieci wstają i się kłaniają.
- Słuchanie rymowanki I. Fabiszewskiej *Ola w sadzie*.

*Poszła Ola do sadu z koszyczkiem po jabłka.
Sad ją pięknem zachwycił, więc pod drzewem usiadła.
Zobaczyła jabłuszko, wziąć do ręki je chciała,
lecz tu nagle nad uchem osa jej zabrzęczała.
Przestraszyła się Ola, ręką lekko machnęła,
wzięła koszyk do ręki, pod jabłonią stanęła.
– Tyle jabłek dokoła... – powiedziała cichutko.
– To zostanie dla osy – i pobiegła szybko.*

- Rozmowa na temat rymowanki.
Czarodziejska lornetka wykonana z rolek po ręcznikach papierowych, dwa obrazki przedstawiające sad – latem i jesienią.
N. pyta: *Kto wybrał się do sadu? Co usłyszała Ola, gdy usiadła pod drzewem? Co zrobiła dziewczynka? Jak wyglądał sad?* Następnie dzieci biorą do ręki *czarodziejską lornetkę*, spoglądają przez nią i opisują stworzony w wyobraźni obraz sadu jesienią. Potem przyglądają się obrazkowi umieszczonemu na tablicy, przedstawiającemu sad jesienią (do tej pory był on odwrócony) i porównują go z własną wizją. N. umieszcza na tablicy drugi obrazek – przedstawiający sad latem. Prosi, aby dzieci opisały zmiany, jakie zaszły w sadzie jesienią.

Dzieci:	
– oglądają obrazek,	
– opowiadają, co robią: mama, Olek, Ada, osa,	
– dzielą rytmicznie (na sylaby) słowa – nazwy obrazków, np.: <i>osa, obrus, okno, opaska, okulary,</i>	
– czytają tekst wspólnie z N.,	– słuchają tekstu czytanego przez N. i 5-latki,
– układają zdania do obrazka.	

- Zabawa ruchowa *Głoska do głoski*.

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki do marszu, biegów, podskoków, dla każdego dziecka: obrazek przedstawiający owoc (z czego co najmniej nazwy dwóch owoców muszą rozpoczynać się tą samą głoską, np.: jabłko i jagoda, malina i morela, banan i brzoskwinia).

N. rozdaje dzieciom obrazki przedstawiające owoce. Dzieci biegają w rytm nagrania muzyki, trzymając obrazki w dłoniach. Na przerwę w nagraniu muzyki dobierają się parami tak, aby nazwy owoców przedstawionych na ich obrazkach zaczynały się tą samą głoską, i tworzą kółeczka. Na zakończenie zabawy N. pyta dzieci, gdzie rosną owoce przedstawione na ich obrazkach (np. w sadzie, w lesie, w ogrodzie, nie rosną w Polsce). N. nie wprowadza jeszcze nazwy *owoce egzotyczne*.

Zajęcia 2. Sad jesienią – praca plastyczna.

- Oglądanie obrazu Willarda Metcalfa *Early october*.

Wyprawka, reprodukcja obrazu Willarda Metcalfa *Early october* dla każdego dziecka.

Dzieciom oglądają obraz z wyprawki, wypowiadają się na temat treści, nastroju, techniki wykonania przedstawionej reprodukcji. Porównują obraz z wyglądem sadu jesienią, przedstawionego na wcześniejszych obrazkach. Wypowiadają się na temat zaobserwowanych podobieństw i różnic.

- Wyjaśnienie sposobu wykonania pracy.

Dla każdego dziecka: biała kartka, przybory plastyczne, kolorowa kreppina, klej.

N. informuje dzieci, że na stołach są przygotowane przybory potrzebne do wykonania pracy na temat *Sad jesienią* (aby ułatwić dzieciom zadanie, N. podpowiada, że owoce można wykonać z kreppiny, odrywając od niej kawałki i formując kulki – owoce). Zachęca dzieci, aby wykorzystały obraz sady jesienią, który podpowiada im wyobraźnia, gdy spoglądały przez czarodziejską lornetkę.

Zajęcia 2. Odkrywanie litery o: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego – *osa*.

N. pyta, jaki owad przyleciał do Oli, kiedy siedziała pod drzewem. Dzieci określają pierwszą głoskę w słowie *osa*. Następnie wymieniają inne słowa, w których głoskę *o* słychać na początku, na końcu lub w środku.

- Budowanie schematu słowa *osa*.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

Dzieci dzielą słowo *osa* na sylaby oraz na głoski. Następnie układają tyle białych kartoników, ile głosek słyszą w słowie *osa*. Wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników. N. prosi, aby podzieliły słowo *osa* na sylaby, rozsuwając kartoniki w odpowiedni sposób. Dzieci układają kartoniki, wyklaskują sylaby i jednocześnie je wymawiają. N. prosi, aby zsunęły kartoniki i głośno wypowiedziały całe słowo.

- Budowanie schematu słowa *Ola*.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

N. pyta: *Jak miała na imię dziewczynka, która poszła do sadu?* Dzieci dzielą słowo *Ola* na sylaby oraz na głoski. Następnie układają z kartoników schemat słowa, dzielą je na sylaby, dokonują syntezy (jak wyżej).

- Budowanie modeli słów *osa, Ola*.

Białe i czerwone kartoniki dla każdego dziecka.

Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *osa, Ola*. Określają, czy głoska *o* jest samogłoską – wybrzmiewają ją, długo przeciągając dźwięk. Pod schematem słów *osa, Ola* zaznaczają miejsce głoski *o* czerwonym kartonikiem.

- Odkrywanie litery **o, O**.

Białe i czerwone kartoniki, kartoniki z literami **o, O** dla każdego dziecka.

N. umieszcza na tablicy modele słów *osa, Ola*. Informuje dzieci, że pod czerwonymi kartonikami ukryta się pewna

litera. Pyta, czy domyślają się, o jaką literę chodzi. Odkrywa czerwone kartoniki i pokazuje małą i wielką literę **o**, **O**. Dzieci określają jej wygląd. Następnie umieszczają kartoniki z literą **o**, **O** pod swoimi modelami słów *osa*, *Ola* – we właściwym miejscu. N. wyjaśnia, dlaczego w jednym miejscu należało umieścić małą literę **o**, a w drugim – wielką literę. (Wielką literę rozpoczynamy imiona, nazwiska, nazwy geograficzne i zdania).

- Karta pracy, cz. 1, nr 49.

Dzieci:

- dzielą nazwy zdjęć na głoski, określają miejsca głoski **o** w nazwie każdego zdjęcia,
- kolorują na czerwono miejsca głoski **o** w nazwach zdjęć,
- rozwiązują rebusy,
- odnajdują i zaznaczają na czerwono litery **o**, **O** w wyrazach.

- Zorganizowanie wystawy prac wykonanych przez dzieci.

Prace dzieci, sznurek, spinacze do bielizny.

N. z pomocą dzieci przypina spinaczami do rozciągniętego w sali sznurka prace plastyczne. Następnie zaprasza dzieci do *Galerii obrazów*. Dzieci uważnie oglądają wszystkie prace.

- Wywiad z artystą.

Prace dzieci.

Dzieci siedzą w półkolu. N. zdejmuje ze sznurka jedną pracę i zaprasza jej autora. Autor siada przed dziećmi i opowiada o swoim dziele. Po dokonaniu prezentacji inne dzieci, które nie wykonywały pracy, mogą zadawać autorowi pytania. Aby ośmielić dzieci, pierwsze pytanie zadaje N., np. *Dlaczego użyłeś takich kolorów? Jakie drzewa rosną w twoim sadzie? Dlaczego owoce leżą pod drzewami?*

- Dekorowanie sali wykonanymi pracami.

Prace dzieci.

Po zakończeniu omawiania wszystkich prac N. umieszcza je w specjalnie do tego celu wyznaczonym miejscu w sali.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Jesienne zabawy*.

Dzieci zbierają liście, które spadły z drzew, i układają je w wyznaczonym przez N. miejscu – tworzą jesienny dywan. Kiedy N. wypowie słowo *spacer*, dzieci maszerują w różnych kierunkach po liściach; kiedy powie *wiatr*, biorą liście do rąk i podrzucają je w górę. Muszą uważać, aby żaden listek nie spadł im na głowę.

- Wskazywanie na placu zabaw przedmiotów, które w nazwie mają głoskę **o**.
- Zabawy swobodne z wykorzystaniem urządzeń znajdujących się na placu zabaw.



Sugestie wychowawcze

Jeśli podczas wspólnych zabaw na placu pojawią się między dziećmi konflikty, N. zachęca do ich samodzielnego rozwiązywania, wskazując dzieciom różne sposoby wyjścia z trudnej sytuacji.

III

- Zabawa kształtująca umiejętność współdziałania w zespole *Wędrujące jabłko*.

Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii, jabłko.

Dzieci stoją w kole. N. za pomocą dowolnej wyliczanki wyznacza dziecko, które będzie trzymać w ręce jabłko. Przy nagraniu spokojnej melodii jabłko wędruje po kole - dzieci przekazują je sobie z rąk do rąk. Na przerwę w nagraniu muzyki dziecko, które trzyma w tym momencie jabłko, pokazuje dowolny ruch. Pozostałe dzieci powtarzają ten ruch. Gdy ponownie zabrzmie muzyka, zabawę powtarzamy.

- Układanie rytmów z owoców.

Trójkąt, sylwety owoców wycięte z papieru kolorowego dla każdego dziecka.

N. wygrywa na trójkącie dowolny rytm (skala trudności jest dostosowana do poziomu dzieci). Dzieci układają sylwety owoców zgodnie z usłyszonym rytmem.

- Wykonanie puzzli z obrazków owoców.

Dla każdego dziecka: rysunek owocu, linijka, nożyczki, koperta.

Dzieci kolorują rysunki owoców. Następnie za pomocą linijki rysują linie. Przecinają obrazki wzdłuż linii, dzieląc je w ten sposób na części. Wykonują owocowe puzzle. Umieszczają je w kopertach, a następnie wymieniają się z innymi dziećmi i układają obrazki z puzzli. Nazywają owoc, który powstał po ułożeniu puzzli.

Październik, tydzień 1

Dzień 2

Idzie jesień... przez ogród i sad

Jesienna wyprawa

Przykładowy zapis w dzienniku

- | | |
|---|--|
| I. Umieszczenie w kąciку przyrody warzyw i owoców oraz przetworów (nazywanie ich), czytanie całościowe wyrazów – nazw wybranych przetworów, opisywanie i przeliczanie zgromadzonych zapasów. Ćwiczenia oddechowe. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5. | |
| II.1. <i>Jesienna wizyta u dziadków</i> – słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego <i>Owocowa uczta</i> . Cele: wzbogacenie wiadomości na temat życia i zwyczajów wybranych zwierząt, zwracanie uwagi na zachowanie ostrożności, gdy w pobliżu znajduje się osa lub szerszeń, zwracanie uwagi na zachowanie zasad bezpieczeństwa podczas podróży samochodem. | |
| Tworzenie całości z narysowanego na kartce elementu. | Utrwalanie litery o : małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. |
| 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 3. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej. | |
| Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Drzewa w sadzie</i> . Zbieranie liści, segregowanie ich według kształtu, koloru. Próba nazywania drzewa, z którego pochodzą liście. | |
| III. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Kolorowe łańcuchy</i> . Określanie położenia sylwety jabłka na kartce. <i>Owoce</i> – zabawa wyrabiająca umiejętność wykonania ruchów w określonym metrum, zgodnie z rytmem. | |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 3, IV 6, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- wzbogacenie wiadomości na temat życia i zwyczajów wybranych zwierząt,
- rozwijanie umiejętności poprawnego budowania zdań,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia najważniejsze informacje związane z życiem i zwyczajami jeża, osy i szerszenia,
- opisuje ilustracje, budując poprawne zdania; przelicza słowa w zdaniach,
- czynnie uczestniczy w zajęciach gimnastycznych, wykonuje ćwiczenia zgodnie z poleceniem N.

Przebieg dnia

I

- Umieszczenie w kąciку przyrody warzyw i owoców oraz przetworów. Nazywanie owoców i warzyw. **Warzywa, owoce, przetwory.**
- Czytanie całościowe nazw przetworów, np. **sok, powidła**. Opisywanie i przeliczanie zgromadzonych zapasów.
Napisy: sok, powidła.

Karta pracy, cz. 1, nr 46	Karta pracy, cz. 1, nr 50
Dzieci – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.	Dzieci: – kolorują ramki zdjęć, w których nazwach występuje głoska o.

Dzieci:

- | | | |
|---|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> – słuchają rymowanki czytanej przez N., mówią ją rytmicznie – w rytmie wystukiwanym na bębenu przez N., | <ul style="list-style-type: none"> – powtarzają rymowanke wraz z N., – nazywają owoce, które są pojedynczo i podwójnie, – rysują szlaczki po śladzie, a potem – samodzielnie. | <ul style="list-style-type: none"> – zaznaczają w tekście litery o, O, – kreślą kształt liter o, O pisanych w powietrzu, na podłodze, na plecach kolegów/koleżanek, – piszą litery o, O po śladach, a potem – samodzielnie. |
|---|--|--|

- Ćwiczenia oddechowe.

Kartka z narysowanym koszykiem, różnej wielkości sylwetki owoców wycięte z papieru kolorowego, słomka dla każdego dziecka.

N. układa na środku stołu kartkę. Na stole umieszcza sylwetki owoców różnej wielkości. Dzieci za pomocą słomki (wciągając powietrze) przenoszą owoce do koszyka (wydmuchują powietrze).

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 99).

II

Zajęcia 1. Jesienna wizyta u dziadków – słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego Owocowa uczta.

- Zabawa na powitanie.

Odtwarzacz CD, nagranie szybkiej i wolnej melodii.

Dzieci dobierają się w pary. Tworzą jesiennie wozy (jedno dziecko jest woźnicą, drugie pasażerem). Przy nagraniu szybkiej i wolnej melodii wozy wyruszają na jesienną wycieczkę.

- Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego Owocowa uczta.

Książka (s. 12–13) dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

– W piątkowe popołudnie rodzice spakowali rzeczy do samochodu. Olek i Ada wgramolili się na foteliki zamocowane z tyłu. Olek samodzielnie zapiął pas bezpieczeństwa, ale Ada musiała poprosić o pomoc. – Tata wsunął klamerkę pasa w gniazdo zapięcia, pas z trzaskiem się zapiął i można było jechać.

– Tato, nie zapięłeś swojego pasa! – przypomniał Olek.

– Właśnie miałem to zrobić... Ale dziękuję za przypomnienie! – powiedział tata.

– Samochodów na szosie było bardzo dużo. Trudno się dziwić – zapowiadał się piękny, słoneczny weekend. Może ostatni przed jesienną słotą. Kto mógł, wyjeżdżał z miasta na ryby, na grzyby albo po prostu, aby cieszyć się złotą jesienią. Samochody wiozły na dachach i na bagażnikach rowerowych najróżniejsze rowery: górskie, przełajowe, turystyczne, krosowe, szosowe, miejskie – jakie kto miał. Były też kajaki, kanoe i deski surfingowe przewożone na bagażniku dachowym. Niektórzy kierowcy holowali przyczepy z łódkami, motorówkami, quadami i motocyklami krosowymi. Każdy na swój sposób chciał wykorzystać piękny weekend.

– Tato, widzisz ten duży czarny samochód z przyciemnionymi szybami? Jedzie jak pirat, wyprzedza na podwójnej linii, zajeżdża drogę innym! – krzyknął Olek.

– Spójrzcie, dzieci, oto przykład, jak nie należy jeździć! – oburzył się tata.

– Ryzykownie jadący samochód ostro przyspieszał i gwałtownie hamował. Przejeżdżał z jednego pasa na drugi, zajeżdżając drogę. Na chwilę zniknął z oczu.

– Tato, zobacz! Ten czarny samochód wszystkich wyprzedzał, a teraz został z tyłu!

– Rzeczywiście, czarny samochód tkwił na sąsiednim pasie ruchu tuż za samochodem rodziców. Wściekły kierowca walił pięścią w szybę. Nagle dodał gazu, skręcił kierownicę i zjechał na piaszczyste pobocze. – A potem pomknął, wzniesając tumany kurzu. Ledwie się mieszczą na poboczu, wyprzedzał wszystkie pojazdy z prawej strony.

– Oj, źle się to skończy! – przepowiadał tata.

Kilka minut później minęli ten sam samochód leżący na dachu w rowie. Kierowca wygramolił się z auta z pomocą policjantów. Radiowóz stał na poboczu, migając niebieskimi światłami.

– Oj, wykrakałeś, mężu, wykrakałeś! – powiedziała mama.

– Kra, kra, kra! Kra, kra, kra! – zakrakali Olek i Ada.

Podróż trwała dwa razy dłużej niż zwykle. Niestety, tak się jedzie w piątki po południu!

– Jak wam się jechało? – spytała babcia, uściskawszy serdecznie wszystkich, ale najmocniej i najgoręcej Adę i Olka.

– Bywało gorzej... Na szczęście obyło się bez przygód!

Dziadkowie zaprosili swoich gości na taras. Stały tam kosze z owocami z babcinego ogrodu, czerwone, zielone i żółte jabłka, żółte i zielone gruszki, fioletowe i czerwone śliwki.

Zjemy kolację, podziwiając zachód słońca!

W sobotę po śniadaniu dziadek z tatą rwali owoce z drzew, a dzieci zbierały z ziemi te owoce, które spadły same.

– Uważajcie na osy i szerszenie. Latają wszędzie i nie są zadowolone, gdy zabieramy im jedzenie.

– Zgniłe nadają się tylko na kompost – powiedział dziadek.

– Na kompot, takie popsute? – zdziwiła się Ada.

– Nie na kompot, tylko na kompost, do kompostownika! To taki dół na odpadki roślin. Tam rozłożą się i posłużą jako nawóz pod drzewka i do użyczenia grządek.

– Aha – przytaknęła ze zrozumieniem Ada. – Będą jedzeniem dla dżdżownic!

– Ratunku! – wrzasnęła Ada, w panice odrzucając duże czerwone jabłko.

– Co się stało? – zawołali razem tata i dziadek.

– Szer... szerszeń! Ogromny, okropny!

– Gdzie? – pytali dziadek i tata.

– Siedzi w jabłku!

– Tato obejrzał owoc wygryziony przez wielkiego szerszenia.

– Zapomniałem wam powiedzieć, że osy i szerszenie mogą siedzieć w środku owoców. Uważajcie! Oglądajcie każdy owoc, zanim weźmiecie do ręki!

– Ojej! – krzyknął Olek.

– Co znowu?

– Po tym jabłku coś łązi!

– To tylko ślimak! – powiedział tata.

– To ślinik – dodał dziadek.

– Śliniak? – powiedział Olek. – Taki dla niemowlaków pod brodę?

– Nie, ślinik – ślimak. Tym się różni od ślimaków winniczków, których tu pełno, że nie ma skorupki!

– To gdzie on się schowa? Ślimak, ślimak, pokaż rogi, dam ci sera na pierogi! – powiedział Olek.

– Ojejku, jabłko ucieka!

– Rzeczywiście, jedno z jabłek uciekało spod jabłoni w stronę krzaków.

– No proszę, ktoś zabrał nam jabłko! Chyba go znam – to pewien kolczasty jegomość, który mieszka w naszym ogrodzie – roześmiał się dziadek!

– Jeż, jeż! Jabłko zjesz? – zawołał Olek.

– Jeże nie jedzą jabłek, nie jedzą żadnych owoców, żadnych roślin. To tylko w bajkach, w książeczkach dla dzieci przedstawia się jeża z jabłkami albo grzybami nabitymi na kolce.

– Jak to, jeż nie je jabłek? To co on je? – spytała Ada.

– Zjada owady, gąsienice, dżdżownice, nie pogardzi ślimakiem. Jest mięsożerny.

– Jesienią musi jeść bardzo dużo i dużo przytyć. Zgromadzi pod skórą zapasy. W zimie będą chronić go przed zimnem. Gdy zapadnie w sen zimowy, nie będzie nic jadł przez sen. To, co zgromadzi pod skórą, musi mu starczyć aż do wiosennego przebudzenia.

Zerwane z drzew jabłka, gruszki i śliwki zostały podzielone na dojrzałe i dojrzewające. Owoce zielone, twarde i kwaśne mogły sobie poleżeć i dojrzewać w chłodnym i zaciemnionym miejscu. Całkiem dojrzałe, słodkie jabłka, gruszki i śliwki nadawały się do zjedzenia. Owoce zebrane spod drzewa, niezbyt ładne lub uszkodzone, obite, trzeba było szybko przetworzyć. Zanim zaczną się psuć. Zajął się tym babcia i mama. Ładniejsze śliwki, przekrojone na pół i pozbawione pestek, trafiły do zamrażarki. W zimowe miesiące nadadzą się do placków owocowych, kompotów i deserów, oczywiście po rozmrożeniu. Albo do duszonych dań mięsnych. Jabłka przerobione na mus jabłkowy, soki i drobno pokrojone – na szarlotkę, trafiły do słoików i butelek. Gruszki, przekrojone na cztery części, w słodkiej polewie, domownicy mieli zjeść na deser. Przez cały dzień rozchodził się słodki zapach owoców. To babcia z mamą piekły ciasta owocowe, szarlotki, smażyły powidła, robiły dżemy, przeciery, soki i kompoty. Kroiły, czyściły, gotowały i miksowały. A gdy uporały się z ostatnim owocem, wszyscy zasiedli do owocowej uczt.

- Rozmowa na temat opowiadania.
N. zadaje dzieciom pytania: *Dokąd wybrały się dzieci razem z rodzicami? Jakie zasady bezpieczeństwa podczas podróży samochodem zachowali bohaterowie opowiadania? Jak spędzili sobotę u dziadków? Przed czym przestrzegał ich dziadek? Dlaczego osy i szerszenie lubią przebywać w sadzie? Jak dzieci segregowały owoce? Kogo jeszcze dzieci zobaczyły w sadzie? Jak wyglądał ślimak? Czego ciekawego dowiedziałyście się z opowiadania o jeżu? Do czego zostały wykorzystane znalezione w sadzie owoce?*



Zasady bezpieczeństwa

Pamiętaj, aby zwrócić uwagę dzieci na konieczność przestrzegania ustalonych zasad podczas podróży samochodem.



- Zabawa ruchowa *Segregujemy owoce*.
Szarfy w kolorach: czerwonym, niebieskim, żółtym, odtwarzacz CD, nagranie skocznej melodii, dla każdego dziecka: po jednym pasku papieru samoprzylepnego w kolorach: czerwonym, niebieskim, żółtym.

N. układa szarfy na dywanie. Mówi dzieciom, że symbolizują one słoiki. Przykleja dzieciom paski papieru samoprzylepnego w tych samych kolorach co słoiki. Dzieci są owocami. N. mówi im, jakimi: czerwone (*jabłka*), niebieskie (*śliwki*), żółte (*gruszki*). Dzieci poruszają się przy nagraniu skocznej melodii. Na przerwę w nagraniu muzyki N. mówi np.: *Zróbmy dżem jabłkowy*. Zadaniem dzieci jest wejście do słoika w takim kolorze, w jakim jest owoc, z którego należy zrobić dżem. Pozostałe dzieci kucają w tym miejscu, w którym stały, gdy przestała grać muzyka. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie, np. z poleceniami: *Zróbmy powidła śliwkowe. Zróbmy sok gruszkowy. Zróbmy marmoladę z jabłek*.



- Układanie zdań na temat ilustracji
Książka (s. 12–13) dla każdego dziecka.
Dzieci układają zdania na temat ilustracji. Spośród wszystkich propozycji wybierają to zdanie, które najdokładniej i najtrafniej opisuje to, co dzieje się na ilustracji. Przeliczają słowa w zdaniu, wyklaskują je.

Zabawy swobodne	Karta pracy, cz. 1, nr 51
Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.	Dzieci: – łączą pierwsze głoski z nazw obrazków, rysują rozwiązanie, – Piszą litery o , O po śladach, a potem – samodzielnie.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw 3.

Pojemnik, bębenek, dla każdego dziecka: szarfa w jednym z czterech kolorów.

- Dzieci stają w kole. Dyżurny staje w środku z pojemnikiem. Dzieci maszerują po kole i pobierają od dyżurnego po jednej szarfię w jednym z czterech kolorów.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa z elementem wyprostnym – *Spacer w lesie*.
Dzieci spacerują swobodnie po sali, trzymając szarfię – torbę – i rozglądają się. Na jedno uderzenie w bębenek – przykucają, naśladują zbieranie jesiennych skarbów i wkładanie ich do torby. Dwa uderzenia w bębenek są sygnałem do wyprostu i ponownego spaceru.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Przejdź przez szarfię*.
Każde dziecko organizuje sobie dużo miejsca wokół siebie. Układa szarfię w kółeczko, wchodzi do niej i przyjmuje pozycję wyprostowaną. Na znak N. dzieci przewlekają się pospiesznie przez szarfy od dołu do góry i ponownie układają je w kółeczko. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.
- Zabawa z elementem czworakowania – *Chory lisiek*.
Dzieci składają szarfy i wkładają pod kolano jednej nogi. Przemieszczają się, przesuując się na rękach i podskakując na jednej nodze. Na sygnał N. zatrzymują się, siadają w siadzie skrzyżnym i zwijają szarfy. Po chwili odpoczynku wkładają szarfy pod drugie kolano i zabawa się powtarza.
- Ćwiczenia mięśni grzbietu – *Myjemy plecy*.
Dzieci stają w rozkroku, lekko pochylając się w przód. Trzymając szarfy oburącz za końce, przekładają je za plecy – jedną rękę mają nad ramieniem, a drugą pod ramieniem, przesuują szarfię w górę i w dół. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.

- Zabawa z elementem biegu – *Kolorowe pociągi*.
Dzieci tworzą cztery rzędy – pociągi, które wyruszają w podróż. Na jedno uderzenie w bębenek dzieci z rzędów z dwoma wybranymi kolorami szarf zatrzymują się, a pozostałe dwa jadą dalej. Na dwa sygnały zatrzymują się pozostałe pociągi.
- Ćwiczenia skrętu tułowia i ćwiczenia równowagi.
Dzieci stoją w rozsypanie. Stają na lewej nodze, prawą nogę zginają, odchylają w tył i unoszą stopę w górę. Na polecenie N. wykonują skręt tułowia i układają szarfę na uniesionej stopie. Następnie zmieniają nogę i ćwiczenie się powtarza.
- Ćwiczenie mięśni brzucha.
Dzieci leżą tyłem, nogi mają zgięte w kolanach, ustawione na podłodze skulnie, szarfa leży między stopami. Podnoszą jednocześnie obie nogi w górę w pionie i stawiają z powrotem na podłodze. Uwaga: odcinek lędźwiowy kręgosłupa powinien cały czas przylegać do podłoża.
- Zabawa z elementem podskoku – *Zajęczki*.
Dzieci zostawiają szarfy w miejscu, w którym stoją. Następnie kucają, zamieniają się w zajęczki i swobodnie podskakują. Na hasło N.: *Odpoczynek*, dzieci wracają do swoich szarf, wykonują przysiad, ręce unoszą w górę, dłonie trzymają przy uszach.
- Ćwiczenie stóp.
Dzieci siadają w siadzie skulnym podpartym. Chwytają szarfy palcami lewej stopy, a następnie – prawej stopy.
- Ćwiczenie uspokajające – marsz po obwodzie koła. Odłożenie szarf.
Dzieci zwijają szarfy w rulonik. Trzymając je w dłoniach, maszerują po obwodzie koła i wykonują głębokie wdechy – z unoszeniem rąk w górę – i wydechy – z opuszczaniem rąk. Na sygnał N. wkładają szarfy do pojemnika.



Zabawy na świeżym powietrzu.

- Zabawa bieżna *Drzewa w sadzie*.
Gwizdek.
Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. Gdy usłyszą gwizdek, zostają zaczarowane w drzewa. Stoją nieruchomo z uniesionymi nad głową rękami. Na słowo *Dzieci* – zostają odczarowane i ponownie biegają po wyznaczonym terenie.
- Zbieranie liści, segregowanie ich według kształtu, koloru. Próba nazywania drzewa, z którego pochodzą liście.

III



- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kolorowe łańcuchy*.
Odtwarzacz CD, nagranie muzyki tanecznej, bębenek, cztery skakanki w różnych kolorach, szarfy dla każdego dziecka (lub karteczki samoprzylepne z kółkami) w tych samych kolorach co skakanki.
N. układa cztery skakanki w różnych kolorach. Oznacza dzieci szarfami. Dzieci tańczą w rytm nagrania muzyki tanecznej. Na przerwę w nagraniu muzyki podchodzą do skakanki w kolorze swojej szarfy, podnoszą skakankę, chwytając ją jedną ręką, ustawiają się jedno za drugim i maszerują, trzymając skakankę. N. gra na bębnie w rytmie marsza. Kiedy dzieci usłyszą ponownie nagranie muzyki, układają skakankę i tańczą.
- Kształtowanie orientacji na kartce – zabawa *Gdzie jest jabłko?*
Zielona kartka, sylweta czerwonego jabłka.
Na zielonej kartce (*drzewie*) N. układa sylwetę czerwonego jabłka. Zmienia często jego położenie. Dzieci określają, gdzie leży jabłko, np. na górze drzewa, na dole drzewa, z prawej strony drzewa, z lewej strony drzewa, na środku drzewa itp. N. stosuje zasadę stopniowania trudności (trudniejsze polecenia kieruje do 6-latków).
- *Owoce* – zabawa wyrabiająca umiejętność wykonywania ruchów w określonym metrum, zgodnie z rytmem.
Tamburyn, jabłko dla każdego dziecka.
Dzieci zajmują miejsca na okręgu, przechodząc do siadu skrzyżnego. Każde z nich umieszcza jabłko między nogami. N. rytmicznie uderza w tamburyn w metrum 4/4, dzieci zgodnie z rytmem wykonują następujące ruchy:

- na raz – klaśnięcie przed sobą
- na dwa – klaśnięcie nad głową
- na trzy – sięgnięcie po swoje jabłko
- na cztery – umieszczenie jabłka między nogami kolegi.

Początkowo przeprowadzamy zabawę w bardzo wolnym tempie. W miarę opanowania ruchów zwiększamy tempo.

Październik, tydzień 1

Dzień 3

Idzie jesień... przez ogród i sad

Poznajemy tajemnice owoców

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wymyślanie nowych nazw dla owoców. Rysowanie owoców i ich min. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5.
- II.1. *Poznajemy owoce* – zabawy badawcze. Cele: rozwijanie wrażliwości: wzrokowej, węchowej, smakowej i dotykowej, rozwijanie umiejętności wnioskowania na podstawie obserwacji i doświadczeń, kształcenie postawy badawczej, rozwijanie sprawności manualnej.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu*. Cel: reagowanie na określone sygnały.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem skoku – *Katuje w sadzie*. Wysłuchiwanie i nazywanie dźwięków dochodzących z otoczenia.
- III. Zabawa bieżna *Spotkanie z jesienią*. Nazywanie drzew, z których pochodzą owoce. Budowanie zdań do zdjęć, przeliczanie słów w zdaniach. Organizowanie przyjęcia urodzinowego w kąciuku lalek.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 1, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 6, IV 7, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie wrażliwości: wzrokowej, węchowej, smakowej i dotykowej,
- rozwijanie umiejętności wnioskowania na podstawie obserwacji i doświadczeń,
- reagowanie na ustalone sygnały,
- tworzenie prostych melodii.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje owoc, wykorzystując zmysły: wzroku, węchu, smaku i dotyku,
- odpowiada na pytania badawcze,
- reaguje na sygnały,
- układa melodie do nazw warzyw.

Przebieg dnia

I

- Wymyślanie nowych nazw dla owoców.
Talerz, owoce: jabłko, gruszka, śliwka, cytryna, pomarańcza, zeszyt *Wymyślanki-nazywanki*, liście wycięte z papieru kolorowego, koszyk.
N. układa na talerzu owoce. Dzieci wymyślają dla nich nowe nazwy i w tajemnicy (szepcem) podają je N. N. zapisuje nowe nazwy w zeszycie *Wymyślanki-nazywanki* oraz na wyciętych liściach i układa je w koszyku.
- Miny owoców – rozwijanie sprawności manualnej.
Dla każdego dziecka: biała kartka, kredki.
Dzieci rysują na kartkach kontury dowolnych owoców i każdemu z nich dorysowują inną minę. Nazywają przedstawione na nich emocje.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 99).





Zajęcia 1. Poznajemy owoce – zabawy badawcze.

- Zabawa na powitanie.
Dzieci siedzą w kole, zwrócone do siebie plecami. Kreślą sobie na plecach kontury różnych owoców. Próbują odgadnąć, jaki owoc narysował kolega/narysowała koleżanka.
- Rozpoznawanie owoców za pomocą dotyku.
Worek, a w nim owoce: jabłko, gruszka, śliwka, cytryna i pomarańcza.
Dzieci rozpoznają umieszczone w worku owoce za pomocą dotyku, nazywają je, określają pierwszą głoskę w każdej nazwie. N. pyta: *Czy wszystkie te owoce rosną w sadzie dziadków Ady i Olka? Jeśli nie, to dlaczego?* (Cytryna i pomarańcza to owoce egzotyczne, które nie są uprawiane w polskich sadach).
- Opisywanie owoców słowami.
N. prosi, aby dzieci opisały słowami wygląd wyżej wymienionych owoców. Następnie pyta: *Co możemy zrobić, aby poznać te owoce lepiej?* (np. dotknąć, spróbować, powąchać).
- Oglądanie pokrojonych na ćwiartki owoców przez lupę lub szkło powiększające.
Pokrojone na ćwiartki owoce, dla każdego dziecka: lupa lub szkło powiększające, plastikowy nożyk.
Każde dziecko ogląda skórkę, miąższ, nasiona owoców, wykorzystując lupę lub szkło powiększające. Dzieci przeliczają owoce, porównują je, plastikowym nożykiem oddzielają kawałek owocu – próbują go i określają jego smak. Przykładowe pytania badawcze: *Jak wyglądają skórki poszczególnych owoców? Czym różnią się skórki między sobą? Dlaczego owoc ma w środku pestkę? Ile nasion jest w każdym z podanych owoców? Czy zawsze ich liczba jest taka sama?* N. poszerza wiedzę dzieci, odpowiadając na zadawane przez nie pytania.
- Zagadki węchowe.
Waciki, małe pojemniki z sokiem z cytryny, jabłka, gruszki i pomarańczy, puste pojemniki po farbach plakatowych, talerzyki jednorazowe, serwetki.
N. przygotowuje na każdym stole cztery pudełeczka po farbach, waciki oraz małe pojemniki z sokiem z cytryny, jabłka, gruszki i pomarańczy. Dzieci rozpoznają zapachy, a następnie nasączają każdy wacik innym sokiem i umieszczają go w pudełeczku po farbach. Organizują sobie samodzielnie przy stolikach zagadki. Dziecko zamyka oczy, wącha kolejno waciki i zgaduje nazwę owocu, z którego zrobiono ten sok.
- Zagadki smakowe.
Taca z kawałkami owoców.
Wskazane dziecko zamyka oczy i wybiera spośród kilku zgromadzonych na tacy kawałków owoców jeden. Próbuje go i zgaduje jego nazwę. Warto zadbać, aby każde dziecko miało okazję spróbować owocu.
- Badanie, czy owoce i ich pestki toną, czy pływają w wodzie.
Pojemnik z wodą na każdy stół, kawałki owoców, nasiona owoców.
Na każdym stole N. ustawia pojemnik z wodą. Dzieci sprawdzają, czy kawałki owoców pływają, czy toną. Uzasadniają swoje odpowiedzi. Takie same czynności podejmują, wykorzystując nasiona owoców.
- Zakładanie hodowli owoców.
Dla każdego zespołu: doniczka z ziemią, łyżeczka, nasiona, mała kartka, kredki, klej, patyczek do szaszłyków.
Dzieci w zespołach zakładają hodowle owoców. W doniczkach z ziemią robią łyżeczką dołki i umieszczają w nich nasiona. Każdą doniczkę oznaczają przygotowanym przez siebie symbolem owocu (na małych kartkach rysują symbol owocu, kolorują go, a następnie nakleją kartkę na patyczek do szaszłyków), który w niej zasiały. N. zwraca uwagę na konieczność pielęgnowania hodowli.

Karty pracy, cz. 1, nr 48–49

Karty pracy, cz. 1, nr 52–53

Dzieci:

- wypełniają tabelę małymi i dużymi obrazkami owoców,
- rysują coraz mniejsze i coraz większe owoce,
- kolorują rysunki owoców,
- rysują owoce po śladach, kończą rysunki według wzoru,
- kończą rysować owoce według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty, kolorują je.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu*.

- Nauka piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu* fragmentami, metodą ze słuchu, na zasadzie echa – fraza dwutaktowa (przewodnik, cz. 1, s. 98).
- Zabawa rytmiczna *Różne owoce (warzywa)*.

Kartoniki z obrazkami owoców (warzyw) poznanymi przez dzieci.

Dzieci i N. zajmują miejsca na okręgu koła. N. rozkłada przed sobą kartoniki z obrazkami przedstawiającymi owoce i warzywa. Dzieci dzielą nazwy obrazków na sylaby – w różnym tempie i różnym rytmie.

W trakcie zabawy N. zmienia kolejność kartoników (należy zrobić to w taki sposób, żeby nie przerywać działań dzieci). Zabawę można powtórzyć, wykorzystując kartoniki z warzywami.

- Zabawa zachęcająca do swobodnego poruszania się w przestrzeni – *Bal owoców*.
Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu*.
Podczas nagrania wersji instrumentalnej piosenki dzieci wykonują dowolne figury taneczne.
- Warzywa – do koszyka!* – wyrabianie reakcji na ustalony sygnał.

Dla każdej grupy: po jednym szablonie do zawieszenia na szyi, przedstawiającym jeden rodzaj warzywa: burak, marchewka, pietruszka, dla każdej grupy warzyw: obrazek przedstawiający warzywo widniejące na szablonach.

Dzieci są podzielone na trzy grupy. Dzieci w każdej grupie zawieszają na szyjach jeden rodzaj emblematów. Odpowiada im duży obrazek warzywa ułożony w wybrany przez N. miejscu. N. nuci melodię piosenki o pogodnym charakterze (może wykonać akompaniament na instrumencie), dzieci wykonują dowolne figury taneczne. Na hasło: *Warzywa – do koszyków!* dzieci zajmują miejsca obok dużego obrazka, zgodnie z emblematem.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem skoku – *Kałuże w sadzie*.

Kolorowe krążki.

N. układa na trawie kolorowe krążki – *kałuże* (kilka krążków rozłożonych niesymetrycznie). Zadaniem dzieci jest przejść przez sad, *nie mocząc nóg*.

- Wysłuchiwanie i nazywanie dźwięków dochodzących z otoczenia. Określanie ich źródła.

III



- Zabawa bieżna *Spotkanie z jesienią*.

Bębenek, koszyk, liście z kolorowego papieru z zapisaną wymyśloną nazwą owocu.

Dzieci biegają po sali w rytm bębienka. Na hasło: *Jesień* – zatrzymują się. N. wyjmuje z koszyka jeden liść z kolorowego papieru, na którym rano zapisał wymyśloną nazwę owocu. Odczytuje ją głośno. Dzieci próbują odgadnąć, jaki owoc został tak nazwany. Dzieci, które wymyśliły tę nazwę, nie podają odpowiedzi. Dziecko, któremu udało się odgadnąć nazwę, podczas kolejnej przerwy w muzyce wyjmuje liść z koszyka.



Karta pracy, cz. 1, nr 50	Karta pracy, cz. 1, nr 54
Dzieci:	
– nazywają drzewa, z których pochodzą owoce przedstawione na zdjęciach,	
– układają o każdym zdjęciu jedno zdanie i liczą w nim słowa,	
– rysują po śladach drugie połowy owoców, kolorują je.	– rysują szlaczek po śladach, a potem – samodzielnie.

- Organizowanie przyjęcia urodzinowego w kąciku lalek. Uwzględnienie w menu owoców i warzyw. N. wspólnie z dziećmi organizuje w kąciku lalek przyjęcie urodzinowe dla wybranego przez dzieci misia. Proponuje, aby na stołach znalazły się zdrowe produkty. Dzieci układają na talerzykach plastikowe owoce i warzywa.

Październik, tydzień 1

Dzień 4

Idzie jesień... przez ogród i sad

Warzywa z targu

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa słownikowa *Wszystko na o*. Wzbogacanie słownictwa czynnego. Odczytywanie tekstu wyrazowo-obrazkowego, podawanie nazw obrazków, przeliczanie warzyw i owoców. Zabawa z pionką *Zbiory z sadu i ogrodu*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5.
- II.1. *Warzywa z targu* – zajęcia matematyczne. Cele: rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej i sprawności manualnej, wzbogacanie słownictwa czynnego.
- | | |
|---|--|
| <i>Owoce i warzywa</i> – papieroplastyka.
<i>W spiżarni</i> . Porządkowanie warzyw według gatunku, przeliczanie ich. | Odkrywanie liczb: 1, 2 .
<i>Owoce i warzywa</i> – papieroplastyka. |
|---|--|
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 3. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem wspięcia – *Sięgnij po owoce*. Zabawa *Zagadki na piasku*. Rysowanie na piasku konturów owoców i warzyw. Zabawy dowolne na urządzeniach znajdujących się na placu zabaw.
- III. Zabawa ruchowa *Jesienne zbiory*. Zabawa dydaktyczna *Układanka owocowo-warzywna*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 8, IV 14, **IV 15**, IV 18

Cele ogólne

- stwarzanie sytuacji edukacyjnych wymagających liczenia,
- **odkrywanie zapisu cyfrowego liczb: 1, 2,**
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- układa warzywa; przelicza w zakresie 6; określa, gdzie jest najwięcej warzyw, gdzie najmniej, o ile więcej/mniej,
- **rozpoznaje i nazywa cyfry 1 i 2,**
- aktywnie wykonuje ćwiczenia.

Przebieg dnia

I

- Zabawa słownikowa – *Wszystko na o*. Wzbogacanie słownictwa czynnego. **Karton, kartonik z literą o, różne obrazki, zdjęcia (z gazet lub czasopism), które przedstawiają desygnyaty zaczynające się na literę o, dla każdego dziecka: klej, nożyczki, mazaki.** Dzieci przygotowują planszę: na środku kartonu przyklejają literę **o**. Następnie z różnokolorowych czasopism lub gazet wycinają obrazki, które przedstawiają desygnyaty zaczynające się na tę literę. Przyklejają je wokół litery **o**. Na koniec łączą literę z obrazkami, rysując mazakiem linię. Eksponują planszę w sali.

Dzieci:

- | | |
|---|---|
| – czytają wspólnie z N. tekst wyrazowo-obrazkowy N. czyta tekst, a dzieci podają nazwy obrazków,
– wykonują polecenia N.: <i>Pokażcie tyle palców, ile jest drzew na poszczególnych obrazkach. Pokażcie tyle palców, ile jest jabłek/gruszek/śliwek w tekście,</i> | |
| – rysują w każdym kolejnym polu o jedno jabłko więcej niż w poprzednim. | – rysują szlaczek po śladach, a potem – samodzielnie. |

- Zabawa z piosenką *Zbiory z sadu i ogrodu* (przewodnik, cz. 1, s. 98). Dzieci są podzielone na dwie grupy: 1 – owoce, 2 – warzywa. Stoją z lewej i z prawej strony sali, zwrócone twarzami do N.

1. *Już owoce i warzywa pięknie nam dojrzały,*

*więc w jesienny dzień słoneczny
plony pozbieramy.
W sadzie rosną słodkie gruszki,*

*na powidła śliwki,
żółte i czerwone jabłka*

i smaczne malinki.

Podczas drugiej zwrotki grupa 1. zgodnie z rytmem muzyki tworzy koło z tyłu sali, grupa 2. rytmicznie formuje szereg z przodu sali.

2. *A w ogrodzie jest marchewka,
pietruszka, selery,
teraz wszystkie te warzywa
z mamą wykopimy.
W piwniczce je przechowamy
aż do końca zimy,
bo sałatki i surówki
chętnie z nich zrobimy.*

Grupa 1. Wbiega na środek sceny, ustawia się w rozsypcę.

Grupa 2. Wbiega na środek sceny, ustawia się w rozsypcę.

Grupa 2. Wykonuje podskoki z nogi na nogę w przód, kołysze rękami nad głowami, podskakuje z nogi na nogę w miejscu.

Grupa 1. Wykonuje podskoki z nogi na nogę w przód, kołysanie rękami nad głowami, przeskakuje z nogi na nogę w miejscu.

Grupy 1. i 2. tworzą duże koła,

grupy maszerują po kole,

grupy maszerują do środka koła.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 99).

II

Zajęcia 1. Warzywa z targu – zajęcia matematyczne.

- Zabawa na powitanie. Dzieci przedstawiają się jako warzywo lub owoc. Argumentują swój wybór, np. *Jestem pomidor, bo czerwienię się na słońcu tak, jak on.*
- *Warzywa z targu.* Nazywanie i przeliczanie warzyw. **Koszyk z warzywami, np.: burakami, cebulami, selerami, ziemniakami, pomidorami, marchewkami, pietruszkami (po 1 sztuce lub po 2 sztuki tego samego gatunku), tasienka, kartoniki z jedną kropką lub z dwiema kropkami.** N. ustawia na środku koszyk z różnymi warzywami. Dzieci po kolei wyjmują z niego po jednym warzywie, nazywają je, opisują i określają części jadalne, a następnie układają na rozłożonej z boku tasience. Po opróżnieniu koszyka N. prosi dzieci o uporządkowanie wszystkich warzyw według gatunku, a następnie o policzenie warzyw w każdej grupie.
 - *Ile jest buraków?*
 - *Ile jest cebul?*
 - *Ile jest selerów?* itp.

Dzieci dzielą nazwy warzyw na sylaby, wyklaskując je. Chętne dzieci liczą w dostępnym dla siebie zakresie wszystkie warzywa, wspomagając się pokazywaniem na palcach.

N. proponuje ułożenie pod tasiemką, przy poszczególnych gatunkach warzyw – kartoników z jedną kropką lub z dwiema kropkami, które będą oznaczały liczbę warzyw danego rodzaju.



- Zabawa ruchowa *Jedynki, dwójki*.

Dzieci siedzą w kole. Odliczają do dwóch: *jeden, dwa, jeden, dwa* itd. N. prosi dzieci, aby zapamiętały liczbę, którą powiedziały. Na sygnał słowny: *Jedynki* – dzieci, które są jedynkami, wstają, obiegają koło i siadają na swoich miejscach. N. mówi, kto wykonał zadanie jako pierwszy. Po pierwszej rundzie N. wybiera dwójki. Następnie wywołuje jedynki lub dwójki dowolnie, wprowadzając elementy zaskoczenia.

Zajęcia 2. Owoce i warzywa – papieroplastyka.

- Wykonywanie pracy plastycznej *Owoce i warzywa*.

Odtwarzacz CD, nagranie wybranego utworu muzyki klasycznej, dla każdego dziecka: szary papier, farby, pędzelek, kubek, fartuszek.

Dzieci wykonują prace podczas odtwarzania nagrania wybranego utworu muzyki klasycznej: zgniatają szary papier, formują kształt wybranego owocu (lub warzywa), a następnie malują go farbą w odpowiednim kolorze.

Zajęcia 2. Odkrywanie liczb 1 i 2.

- Zapoznanie z wyglądem zapisu cyfrowego liczb 1 i 2.

Koszyk, warzywa, tasiemka, kartonik z jedną kropką, kartonik z dwiema kropkami, kartonik z cyfrą 1, kartoniki z cyfrą 2.

N. kontynuuje zajęcia przy koszu, obok którego na tasiemce leżą warzywa. N. pyta dzieci, wskazując na kartoniki z kropkami umieszczonymi pod warzywami: *Czy znacie inny sposób oznaczenia liczby warzyw?* N. umieszcza w odpowiednich miejscach pod kartonikami z kropkami kartoniki z cyframi, ułożone obrazkami do spodu. Dzieci odkrywają kolejno te kartoniki. N. pyta: *Jak wygląda cyfra 1, a jak cyfra 2? Co wam przypominają te cyfry? Czy gdzieś spotkałyście się z nimi?*

- Zabawa *Pokaż to co ja*.

Kartonik z jedną kropką, kartonik z dwiema kropkami, dla każdego dziecka: zestaw 2 kartoników – z cyfrą 1 i z cyfrą 2.

Każde dziecko otrzymuje zestaw 2 kartoników. N. kilkakrotnie podnosi kartoniki z kropkami, a dzieci podnoszą kartoniki z odpowiednimi liczbami.

- Zabawa *Dwie marchewki i jeden burak*.

Tasiemka, 2 marchewki, burak, dla każdego dziecka: zestaw 2 kartoników – z cyfrą 1 i z cyfrą 2.

N. układa na tasiemce np. 2 marchewki i 1 buraka. Mówi: *Marchewek jest więcej niż buraków. Porządkując warzywa według ich liczby, ułożyłbym najpierw buraka, a potem marchewki. Pyta: W jakiej kolejności ustawilibyśmy poznane liczby? Dlaczego?* (Bo 1 burak to mniej niż dwie marchewki/bo 1 jest mniejsze od 2). Dzieci układają kartoniki z cyframi we właściwej kolejności.

- Karty pracy, cz. 1, karty nr 56–57.

Dzieci:

- kreślą palcem cyfry 1, 2 zgodnie ze strzałkami,
- liczą na obrazku warzywa,



	<ul style="list-style-type: none"> – liczą warzywa każdego rodzaju i łączą je z odpowiednimi kartonikami z liczbami, – piszą cyfry 1 i 2 po śladach, a potem – samodzielnie, – rysują odpowiednią liczbę warzyw (zgodnie ze wskazaną liczbą), – liczą warzywa w koszykach i zapisują ich liczbę według wzoru.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>W spiżarni.</i> Porządkowanie warzyw według gatunku, przeliczanie ich. Kolorowe szarfy, sylwety różnych warzyw (od 1 do 6 warzyw różnych gatunków). N. zastanawia się, czy dzieci znają dobrze nazwy warzyw i czy potrafią je poprawnie policzyć. Proponuje im uporządkowanie spiżarni. Układa na dywanie z szarf regał z 6 półkami. Obok kładzie sylwety różnych warzyw. Informuje dzieci, że na każdej półce muszą być przechowywane warzywa jednego gatunku. Prosi dzieci o ich ułożenie. Dzieci układają na każdej półce warzywa według gatunku (od 1 do 6 warzyw na każdej półce). Po wykonaniu zadania wybrane dzieci przeliczają warzywa na każdej półce, wskazując je palcem, i podają ich liczbę. Określają, na której półce jest najwięcej warzyw, na której najmniej i o ile więcej/mniej. • Zabawa <i>Coraz ciszej, coraz głośniej.</i> N. umawia się z dziećmi, że będzie dyrygentem, a one chórem. Wysuwa ręce przed siebie i składa je wewnętrzną stroną dłoni. Dzieci wybrzmiewają głoskę o bardzo cicho, gdy N. zsuwa, zbliża dłonie, i coraz głośniej, gdy N. je oddala. N. wybiera chętne dzieci na swoje miejsce i zabawa się powtarza. • Karta pracy, cz. 1, nr 52. Dzieci: <ul style="list-style-type: none"> – wymieniają nazwy warzyw znajdujących się wewnątrz koszyka, – liczą warzywa na zewnątrz koszyka, – określają, gdzie jest więcej warzyw, a gdzie mniej, – rysują w pętlach odpowiednią liczbę wskazanych warzyw, – odczytują całościowo z N. wyrazy. • Wyeksponowanie prac. Dwa koszyki, prace wykonane przez dzieci. Po wysuszeniu prac każde dziecko wybiera jedną dowolną pracę wykonaną przez kolegę/koleżankę, rozpoznaje ją, podając nazwę, i opisuje jej wygląd. Dzieci segregują prace, umieszczając w jednym koszyku owoce (lub warzywa) krajowe, a w drugim – owoce egzotyczne. Szacują, czego jest więcej. Sprawdzają liczbę owoców (warzyw). Umieszczają koszyki w kąciку dla rodziców. 	<p>Owoce i warzywa – papieroplastyka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykonywanie pracy plastycznej <i>Owoce i warzywa.</i> Opis wykonania – patrz 5-latki.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 3 (przewodnik, cz. 1, s. 105).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem wspięcia – *Sięgnij po owoce*.
Dzieci spacerują *po sadzie*. Na kłaśnięcie wykonują wspięcie na palcach, wyciągają w górę raz lewą rękę, raz prawą rękę, *sięgają* po wybrany owoc, licząc: 1, 2. Następnie wykonują przysiad podparty. Zabawę powtarzamy.
- Zabawa *Zagadki na piasku*.
Dzieci rysują krótkim patyczkiem na piasku kontury znanych owoców i warzyw. Odgadują ich nazwy.
- Zabawy dowolne na urządzeniach znajdujących się na placu zabaw. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa.

III



- Zabawa ruchowa *Jesienne zbiory*.
Sylwety wybranych warzyw i owoców, tamburyn, koszyk.
N. pokazuje dzieciom sylwety wybranych warzyw i owoców. Chowa je w sali, w różnych miejscach, po 1 sztuce lub po 2 sztuki. Dzieci biegają w różnych kierunkach przy akompaniamencie tamburynu. Na przerwę w muzyce próbują odnaleźć jak największą sylwet warzyw i owoców. Po odnalezieniu wkładają sylwety do koszyka. Dodatkowo określają, gdzie były schowane.
- Zabawa dydaktyczna *Układanka owocowo-warzywna*.
Sylwety wybranych warzyw i owoców.
Dzieci siedzą w kole. Układają w środku sylwety warzyw i owoców zebrane z poprzedniej zabawy. Przeliczą poszczególne gatunki i podają ich liczbę (1, 2). Następnie N. zaczyna zabawę: patrząc na wybraną sylwetę, wymawia pierwszą sylabę nazwy przedstawionego na niej owocu lub warzywa i klaszcze. Dziecko po jego prawej stronie kończy słowo, wyklaskując pozostałe sylaby, i wymawia całe słowo. Zabawę kontynuują kolejne dzieci siedzące po prawej stronie mówiącego.



Prawidłowe trzymanie kredki

Pamiętaj, aby zwracać uwagę dzieci na prawidłowe trzymanie kredki podczas rysowania.

Październik, tydzień 1

Dzień 5

Idzie jesień... przez ogród i sad

W przedszkolnej spiżarni

Przykładowy zapis w dzienniku

- | | |
|-------|---|
| I. | Zabawa kierowana <i>Targ</i> . Nazywanie warzyw, podawanie nazw warzyw zaczynających się lub kończących sylabą ka. Opowieść ruchowa przy nagraniu piosenki <i>Zbiory z sadu i ogrodu</i> . Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5. |
| II.1. | <i>W przedszkolnej spiżarni</i> – praca z obrazkiem. Cele: rozpoznawanie i nazywanie warzyw i owoców oraz wykonanych z nich przetworów. Kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych. |
| | 2. <i>Zdrowe i kolorowe owoce egzotyczne i krajowe</i> – zajęcia techniczne. Cele: kształtowanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej, kształtowanie orientacji przestrzennej. |
| | Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem chwytu – <i>Warzywne kolanko</i> . Zwracanie uwagi na zjawiska pogodowe zachodzące jesienią. |
| III. | Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Wesoły buraczek</i> . <i>Ciasto z jabłkami i rabarborem</i> – przygotowanie i degustacja. |
| | Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań. Układanie schematów i modeli nazw obrazków. |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, II 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 8, IV 14, IV 18

Cele ogólne

- rozpoznawanie i nazywanie warzyw i owoców oraz wykonanych z nich przetworów,
- rozwijanie właściwych nawyków żywieniowych,
- kształtowanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa warzywa i owoce oraz wykonane z nich przetwory,
- wymienia wartości odżywcze przetworów, smakuje wybrane przetwory,
- wykonuje prace zgodnie z poleceniem nauczyciela.

Przebieg dnia

I

- Zabawa kierowana *Targ*.

Warzywa, owoce, torby, żetony.

Dzieci organizują kram z owocami i warzywami, wybierają spośród siebie sprzedawcę, otrzymują od N. torby i żetony. Dokonują zakupów poprzez nazywanie i opisywanie warzywa lub owocu według zasady: za owoc płacą 1 żeton, za warzywo – 2 żetony. W razie potrzeby dobierają żetony od N. W czasie zabawy stosują formy grzecznościowe.



Zwroty grzecznościowe

Pamiętaj, aby zwrócić uwagę dzieci na stosowanie zwrotów grzecznościowych podczas np. wizyty w sklepie.

Zabawa <i>Targ</i>	Karta pracy, cz. 1, nr 58
Dzieci nadal uczestniczą w zabawie <i>Targ</i> .	Dzieci: <ul style="list-style-type: none">– nazywają warzywa, z których są wykonane kukielki,– określają położenie warzyw względem kapusty,– rysują warzywa po prawej i po lewej stronie karty zgodnie z poleceniem N.,– czytają z N. nazwy warzyw, wskazują je wśród kukielek.



N. zachęca dzieci do wykonania kukielek z warzyw z rodzicami w domu i przyniesienia do przedszkola w celu zorganizowania *Konkursu warzywnych kukielek*.



- Opowieść ruchowa przy nagraniu piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu* (przewodnik, cz. 1, s. 98).

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Zbiory z sadu i ogrodu*.

Dzieci powoli spacerują po sali w rytmie nagrania piosenki, N. rozpoczyna opowieść:

Jesteśmy w sadzie. Rosną tutaj drzewa owocowe: jabłonie, grusze, śliwy. Na jabłoniach widać duże, czerwone jabłka. Gałęzie gruszek uginają się pod ciężarem żółtych, soczystych gruszek. Śliwki jak atramentowe kleksy chowają się pomiędzy liśćmi.

Wieje silny wiatr, ugina gałęzie drzew.

Wiatr ustaje.

Uwaga, wchodzimy po drabinie na drzewo.

Zrywamy owoce i wkładamy do koszyków.

Jemy jabłka.

Dzieci:

spacerują po sali, spoglądają w różne strony, *na drzewa, pod drzewa,*

w lekkim rozkroku, ręce unoszą w górę, kołyszają nimi w dowolnych kierunkach,

ponownie spacerują po sali,

wykonują przysiad, następnie powoli przechodzą do pozycji stojącej, wyciągają ręce wysoko nad głowę,

zatrzymują się i naśladują zrywanie owoców,

naśladują jedzenie jabłek.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 99).

II

Zajęcia 1. W przedszkolnej spiżarni – praca z obrazkiem.

- Powitanie zabawą *Mniam, mniam*.
Usprawnianie mięśni biorących udział w procesie jedzenia: warg, policzków, języka i zuchwy. N., a następnie chętne dziecko, proponuje ćwiczenie, np. cmokanie, parskanie, prychanie, oblizywanie warg oraz otwiera szeroko i zamyka usta. Na końcu dzieci wypowiadają kilkakrotnie słowa: *mniam, mniam*, jednocześnie głaszcząc dłońią swoje brzuchy.
- Rozmowa na temat ilustracji w książce.
Książka (s. 12) dla każdego dziecka.
Dzieci otwierają książki i odpowiadają na pytania zadane przez N.
 - *Co jest przedstawione na ilustracji?*
 - *Jak możemy nazwać jednym słowem produkty przedstawione na ilustracji?*
 - *Z czego przygotowujemy przetwory?*
 - *Gdzie przechowujemy przetwory?*
 - *W jakim celu ludzie jesienią gromadzą przetwory w spiżarni?*
N. uzupełnia wypowiedzi dzieci, mówiąc o wartościach odżywczych przetworów.
- Rozmowa na temat rodzajów przetworów.
Przetwory znajdujące się w przedszkolnej spiżarni.
Wybrane dzieci przynoszą z przedszkolnej spiżarni wszystkie znajdujące się tam przetwory. N. pyta:
 - *Jakie przetwory znajdują się w przedszkolnej spiżarni?*
 - *Z czego są przygotowane?*
 - *Jakie znacie jeszcze inne przetwory?*
N. poszerza wiedzę dzieci o nazwy innych przetworów, które mogą znajdować się w spiżarni, np. suszone jabłka, mus z jabłek, chipsy z jabłek, nadzienie do szarlotki, syrop owocowy, konfitury, powidła, dżemy. Wyjaśnia znaczenie słów: *powidła, konfitura, dżem*.
- Degustowanie wybranych przetworów z owoców. Odgadywanie, z czego zostały przygotowane.
Przetwory znajdujące się w przedszkolnej spiżarni, dla każdego dziecka: plastikowa łyżeczka, kubeczek.
N. ustawia stolik, a na nim plastikowe kubeczki wypełnione powidłami śliwkowymi i dżemami owocowymi. Dzieci, posługując się plastikowymi łyżeczkami, smakują zawartość kubeczków i próbują odgadnąć, z jakich owoców są przygotowane podane przetwory.
- Zabawa ruchowa *Robimy przetwory*.
Koszyk, dla każdego dziecka: obrazek przedstawiający słoik z narysowanym owocem lub warzywem.
Dzieci siedzą w kole. Losują z koszyka po jednym obrazku przedstawiającym słoik z narysowanym owocem lub warzywem. N. mówi: *Robię przetwory z...* i wymienia nazwę jednego owocu/warzywa, dwu lub więcej owoców lub warzyw. Dzieci mające odpowiedni obrazek wstają i szybko zamieniają się miejscami.
- Porządkowanie spiżarni. Układanie obrazków warzyw i owoców w kolumny według zasady: 1-sylabowe, 2-sylabowe, 3-sylabowe (każda kolumna jest oznaczona odpowiednią liczbą kropek).
Koszyk, karton, dla każdego dziecka: obrazek przedstawiający słoik z narysowanym owocem lub warzywem, klej.
N. ustawia na środku koszyk z obrazkami warzyw. Obok układa karton. Prosi dzieci o pomoc w ustawieniu przetworów w spiżarni. Dzieci po kolei losują po jednym obrazku, rozpoznają warzywa, owoce dzielą ich nazwy na sylaby i określają ich liczbę. Nakleją obrazki w odpowiednich kolumnach. Następnie dzieci przeliczają obrazki w każdej kolumnie i określają, których jest więcej i o ile więcej.

Karta pracy, cz. 1, nr 53

Karta pracy, cz. 1, nr 59

Dzieci:

- nazywają warzywa na obrazkach i łączą je z ich cieniami,
- omawiają etapy kiszenia ogórków,
- odczytują wyrazy z pomocą N.

Zajęcia 2. Zdrowe i kolorowe owoce egzotyczne i krajowe – zajęcia techniczne.

- Wysłuchanie wiersza W. Kosteckiej *Na rynku*.

*Jak tu dzisiaj kolorowo!
Ile pokus na straganach,
ile warzyw i owoców...
– Trudny wybór – mówi mama.
– Weźmy pora i kapustę,
marchew, szczypior,
nać pietruszki,
pomidory i ziemniaki,
cztery jabłka i dwie gruszki.*

*Może jeszcze winogrona?
Wyglądają na dojrzałe.
I kilogram pomarańczy.
Zobacz, jakie okazałe.
– Mamo, spójrz, tam są banany,
mandarynki i morele.
– Chyba czas do domu wracać,
bo nasz koszyk jest już pełen!*

- Rozmowa na temat wiersza.

N. zadaje dzieciom pytania:

- *Gdzie wybrała się mama z dzieckiem?*
- *Jakie warzywa i owoce zobaczyli na straganach?*

N. pyta dzieci, czy wiedzą, jaka jest różnica między słowami: *krajowy* i *egzotyczny*. Wyjaśnia te pojęcia. N. prosi o przypomnienie tematyki poprzedniego zajęcia. Pyta, dlaczego należy spożywać świeże owoce i warzywa.



- Zabawa ruchowa *Dostawa towaru*.

Dzieci biegają po sali. Na hasło: *Dostawa!* zatrzymują się i naśladują wyładowywanie towaru.

- Porównywanie owoców – krajowych i egzotycznych, określanie różnic między nimi.

Zestaw obrazków przedstawiających owoce – krajowe i egzotyczne dla każdego dziecka po jednym obrazku z zestawu.

N. przygotowuje zestaw obrazków przedstawiających owoce – krajowe i egzotyczne. Dzieci losują po jednym obrazku. Dzielią jego nazwę na sylaby. Segregują obrazki według podanego kryterium (krajowe, egzotyczne).

- Utrwalanie znajomości wyglądu warzyw i owoców wymienionych w wierszu. Zwracanie uwagi na ich budowę i kolor. Rysowanie przez dzieci palcem w powietrzu konturów owoców i warzyw.



- Pracy techniczna *Pudełko z winogronami*.

Odtwarzacz CD, nagranie wybranego utworu muzyki klasycznej, dla każdego dziecka: Wyprawka, karta 2, nożyczki, kredki lub flamastry, klej.

Dzieci wykonują prace podczas odtwarzania nagrania wybranego utworu muzyki klasycznej.

Dzieci:

- wypychają kontury pudełka,
 - kolorują kredkami lub flamastrami narysowane na nich winogrona: na fioletowo – na zielonym tle, na zielono – na fioletowym tle,
 - sklejają ze sobą poszczególne elementy pudełka zgodnie z instrukcją rysunkową.
- Gotowe pudełko może posłużyć jako pojemnik na winogrona.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem chwytu - *Warzywne kolanko*.

Piłka.

Dzieci stoją na obwodzie koła. N. stoi w środku. Rzuca piłkę kolejno do dzieci, wypowiadając nazwy owoców i warzyw. Obowiązuje zasada, że dzieciom nie wolno chwycić piłki po usłyszeniu nazwy, np. burak. Jeśli to zrobią, klękają na kolanko. Wstają, gdy w kolejnej rundzie poprawnie złapią piłkę.

- Zwracanie uwagi na zjawiska pogodowe zachodzące jesienią. Prowadzenie rozmów z chętnymi dziećmi.

III



- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wesoły buraczek*.

Odtwarzacz CD, nagranie wesołej melodii, burak.

Dzieci siedzą w kole. Podają sobie buraka z rąk do rąk, przy nagraniu wesołej melodii. Na przerwę w nagraniu muzyki dziecko, które trzyma akurat buraka, odchodzi z koła, siada z boku i kibicuje pozostałym.

- *Ciasto z jabłkami i rabarbarem* - przygotowanie i degustowanie.
Składniki na ciasto kruche, forma i papier do pieczenia, jabłka, rabarbar, cukier puder.
 N. dzieli dzieci na 2 grupy. Jedna grupa przygotowuje ciasto kruche. 2/3 ciasta wylepia formę wyłożoną papierem do pieczenia. Druga grupa przygotowuje nadzienie: myje jabłka i rabarbar. Za pomocą plastikowych nożyków kroi je w plasterki. Po ułożeniu nadzienia na cieście dzieci kruszą pozostałą część ciasta na wierzch. Po upieczeniu ciasta w przedszkolnej kuchni posypują je cukrem pudrem i degustują.

Zabawy swobodne	Układanie schematów i modeli nazw obrazków.
Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.	Białe i czerwone kartoniki dla każdego dziecka. Dzieci układają schematy i modele nazw obrazków, np. osa , owoce , burak , wykorzystywanych w tym tygodniu – samodzielnie lub z pomocą N.

Październik, tydzień 2

Dzień 1

Idzie jesień... do zwierząt

Album o zwierzętach

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Moja ulubiona książka. Rozwijanie zainteresowań czytelniczych. Ćwiczenia w wycinaniu. Gromadzenie obrazków i sylwet zwierząt leśnych. Wykonanie gazetki tematycznej i albumu o zwierzętach. Słuchanie piosenki <i>Jesienna zagadka</i> . Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6.
II.1.	<i>Album ze zwierzętami</i> – praca z książką. Cele: rozwijanie zainteresowań czytelniczych, dostrzeganie walorów poznawczych książek, albumów, rozwijanie wrażliwości fonemowej.
2.	<i>Zwierzątko ze skarpetki</i> – praca techniczna. Wykonanie kukiełek według własnego pomysłu. Cel: rozwijanie sprawności manualnej.
	2. Odkrywanie litery a : małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. Układanie schematów i modeli słów <i>album</i> , <i>Ala</i> . Cele: określanie miejsca samogłoski w słowie.
	Zabawy na świeżym powietrzu: spacer wokół przedszkola – zbieranie skarbów do kąciaka przyrody. Zabawa z elementem rzutu i chwytu – <i>Kolor parzy</i> . Zabawy dowolne na urządzeniach ogrodowych, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
III.	Zabawa bieżna <i>Bezpieczne schronienie</i> . Ćwiczenia wyrazistej artykulacji samogłosek o , a . Prace porządkowe w kąciaku książki. Zachęcanie dzieci do właściwego obchodzenia się z książkami.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 3, **IV 4**, IV 6, IV 7, IV 14, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie zainteresowań czytelniczych, dostrzeganie walorów poznawczych książek, albumów,
- **rozwijanie wrażliwości fonemowej**,
- **odkrywanie liter a, A – małej i dużej, drukowanej i pisanej**,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- interesuje się książkami, ogląda je zgodnie z ustalonymi zasadami,
- **wymienia słowa rozpoczynające się głoską a kończące się i mające ją w środku, dzieli je na sylaby**,
- **wymienia głoski w słowach album, Ada, układa schematy i modele tych słów, określa miejsce samogłoski w słowach o prostej budowie fonetycznej**,
- wycina, wykonuje pacynki i ćwiczenie graficzne.

Przebieg dnia

I

- Moja ulubiona książka. Rozwijanie zainteresowań czytelniczych.

Książki przyniesione z domu przez dzieci do kącika książki.

Dzieci oglądają przyniesione z domu książki. Wymieniają się nimi między sobą. Prowadzą swobodne rozmowy. Następnie prezentują swoją ulubioną książkę: podają jej tytuł i uzasadniają, dlaczego tę właśnie książkę lubią. Po prezentacji dzieci odstawiają książki do kącika książki, na wyznaczoną półkę.

- Ćwiczenia w wycinaniu. Gromadzenie obrazków i sylwet zwierząt leśnych. Wykonanie gazetki tematycznej i albumu o zwierzętach.

Segregator, gazety i czasopisma, dla każdego dziecka: nożyczki, klej, kartki formatu A5, koperta.

Dzieci wycinają ze starych czasopism obrazki i sylwety przedstawiające zwierzęta leśne, np.: wiewiórki, wróble, dziki, wilki, sikory, dzięcioły, jeże, sarny, lisy, myszy polne, chomiki, dudki, zające i sowy. Z większych obrazków przygotowują dekorację na tablicę. Mniejsze przyklejają na kartkach formatu A5 i umieszczają w albumie o zwierzętach (segregatorze). Ustawiają segregator w kąciku książki do swobodnego korzystania. Sylwety gromadzą w kopercie.

- Słuchanie piosenki *Jesienna zagadka* (śl. i muz. K. Gowik).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jesienna zagadka*.

Za - gad - kę za - dam ci i po - wiedz mi, czy wiesz,
 co je - sie - nią ro - bi wie - wiór - ka, bo - cian o - raz jeź. Co je - sie - nią
 ro - bi wie - wiór - ka, bo - cian o - raz jeź. Wie - wiór - ka w dzi - pli przy -
 sia - dła i li - czy swe za - pa - sy, bo zi - mą bę - dzie je ja - dła, gdy
 śnieg po - kry - je la - sy. Czas je - sie - ni wszyst - tko zmie - ni, po - smutnie - je
 świat, lecz za - ga - dka roz - wią - za - na! Tak, tak, tak, tak, tak!

Ref.: *Zagadkę zadam ci i powiedz mi, czy wiesz,
 co jesienią robi wiewiórka, bocian oraz jeź.
 Co jesienią robi wiewiórka, bocian oraz jeź.*

- Wiewiórka w dziupli przysiadła i liczy swe zapasy
 bo zimą będzie je jadła, gdy śnieg pokryje lasy.
 Czas jesieni wszystko zmieni, posmutnieje świat,
 lecz zagadka rozwiązana!
 Tak, tak, tak, tak, tak!*

Ref.: *Zagadkę...*

2. *Bociany mówią, że gniazdo nieczynne jest do wiosny,
bo lecą stąd do Afryki,
a każdy bocian radosny!
Czas jesieni wszystko zmieni, posmutnieje świat,
lecz zagadka rozwiązana!
Tak, tak, tak, tak, tak!*

Ref.: *Zagadkę...*

3. *A język, gruby jak piłka, podreptał, gdzie lasek rośnie,
zakopał się pośród liści i chrapie tak, śniąc o wiosnie.
Czas jesieni wszystko zmieni, posmutnieje świat,
lecz zagadka rozwiązana!
Tak, tak, tak, tak, tak!*

Ref.: *Zagadkę...*

- Rozmowa na temat treści, połączona z rozwiązywaniem zagadek B. Formy dotyczących zwierząt i ptaków, o których jest mowa w piosence.

*Nie jest wcale duży,
tup, tup, tupta sobie.
Nocą łowi myszy,
kolce ma na sobie. (jeż)*

*bardzo się ucieszy,
gdy jej dasz orzeszka. (wiewiórka)*

*Ma puszysty ogon,
w dziupli sobie mieszka,*

*Ma długie nogi
i dziób czerwony,
kiedy zima nastaje,
opuszcza nasze strony. (bocian)*

- Rytmizowanie tekstu piosenki (klaskanie, tupanie, uderzanie dłońmi o kolana).
- Określenie charakteru melodii. Zwrócenie uwagi na jej budowę.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6.

Orzech, kołatka.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci w lesie*.
Przy dźwiękach kołatki dzieci maszerują swobodnie po sali w wyznaczonym kierunku. Na hasło: *Stop!* zatrzymują się, przykładają dłoń do oczu i rozglądają się po *lesie*: raz w prawo, raz w lewo, na wprost i do tyłu.
- Ćwiczenia dużych grup mięśniowych – *Przekaż orzech*.
Dzieci stają w kole i przekazują sobie orzech: najpierw z przodu, potem za plecami, dołem – pod nogami, górą – nad głowami.
- Zabawa z elementem podskoku – *Zajęce i wiewiórki* – wykonywanie skoków podpartych.
N. dzieli dzieci na dwa zespoły: chłopcy to zajęce, dziewczynki to wiewiórki. Na sygnał N. *zwierzęta poruszają się po lesie* – najpierw *wiewiórki*, potem dołączają *zajęce*. Na ponowny sygnał dzieci się zatrzymują. Zabawa toczy się dalej.
- Zabawa bieżna *Sikorki*.
Dzieci biegają swobodnie na palcach w jednym kierunku, poruszając rękami. Na sygnał N. zatrzymują się i kucają, wypowiadając słowa dźwiękonaśladowcze: *pit, pilit, pit, pilit*.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci maszerują po obwodzie koła w rytmie 4/4.
Na zakończenie ćwiczeń zatrzymują się i w postawie stojącej wznoszą i opuszczają ręce z wykonywaniem jednocześnie wyraźnego wdechu nosem i wydechu ustami.

II

Zajęcia 1. Album ze zwierzętami – praca z książką.

- Powitanie zabawą *Witaj, Kasiu*.
Dzieci siedzą w kole. Kolejno, począwszy od dziecka siedzącego po prawej stronie N., wspólnym śpiewem na melodię piosenki *Panie Janie* witają każdego kolegę/każdą koleżankę, wypowiadając jego/jej imię. Powitane dziecko wita wszystkich gestem lub ruchem ciała, np. macha dłonią do wszystkich, wstaje i się kłania. Na końcu wszystkie dzieci witają śpiewem N.

Dzieci:

- opowiadają, co dzieje się na obrazku,
(W razie potrzeby N. pyta: *Jaką książkę trzyma w dłoni pani? O jakich zwierzętach jest album, który ogląda pani z dziećmi? Jakie przedmioty znajdują się w sali na obrazku?*)
 - dzielą rytmicznie na sylaby nazwy obrazków; podają, z ilu głosek się składają,
- | | |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> – czytają tekst z N. (N. czyta wyrazy, a dzieci wypowiadają nazwy obrazków). | <ul style="list-style-type: none"> – uczestniczą w tym, co N. robi z 5-latkami. |
|--|--|

- Prezentowanie i przeglądanie zgromadzonych albumów.

Albumy o zwierzętach, budzik.

N. zgromadził na stoliku albumy tematyczne (najlepiej po jednym dla dwojga dzieci).

Wskazując na stolik, pyta dzieci, czy wiedzą, co się tam znajduje. Pyta: *Jaką nazwę ma książka, w której jest bardzo dużo zdjęć?* N. wyjaśnia znaczenie słowa *album*. Prosi dzieci o podzielenie tego słowa na sylaby, określenie głoski na początku słowa. Następnie pyta dzieci, czy i one, tak jak Olek i jego koledzy i koleżanki, lubią oglądać albumy, o czym te albumy są. N. pokazuje przyniesione albumy, zwracając uwagę dzieci na okładkę i stronę tytułową. Pyta, czy dzieci rozpoznają po okładce, czego dotyczy album. Nadmienia, że albumy różnią się grubością, to znaczy liczbą kartek. Pokazuje dwie strony jednej kartki oraz miejsce, w którym znajduje się numeracja stron. Delikatnie przekłada kartki albumu, mówiąc jednocześnie: *pierwsza strona... druga strona... itd.* Zwraca uwagę na delikatne obchodzenie się z książkami. Eksponuje zdjęcia, czyta opisy pod niektórymi z nich.

Następnie N. informuje dzieci, że będą oglądały album przez wyznaczony czas. Prosi dzieci, aby dobrały się w pary i razem obejrzały jeden album. Każda para wybiera jeden dowolny album. Dzieci siedzą przy stolikach i ostrożnie przewracają kartki. N. nastawia budzik tak, aby zadzwonił za 5 minut. Na sygnał budzika dzieci przerywają oglądanie i odkładają album na stolik. Wybrane dzieci opowiadają, co ciekawego znalazły w albumie.

- Zabawa ruchowa *Jeże*.

Bębenek, dla każdego dziecka: chustka szyfonowa, kredki.

N. prezentuje dzieciom obrazek jeża. Następnie zamienia dzieci w jeże. Każdemu dziecku wręcza chustkę szyfonową – *domek* imitujący stertę liści. Dzieci na czworakach poruszają się w rytm bębena. Na przerwę w muzyce *jeże* szukają swojego *domku*, kucają przy nim i, klaszcząc, wypowiadają rytmicznie rymowanąkę W. Żaby-Żabińskiej z podziałem słów na sylaby.

*O-to jeż, ma-ły jeż,
ty się go nie bo-isz,
i on cie-bie też.*

Następnie chowają się pod chustką (zarzucają ją sobie na głowy). Zabawa powtarza się kilka razy, po czym N. *odczarowuje* dzieci.

Dzieci:

- kończą rysować rysunek jeża, kolorują go,
- mówią rymowanąkę o jeżu, dzieląc słowa rytmicznie i klaszcząc; uczą się rymowanki na pamięć,
- rysują po śladach drogę chomika do jego nory.

N. zaprasza dzieci do dalszego oglądania innych przyniesionych albumów. Zachęca dzieci do prowadzenia rozmów po cichu. Przypomina o zasadzie szanowania książek.

Zajęcia 2. Zwierzątko ze skarpetki – praca techniczna.

Dla każdego dziecka: obrazki różnych zwierząt, skarpetka, guziki, kawałki kolorowej włóczki, piórka, cekiny, kolorowa krepina, klej, paski tkaniny.

- Wykonanie pacynek według własnego pomysłu.

Zajęcia 2. Odkrywanie litery *a*: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego *album*. **Koperta z zestawem kartoników: białych, czerwonych i niebieskich dla każdego dziecka.**

Dzieci siedzą przodem do tablicy, w układzie jak szachownica. N. wręcza każdemu dziecku kopertę z zestawem kartoników: białych, czerwonych i niebieskich.

- N. prezentuje obrazki różnych zwierząt. Prosi dzieci o zwrócenie uwagi na części ciała zwierząt. Szczególną uwagę poświęca budowie głowy, tak zwanego pyszczka.

Dzieci wypowiadają się na temat zwierząt. Opowiadają o swoim ulubionym zwierzątku.

- Wyjaśnienie sposobu wykonania pracy.

N. informuje, że na stołach są przygotowane różnorodne pomoce. Zadaniem dzieci jest wykonanie ze skarpetki dowolnego zwierzątka, np.: jeża, myszki, wiewiórki. N. pokazuje, jak przykleić elementy na skarpetce.

Dzieci przystępują do pracy. W razie potrzeby N. zachęca je, aby spojrzwały na obrazki zwierząt. Podpowiada, że mogą wykonać charakterystyczne cechy danego zwierzęcia, np. długie uszy u zająca, puszystą kitę u wiewiórki, długie, cienki ogon u myszki.

N. pyta, co oglądała pani z dziećmi na obrazku. Dzieci określają pierwszą głoskę w słowie *album*. Następnie wymieniają inne słowa, w których głoskę *a* słyszą na początku i na końcu i w środku.

- Budowanie schematu słowa *album*.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

Dzieci dzielą słowo *album* na sylaby oraz na głoski. Następnie układają przed sobą tyle białych kartoników, ile słyszą głosek. Wymawiają je głośno, dotykając kolejno kartoników. N. prosi, aby podzieliły słowo *album* na sylaby, rozsuwając w odpowiedni sposób kartoniki. Dzieci układają kartoniki, wyklaskują liczbę sylab i jednocześnie je wymawiają. N. prosi, aby zsunęły kartoniki i teraz głośno wypowiedziały całe słowo. N. układa swój schemat – przyczepia kartoniki na tablicy.

- Budowanie schematu słowa *Ada*.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

N. informuje dzieci, że, podobnie jak Olek, także jego siostra *Ada* interesuje się zwierzętami i bardzo lubi oglądać albumy o zwierzętach. Dzieci dzielą słowo *Ada* na sylaby oraz na głoski. Następnie układają schemat słowa, dzielą go na sylaby, dokonują syntezy (jak wyżej). N. układa swój schemat – przyczepia kartoniki na tablicy.

- Budowanie modeli słów *album*, *Ada*.

Czerwone i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka.

Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *album*, *Ada*. Określają, czy głoska *a* jest samogłoską – wybrzmiewają ją, długo przeciągając dźwięk. Pod schematami słów *album* i *Ada* zaznaczają miejsca głoski *a*, *A* czerwonymi kartonikami.

- Odkrywanie liter **a**, **A**.

Czerwone i niebieskie kartoniki z literami **a, **A** dla każdego dziecka.**

N. umieszcza na tablicy modele słów *album* i *Ada* (pod schematami tych słów). Wskazując na tablicę, informuje dzieci, że pod czerwonym kartonikiem ukryła się pewna litera. Pyta, czy dzieci domyślają się, o jaką literę chodzi. Odkrywa czerwone kartoniki i pokazuje litery **a**, **A** – małą i wielką. Dzieci określają ich wygląd. Następnie umieszczają je pod swoimi modelami słów *album*, *Ada* we właściwych miejscach. N. wyjaśnia, dlaczego w jednym miejscu należało umieścić małą literę **a**, a w drugim – wielką literę **A**. Zwraca również uwagę na różnice pomiędzy drukowanymi i pisanymi literami **a**, **A** i wyjaśnia tego przyczynę.



	<ul style="list-style-type: none"> • Karta pracy, cz. 1, nr 61. Dzieci: <ul style="list-style-type: none"> – dzielą nazwy obrazków na głoski, – określają miejsce głoski zaznaczonej w okienkach, – kolorują na czerwono okienka oznaczające miejsce głoski <i>a</i> w nazwach każdego zdjęcia, – rozwiązują rebusy, – zaznaczają na czerwono litery a, A, o, O w wyrazach. <p>Jeśli pozwoli na to czas, 6-latki, które wykonały kartę pracy, także mogą wykonać swoje zwierzątko.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Prezentacja prac. N. zachęca dzieci do przyjrzenia się pacynkom i odgadnięcia, jakie zwierzątko przedstawiają. Autorzy prac potwierdzają podaną nazwę lub jej zaprzeczają. N. pyta np. <i>Dlaczego zrobiłeś właśnie takie zwierzątko?</i> • Zabawy pacynkami. Dzieci wkładają dłoń w skarpetkę i bawią się pacynkami, tworząc minidialogi. • Zorganizowanie wystawy prac wykonanych przez dzieci. Dla każdego dziecka: pacynka, butelka. N. z pomocą dzieci naciąga pacynki (skarpetki) na butelki. Umieszcza je w specjalnie do tego celu wyznaczonym miejscu w sali. Butelki muszą być cięższe lub czymś obciążone, aby stały stabilnie. 	



Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer wokół przedszkola.
Koszyk.
Dzieci zbierają do koszyka skarby do kącika przyrody: tworzą bukiety z liści, gromadzą żółędzie, pąteczki. Obserwują zwierzęta. N. przestrzega je przed zbliżaniem się do nieznanych zwierząt.
- Zabawa z elementem rzutu i chwytu – *Kolor parzy.*
Piłka.
Dzieci umawiają się między sobą, jaki kolor jest zakazany, to znaczy na nazwę jakiego koloru nie mogą złapać piłki. Następnie ustawiają się w kole. Za pomocą wyliczanki wybierają spośród siebie osobę, która rozpocznie zabawę, np.: *Raz, dwa, trzy, piłkę rzucić będziesz ty!* Wskazane dziecko staje w środku koła i rzuca piłkę kolejno do uczestników zabawy. Podaje nazwy różnych kolorów. Ten, kto chwyci piłkę gdy usłyszy nazwę koloru zakazanego, klęka na kolano, czeka na swoją kolej, po czym wstaje i dalej uczestniczy w zabawie.
- Zabawy dowolne na urządzeniach ogrodowych, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

III



- Zabawa bieżna *Bezpieczne schronienie.*
Obręcz hula-hoop.
N. wyznacza linię startu i miejsce schronienia – kładzie w tym miejscu obręcz hula-hoop. Dzieci ustawiają się luźno na linii startu. N. stoi kilka kroków przed nimi. Na sygnał dźwiękowy – klaśnięcie – dzieci gonią N., póki nie schroni się w obręcz. Zabawę powtarzamy, a N. wyznacza nowego uciekającego i zmienia miejsce położenia obręczy.



- Ćwiczenia wyrazistej artykulacji samogłosek **o, a.**
Małe lusterka dla każdego dziecka.
Dzieci otrzymują od N. małe lusterka. Spoglądając w nie, kontrolują układ warg podczas artykulacji samogłosek **a, o.** Artykułują:
 - każdą z osobna: *o o o, a a a,*
 - przeciągle: *aaaaa, ooooo,*
 - szeptem,
 - głośno,
 - zamieniając kolejność głosek: *aoaoao.*

Następnie, przeciągając przesadnie samogłoski, wypowiadają za N. słowa, np.: *koza, hak, waga, rama*.

Zabawy swobodne	Karta pracy, cz. 1, nr 62
Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.	Dzieci: <ul style="list-style-type: none">– łączą zdjęcia z ich schematami,– łączą takie same zestawy liter, odczytują je,– kolorują pola z literami o, O, a, A według wzoru,– kreślą kształt liter a, A pisanej w powietrzu, na podłodze, na plecach kolegów/koleżanek,– piszą litery a, A po śladach, a potem – samodzielnie.

- Prace porządkowe w kąciaku książki. Zachęcanie dzieci do właściwego obchodzenia się z książkami. N. zachęca dzieci do właściwego korzystania z księgozbioru przedszkolnego kąciaku książki. Organizuje porządkowanie go – sprawdza książki wraz z dziećmi, w razie potrzeby podkleja zniszczone egzemplarze, ustawia książki na półkach.

Październik, tydzień 2

Dzień 2

Idzie jesień... do zwierząt

Jak zwierzęta przygotowują się do zimy

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa *Wylosuj zwierzątko i...* Rozwijanie analizy i syntezy słuchowej. Ozdabianie elementów li- teropodobnych, **kreślenie liter**. Rozwijanie sprawności manualnej. Zabawa rozwijająca reakcję na ustalone hasło – *Wiewiórki w parku*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6.
- II.1. *Jak zwierzęta przygotowują się do zimy* – rozmowa na podstawie opowiadania S. Karaszewskiego *Jak zwierzęta szykują się do zimy?* Cele: wdrażanie do słuchania dłuższych opowiadań, uściślenie wiadomości na temat zmian zachodzących w życiu wybranych zwierząt jesienią, przekazywanie informacji w formie uproszczonych rysunków (oznaczeń i symboli), ćwiczenia analizy i syntezy słuchowej, utrwalanie kierunków, określanie położenia przedmiotów w przestrzeni.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 3. Cel: rozwijanie sprawności fizycznej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Kot i myszy*. Obserwowanie ptaków gromadzą- cych się przy karmniku. Rysowanie kredą na chodniku.
- III. Zabawa równoważna *Drózką do domku*. Zabawa w kole z popularną piosenką *Stary niedźwiedź mocno śpi*. Zabawa dydaktyczna *Zaginione pudełko*. Utrwalanie kierunków, określanie położenia przedmiotów w przestrzeni.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, II 10, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, **IV 4**, IV 6, IV 8, IV 13, IV 18

Cele ogólne

- wdrażanie do słuchania dłuższych opowiadań,
- uściślenie wiadomości na temat zmian zachodzących w życiu wybranych zwierząt jesienią,
- przekazywanie informacji w formie uproszczonych rysunków (oznaczeń i symboli),
- rozwijanie sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- słucha w skupieniu i z uwagą opowiadania,
- wyjaśnia, w jaki sposób zwierzęta przygotowują się do zimy, grupuje obrazki w sensowny sposób i formułuje uogólnienia typu: zasypia na zimę, gromadzi zapasy, odlatuje do ciepłych krajów, pozostaje na zimę w Polsce,

- odczytuje informacje podane w formie uproszczonych rysunków,
- sprawnie wykonuje ćwiczenia gimnastyczne.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Wylosuj zwierzątko i...* Rozwijanie analizy i syntezy słuchowej.

Koperta z sylwetami zwierząt leśnych dla każdego dziecka, pudełko.

N. wręcza dzieciom kopertę z sylwetami zwierząt leśnych przygotowanych w dniu poprzednim. Prosi dzieci o rozłożenie sylwet i ich policzenie. Dzieci liczą w dostępnym dla siebie zakresie. Następnie wkładają sylwety do pudełka, mieszają je i wybierają po jednej sylwecie. N. zadaje dzieciom zadania:

- *Kłaśnij tyle razy, z ilu sylab składa się nazwa twojego zwierzęcia.*
- *Wstań, gdy usłyszysz tyle kłaśnień, z ilu sylab składa się nazwa twojego zwierzęcia.*
- *Podskocz, gdy usłyszysz głoskę, na którą zaczyna się nazwa twojego zwierzęcia.*



Karta pracy, cz. 1, nr 54

Dzieci:

- rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Karta pracy, cz. 1, nr 63

Dzieci:

- łączą pierwsze głoski z nazw obrazków i rysują to, co powstało,
- łączą głoski wskazane liczbami w nazwach obrazków i rysują to, co powstało,
- piszą litery **a, A** po śladach, a potem – samodzielnie.



- Zabawa rozwijająca reakcję na ustalone hasło – *Wiewiórki w parku.*

Bębenek, mała obręcz dla każdego dziecka.

N. gra na bębnieku. Na hasło:

- *Wiewiórki wesoło skaczą między drzewami* – dzieci wiewiórki przeskakują z nogi na nogę między obręczami,
 - *Wiewiórki zbierają orzechy do dziupli* – dzieci naśladują przekładanie orzechów z koszyeczka do dziupli,
 - *Wiewiórki – do dziupli* – zajmują miejsca w obręczach,
 - *Wiewiórki chrupią orzeszki* – dzieci naśladują jedzenie orzechów.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 120).



II

Zajęcia 1. Jak zwierzęta przygotowują się do zimy – rozmowa na podstawie opowiadania

S. Karaszewskiego *Jak zwierzęta szykują się do zimy?*

- Powitanie zabawą *Orzeszek.*

Odtwarzacz CD, orzech, nagranie melodii o zmiennym tempie.

Dzieci siedzą w kole. N. trzyma w ręce orzeszek. Włącza nagranie melodii o zmiennym tempie i przekazuje orzeszek dziecku siedzącemu po prawej stronie. Orzeszek krąży po kole w rytm muzyki. Gdy muzyka milknie, dziecko, które trzyma orzeszek, wstaje i wypowiada swoje imię, dzieląc je na sylaby.

- Słuchanie opowiadania.



Książka (s. 14–15) dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

– *Dzień dobry państwu! Tu leśna telewizja! Nadajemy na żywo program o przygotowaniach zwierząt do zimy. Mamy początek października. Zbliża się trudna dla zwierząt pora roku. Jak przetrwać zimą? Jak uchronić się przed mrozem i śniegiem? Gdzie zdobyć żywność? Poprosimy o wypowiedź największego z naszych ptaków. Panie bocianie, czy mógłby pan...*

– *Nie jestem bocianem!*

– *Jak to nie jest pan bocianem?*

– *Pani redaktor, bociany odleciały miesiąc temu! Zapewne są już w Egipcie!*

– *To kim pan jest?*

– *Jestem żurawiem!*

– *Och, przepraszam, to wszystko przez te ciemne okulary! Żle w nich widzę... Może je zdejmę. No tak, przecież nie ma pan długiego dzioba!*

– *Nigdy nie miałem!*

– *Panie żurawiu, to może pan udzieli wywiadu leśnej telewizji?*
 – *Ale co ja mógłbym...?*
 – *Jest pan ptakiem wędrownym, jak bocian?*
 – *Jestem!*
 – *Odlatuje pan na południe, do ciepłych krajów, jak bocian?*
 – *Odlatuję!*
 – *Spędzi pan zimę za granicą, jak bocian?*
 – *Tak!*
 – *I wróci pan z początkiem wiosny, jak bocian?*
 – *Wróć!*
 – *Dziękuję za rozmowę panie bociu... to jest, panie żurawiu, kle, kle, kle!*
 – *Kriiiiiir!*
 – *Co to było? Mało mi bębenki w uszach nie popękały!*
 – *To klangor żurawi!*
 – *Bardzo głośny!*
 – *No pewnie!*
 – *A kiedy pan odlatuje?*
 – *Właśnie miałem lecieć, ale pani redaktor mi przeszkodziła!*
 – *Rozejrzę się za następnym rozmówcą. O, coś małego kręci się pod nogami! TO MYSZ? JA STRASZNIE BOJĘ SIĘ MYSZYYYYY!*
 – *Nie jestem myszą, jestem chomikiem!*
 – *Uf! Całe szczęście, że nie mysz! No dobrze, panie chomiku, czy mogę panu zadać kilka pytań?*
 – *Słucham, pani redaktor.*
 – *Jak pan szykuje się do zimy?*
 – *Chomikuję!*
 – *A co pan chomikuje?*
 – *Wszystko, co znajdę i co nadaje się do jedzenia: nasionka, ziarenka... Upycham w workach policzkowych.*
 – *To dlatego ma pan takie wypchane policzki!*
 – *Jedzenie zanoszę do norki, gdzie zakładam spiżarnię.*
 – *A zimą co pan robi?*
 – *Śpię, ale nie cały czas. Raz na tydzień budzę się, idę do spiżarni, najadam się i dalej śpię. I tak aż do wiosny.*
 – *Dziękuję za rozmowę, panie chomiku. Życzę udanego chomikowania! A teraz... O, coś skacze po drzewie! Rude! Tak, to na pewno wiewiórka! Basia, Basia, Basia! Już do mnie biegnie. Pani wiewiórko, co tam pani niesie?*
 – *Orzeszek!*
 – *Twardy orzech do zgryzienia!*
 – *Nie dla mnie! Jestem lepsza niż dziadek do orzechów! Raz – trzask, o, już rozłupałam!*
 – *Jakie mocne zęby! Kiedyś próbowałam rozgryźć orzech i ukruszył mi się ząb! Ale do rzeczy... Pani wiewiórko, jak pani przygotowuje się do zimy?*
 – *Szykuję sobie ciepłe gniazdko, najchętniej w dziupli. Gromadzę zapasy w różnych miejscach.*
 – *A co pani gromadzi?*
 – *Ziarno, orzechy, grzybki... Suszyłam grzybki na gałązce, ale gdzieś mi się zapodziały. Nie widziała pani redaktor moich grzybków?*
 – *Niestety, nie...*
 – *A szkoda. Ciągle coś gdzieś chowam, potem zapominam gdzie.*
 – *Czy zapada pani w sen zimowy, pani wiewiórko?*
 – *Ja? Nigdy! Cały rok jestem na nogach! Jak nie gromadzę moich zapasów, to ich szukam. Przepraszam, bardzo się spieszę!*
 – *Dziękujemy, pani wiewiórko! Podoba mi się pani kolor. Jest taki sam jak kolor moich włosów.*
A teraz przejdziemy do następnego rozmówcy. Jest nim... Co ja tu mam na kartce...? Niedźwiedź?
A – niedźwiedź! No tak, niedźwiedź mieszka w Tatrach. Trochę za daleko, żeby do niego jechać. Rozmawiałam z nim przez telefon. Niedźwiedź, podobnie jak jeź, musi bardzo dużo jeść, aż będzie bardzo gruby.

Jak się nasyci i ma bardzo dużo sadła, idzie do swojego legowiska zwanego gawrą i tam zapada w sen zimowy. Zaraz, a co niedźwiedź jada? Gdzieś tu miałam zanotowane na kartce. Prawie nieczytelne... Długopis się wypisał. O, już widzę: niedźwiedź jada jagody, grzyby, żołądźcie, owady, ryby, ptasie jaja. Kiedy jest głodny, może polować nawet na duże zwierzęta. Oby tylko nie na turystów w Tatrach! Jest wielkim łasuchem – przepada za miodem. Lepiej nie spotkać niedźwiedzia. Zwłaszcza wiosną. Gdy się budzi ze snu zimowego, jest bardzo chudy i bardzo głodny.

– Oj, oj, oj!

– Potknęłam się o coś! To górka liści? O, przepraszam, panie jeżu! Nie zauważyłam pana w tych liściach!

– Dobrze się ukryłem, co?

– Świetna kryjówka! Ale skoro już pana znalazłam, panie jeżu, to czy mogę zadać kilka pytań?

– Niech pani pyta, pani redaktor!

– Jak pan szykuje się do zimy, panie jeżu? Czy pan chomikuje?

– Nie, nie chomikuję!

– Zakłada pan spiżarnie?

– Nie!

– To co pan robi?

– Najadam się do syta. Jem tak długo, aż zgromadzę dużo sadełka pod skórą, a potem zaszywam się w liściach, zapadam w sen zimowy i śpię aż do wiosny!

– No proszę! A co pan je, żeby wyhodować sadełko?

– Chrzęszcze, owady, dżdżownice, gąsienice, ślimaki...

– A jabłka i grzyby?

– Fúj! Ktoś pani naopowiadał bajek!

– A nie boi się pan nadwagi, panie jeżu?

– Skąd! Wiosną zawsze jestem chudy jak patyk!

– I to już wszystko o przygotowaniach zwierząt do zimy. A teraz czas na reklamę.

- Rozmowa na temat opowiadania.

Obrazki: bociana białego, żurawia, chomika, wiewiórki, jeża, niedźwiedzia brunatnego.

N. zadaje dzieciom pytania, np.: *Z kim przeprowadzała wywiad pani redaktor? Na jaki temat?*

Następnie rozkłada przed dziećmi obrazki zwierząt. Prosi o wybranie obrazków w kolejności występowania zwierząt w opowiadaniu. Dzieci wybierają obrazek, podają nazwę zwierzęcia; opowiadają, w jaki sposób przygotowuje się ono do zimy i jak spędza zimę. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Przekazuje ciekawostki na temat tych zwierząt, np. porównuje na obrazkach wygląd żurawia z wyglądem bociana białego. N. wyjaśnia dzieciom znaczenie nowych słów, np.: *redaktor, klangor, twardy orzech do zgryzienia, chomikowanie.*



Żuraw jest większy od bociana. Odróżniają go długie, zwisające w kształcie pióropusza, ozdobne pióra na ogonie i grzbiecie. Upierzenie godowe żurawia jest popielate, a końcówki skrzydeł – czarne. Podczas przelotów żurawie lecą w kluczach i wydają głośny głos zwany klangorem.



- Praca z ilustracją w książce.

Dla każdego dziecka: białe kartoniki w kopercie, książka (s. 14–15), napisy ptaki, jeże.

Dzieci odpowiadają na pytanie: *Jakie zwierzę jest przedstawione na pierwszej ilustracji, jakie na drugiej... piątej?* Następnie otrzymują od N. kopertę z białymi kartonikami. Układają zdania na temat ilustracji z książki. Przeliczają słowa w wybranych zdaniach i układają tyle samo białych kartoników, ile jest słów w zdaniu. Następnie wypowiadają kolejno słowa, dotykając palcem odpowiedniego kartonika. N. wskazuje wyrazy: **ptaki, jeże**, do czytania całościowego. Dzieci dzielą nazwy na sylaby.



- Zabawa ruchowa *Parada zwierząt.*

Koszyk, sylwety różnych zwierząt, tamburyn.

N. wybiera pomocnika. Dziecko trzyma koszyk z sylwetami różnych zwierząt (tych z opowiadania, ale także wielu innych). Podchodzi do każdego dziecka. Dzieci losują po jednej sylwecie i odgadują nazwę wylosowanego zwierzątka. N. rozpoczyna zabawę – gra na tamburynie, a dzieci biegają. Na przerwę w muzyce zatrzymują się w ustalonym miejscu z boku sali i słuchają polecenia N. N. wymienia nazwy zwierząt, dzieci mające sylwety z tymi zwierzętami demonstrują sposób ich poruszania się, przechodząc przez środek sali. Następnie N. wywołuje poszczególne zwierzęta, np.: te, które

gromadzą zapasy; zasypiają na zimę; te, które przed zimą udają się do ciepłych krajów (np.: wilga, kukulka, jaskółka, słowik, bocian).

- Porządkowanie zwierząt według ustalonego kryterium. Odczytywanie całościowe wyrazów. Przyporządkowanie napisów do obrazków.

Sylwety różnych zwierząt, w tym ptaków pozostających w Polsce na zimę: sroki, gołębia, wróbla, jemioluski, sikory, gawrona, szpaka, wybrane nazwy do czytania całościowego, 3 kartony, np. formatu A3, obrazki przedstawiające łóżko, pełny worek i samolot, mazak.

N. prosi dzieci o pozostawienie sylwety z zabawy ruchowej i ułożenie jej przed sobą. Układa przed dziećmi napisy do odczytywania całościowego. Z pomocą dzieci odsłania zawieszane na tablicy trzy duże kartony, np. formatu A3. Nad pierwszym kartonem zawiesza obrazek przedstawiający symbol łóżka, nad drugim – obrazek pełnego worka, nad trzecim – obrazek samolotu. Pyta dzieci, czy domyślają się, co mogą oznaczać te symbole. Następnie mówi, że te symbole pomogą im pogrupować sylwety na: zwierzęta, które zasypiają na zimę; te, które gromadzą zapasy; te, które odlatują.

Dzieci kolejno wstają, patrzą na swoją sylwetę i opisują wygląd przedstawionego na niej zwierzęcia (budowa ciała, kolor sierści lub piór). Wypowiadają się na temat jego pożywienia i sposobu przygotowania się do zimy. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci, podając ciekawostki z życia tych zwierząt. Następnie dzieci zawieszają odpowiednio sylwety zwierząt na kartonach według ustalonego kryterium. N. pyta, czy dzieci mogłyby ustalić jeszcze inne kryteria. Podpowiada, że są np. ptaki, które pozostają w Polsce na zimę. Pokazuje ich obrazki, zawiesza dodatkowy karton. Prosi dzieci o wymyślenie symbolu. Chętne dziecko lub N. rysuje mazakiem uproszczony rysunek i zawiesza nad kartonem.

Następnie N. wprowadza nazwy tych zwierząt do czytania całościowego. Dzieci dzielą słowa na sylaby, wyklaskują je i określają liczbę sylab. Następnie przyporządkowują napisy do odpowiednich obrazków i zawieszają je pod obrazkami na tablicy.

Karta pracy, cz. 1, nr 56

Karta pracy, cz. 1, nr 64

Podczas wykonywania poleceń z kart pracy dzieci w razie potrzeby pomagają sobie, wykorzystując obrazki pogrupowane na tablicy.

Dzieci:

- słuchają napisów odczytywanych przez N.,
- uzupełniają tabelkę według wzoru zdjęciami zwierząt odszukanymi wśród naklejek,
- odpowiadają na pytania:

Które zwierzęta gromadzą zapasy?

Które zwierzęta zasypiają na zimę?

Które zwierzęta odlatują?

- rysują linie po śladach.

- rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 3 (przewodnik, cz. 1, s. 105).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Kot i myszy*.
Dzieci za pomocą znanej wyliczanki wybierają spośród siebie *kota*. N. wyznacza jego dom. Pozostałe dzieci to *myszy*. *Myszy* chcą się dostać do mysiej nory (miejsca za domem kota). *Kot* stoi tyłem do dzieci, wsłuchuje się w odgłosy. Gdy usłyszy zbliżające się *myszy*, odwraca się i próbuje je złapać. Złapane *myszy* umieszcza w swoim domu. Zabawa się powtarza.
- Obserwowanie ptaków gromadzących się przy karmniku.
Dzieci nazywają ptaki, opisują ich wygląd i je przeliczają.
- Rysowanie kredą na chodniku.
Kolorowa kreda dla każdego dziecka.
Dzieci rysują kolorową kredą linie proste i kręte. Chodzą po liniach, przeliczają swoje kroki.

III

- Zabawa równoważna *Dróżką do domku*.

Skakanki.

N. z pomocą dzieci układa z kilku skakanek dróżkę. Dzieci zdejmują buty i ustawiają się gęsiego jedno za drugim. Stawiając stopę za stopą, podążają po dróżce do domku. Liczą stawiane stopy w dostępnym dla siebie zakresie.

- Zabawa w kole z popularną piosenką *Stary niedźwiedź mocno śpi* (melodia popularna). Dzieci stają w kole wiązonym. Wybrane dziecko wchodzi do środka koła, układa się na podłodze z podwinętymi nogami i wydaje odgłosy chrapania. Pozostałe dzieci chodzą dookoła niego, śpiewają piosenkę i pokazują ustalone ruchy.

Stary niedźwiedź mocno śpi. (2x)

My się go boimy,

na palcach chodzimy.

Jak się zbudzi, to nas zje. (2x)

Pierwsza godzina – niedźwiedź śpi.

Druga godzina – niedźwiedź chrapie.

Trzecia godzina – niedźwiedź łapie.

Dzieci zatrzymują się i prostują kolejno jeden dwa, a potem trzy palce.

Niedźwiedź budzi się i chwyta jedno dziecko. Dziecko, które nie chce być złapane, kuca. Wybrane dziecko zostaje nowym niedźwiedziem i zabawa się powtarza.

- Zabawa dydaktyczna *Zaginione pudełko*.

Dwa pudełka oznaczone kolorami zielonym i żółtym, dwie kartki z instrukcją.

N. prosi, by dzieci podzieliły się na dwa zespoły (według wieku), a następnie ustawiły się w rzędzie, w wyznaczonym miejscu. Informuje, że każda grupa ma odnaleźć swoje pudełko oznaczone kolorem (5-latki – zielonym, 6-latki – żółtym). Dzieci poruszają się prosto, w lewo, w prawo. Następnie N. prosi zespoły o zajęcie ustalonego miejsca i wręcza każdej grupie z osobna kartkę z instrukcją. Tłumaczy, jak odczytać instrukcję.

Instrukcja:	Instrukcja:
– strzałka prosto – 5 kropek – pięć kroków	– strzałka prosto – cyfra 1 – jeden krok
– strzałka w lewo – 3 kropki – trzy kroki	– strzałka w lewo – cyfra 2 – dwa kroki
– strzałka w prawo – 6 kropek – sześć kroków.	– strzałka w prawo – cyfra 1 – jeden krok.

Zespoły postępują według instrukcji. Szukają swoich pudełek. W pudełkach znajdują się karty pracy. Gdy dzieci odnajdą pudełko, informują N., gdzie je znalazły, posługując się określeniami: przed, za, między, po lewej stronie, po prawej stronie.

Karta pracy, cz. 1, nr 57	Karta pracy, cz. 1, nr 65
Dzieci:	
– rysują drogę niedźwiedzia do gawry,	
– rysują linie po śladach.	– określają kierunki, w jakich będzie się poruszał, – mówią, gdzie znajduje się niedźwiedź względem drzewa, – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Oglądanie albumu o zwierzętach. Wzbogacanie wiadomości na temat sposobu życia wybranych zwierząt. Ćwiczenia słownikowe – *Zwierzę na głoskę*. Ćwiczenia analizy słuchowej. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6.
- II.1. *Jak jeż szukał mieszkania* – historyjka obrazkowa. Cele: poszerzanie wiadomości na temat życia i sposobu przygotowywania się niektórych zwierząt dziko żyjących do zimy (zapadanie w sen zimowy), rozwijanie rozumowania przyczynowo-skutkowego, nabywanie odwagi w prezentowaniu się na forum grupy, rozwijanie mowy.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Jesienna zagadka*. Cel: rozwijanie umiejętności wokalnych. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Wilki i owce*. Spacer po ogrodzie przedszkolnym. Zwracanie uwagi na przyrodę ożywioną i nieożywioną. Zabawa ruchowa *Berek kucany*.
- III. Zabawa ruchowo-naśladowcza z elementem ćwiczeń ortofonicznych. Zabawa rozwijająca słuch fonematyczny – *Znamy już te zwierzęta*. Dzielenie słów na sylaby.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 6, IV 7, IV 18

Cele ogólne

- poszerzanie wiadomości na temat życia i sposobu przygotowywania się niektórych zwierząt dziko żyjących do zimy (zapadanie w sen zimowy),
- rozwijanie rozumowania przyczynowo-skutkowego,
- ćwiczenie umiejętności odtwarzania w skupieniu prostych przebiegów rytmicznych,
- rozwijanie umiejętności wokalnych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- podaje informacje na temat sposobów przygotowywania się niektórych zwierząt do zimy, wymienia zmiany zachodzące w życiu zwierząt jesienią,
- układa historyjkę obrazkową zgodnie z kolejnością zdarzeń,
- powtarza prezentowany rytm,
- śpiewa piosenkę.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie albumu o zwierzętach. Wzbogacanie wiadomości na temat sposobu życia wybranych zwierząt.
Album o zwierzętach.
N. prosi chętne dziecko o wybranie z kącika książki albumu dotyczącego przyrody Polski, zwłaszcza jej fauny. Zwraca uwagę dzieci na zdjęcia wybranych zwierząt, szczególnie jeża. Czyta opisy pod zdjęciami, zwłaszcza informacje na temat sposobu przygotowania się zwierząt do zimy. Zachęca do swobodnego przeglądania innych albumów w parach.
- Ćwiczenia słownikowe – *Zwierzę na głoskę*. Ćwiczenia analizy słuchowej.
Piłka.
N. toczy piłkę kolejno do wszystkich dzieci, prosząc o wypowiedzianie nazw zwierząt rozpoczynających się podaną przez niego głoską, np.
k – *kruk, kukułka*,
b – *bocian, borsuk*,
s – *sarna, sowa* itd.
W kolejnej rundzie N. podaje nazwę zwierzęcia – słowo o prostej budowie fonetycznej, a dziecko wyodrębnia głoskę w nagłosie, np. *sowa – s, borsuk – b, jeleń – j*.

N. wprowadza urozmaicenia. Prosi dzieci, aby podawały nazwy ptaków odlatujących do ciepłych krajów, zwierząt robiących zapasy na zimę itp.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 120).

II

Zajęcia 1. *Jak jeź szukał mieszkania* – historyjka obrazkowa.

- Zabawa na powitanie.
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej poznanej piosenki.
Dzieci maszerują parami po kole przy piosence o tematyce jesiennej. Na pauzę zmieniają kierunek marszu i kontynuują śpiewanie.
- Nawiązanie do aktualnej pory roku i przygotowywania się zwierząt do zimy.
N. opowiada o pewnym jeżu i jego kłopotcie. Zaprasza dzieci do poznania jego problemu.



Karta pracy, cz. 1, nr 58

Karta pracy, cz. 1, nr 66



Dzieci:

- opowiadają, jak jeżyk szukał mieszkania.

N. w razie potrzeby zadaje pytania pomocnicze: *Co przydarzyło się jeżykowi? Gdzie na początku jeżyk szukał mieszkania? Czym mieszkaniem okazał się chochoł? Które miejsce okazało się najlepsze na zimowe mieszkanie dla jeżyka? Dlaczego? Dlaczego jeżyk nie wybrał na swoje mieszkanie miejsca przy chochole czy kamieniu?*

N. pyta dzieci, co wiedzą na temat jeża. Wzbogaca ich wiedzę. Przekazuje im ciekawostki o sposobie życia jeża, jego pożywieniu i sposobie przetrwania zimy.



Ciało jeża jest pokryte sztywnymi włosami przekształconymi w kolce. W sytuacji zagrożenia jeź zwiija się w kulkę najeżoną kolcami i wydaje charakterystyczne odgłosy posapywania. Jeże prowadzą nocny tryb życia. Są wszystkożerne. Żywią się głównie owadami, ślimakami, małymi płazami. Wbrew potocznym opiniom nie jedzą jabłek. Jeże, podobnie jak niedźwiedzie brunatne, zapadają w sen zimowy. Zimą jeże przesypiają w stercie opadłych liści.

- Wspólne układanie opowieści ruchowej.
Opaski na głowę z oznaczeniem jeża, chochoła, kamienia, wierzby i krzaka, orzech pomalowany na złoty kolor, tkanina, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki, dwa kartonowe liście dla każdego dziecka.

N. wybiera dzieci do odegrania ról: jeża, chochoła, kamienia, wierzby i krzaka. Dzieci zakładają na głowy opaski z odpowiednimi symbolami i stają w ustalonym miejscu. Pozostałe dzieci rozchodzą się po sali i stają w znacznych odległościach od siebie. N. *czarodziejskim orzechem* zamienia je w drzewa i wręcza im po dwa kartonowe liście. N. włącza nagranie spokojnej muzyki i snuje opowiadanie. Dziecko odgrywające rolę jeża porusza się na czworakach po lesie. W tym czasie N. rozkłada na dywanie przy dziecku odgrywającym rolę krzaka tkaninę – *liście*. *Jeż* omija drzewa, zagląda w różne miejsca. Zatrzymuje się najpierw przy chochole, potem przy kamieniu, a na końcu przy krzaku, dostrzega liście. Okrąża krzak i liście, okazuje uznanie, radość i skrywa się pod tkaninę. Na zakończenie zabawy N. ponownie dotyka dzieci *czarodziejskim orzechem* – odczarowuje wszystkie dzieci oprócz dziecka jeża, które nadal przebywa pod tkaniną. Dzieci tworzą koło i poruszają się po nim w rytm nagrania muzyki – *tuł jeża do snu*.

- Układanie obrazków historyjki zgodnie z kolejnością zdarzeń. Wypowiadanie się na temat każdego obrazka. Przeliczanie słów w wypowiedzeniach.

Pięć kopert, a w nich obrazki historyjki o przygodach jeża, kredki dla każdego dziecka.

N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Każdy zespół otrzymuje kopertę, w środku której znajdują się powiększone obrazki historyjki o przygodach jeża. Dzieci wyjmują obrazki i przyglądają się im. Układają obrazki przed sobą zgodnie z kolejnością wydarzeń. N. podchodzi do każdego zespołu i sprawdza poprawność wykonania zadania. N. zawiesza swój zestaw obrazków na tablicy. N. wskazuje pierwszy obrazek i prosi dzieci z pierwszego zespołu o ułożenie jednego wypowiedzenia na jego temat. Z podobnym poleceniem zwraca się do drugiego (trzeciego, czwartego) zespołu. Dzieci liczą słowa w wypowiedzeniach i podają nazwę liczebnika.

- Powtórzenie opowieści ruchowej.
N. zastanawia się, czy dzieci zapamiętały przygodę jeża. Chce to sprawdzić. Powtarza z dziećmi opowieść ruchową, aby dobrze zapamiętały ciąg wydarzeń. Wybiera inne dzieci i przydziela im role.
N. zachęca dziecko do snucia opowiadania.
- Opowiadanie przygody jeża.
N. prosi dzieci o opowiedzenie całej przygody jeża. W pewnym momencie przerywa i prosi o kontynuowanie opowiadania inne chętne dziecko. Zwraca uwagę na odtworzenie prawidłowej kolejności wydarzeń. Podczas opowiadania dzieci śledzą obrazki wzrokiem.

Karta pracy, cz. 1, nr 58

Karta pracy, cz. 1, nr 66

Dzieci:

- rysują po śladzie, nie odrywając kredki od kartki.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Jesienna zagadka*.

- Nauka piosenki *Jesienna zagadka* metodą pamięciową (przewodnik, cz. 1, s. 119).
Zabawy z tekstem: dzieci powtarzają krótkie fragmenty piosenki, samodzielnie kończą wersy tekstu piosenki prezentowanego przez N.
- *Różne instrumenty* – kształtowanie poczucia rytmu.
Instrumenty perkusyjne.
Dzieci zajmują miejsca w półkolu. Przed każdym z nich znajduje się instrument perkusyjny. Dziecko *dyrygent* zajmuje miejsce przodem do pozostałych dzieci. Ma przed sobą rozłożone instrumenty, na których będzie grało. Zadaniem *dyrygenta* jest wybranie dowolnego instrumentu i wykonanie prostego przebiegu rytmicznego. Dzieci, które mają taki sam instrument, powtarzają prezentowany rytm.
- *Zwierzęta jesieni* – ćwiczenie kształtujące umiejętność płynnego poruszania się w przestrzeni.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jesienna zagadka*.
Dzieci poruszają się w dowolny sposób w różnych kierunkach (do przodu, do tyłu, w bok), zgodnie z akompaniamentem z płyty CD. Naśladują zgodnie z akompaniamentem N. – cofają się, skradają, podskakują, uciekają.
- Zabawa pobudzająco-hamująca *Wiewiórka, bocian, jeż*.
Opaski z szablonami jeża, wiewiórki, bociana (dla każdej grupy jeden rodzaj, po jednej dla N.), bębenek, odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Jesienna zagadka*.
Uczestnicy są podzieleni na trzy grupy: jeże, wiewiórki, bociany. W rytmie nagrania muzyki maszerują w określonym kierunku. Podczas przerwy w nagraniu muzyki N. unosi wybrany przez siebie szablon i recytuje fragment tekstu B. Formy:

*Piękny dziób i długie nogi
to ozdoba bociana,
wiosną, latem po łąkach
spaceruje od rana.*

Następnie N. gra na bębnie, a *bociany* poruszają się, naśladując jego ruchy. Pozostałe dzieci przechodzą do przysiadu i powtarzają tekst wspólnie z N. Zabawę powtarzamy, zmieniając prezentowany tekst dla wiewiórek i jeży.

*Wiewióreczka zwinnie
po drzewach skacze,
może ją dzisiaj
w parku zobaczyć.*

*Idzie jeż, tupu, tupu
tupie – chociaż nie ma butów.*



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Wilki i owce*.
Szarfy w dwóch kolorach.
Dzieci są podzielone na dwie grupy – wilki i owce. Grupie *wilków* N. wręcza czerwone szarfy. Na sygnał *wilki gonią owce*. Gdy je złapią, podchodzą ze zdobyczą do N. Po dotarciu wszystkich dzieci następuje zmiana ról.

- Spacer po ogrodzie przedszkolnym.
N. zwraca uwagę dzieci na przyrodę ożywioną (drzewa, zwierzęta, trawę, owady) i przyrodę nieożywioną (kamienie, patyczki). Wyjaśnia im znaczenie słów: *przyroda ożywiona, przyroda nieożywiona*.
- Zabawa ruchowa – *Berek kucany*.
N. wyznacza teren do zabawy. Oznacza szarfami dzieci biorące udział w zabawie. Dziecko będące berkiem jest oznaczone innym kolorem szarfy. Dzieci bawią się swobodnie w berka.

III



- Zabawa ruchowo-naśladowcza z elementem ćwiczeń ortofonicznych.
N. wypowiada kolejno nazwy zwierząt. Dzieci poruszają się po sali w jednym kierunku tak, jak porusza się wymienione zwierzę. Po chwili zatrzymują się i naśladowują odgłosy wydawane przez te zwierzęta (lub dźwięki identyfikowane z tymi zwierzętami), np.:
jeżyk tupie – tup, tup,
zając skacze – kic, kic,
sarna skacze – hop, hop,
niedźwiedź mruży – mru, mru.
- Zabawa rozwijająca słuch fonematyczny – *Znamy już te zwierzęta*. Dzielenie słów na sylaby.
Dla każdego dziecka 6-letniego: białe kartoniki, dla 5-letniego: klocki.
Dzieci pobierają od N. zestaw białych kartoników, klocki. N. wypowiada nazwy zwierząt, przysmaki zwierząt, np. jeż, wiewiórka, orzechy, żółędzie, grzyby. Dzieci na początku wspólnie z N. dzielą słowa na sylaby i układają odpowiednio klocki i kartoniki. N. sprawdza poprawność wykonania zadania.



Karta pracy, cz. 1, nr 59

Karta pracy, cz. 1, nr 67



Dzieci:

- rysują po śladach rysunku wiewiórki i go kolorują,
- odszukują wśród naklejek zdjęcia zapasów wiewiórki i naklejają je w pustych polach,
- odczytują z N. wyraz do czytania całościowego *zapasy*,
- rysują po śladach skoków wiewiórki i sarny,
- rysują po śladzie, nie odrywając kredki od kartki.

Październik, tydzień 2

Dzień 4

Idzie jesień... do zwierząt

List od pani Jesieni

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa *Czyj to cień?* Rozwijanie wyobraźni, ćwiczenie słuchu fonematycznego. Formowanie z plasteliny. Wzmacnianie drobnych mięśni dłoni. Instrumentacja refrenu piosenki *Jesienna zagadka*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6.
- II.1. *Zwierzęta w lesie* – zajęcia matematyczne inspirowane wierszem I.R. Salach *Dary jesieni*. Cel: rozwijanie umiejętności rachunkowych.
Las pełen zwierząt – naklejanka półprzestrzenna. *Jesienna zabawa na leśnej polanie*. Grupowanie zwierząt według gatunku i ich przeliczanie. Ustawianie po dwa i po trzy.
Odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 3.
Las pełen zwierząt – naklejanka półprzestrzenna.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 3. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Wyścigi trzech rzędów*. Obserwowanie przyrody. Pobudzanie zmysłu słuchu. Zagadki rysunkowe *Wiem, jakie to zwierzę*. Podawanie nazw zwierząt rysowanych kredą na chodniku lub patykiem na ziemi.
- III. Zabawa ruchowa *Odloty*. Utrwalanie nazw ptaków: pozostających w Polsce przez cały rok, ptaków przylatujących do Polski na zimę i ptaków odlatujących do ciepłych krajów. Zabawa rozwijająca wrażliwość słuchową – *Ile słyszysz dźwięków?* Odtwarzanie liczby słyszanych dźwięków.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 6, IV 7, IV 8, IV 14, **IV 15**, IV 17

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności rachunkowych,
- **odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 3**,
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- układa, dodaje i odejmuje owoce leśne,
- **rozpoznaje i nazywa cyfrę 3**,
- aktywnie wykonuje ćwiczenia.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Czyj to cień?* Rozwijanie wyobraźni, ćwiczenie słuchu fonematycznego. **Lampka, sylwety wybranych zwierząt, np.: myszy polnej, chomika, wiewiórki, borsuka, jeża, niedźwiedzia, jaskółki, bociana, żurawia, kukułki.**
N. przykładą sylwety wybranych zwierząt, rzuca cień na ścianę, kierując na nią światło lampki. Dzieci odgadują, do jakiego zwierzęcia należy dany cień. W razie potrzeby N. podaje pierwszą głoskę nazwy tego zwierzęcia. Następnie N. zachęca dzieci do *rzucania cieni* i zadawania pytań kolegom i koleżankom z grupy.
- Formowanie z plasteliny. Wzmacnianie drobnych mięśni dłoni.
Dla każdego dziecka: plastelina, tekturowe podkładki.
Dzieci ściskają palcami kawałek plasteliny, aż do uzyskania miękkiej formy. Na tekturowej podkładce całą dłonią wałkują plastelinę, formując wałeczek. Następnie tworzą:
5-latki – dowolne kształty; nadają nazwy swoim wytworom,
6-latki – kształty poznanych liter (**o, a**) i cyfr (**1, 2**); nazywają wykonane litery i cyfry.
- Instrumentacja refrenu piosenki *Jesienna zagadka* (przewodnik, cz. 1, s. 119).

<i>Zagadkę zadam ci</i>	trójkąt
<i>i powiedz mi, czy wiesz,</i>	klawesy
<i>co jesienią robi wiewiórka,</i>	kastaniety
<i>bocian oraz jeż,</i>	bębenek
<i>co jesienią robi wiewiórka,</i>	kastaniety
<i>bocian oraz jeż.</i>	bębenek

Podczas śpiewu kolejnych zwrotek na słowa:

*Czas jesieni dużo zmienia, posmutnieje świat,
lecz zagadka rozwiązana, tak, tak, tak, tak, tak!*

dzieci miarowo wyklaskują rytm.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 120).

II

Zajęcia 1. Zwierzęta w lesie – zajęcia matematyczne inspirowane wierszem I.R. Salach *Dary jesieni*.

- Powitanie zabawą *Czy w naszej grupie jest ktoś...?*
Dzieci siadają w kole. N. mówi: *Czy w naszej grupie jest ktoś... zdrowy jak ryba (mądry jak sowa, głodny jak wilk, pracowity jak mrówka, cichy jak myszka)?* Jeśli dzieci zdecydują, że pytanie ich dotyczy, zmieniają miejsce siedzenia w kole, skacząc na prawej nodze. N. może przedłużyć zabawę, zmienić sposób zamiany miejsc.
- Słuchanie wiersza I.R. Salach *Dary jesieni*.
N. odbiera list od listonosza (wcześniej umawia się z osobą z personelu przedszkola o przyniesienie listu do sali). Odczytuje go – recytuje dzieciom wiersz.

Zwierzęta do siebie jesień poprosiła
i tak im mówi, co postanowiła:
– Idzie zima, chudy nie przetrzyma,
na zimowe czasy zbierajcie zapasy.
Potem skarby jesienne z torby wysypała,
skarbów się uzbierała górka wcale niemała.
Wiewiórki wzięły orzechy
i szyszek dwa duże miechy.
Ptaki – jagody suszone
i jarzębiny grona.
Dzik postrzącał żołędzie –
ale tych zapasów będzie.
Przybyły motyle i trzmiele,

nawet pszczołek małych wiele.
Lecz hojna dotąd jesień
pustą miała już kieszeń.
Żaba i ślimak mały
także nic nie dostały.
Zamyśliła się jesień głęboko,
przymknęła jedno oko
i tak powiedziała:
– Kto się doczekał odmowy,
niech zapadnie w sen zimowy.
Ptaki jednak spać nie chciały
i dlatego odleciały.

- Rozmowa na temat wiersza.

N. zadaje dzieciom pytanie ogólne: *W jakim celu pani Jesień poprosiła do siebie zwierzęta?* Następnie kieruje pytania szczegółowe: *Jakie dary od pani Jesieni otrzymały wiewiórki, jakie – ptaki, a jakie dzik? Które zwierzęta niczego nie otrzymały? Co tym zwierzętom powiedziała pani Jesień? Dlaczego ptaki odleciały?* N. pyta także: *Jaką wspólną nazwę możemy nadać żołędziom, orzechom, jagodom i gronom jarzębiny?* Wyjaśnia dzieciom, że – tak jak w sadzie – także i w lesie rosną drzewa, które rodzą owoce. N. utrwala z dziećmi nazwy drzew, z których pochodzą wybrane owoce: leszczyna – orzech laskowy, szyszka – świerk, jarzębina – jarzębina, żołędź – dąb. Dzieci dzielą nazwy drzew i ich owoców na sylaby, wyklaskują je.

- Zabawy rachunkowe – *Leśne zapasy*.

Obrazki: wiewiórki, ptaka i dzika, 6 sztuk orzechów laskowych, 6 sztuk żołędzi i 6 obrazków z suszoną jagodą, 3 obręcze, kartoniki z różnym układem sześciu kropek, ułożone w szeregu, parami, w rozsypce, w kole, koszyk.

N. zaprasza dzieci do zabawy. Pokazuje im obrazki wiewiórki, ptaka i dzika. Opowiada, że ich sala będzie lasem. Prosi dzieci o pomoc zwierzętom w odnalezieniu większej liczby leśnych owoców. (N. wcześniej schował 6 sztuk orzechów laskowych, 6 sztuk żołędzi i 6 obrazków z suszoną jagodą).

N. dzieli dzieci na trzy zespoły: zespół *jedynek*, *dwójek* i *trójek*. Dzieci siedzą w kole. Odliczają do trzech. N. prosi dzieci, aby zapamiętały liczbę, którą powiedziały. Na sygnał słowny: *Jedynki* – dzieci, które są jedynkami, łączą się i wybierają zwierzę, które będą reprezentować (wiewiórkę, ptaka i dzika). Następnie daje znak *dwójkom* i *trójkom*, które także wybierają swoje zwierzątko. N. pyta, którego z tych zwierzątek przysmakiem są orzeszki, żołędzie, a którego – jagody. Na znak N. zespoły szukają schowanych w sali, w różnych miejscach, orzechów laskowych, żołędzi i 6 obrazków z suszoną jagodą i układają w swojej obręczy. Po odnalezieniu N. zaprasza dzieci do wspólnego liczenia zapasów poszczególnych zwierząt.

N. prosi dzieci o policzenie odnalezionych owoców. Pyta:

- *Ile jest orzechów? Ile jest suszonych jagód? Ile jest żołędzi?*

Wybrane dzieci z zespołów liczą w dostępnym dla siebie zakresie owoce w obręczy (z pokazywaniem na palcach).

N. proponuje zabawy w liczenie. Kolejno N. przypina do tablicy kartoniki z różnym układem sześciu kropek. Każdy zespół układa w swojej obręczy zgodnie z wzorem na tablicy. Za każdym ułożeniem dzieci przeliczają i podają wynik końcowy. Za każdym razem N. sprawdza poprawność wykonania zadania i chwali dzieci.

Proponowane układy kropek:

- ułożone w szeregu, jedna obok drugiej (przeliczają kasztany od lewej do prawej i na odwrót – od pierwszego do ostatniego i od ostatniego do pierwszego; podają wynik końcowy),
- parami, blisko siebie,
- w rozsypce,
- w kole.

N. zwraca uwagę na różny sposób ułożenia owoców leśnych. Pyta, czy liczba owoców leśnych zależy od sposobu ich ułożenia. Następnie N. zaprasza poszczególne zespoły do rozwiązywania innego rodzaju zadań. Zwracając się do zespołu wiewiórek, mówi:

Wiewiórka miała 6 orzeszków. (Dzieci układają w dowolny sposób sześć orzechów). Przyleciała sroka. Zabrała jeden orzech. Ile orzechów zostało wiewiórcze?

Dzieci odkładają jeden orzech. Przeliczają pozostałe i podają wynik. N. proponuje następną zadanie: *Dzik miał cztery żołądź. Jeżyk przyniósł mu jeszcze jeden żołądź. Ile razem żołądź ma teraz dzik?*

Dzieci najpierw wyjmują wszystkie żołądź z obręczy, następnie układają w obręczy cztery żołądź, potem dokładają jeden żołądź, przeliczają, ustalają wynik. N. chwali dzieci. Prosi o odłożenie zapasów do koszyka i zebranie obręczy.



- Zabawa ruchowa *Kasztankowa gra*.

Koszyk, po dwa kasztany dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, nagranie skocznej melodii, kartoniki z orzechami, jagodami i żołądźkami.

Dzieci biorą z koszyka po dwa kasztany. Ustawiają się w sali. Układają kasztany na dywanie. Następnie poruszają się ostrożnie między kasztanami przy nagraniu skocznej muzyki. Na przerwę w nagraniu muzyki kucają przy swoich kasztanach. N. pokazuje kartonik z orzechami, jagodami lub żołądźkami. W zależności od tego, co widzą, dzieci recytują rymowankę z podziałem słów na sylaby.

Sześć orzechów mam, wiewiórcze je dam.

Sześć jagódek mam i ptaszkom je dam.

Sześć żołądźki mam i dzikom je dam.

Las pełen zwierząt – naklejanka półprzezroczysta

Odkrywanie cyfry **3**

Wykonywanie pracy plastycznej *Las pełen zwierząt*.

Odtwarzacz CD, wybrany utwór muzyki klasycznej, dla każdego dziecka: kartony formatu A4, kawałki krepiny pocięte na kwadraty, sylwety zwierząt leśnych, klej.

- Dzieci *wykonują las*. Podczas odtwarzania wybranego utworu muzyki klasycznej przyklejają na kartonie formatu A4 kawałki krepiny pocięte na kwadraty.
- Między kawałkami krepiny przyklejają przygotowane dwa dni wcześniej wybrane sylwety zwierząt leśnych. Dzieci smarują klejem i przyklejają tylko część elementu, a element wolny od kleju odginają.

- Zapoznanie z wyglądem cyfry **3**.

Koszyk, jeden orzech, dwie suszone jagody, trzy żołądźki, kartoniki z kropkami: jedną, dwoma i trzema, kartoniki z cyframi: 1, 2, 3.

N. kontynuuje zajęcia przy koszyku z owocami leśnymi. W koszyku znajdują się: jeden orzech, dwie suszone jagody i trzy żołądźki. Prosi dzieci o ich wyjęcie i ułożenie w grupy według gatunku. Pokazuje dzieciom kartoniki z układem kropek i prosi o ich przyporządkowanie do leśnych owoców. Pyta dzieci, wskazując na kartoniki umieszczone pod owocami: *Czy znacie inny sposób oznaczenia liczby owoców?* Dzieci umieszczają w odpowiednich miejscach pod kartonikami z kropkami kartoniki z cyframi **1** i **2**. Pod trzecim obrazkiem N. układa, obrazkiem do spodu, kartonik z cyfrą **3**. Dzieci odkrywają kolejno te kartoniki. N. mówi: *Dwie pierwsze cyfry już znacie. Kto przypomni ich nazwy?* Następnie prosi o odkrycie trzeciego kartonika. Pokazuje kartonik i mówi: *To cyfra 3*. Pyta: *Jak wygląda cyfra 3? Co wam przypomina ta cyfra? Czy gdzieś spotkałyście się z tą cyfrą? Czego w naszej sali mamy trzy sztuki?*

Następnie N. prosi dzieci o wykonanie poleceń: *Pokażcie trzy palce, podskoczcie trzy razy, klaśnijcie trzy razy.*

- Zabawa *Podnieś to co ja*.

Dla każdego dziecka: zestaw 3 kartoników: z cyframi 1, 2, 3 oraz kartoniki z kropkami: jedną, dwoma i trzema.

Każde dziecko otrzymuje zestaw 3 kartoników: z cyfrą **1**, z cyfrą **2** i z cyfrą **3**. N. kilkakrotnie

	<p>podnosi kartoniki z kropkami, a dzieci podnoszą kartoniki z odpowiednimi liczbami.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zabawa <i>Owoce leśne</i>. Obrazki: 2 jagód, 1 orzech i 3 żołądź, dla każdego dziecka: zestaw 3 kartoników z cyfrą 1, 2, 3. N. układa obrazki: 2 jagód, 1 orzecha i 3 żołądź. Mówi: <i>Żołądź jest największy. Porządkując owoce leśne według ich liczby, ułożę najpierw orzech, potem jagody, a na końcu żołądź.</i> Pyta: <i>W jakiej kolejności ustawilibyśmy poznane liczby? Dlaczego?</i> (Bo jeden orzech to mniej niż dwie jagody, a dwie jagody to mniej niż trzy żołądź i/bo 1 i 2 jest mniejsze od 3). Dzieci układają kartoniki z liczbami we właściwej kolejności. • Karta pracy, cz. 1, karta nr 68. Dzieci: <ul style="list-style-type: none"> – liczą zwierzęta na obrazkach, – łączą liczbę 3 z obrazkami, na których są trzy zwierzęta, – piszą cyfrę 3 po śladach, a potem – samodzielnie.
<p><i>Jesienna zabawa na leśnej polanie.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Grupowanie zwierząt według gatunku i ich przeliczanie. Ustawianie po dwa i po trzy. Obrazki zwierząt: jeża, wiewiórki, dzika, borsuka, sowy, sroki (po kilka sztuk tego samego gatunku). N. opowiada dzieciom, że zwierzęta chciały urządzić sobie jesienną zabawę na leśnej polanie. Zastanawia się, czy dzieci potrafią nazwać przybyte zwierzęta. Dzieci oglądają zgromadzone obrazki, nazywają zwierzęta i grupują je według gatunku. N. prosi o ich policzenie. Pyta, których zwierząt jest największej, których najmniej, o ile więcej/mniej. Informuje dzieci, że zwierzęta będą tańczyć. Prosi o ułożenie obrazków w pary, a następnie w trójki według gatunku. Pyta, które zwierzę nie ma pary, ile par, a następnie ile trójek utworzyły zwierzęta danego gatunku. • Zabawa <i>Leśny taniec</i>. Odtwarzacz CD, nagranie muzyki tanecznej. N. umawia się z dziećmi, że są zwierzętami. Podczas nagrania muzyki tanecznej zwierzęta tańczą. Na hasło N.: <i>Zwierzęta – do pary</i> – dzieci łączą się w pary i tańczą dookoła w małych kółeczkach. Na hasło: <i>Zwierzęta – w trójki</i> stają w trzysobowych kołach, wykonując kroki do środka koła i na zewnątrz. • Karta pracy, cz. 1, nr 60. Dzieci: <ul style="list-style-type: none"> – oglądają obrazek przedstawiający las, – odszukują ukryte zwierzęta, nazywają je i liczą, – odczytują całościowo z N. nazwy zwierząt. 	<p><i>Las pełen zwierząt</i> – naklejanka półprzestrzenna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opis wykonania – patrz 5-latki.



Zorganizowanie wystawy prac.

- N. z pomocą dzieci łączy kilka obrazków, tworząc dwie makiety lasu (obrazki można skleić, np. w układzie prostokąta). Następnie zaprasza dzieci do obejrzenia lasu i swobodnych wypowiedzi.
- Dzieci wypowiadają się np. na temat prac, tego, ile i jakich zwierząt mieszka w danym lesie, które zwierzęta szykują się do odlotu, a które szukają mieszkania na zimę. Dzieci liczą wszystkie zwierzęta mieszkające w ich lesie. Liczą zwierzęta każdego gatunku, wymawiają nazwę liczebnika. Określają, których zwierząt jest najwięcej, a których – najmniej.
- Wyeksponowanie prac.

Małe figurki zwierząt i ludzi.

N. eksponuje makietę jednego lasu na tablicy w szatni (dla rodziców), drugą makietę zawiesza w sali lub udostępnia dzieciom do zabaw swobodnych na podłodze, z wykorzystaniem małych figurek zwierząt i ludzi.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 3 (przewodnik, cz. 1, s. 105).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Wyciągi trzech rzędów*.

Trzy piłki.

Dzieci tworzą trzy rzędy. Pierwsza osoba w każdym rzędzie trzyma piłkę. Na znak N. dzieci podają sobie piłkę nad głowami tak, aby jak najszybciej dotarła do dziecka na końcu rzędu. Na znak wykonania zadania cały zespół unosi prawą rękę.

- Obserwowanie przyrody. Pobudzanie zmysłu słuchu.
Dzieci wsluchują się w odgłosy dochodzące z otoczenia. Nazywają je, np. śpiew ptaków, szum wiatru w gałęziach, warkot silnika samochodu.
- Zagadki rysunkowe – *Wiem, jakie to zwierzę*.

Kreda dla każdego dziecka.

Dzieci podają nazwy zwierząt rysowanych przez kolegów kredą na chodniku lub patyczkiem na ziemi.

III



- Zabawa ruchowa *Odloty*.

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki do biegania.

N. dzieli dzieci na trzy grupy: ptaki pozostające w Polsce przez cały rok, ptaki przylatujące do Polski na zimę i ptaki odlatujące do ciepłych krajów. Utrwała z dziećmi nazwy tych ptaków. Następnie włącza dowolne nagranie z muzyką do biegania i wymienia nazwy ptaków z danej grupy. Dzieci należące do wymienionej grupy biegają w jednym kierunku (wymijając się ostrożnie) i naśladują lot ptaków – machają rękami. Pozostałe dzieci siedzą z boku. Gdy N. wymieni ptaki odlatujące na zimę, dzieci oczekujące na zabawę machają im na pożegnanie.

- Zabawa rozwijająca wrażliwość słuchową – *Ile słyszysz dźwięków?* Odtwarzanie liczby słyszanych dźwięków.

Pojemnik, żołędzie, trójkąt.

N. stawia przed dziećmi pojemnik z żołędziami. Prosi o skoncentrowanie się. Gra na trójkącie kilka dźwięków (najpierw do trzech, potem więcej). Dzieci pobierają z pojemnika i układają przed sobą tyle żołędzi, ile usłyszą dźwięków. N. sprawdza wykonanie zadania i wybiera chętne dziecko do zagrania na trójkącie.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Gra z kostką – *Zwierzęta i ich przysmaki*. Przeliczanie w zakresie 6. Utrwalanie wiadomości na temat sposobu życia wybranych zwierząt. *Zabawy z samogłoskami*. Ćwiczenia w różnicowaniu czasu trwania głosek. *Muzyczny łańcuszek* – ćwiczenia koncentracji uwagi podczas śpiewu. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6.
- II.1. *Orzechy i orzeszki* – zajęcia badawcze. Cele: poznawanie w zabawie właściwości wybranych produktów (orzechów), kształtowanie zdolności do uważnej obserwacji i umiejętności wyciągania wniosków dotyczących zaobserwowanych zjawisk, rozwijanie umiejętności rachunkowych.
2. *Wiewiórka i jej zapasy* – zajęcia plastyczne Cel: rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Zwierzęta, łączcie się!* Rozwijanie orientacji, nasładowanie i rozpoznawanie głosów zwierząt. Ćwiczenia oddechowe. Wydłużanie fazy wydechowej. Zabawy z piłką.
- III. Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Orzechem do dziupli*. Zabawa paluszkowa *Wiewiórka*. Rozwijanie mięśni drobnych dłoni, ćwiczenie pamięci. Utrwalanie nazw palców dłoni. *Zwierzątko z liści*. Rozwijanie wyobraźni i sprawności manualnej.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 8, IV 14, IV 18

Cele ogólne

- poznawanie w zabawie właściwości wybranych produktów (orzechów),
- kształtowanie zdolności uważnej obserwacji i umiejętności wyciągania wniosków dotyczących zaobserwowanych zjawisk,
- rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- bada w zabawie właściwości różnych gatunków orzechów: kształt, kolor, wielkość, ciężar, strukturę powierzchni, smak,
- dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe między działaniem a uzyskanym efektem; formułuje wypowiedzi, przedstawiając własne spostrzeżenia; wyciąga wnioski,
- układa obrazki, rysuje, maluje farbami, nakleja elementy, uczestniczy w zabawie paluszkowej.

Przebieg dnia

I

- Gra z kostką – *Zwierzęta i ich przysmaki*. Przeliczanie w zakresie 6. Utrwalanie wiadomości na temat sposobu życia wybranych zwierząt.
Koperta z sylwetami sześciu zwierząt poznanych w tym tygodniu, np. jeża, dzika, chomika, niedźwiedzia, kostka do gry.
Dzieci siedzą w kole. N. bierze kopertę z sylwetami zwierząt. Układa je pośrodku, w jednej linii, obrazkami do spodu. Dzieci po kolei rzucają kostką. Liczą wyrzucone oczka, a następnie – wskazując kolejno sylwety – odliczają. Wybierają sylwetę, podają nazwę zwierzęcia. Następnie wypowiadają się na temat sposobu życia wylosowanego zwierzęcia, zwłaszcza jego pożywienia, i sposobu przygotowania do zimy. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci.
- *Zabawy z samogłoskami*. Ćwiczenia w różnicowaniu czasu trwania głosek.
Paski papieru – długi i krótki.
N. trzyma w jednej dłoni długi pasek papieru, a w drugiej – krótki pasek papieru. Podnosi długi pasek i jednocześnie wymawia przeciągle samogłoskę *aaa*. Gdy podniesie krótki pasek – wymawia tę głoskę krótko: *a a a*. Dzieci wymawiają w ten sposób także samogłoskę *o*. Następnie N. wybiera na

swoje miejsce chętne dziecko. Pozostałe dzieci dostosowują czas wymawiania samogłosek o i a do czasu prezentacji pasków papieru.

- *Muzyczny łańcuszek* – ćwiczenie koncentracji uwagi podczas śpiewu. Dzieci siedzą w półkolu. Kolejno wykonują a cappella następujące po sobie frazy piosenki *Jesienna zagadka* (przewodnik, cz. 1, s. 119). N. wybiera takie tempo, żeby nie było przerw między frazami.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 120).

II

Zajęcia 1. Orzechy i orzeszki – zajęcia badawcze.

Przed zajęciami N. zasięga informacji na temat reakcji alergicznych dzieci na orzechy.

- Powitanie zabawą *Przekaż uścisk*. Dzieci stoją w kręgu i trzymają się za ręce. Przekazują sobie uścisk dłoni z jednoczesnym uśmiechem na twarzy. Zabawę rozpoczyna N.
- Wprowadzenie. Rozwiązanie zagadki K. Wilk.

*Idąc na spacer do parku,
nie zapomnij podarku.*

*Dla kitki, co w dziupli mieszka,
wyjmij z kieszeni... (orzeszka)*



Przypomnij dzieciom, żeby nie zbliżały się do wiewiórek, ponieważ mogą mieć wściekłą.

N. pyta, skąd się biorą orzechy. Dzieci mówią, jakie zwierzęta je lubią, jakie znają orzechy.

- Zabawa dydaktyczna *Tajemnicze pudełko*.
Pudełko z otworem, różne gatunki orzechów: kokosowe, pistacjowe, włoskie, laskowe, ziemne, brazylijskie, nerkowca, pinii, cerata.

Dzieci siedzą w kole, oglądają orzechy przygotowane przez N., dotykają ich, słuchają nazw podawanych przez N. N. ustawia na środku pudełko z otworem, i różne gatunki orzechów oglądanych przez dzieci: kokosowych, pistacjowych, włoskich, laskowych, ziemnych, brazylijskich, nerkowca, pinii. Dzieci wkładają dłoń do pudełka i wybierają jeden orzech. Nie wyjmują go, tylko próbują nazwać, i dopiero wtedy wyjmują i sprawdzają, czy odgadły. Układają orzech na ceracie rozłożonej na dywanie.



- Część badawcza – badanie właściwości orzechów.
- Zorganizowanie stanowisk pracy.
Trzy stoliki: na pierwszym taca z różnymi gatunkami orzechów (np.: kokosowymi, pistacjowymi, włoskimi, laskowymi, ziemnymi. Jeśli się uda – także orzechami brazylijskimi, nerkowca i orzeszkami pinii). Na drugim stoliku talerzyki, miseczki oraz przyrząd do łupania orzechów, tak zwanego dziadka do orzechów, na trzecim – młynek. Na każdym stoliku znajdują się lupy.
- Badanie całych orzechów.
Taca z różnymi gatunkami orzechów, lupy.

N. gromadzi dzieci przy pierwszym stanowisku. Po kolei prezentuje każdy gatunek orzecha, przekazuje ciekawostki na jego temat. Dzieci badają zgromadzone orzechy: oglądają je, dotykają ich, wykorzystują lupy. Opisują ich cechy, np.: kształt, kolor, wielkość, ciężar, strukturę powierzchni.

- Badanie zawartości skorupki orzechów.
Przyrząd do łupania orzechów, lupy.
- N. przechodzi z dziećmi do drugiego stanowiska. Przekłada tacę z orzechami. Za pomocą dziadka do orzechów (ewentualnie nożyka) rozłupuje kolejno orzechy (oprócz kokosa), ukazując dzieciom ich zawartość – część jadalną. Prosi dzieci o wypowiedzianie się na temat swoich spostrzeżeń. Następnie proponuje dzieciom dopasowanie orzechów do łupinek. N. prosi dzieci o wyjaśnienie sformułowania *twardy orzech do zgryzienia*.
- Badanie części jadalnej orzechów.
Rozłupane orzechy, nożyk, talerzyki, młynek, lupy, wiórki kokosowe.
- Przy trzecim stanowisku N. kroci rozłupane orzechy (każdy z osobna) na pół i pokazuje dzieciom, jak wygląda orzech w środku. Następnie mieli orzechy w młynku. Przekłada zmielone orzechy na osobne talerzyki. Dokłada talerzyk z wiórkami kokosowymi. Dzieci opisują skutek zmielenia orzechów, palcami badają konsystencję orzechów. Degustują orzechy różnych gatunków. Określają ich smak. Na koniec badań dzieci próbują powiedzieć, do czego ludzie wykorzystują orzechy. N. mówi dzieciom o właściwościach odżywczych orzechów i ich zastosowaniu w przemyśle spożywczym.



Orzechami nazywa się nasiona lub owoce, które mają jadalne jądro zamknięte w twardej bądź kruchej skorupie lub łupinie. Zawierają bardzo dużo cennych składników odżywczych (witamin i składników mineralnych), które mają wpływ na prawidłowe funkcjonowanie organizmu. Orzeszki arachidowe (zwane ziemnymi, fistaszkami) dojrzewają w strąkach w ziemi. Orzechy – w całości, w formie sproszkowanej lub w postaci oleju – dodaje się do różnych potraw.

- Zabawa słownikowa *Orzech jest jak...*
N. rozpoczyna wypowiedź, podając przymiotnik. Zadaniem dzieci jest ją dokończyć, dodając rzeczownik.

Orzech jest: *twardy jak..., brązowy jak..., smaczny jak...*



- Zabawa muzyczno-rytmiczna *Orzechy na sznurku*.
Odtwarzacz CD, nagranie skocznej melodii, butelki plastikowe napelnione ziarnami i szczelnie zakręcone zakrętką – dla jednego zespołu, dla drugiego – orzechy na sznurku.

N. zaprasza dzieci do zabawy w ulubioną zabawę wiewiórek. Dzieli dzieci na dwa zespoły. Dzieci z pierwszego zespołu zajmują ustalone miejsce, trzymając grzechotki wykonane z butelek plastikowych napelnionych ziarnami i szczelnie zakręcone zakrętką. Dzieci z drugiego zespołu trzymają orzechy na sznurku (orzech obwiązany wokół sznurkiem; sznurek powyżej orzecha ma długość ok. 20–30 cm). N. włącza nagranie skocznej melodii. Pierwsza grupa wystukuje rytm na grzechotkach. Dzieci z orzechami tworzą koło. Idąc po kole, *prowadzą* orzeszek na sznurku: orzech podskakuje – wchodzi raz do środka, potem na zewnątrz, następnie dzieci obracają się dookoła. Gdy N. zatrzyma nagranie muzyki, następuje zmiana ról i zabawa się powtarza.



Karta pracy, cz. 1, nr 61

- Dzieci:
- rysują przy każdym zwierzęciu tyle przysmaków, ile jest kropek w kwadratach,
 - liczą zwierzęta, nazywają je, rysują w kwadratach odpowiednią liczbę kropek,
 - kolorują na rysunku po prawej stronie orzechy laskowe i grzybki według wzoru.

Karta pracy, cz. 1, nr 69

- Dzieci:
- rysują każdemu zwierzęciu tyle przysmaków, ile wskazuje liczba znajdująca się obok niego,
 - liczą zwierzęta, nazywają je, nakleją pod obrazkami zwierząt odpowiednie liczby odszukane wśród naklejek,
 - piszą cyfry **3** po śladach, a potem – samodzielnie.



Zajęcia 2. *Wiewiórka i jej zapasy* – zajęcia plastyczne.

Przed zajęciami dzieci przygotowują miejsce pracy: nakładają na stoliki ceraty, ustawiają na każdym stoliku pojemniki z pomarańczową farbą, pędzle, naczynia z wodą, miseczki ze skorupkami orzechów włoskich (połówki), mocny klej (*magic* lub *wikol*), mokre ściereczki.

- Wstęp. Odniesienie się do poprzednich zajęć.
Różne gatunki orzechów, w tym orzechy laskowe i orzechy włoskie, obrazek wiewiórki, sylwety różnych zwierząt.

N. pyta, jakie gatunki orzechów rosną w Polsce. Prosi o wybranie ich spośród różnych zgromadzonych na stoliku. Dzieci jeszcze raz oglądają orzechy laskowe i orzechy włoskie.

Następnie N. kładzie przed dziećmi sylwety różnych zwierząt poznanych w tym tygodniu. Prosi dzieci o wskazanie tego zwierzęcia, którego największym przysmakiem jest orzech. Eksponując obrazek wiewiórki, prosi dzieci o opisanie jej wyglądu, zwłaszcza ogona i futra. Przypomina znaczenie pojęcia *rudy*. Zwraca uwagę na zęby wiewiórki.



Wiewiórka ma mocne ząbki. Potrafi sama rozłupywać najtwardsze orzeszki, żeby dostać się do swoich przysmaków. Wiewiórka bardzo lubi orzechy włoskie. N. przekazuje ciekawostki na jej temat, zwłaszcza jej futerka. Zimą futro wiewiórki nieco blednie.



- Zabawa ruchowa *Wiewiórki – do swoich dziupli*.
Odtwarzacz CD, nagranie odgłosów szumu drzew, małe obręcze dla każdego dziecka.
N. z pomocnikiem (wybrany dzieckiem) rozdaje dzieciom małe obręcze. Dzieci szukają sobie miejsca w sali i kładą obręcze-*dziuple* na podłodze. Zapamiętują miejsce. N. opowiada: *Dzieci wiewiórki mieszkają w swoich dziuplach (obrzęczach)*. N. włącza nagranie z odgłosami szumu drzew. Dzieci rozchodzą się w różnych kierunkach i spacerują, omijając *drzewa z dziuplami*. Na zawołanie: *Zbieramy*

orzechy! przykucają i szukają na ziemi orzechów, licząc je półgłosem. Na pauzę w muzyce wiewiórki szybko wracają do dziupli. Zabawę powtarzamy kilka razy.

- Praca plastyczna *Wiewiórka i jej zapasy*.

Dla każdego dziecka: Wyprawka, karta 11, ceratka, pojemnik z pomarańczową farbą, pędzel, naczynie z wodą, miseczka ze skorupkami orzechów włoskich (połówki), mocny klej (magic lub wikol), mokra ściereczka.

N. zaprasza dzieci do stolików. Omawia sposób wykonania pracy.

Dzieci:

- malują pomarańczową farbą futerko i kitę wiewiórki,
- w wybranych miejscach przyklejają połówki skorupki orzechów włoskich – zapasy wiewiórki na zimę. N. zwraca uwagę na sposób trzymania pędzla przez dzieci. Zachęca do ostrożnego malowania bez wychodzenia poza kontur, nabierania odpowiedniej ilości farby na pędzel, do korzystania z mokrych ściereczek.

- Wykonanie wystawy prac.

Prace dzieci.

Po zakończeniu zadania dzieci kolejno prezentują swoje prace. Omawiają sposób pomalowania obrazka. Liczą i mówią, ile skorupki przykleiły, podając nazwę liczebnika głównego. Chętne dzieci porównują liczbę skorupki u siebie i kolegi/koleżanki. Określają, o ile więcej/mniej skorupki przykleiły. N. podkreśla staranność i dokładność wykonania prac. Dekoruje pracami tablice dla rodziców w szatni.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Zwierzęta, łączcie się!* Rozwijanie orientacji, naśladowanie i rozpoznawanie głosów zwierząt.

Koperta z obrazkami zwierząt (po 3–4 każdego gatunku), np.: sikorkami, wróblami, sowami, wilkami.

N. wyjmuje z koperty obrazki zwierząt i rozdaje je dzieciom. Po pierwszym sygnale dzieci chodzą szybko po ogrodzie, wymieniając cały czas obrazki między sobą. Po 2–3 minutach, na hasło N.: *Zwierzęta, łączcie się!* wszyscy zatrzymują się i patrzą uważnie na swoją kartkę – jakie mają zwierzę. Następnie naśladują głos, jaki wydaje to zwierzę. Nie pokazując obrazka, szukają dziecka, które wydaje taki sam głos.

- Ćwiczenia oddechowe. Wydłużanie fazy wydechowej.

Piórko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom kolorowe sztuczne, piórka. Dzieci puszczają piórka i wydechem próbują utrzymać piórko jak najdłużej w powietrzu. Na sygnał N. obserwują swobodne opadanie piórka na ziemię.

- Zabawy z piłką.

Trzy piłki.

Dzieci rzucają piłką w trzyosobowych zespołach, licząc punkty za każdą złapaną piłkę.

III



- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Orzechem do dziupli*.

Karton z otworem, sznurek, torba, po dwa orzechy dla każdego dziecka.

N. zawiesza u sufitu (lub w otworze drzwiowym), za pomocą dwóch sznurków, karton z otworem. Z tyłu mocuje torbę. Informuje dzieci, że to dziupla wiewiórki. Opowiada, że wiewiórka wyszła na poszukiwanie zapasów na zimę. Proponuje dzieciom zrobienie wiewiórcze niespodzianki. Dzieci stają w rzędzie. Każde z nich trzyma dwa orzechy. Po kolei, z ustalonego miejsca dzieci wrzucają orzechy do dziupli. Na koniec wybrane dzieci przeliczają liczbę zgromadzonych orzechów dla wiewiórki.

- Zabawa paluszkowa *Wiewiórka*, według K. Sasiadka. Rozwijanie mięśni drobnych dłoni, ćwiczenie pamięci.

N. utrwała z dziećmi nazwy palców dłoni: kciuk, palec wskazujący, środkowy, serdeczny, mały. Następnie proponuje dzieciom zabawę. Dzieci naśladują ruchy palców N., rytmicznie powtarzają za N.:

Dzieci:

*Wiewióreczka mała
kamyczek spotkała.*

zwijają palce jednej dłoni w pięść, prostują: mały palec,

*Wiewióreczka mała
patyczek spotkała.*

palec serdeczny,

<i>Wiewióreczka mała robaczka spotkała. Wiewióreczka mała szyszkę spotkała.</i>	palec środkowy, palec wskazujący,
<i>Wiewióreczka mała orzyszka spotkała.</i>	kciuk i rozsuwają wszystkie palce, pokazując otwartą dłoń.
<i>Kamyczek poklepała, patyczek podrapała, robaczka uściskała, szyszkę pogłaskała, a orzyszka zabrać chciała.</i>	Palcami drugiej dłoni głaszczą: najpierw wyprostowany mały palec pierwszej dłoni, potem palec serdeczny, palec środkowy, palec wskazujący, lekko ciągną za kciuk.

- **Zwierzątka z liści.** Rozwijanie wyobraźni i sprawności manualnej.
Pojemnik, zasuszone liście, nasiona drzew, igielki, patyczki, kartony, dla każdego dziecka: klej.
N. ustawia na stole pojemnik ze skarbami zebranymi podczas jesiennych spacerów. Dzieci układają np. z zasuszonych liści (różnego koloru, rodzaju i różnej wielkości) oraz nasion drzew, igiełek i patyczków dowolne zwierzątko, np. jeża, a następnie za pomocą kleju przyklejają materiał przyrodniczy na kartonie.
Na kolejny tydzień każde dziecko przynosi zdjęcie swojej mamy.

Październik, tydzień 3

Dzień 1

Co z czego otrzymujemy

Moja mama

Przykładowy zapis w dzienniku

- | | |
|---|---|
| <p>I. Zorganizowanie kącika małego badacza. Zachęcanie do gromadzenia ciekawych materiałów do badania. Słuchanie piosenki <i>Jak to z chlebem było</i>. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7.</p> <p>II.1. <i>Moja mama</i> – praca z obrazkiem. Cele: rozwijanie umiejętności tworzenia słownego opisu postaci, rozwijanie wrażliwości fonemowej, określanie miejsca spółgłoski w słowie.</p> <p>2. Wykonywanie pracy plastycznej <i>Moja mama</i> – rysunek postaci. Cel: rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej i sprawności manualnej.</p> <p>Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem rzutu – <i>Celuj do obręczy</i>. Obserwowanie zachowania ptaków w ich naturalnym środowisku.</p> | <p>2. Odkrywanie litery m: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. Układanie schematów i modeli słów <i>mama, Mela</i>. Cele: odkrywanie małej i wielkiej, drukowanej i pisanej litery m, M, utrwalanie znajomości poznanych liter.</p> |
| <p>III. Zabawa z elementem równowagi – <i>Taca z herbatką dla mamy</i>. Ozdabianie elementów literopodobnych według własnych pomysłów. Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań.</p> | |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 9, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 3, IV 4, IV 6, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności tworzenia słownego opisu postaci,
- rozwijanie wrażliwości fonemowej, określanie miejsca spółgłoski w słowie,
- odkrywanie dużej i małej, drukowanej i pisanej litery **m, M**,
- rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej i sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat swojej mamy: opisuje jej wygląd, wymienia zawód, jaki wykonuje,
- wymienia słowa z głoską **m** w nagłosie, wygłosie i śródgłosie,
- wymienia głoski w słowach *mama, Mela*, układa schematy i modele tych słów,
- opisuje wygląd liter **m, M** oraz odtwarza ich kształt,
- wyraża obserwacje w pracy plastycznej.

Przebieg dnia

I

- Zorganizowanie kącika małego badacza.

Różne akcesoria, np.: pudełka po jogurtach, tacki, pojemniki, lupy, mikroskop.

N. gromadzi dzieci w miejscu, w którym ustawił różne akcesoria, i gdzie będą mogły badać właściwości różnych produktów. Zachęca dzieci do gromadzenia różnorodnych, ciekawych materiałów i produktów do badania, np. substancji zapachowych: przypraw, skórek cytryny, pomarańczy, lasek wanilii, itp.

- Słuchanie piosenki *Jak to z chlebem było* (sł. i muz. J. Kucharczyk).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jak to z chlebem było*.

Ro - lnik za - siał zbo - że, da - ło pię - kne plo - ny. W żni - wa kom - bajn ze - brał
zia - rna peł - ne wo - ry. Młyn - narz z te - go zbo - ża zro - bił w mły - nie mą - kę,
z mą - ki pie - karz u - piekł pie - czy - wo pa - chną - ce. Bu - łki, ba - gie - tki, ro -
ga - le, bu - łecz - ki peł - ne zia - ren, chleb ja - sny i cie - mny,
pszenn - ny i ży - tni, o - krą - gły, po - dłu - żny, py - szny!

1. Rolnik zasiał zboże, dało piękne plony.
W żniwa kombajn zebrał ziarna pełne wory.
Młynarz z tego zboża zrobił w młynie mąkę,
z mąki piekarz upiekł pieczywo pachnące.

2. Moja mama co dzień w piekarni na rogu
kupiła pieczywo: świeże, smaczne, zdrowe.
Rolnik, młynarz, piekarz mają ciężką pracę.
Zawsze, gdy chleb jemy, podziękujmy za to.

Ref.: Bułki, bagietki, rogalce,
bułeczki pełne ziaren,
chleb jasny i ciemny,
pszenny i żytni,
okrągły, podłużny,
pyszny!

Ref.: Bułki, bagietki...

- Rozmowa na temat tekstu piosenki – z wykorzystaniem zdjęć.
Zdjęcia przedstawiające różnego rodzaju wypieki.

- Zaznaczanie pierwszej miary taktu kłaśnięciem. Taktowanie w metrum 4/4. Przejście do pozycji stojącej:
 - na raz – energiczne opuszczenie rąk wzdłuż tułowia,
 - na dwa – skrzyżowanie rąk na wysokości klatki piersiowej,
 - na trzy – uniesienie rąk na boki,
 - na cztery – przeniesienie rąk w górę,
 - połączenie taktowania z rytmicznym chodem.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7. **Tamburyn, krążki w kolorach: czerwonym, zielonym, niebieskim, szarfy w kolorach krążków dla trzech grup (dla każdej grupy szarfy w jednym kolorze).**
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pokaz zawodów*. N. dzieli dzieci na trzy zespoły: krawcy (szarfy czerwone), szewcy (szarfy zielone), kierowcy (szarfy niebieskie). Na sygnał N. – podniesienie krążka w kolorze poszczególnych szarf – na środek wychodzą przedstawiciele odpowiednich zawodów i ruchem przedstawiają czynności charakterystyczne dla ich pracy. N. może podnieść więcej niż jeden krążek.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Mikser*. Dzieci stoją w rozsypce, z rękami opartymi na biodrach. Na sygnał N. – uderzenie w tamburyn – wykonują obroty tułowia w prawą lub w lewą stronę.
- Ćwiczenie z elementem równowagi – *Baletnica*. Dzieci stają na jednej nodze i prezentują dowolną pozycję baletową. Dzieci, które potrafią, wspinają się na palce, ciągle stojąc na jednej nodze.
- Zabawa bieżna *Igła z nitką*. Dzieci dobierają się w pary. Jedno z dzieci jest igłą, drugie – nitką. Na uderzenie w tamburyn dzieci biegają parami w różnych kierunkach: *igła biegnie z przodu, nitka podąża jej śladem*.
- Ćwiczenie uspokajające. Dzieci maszerują parami po obwodzie koła, licząc do czterech. Na cztery – wykonują przysiad.

II

Zajęcia 1. *Moja mama* – praca z obrazkiem.

Do zajęcia będzie potrzebne zdjęcie mamy każdego dziecka z grupy.

- Powitanie zabawą *Wszyscy są, witam was*. Dzieci ustawiają się w kole. Trzymając się za ręce, spacerują w kole w prawą stronę i śpiewają na wybraną melodię słowa: *Wszyscy są, witam was. Zaczynamy, już czas. Jestem ja, jesteś ty, raz, dwa, trzy*. Na słowa: *raz, dwa, trzy* – dzieci zatrzymują się, klaszczą w ręce i zmieniają kierunek marszu. Zabawę powtarzamy.
- Wprowadzenie do tematu. Rozwiązanie zagadki. N. zadaje dzieciom zagadkę K. Datkun-Czerniak (zagadka pochodzi z książki *Wierszyki, rymowanki, wyliczanki dla ciebie, kolegi, koleżanki*).
(...)
*Kto pogłaszcze i przytuli,
łzy ukoi, baśń opowie –
i kto kocha nas
nad życie?
No, kochani... Kto odpowie?* (mama)

Po rozwiązaniu zagadki N. zachęca dzieci do rozmowy na temat znaczenia słowa *mama*. Pyta, kto jest najważniejszy w ich życiu i dlaczego. Następnie proponuje poznanie mamy Ady i Olka.



Karta pracy, cz. 1, nr 62

Karta pracy, cz. 1, nr 70



Dzieci

- oglądają obrazek i opowiadają, co się na nim dzieje,
- dzielą rytmicznie nazwy przedmiotów przedstawionych na obrazku i łączą tę czynność z klaskaniem,

– czytają z N. (N. czyta wyrazy, a dzieci podają nazwy obrazków).

– czytają tekst wyrazowo-obrazkowy.

- Rundki w kole – *Moja mama...* Ćwiczenia w formułowaniu dłuższych wypowiedzi.

Zdjęcia mam dzieci.

Dzieci siedzą w kole. N. proponuje rozmowę na temat ich mam. Prosi dzieci o wypowiadanie się na temat wyglądu ich mam. Zachęca do zawarcia w opisie szczegółów, np. informacji na temat wzrostu, koloru i długości włosów, koloru oczu, noszonych ubrań. Rozkłada na środku zdjęcia mam dzieci (jeśli dziecko nie przyniesie zdjęcia, wcześniej wykonuje na małej karteczce rysunek swojej mamy). Dzieci kolejno wybierają zdjęcie swojej mamy i rozpoczynają wypowiedź słowami: *Moja mama...* Po wybraniu zdjęć przez wszystkie dzieci N. proponuje, aby kolejno odkładały zdjęcia z powrotem na środek. Każde dziecko wypowiada się na temat tego, jaki zawód wykonuje jego mama.



- Zabawa ruchowa *Gdy słyszę głoskę m...*

N. przypomina dzieciom, że ludzie, aby się wypowiedzieć, tworzą dźwięki, które nazywa się głoskami. Obok takich głosek, jak *a*, *o*, które wymawia się przeciągle i długo, wypowiadamy także głoski, które wybrzmiewamy krótko. Taką głoską jest np. głoska *m*, którą nazywamy spółgłoską. N. proponuje zabawę ze spółgłoską **m**. Dzieci spacerują po sali i uważnie słuchają słów, które wypowiada N. Jeżeli w słowie występuje głoska *m*, zatrzymują się i dzielą to słowo na sylaby, jednocześnie klaszcząc. Zabawę powtarzamy.

N. wypowiada słowa o prostej budowie fonetycznej, gdzie głoska *m* występuje w nagłosie, a następnie w wygłosie i śródgłosie.

Zajęcia 2. Moja mama – rysunek postaci.

Reprodukcje obrazów, np. S. Wyspiańskiego *Macierzyństwo* lub W. A. Bouguereau *Matka z dziećmi*, dla każdego dziecka: kartka i kredki.

- Oglądanie reprodukcji obrazów przedstawiających matkę lub macierzyństwo.
N. pokazuje dzieciom obrazy przedstawiające matkę lub macierzyństwo. Dzieci wypowiadają się na temat przedstawionych postaci matek. Porównują te postacie z wyglądem ich mam na zdjęciach.
- Utrwalenie znajomości części ciała człowieka.
N. zwraca uwagę dzieci na całą sylwetkę człowieka: głowę, elementy twarzy, szyję, tułów, nogi, ręce, ubiór. Pokazuje te części ciała na sobie. Dzieci naśladują go i nazywają te części ciała. N. zachęca dzieci do przedstawienia całej sylwetki swojej mamy na rysunku.
- Wykonanie pracy.
N. informuje, że na stołach są przygotowane kartki i kredki. Dzieci wykonują prace.

Zajęcia 2. Odkrywanie litery m: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego – *mama*.
N. pyta: *Z kim Ada szła do przedszkola?* Dzieci określają pierwszą głoskę w słowie *mama*. Następnie wymieniają inne słowa, w których głoskę *m* słychać na początku, na końcu lub w środku słowa.
- Budowanie schematu słowa *mama*.
Białe kartoniki dla każdego dziecka.
N. prosi dzieci, aby ponownie podzieliły słowo *mama* na sylaby, układając i rozsuwając w odpowiedni sposób białe kartoniki. Dzieci układają kartoniki, wyklaskują sylaby i jednocześnie je wymawiają. N. prosi, aby zsunęły kartoniki i głośno wypowiedziały całe słowo. Następnie dzieci układają tyle kartoników, ile głosek słyszają w słowie *mama*, wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników. N. wyjaśnia, że głoska *m* jest spółgłoską; powinno się ją wybrzmiewać krótko.
- Budowanie schematu słowa *Mela*.
Białe kartoniki dla każdego dziecka.
N. pyta dzieci, jakie słowo otrzymają z połączenia pierwszej i ostatniej sylaby w słowach: *meta*, *lala*. Dzieci podają otrzymane imię: *Mela*. Dzielą słowo *Mela* na sylaby oraz na głoski. Następnie układają z kartoników schemat słowa, dzielą je na sylaby, dokonują syntezy (jak wyżej).

- Określenie rodzaju głoski *m*.
N. prosi dzieci o wypowiedzianie głoski *m* długo: *mmmyyy...*, a następnie krótko: *m, m, m, m...*
Przypomina, że głoski *m* nie możemy wypowiedzieć długo, bo wtedy zmienia brzmienie. *To spółgłoska. Oznaczamy ją na niebiesko.*
- Budowanie modeli słów *mama, Mela*.
Czerwone i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka.
Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *mama, Mela*. Pod schematem słów *mama, Mela* zaznaczają miejsce głoski *m* niebieskim kartonikiem. Następnie wskazują samogłoski w słowach *mama, Mela* i zaznaczają je czerwonymi kartonikami. Pozostałą głoskę oznaczają niebieskim kartonikiem. Kolejno je wybrzmiewają. Porównują liczbę samogłosek i spółgłosek w słowach.
- Odkrywanie liter **m, M**.
Czerwone i niebieskie kartoniki, kartoniki z literami m, M dla każdego dziecka.
N. umieszcza na tablicy modele słów: *mama, Mela*. Informuje dzieci, że pod niebieskimi kartonikami ukryta się pewna litera. Pyta, czy domyślają się, o jaką literę chodzi. Odkrywa niebieskie kartoniki i pokazuje litery **m, M**: małą i wielką. Dzieci określają ich wygląd. Umieszczają litery we właściwych miejscach pod swoimi modelami słów *mama, Mela*. N. wyjaśnia, dlaczego w jednym miejscu należało umieścić małą literę **m**, a w drugim – wielką literę. Przypomina, że imiona rozpoczynają się wielką literą.
- Umieszczenie kartoników z poznanymi wcześniej literami we właściwych miejscach.
Dzieci układają kartoniki z poznaną już wcześniej literą **a** pod modelami słów *mama, Mela*.
- Karta pracy, cz. 1, nr 71.
Dzieci:
 - kolorują na niebiesko okienka oznaczające miejsce głoski *m* w nazwach zdjęć,
 - dzielą nazwy zdjęć na głoski i rysują pod zdjęciami odpowiednią liczbę okienek,
 - odczytują: *ma, om, mam, mom, mama*,
 - rozwiązują rebusy,
 - zaznaczają na niebiesko litery **m, M** w wyrazach.



- Zorganizowanie wystawy prac wykonanych przez dzieci.
N. z pomocą dzieci przypina na tablicy prace wykonane w trakcie zajęcia. Następnie zaprasza dzieci do galerii obrazów. Dzieci uważnie oglądają wszystkie prace.

- Wywiad z artystą.
Dzieci siedzą w półkolu. N. zdejmuje z tablicy jedną pracę i zaprasza jej autora. Autor siada przed dziećmi i opowiada o swoim dziele. Po dokonaniu prezentacji inne dzieci mogą zadawać autorowi pytania szczegółowe.
- Wywieszenie prac w szatni dla rodziców.
Koperty.
Po zakończeniu omawiania wszystkich prac N. umieszcza je w szatni dla rodziców. Organizuje dla rodziców konkurs. Każdą pracę oznacza kopertą z numerem. Mamy, które rozpoznały siebie, wkładają karteczkę ze swoim nazwiskiem do koperty umieszczonej przy danej pracy. Po kilku dniach N. rozstrzyga konkurs.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Celuj do obręczy.*
Obręcz, piłka.
N. zawiesza w dowolnym miejscu w ogrodzie obręcz, na wysokości wzroku dzieci. Dzieci ustawiają się w niewielkiej odległości od obręczy, jedno za drugim. Kolejno przerzucają piłkę przez obręcz.
- Obserwowanie zachowania ptaków w ich naturalnym środowisku.

III

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Taca z herbatką dla mamy.*
Dwa krążki, dwa plastikowe kubki, dwa krzeselka.
Dzieci stoją w dwóch rzędach na linii startu. N. w niewielkiej odległości ustawia dwa krzeselka. Pierwsza osoba w każdym rzędzie trzyma krążek: tacę i postawiony na nim plastikowy kubek – *herbatkę dla mamy*. Dzieci ostrożnie niosą krążek, uważając, aby kubek nie spadł. Okrążają krzeselka i wracają. Przekazują tacę kolejnemu dziecku.



Karta pracy, cz. 1, nr 63
<p>Dzieci swobodnie bawią się w kąciakach zainteresowań.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odszukują wśród naklejek takie same litery jak w ramkach, – nakleją je na takie same litery, – odczytują wyrazy (same lub z N.), – dzielą rytmicznie nazwy obrazków, klaszcząc.

Karta pracy, cz. 1, nr 72
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – słuchają tego, co robią 5-latki, – czytają tekst wyrazowo-obrazkowy, – odczytują wyraz ukryty wśród płataniny, – układają go w ramce z liter odszukanych wśród naklejek i nakleją, – kreślą kształt liter m, M pisanych: w powietrzu, na podłodze, na plecach kolegów/koleżanek, – piszą litery m, M po śladach, a potem – samodzielnie. <p>Dzieci swobodnie bawią się w kąciakach zainteresowań.</p>



Karta pracy, cz. 1, nr 62
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Karta pracy, cz. 1, nr 73
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łączą zdjęcia ze schematami ich nazw, – zamieniają pierwsze głoski z nazw obrazków na m, – rysują to, co otrzymają, – piszą litery m, M po śladach, a potem – samodzielnie.



- Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa *Szklana muzyka*. Rozwijanie wrażliwości dotykowej, czuciowej i słuchowej. Wydobywanie dźwięków. Dowiadywanie się, z czego otrzymuje się szkło. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7.
- II.1. *Z wizytą w cukrowni i mleczarni* – zabawy badawcze inspirowane opowiadaniem M. Strękowskiej-Zaremby *Cukier*. Cele: poznawanie pracy osób wykonujących wybrane zawody, dostrzeganie korzyści z ich pracy dla społeczeństwa, dowiadywanie się na temat wytwarzania produktów ze szkła, cukru i mleka, poznawanie znaczenia pojęć *produkty mleczne, słodczyce*, poznawanie właściwości fizycznych szkła, cukru i mleka.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 4. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Zawołaj przez okienko*. Ćwiczenia słownikowe – *Co widzę przez kolorową szybę?* Formułowanie wypowiedzi w czasie teraźniejszym. Stosowanie przymiotników. Wykonywanie prac porządkowych.
- III. Zabawy w kąciku małego badacza: badanie właściwości mleka, cukru różnego rodzaju. Wykonanie pracy *Mleczny obrazek*. Degustowanie soku owocowego. Określanie smaku. Zabawa twórcza *Co by było, gdyby...?* Budowanie dłuższych wypowiedzi.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4

Cele ogólne

- poznawanie pracy osób wykonujących wybrane zawody, dostrzeganie korzyści z ich pracy dla społeczeństwa,
- dowiadywanie się na temat wytwarzania produktów ze szkła, cukru i mleka, poznawanie właściwości fizycznych szkła, cukru i mleka,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, na czym polega praca hutnika, rolnika, mleczarza, sprzedawcy; wymienia korzyści z ich pracy dla społeczeństwa,
- opowiada, z czego otrzymujemy szkło, mleko i cukier; prowadzi obserwację; wyciąga i formułuje wnioski,
- czynnie uczestniczy w zajęciach gimnastycznych, wykonuje ćwiczenia zgodnie z poleceniem.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Szklana muzyka*. Rozwijanie wrażliwości dotykowej, czuciowej i słuchowej. **Przedmioty ze szkła, trzy szklanki, plastikowa łyżeczka.** Podczas tej zabawy N. i dzieci zachowują szczególną ostrożność. N. ustawia na stoliku przedmioty wykonane ze szkła. Dzieci ostrożnie dotykają przedmiotów, opisują ich wygląd i mówią, do czego się je wykorzystuje. Przykładają do nich dłonie; badają, czy są ciepłe, czy zimne. Formułują wnioski. N. informuje dzieci, że ze szklanych przedmiotów, tak jak ze wszystkich innych, można także wydobywać dźwięki. Ustawia w jednym rzędzie trzy szklanki o cienkich ściankach. Prosi dzieci o napełnienie każdej szklanki inną ilością wody. Pomaga odmierzyć odpowiednią ilość, np. $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ i $\frac{3}{4}$. Uderza łyżeczką o krawędź każdej szklanki. Pyta, z której szklanki wydobywa się najwyższy dźwięk, a z której – najniższy. Dzieci z pomocą N. dochodzą do wniosku, że im mniej jest wody w szklance, tym wyższy jest dźwięk.



Przygotowując osiem szklanek napełnionych odpowiednią ilością wody (5 ml, 35 ml, 65 ml, 95 ml, 125 ml, 140 ml, 170 ml, 200 ml) i posługując się drewnianą łyżką, można zagrać prostą melodię.

Karta pracy, cz. 1, nr 64	Karta pracy, cz. 1, nr 74
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oglądają zdjęcia na obu kartach, – odpowiadają na pytanie N.: <i>Z czego otrzymujemy szkło?</i> – liczą szklane butelki, dzbanki, wazonny i szklanki, 	
<ul style="list-style-type: none"> – rysują odpowiednią liczbę kropek przy ich schematycznych rysunkach, – rysują linie po śladach. 	<ul style="list-style-type: none"> – obok ich schematycznych rysunków naklejają odpowiednie liczby, – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Karta pracy, cz. 1, nr 65	Karta pracy, cz. 1, nr 75
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rysują wazonny po śladach, 	
<ul style="list-style-type: none"> – rysują linie po śladach. 	<ul style="list-style-type: none"> – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 145).

II

Zajęcia 1. Z wizytą w cukrowni i mleczarni – zabawy badawcze inspirowane opowiadaniem M. Strękowskiej-Zaremby *Cukier*.

- Powitanie zabawą *Wyśpiewane imiona*. Dzieci siedzą w półkolu. Każde dziecko wita osobę siedzącą po jego prawej stronie, wyśpiewując jej imię na dowolnym fragmencie melodycznym, np. *Witaj, Zosiu*.
- Wprowadzenie.

Miseczka, cukierki, słoiczek, jogurt.

N. gromadzi dzieci wokół stołu, na którym ustawił miseczkę i słoiczek. Prosi dzieci o odgadnięcie, co się w nich znajduje. Wybrane dzieci przyglądają się produktom, delikatnie poruszają słoiczkiem, wachają zawartość. Dochodzą do wniosku, że w pierwszym słoiczku znajdują się cukierki, a w drugim jogurt. N. informuje, że cukierki należą do rodziny słodczy, a jogurt jest jednym z wielu produktów mlecznych. Prosi dzieci o wyjaśnienie znaczenia pojęć: *słodycze, produkty mleczne*. Uzupełnia ich wypowiedzi. Następnie pyta, czy dzieci wiedzą, z czego otrzymujemy cukierki i jogurt. Zaprasza do wysłuchania opowiadania, dzięki któremu znajdą odpowiedź na pierwszą część pytania.

- Słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby *Cukier*.



Książka (s. 16–17) dla każdego dziecka

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

– *Gdzie są moje cukierki? Te od babci. Leżały na biurku – Olek miał wielką ochotę na coś słodkiego. Rodzice nieczęsto kupowali słodycze, więc te od dziadków były bezcenne.*

– *Pewnie zjadłeś i zapomniałeś – powiedział tata.*

Olek zrobił zgorszoną minę. – O zjedzeniu cukierków nie można zapomnieć – stwierdził stanowczo. Zerknął na Adę, która bawiła się w przyjęcie imieninowe z pluszowymi misiami. Wlewała właśnie „herbatkę” z małego dzbanka do maciupkich filiżanek. – Widziałas moje cukierki? – zapytał.

– *Widziałam. Zrobiłam z nich cukier – odpowiedziała siostra.*

– *Co?! – Olek aż złapał się za głowę.*

Rodzice wypytali Adę o szczegóły. Okazało się, że pokruszyła cukierki, wymieszała okruszki z kulkami plasteliny i takim „cukrem” osłodziła herbatkę dla misiów.

Olek nie ukrywał rozżalenia. – Ja nie mogę! Z cukierków nie robi się cukru, tylko zzz...

No właśnie, z czego?

Olek wiedział, że cukier wytwarza się w cukrowni, lecz nie miał pojęcia z czego. Gdy kilka dni później był w odwiedzinach u dziadka, który mieszkał w pobliżu cukrowni, zapytał go o to.

– *Z buraków cukrowych – odpowiedział dziadek.*

W oczach Olka pojawiło się niedowierzanie. Zastanawiał się, czy dziadek mówi poważnie, czy żartuje. Z buraków mama gotowała barszcz, a tata robił z nich surówkę...

Może jednak Ada miała rację, gdy mówiła, że cukier robi się z cukierków?

Dziadek uśmiechnął się tajemniczo i zaproponował Olkowi wycieczkę rowerową. Po paru chwilach byli już w drodze. Zatrzymali się w pobliżu wysokich budynków cukrowni. Dziadek zadzwonił do kogoś.

– Doskonale! Mam tu znajomego inżyniera. Zobaczysz wszystko na własne oczy – powiedział po skończonej rozmowie.

Znajomy dziadka miał krótką kocią bródkę i krzaczaste brwi. Pokazał Olkowi plac wypełniony górą buraków cukrowych. Były inne niż te na zupę i surówkę. Większe, prawie białe. Potem, tropem buraków, poszli obejrzeć, co się z nimi dalej dzieje. Najpierw były myte, następnie krojone w krajalnicy, później trafiały do kolejnych wielkogabarytowych kotłów. Na koniec powstawał z nich sok buraczany, a z niego – cukier.

– Moja siostra mówi, że cukier robi się z cukierków – zdradził inżynierowi przy pożegnaniu. – Szkoda, że się przeziębiła i nie przyjechała z nami.

Trzeba przyznać, że Ada miała czego żałować. Nie tylko ominęła ją wycieczka do cukrowni, ale i wizyta w cukierni na pysznych cukrowych bezach.

– Cukier robi się z buraków cukrowych! Widziałem wszystko na własne oczy! Wszysciutko! – wykrzyknął Olek, ledwie wrócił od dziadków do domu.

Ada siedziała na łóżku zawinięta w koc.

– Nie wierzę, a psik! – kichnęła.

– Dlaczego, córeczko? – spytała mama.

– Bo moje oczy tego nie widziały – wyjaśniła z powagą.

- Rozmowa na temat opowiadania.

Zdjęcie buraka cukrowego i napis burak cukrowy.

N. pyta: *Czego szukał Olek? Na co miał ochotę? Co Ada zrobiła z cukierkami Olka? Gdzie pojechał Olek z dziadkiem? Z czego produkuje się cukier? Jak wygląda burak cukrowy? W jaki sposób z buraków powstaje cukier?* N. pyta także o to, kto uprawia buraki cukrowe. Zapoznaje dzieci z wyglądem buraka cukrowego. Opowiada o zawodzie rolnika. Następnie wprowadza nazwę *burak cukrowy* do czytania całościowego. Zwraca uwagę dzieci, że nazwa ta składa się z dwóch wyrazów. Dzieci dzielą słowa na sylaby, porównują liczbę sylab w obu słowach; określają, gdzie jest więcej sylab. N. zawiesza obrazek i napis na tablicy. Pyta, czy dzieci wiedzą, jakie jeszcze produkty, oprócz cukierków, otrzymuje się z cukru. Uzupełnia wypowiedzi dzieci. Następnie zaprasza je do znalezienia odpowiedzi na pytanie, z czego otrzymujemy produkty mleczne.

Karty pracy, cz. 1, nr 66

Karta pracy, cz. 1, nr 76

Dzieci

- oglądają zdjęcia,
- opowiadają, co dzieje się z mlekiem otrzymanym od krowy,

- odczytują z N. nazwy produktów wytwarzanych z mleka: ser, masło, mleko,
- słuchają, o czym mówią 6-latki.

- słuchają, o czym mówią 5-latki,

- odgadują, co przedstawiają zdjęcia, i dzielą ich nazwy na głoski.

N. pyta dzieci, jakie znają rodzaje mleka. Informuje, że mleko nie tylko otrzymujemy od krowy, ale także od kozy i owcy. Pyta, jak nazywamy wtedy takie mleko.

- Zabawa *Co jest z cukru, a co – z mleka?* Grupowanie produktów według surowca, z którego zostały wykonane.

Misczki, talerzyki, słodycze, np.: cukierki, czekolada, landrynki, oraz produkty mleczne, np.: masło, ser żółty, ser biały, jogurt, maślanka, kefir, napisy: nabiał, słodycze.

N. na talerzykach lub w miseczkach eksponuje różne produkty mleczne i słodycze. Prosi dzieci o rozdzielenie produktów. Dzieci ustawiają na jednym stoliku produkty, do wyrobu których potrzebne było cukier (cukierki, czekolada, czekoladki), a na drugim produkty, do wyrobu których potrzebne było mleko (masło, ser żółty, ser biały, jogurt, maślanka, kefir). Dzieci łyżeczkami badają konsystencję poszczególnych produktów, wacząją je. Nazywają produkty na każdym stole, przeliczają je i określają, których produktów jest więcej, a których mniej. Wypowiadają się na temat swoich wrażeń i obserwacji. N. wprowadza wyrazy: *nabiał, słodycze* do czytania całościowego. Dzieci ustawiają kartoniki na odpowiednich stołach.

Dzieci szukają odpowiedzi na pytania: *Co jest zdrowsze: produkty mleczne czy słodczy? Co się dzieje z zębami, gdy jemy dużo słodczy?* N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Zwraca uwagę, że po zjedzeniu słodczy zawsze powinno się umyć zęby.



Słodczyce produkuje się zazwyczaj z cukru. Zdarza się jednak, że do ich produkcji wykorzystuje się sztuczne substancje i barwniki spożywcze. W przeciwieństwie do produktów mlecznych, nie służą zdrowiu. Nabiał bowiem zawiera cenne składniki odżywcze, takie jak: białko, sole mineralne, witaminy i tłuszcz. Jednak obie grupy produktów często bywają źródłem alergii.

- Rundka w kole – *Na co mam ochotę.*

Cukierek, pudełko po serku.

Dzieci, siedząc w kole, przekazują sobie cukierka, a następnie pudełko po serku. Wymieniają nazwę słodkiego produktu, a następnie nazwę produktu z mleka, na który miałyby w tej chwili ochotę.

Karty pracy, cz. 1, nr 66–67	Karta pracy, cz. 1, nr 76
Dzieci – rysują po śladzie drogę kotka do jego miseczki.	Dzieci – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.
Karta pracy, cz. 1, nr 67	Karta pracy, cz. 1, nr 77
Dzieci – liczą zwierzęta w każdym szeregu, – kolorują na czerwono kwadraty przy tym obrazku, na którym jest więcej zwierząt, – odpowiadają na pytanie: <i>Co łączy te zwierzęta?</i>	– rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 4.

Bębenek, tamburyn, szarfa w jednym z czterech kolorów dla każdego dziecka, krążki w kolorach szarf.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swój kolor.*
Dzieci z szarfami biegają swobodnie po sali, omijając cztery krążki w kolorach szarf. Na mocne uderzenie w bębenek szukają krążka w kolorze swojej szarf i siadają wokół niego. Dwa uderzenia w bębenek są sygnałem do ponownego ruchu.
- Ćwiczenie tułowia w płaszczyźnie pionowej, skłony w przód *Góra – dół.*
Dzieci stoją w rozсыpcy, w rozkroku; rozciągnięte szarfy trzymają w rękach, w górze. Wykonują skłon w dół, kładą szarfy na podłodze, prostują się i klaszczą dwa razy nad głowami. Następnie wykonują skłon, podnoszą oburącz szarfy i wyciągają ręce do góry, jak na początku ćwiczenia.
- Ćwiczenie tułowia w płaszczyźnie poziomej – skłony boczne *Na prawo, na lewo.*
Dzieci siedzą skrzyżnięte; wkładają ręce w środek szarf i unoszą je w górę; wykonują skłon tułowia w prawą stronę, prostują się, a następnie wykonują skłon w lewą stronę. Po kilku skłonach dzieci kładą szarfy na kolanach i wykonują siad prosty.
- Czworakowanie *Posłuszny piesek.*
Dzieci dobierają się w pary, mają różne kolory szarf. Jedno dziecko z pary jest *właścicielem psa* i trzyma go na smyczy. *Piesek* zsuwa szarfę pod pachy, a *właściciel* zdejmuje swoją i podkłada pod szarfę współćwiczącego, tworząc w ten sposób *smycz*. *Właściciel* prowadzi *pieska*, który porusza się na czworakach; co pewien czas uczy go *służyć* – przysiad, ręce zgięte w łokciach. Przy powtórzeniu ćwiczenia – zmiana ról.
- Ćwiczenie równowagi *Winda.*
Dzieci stoją w rozсыpcy; przekładają przez środek trzymany oburącz szarf prawą nogę i wolno podciągają szarfy ze stopą do góry, a następnie opuszczają w dół – *winda jedzie do góry i zjeżdża na dół*. Przy powtórzeniu ćwiczenia następuje zmiana nóg.
- Bieg *Kolorowe koła.*
Dzieci biegają swobodnie w różnych kierunkach przy akompaniamencie tamburynu. Na hasło: *Kolorowe koła* – ustawiają się w czterech kołach, zgodnie z kolorami szarf; ponowne dźwięki akompaniamentu są sygnałem do ruchu.

- Ćwiczenie mięśni grzbietu – *Latający węzelek*.
Dzieci leżą przodem, szarfy są wyciągnięte przed nimi; na sygnał dzieci opierają się na łokciach, podnoszą szarfy i zawiązują na nich węzeł, próbują podrzucić szarfy i je złapać. Następnie rozwiązują węzeł, kładą się na dłoniach i odpoczywają.
- Skrętoskłony *Wędrująca szarfa*.
Dzieci stoją w rozkroku, w rozsypce; trzymają szarfy w prawej ręce; przekładają szarfy, podając sobie z ręki do ręki przed sobą i za sobą w koło; ćwiczenie wykonują najpierw wolno, a potem coraz szybciej.
- Podskoki *Skoki przez drabinkę*.
N. układa na podłodze cztery drabinki w kolorach szarf. Dzieci przeskakują obunóż, omijając szczeble drabinek; starają się ich nie zniszczyć.
- Ćwiczenia stóp *Zwijamy szarfy*.
Dzieci zwijają palcami stóp – prawej, a następnie lewej – szarfy rozciągnięte na podłodze.
- Zabawa *Sprytne palce*.
Dzieci łąpią szarfy palcami stopy – raz jednej, raz drugiej, i podrzucają je do góry.
- Ćwiczenia wyprostne.
Dzieci maszerują po obwodzie koła – szarfy trzymają oburącz za plecami. Wykonują cztery kroki marszu zwykłego, cztery kroki marszu we wspięciu na palcach. Odkładają szarfy na wyznaczone miejsce.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Zawołaj przez okienko*.
Obręcz.
Dzieci za pomocą wyliczanki wybierają spośród siebie wołającego. N. wręcza mu obręcz i prosi o zajęcie miejsca w pewnym oddaleniu od innych. Pozostałe dzieci stają w rzędzie, przodem do wołającego. N. rozpoczyna zabawę. Dziecko trzymające obręcz *wygląda przez okienko* i wymawia imię. Wywołane dziecko biegnie jak najszybciej do wołającego, obiega go dookoła i wraca. N. mierzy czas stoperem i zapisuje wynik. Gdy wszystkie dzieci przybiegną – ogłasza zwycięzcę. Po pewnym czasie N. zmienia wołającego oraz sposób poruszania się.
- Ćwiczenia słownikowe – *Co widzę przez kolorową szybkę?* Formułowanie wypowiedzi w czasie teraźniejszym. Stosowanie przymiotników.
Kawałek kolorowej pleksi.
Dzieci stoją w kole i przekazują sobie kolejno kawałek kolorowej pleksi (zabezpieczonej na bokach). Mówią, co widzą, np. *Widzę niebieskie drzewo*. Obowiązuje zasada, że nie wolno powtarzać wcześniej wypowiedzianych nazw.
- Wykonywanie prac porządkowych.
Grabie dla każdego dziecka.
Dzieci pomagają w grabieniu liści. Posługują się grabiami.

III



- Zabawy w kąciku małego badacza.
- Badanie właściwości cukru. Wykonanie dekoracyjnego *słoja pełnego cukru*.
Słoik 1-litrowy, cukier biały kryształ, 3 pojemniki, cukier gruby – brązowy lub trzcinowy, lupy.
N. gromadzi dzieci przy stoliku, na którym znajdują się pojemniki z cukrem różnego rodzaju. Dzieci oglądają cukier przez lupy, dotykają go, rozcierają w palcach, wachają. Wypowiadają się na temat swoich wrażeń, np.: cukier składa się z małych kryształków, przylepia się do rąk. Następnie wykonują dekoracyjny *słoje pełen cukru* – do przygotowanego słoika 1-litrowego wsypują, na przemian, warstwy różnego rodzaju cukru.
- Badanie właściwości mleka. Wykonanie pracy *Mleczny obrazek*.
Mleko w kartonie, dzbanek z wodą, słoik, duży, płaski talerz, szklanka, różnokolorowe barwniki spożywcze, patyczki higieniczne, płyn do mycia naczyń.
N. ustawia na stoliku szklankę z mlekiem, dzbanek z wodą oraz słoik. Dzieci wlewają do słoika niewielką ilość mleka. Następnie dolewają dużą ilość wody. Obserwują, co się dzieje. Dochodzą do wniosku, że mleko można rozcieńczyć wodą. Następnie N. zaprasza dzieci do wykonania pracy *Mleczny obrazek*. Ustawia na środku stołu duży, płaski talerz. Wybrane dzieci: wlewają mleko na talerz i dodają kilka kropli różnokolorowych barwników spożywczych. Następnie moczą patyczek w płynie do mycia

naczyń i zanurzają go w mleku. Dzieci obserwują rozchodzenie się kolorów. Poruszając patyczkiem, wykonują mleczny obrazek. Opisują, co im przypomina powstały wzór.

- Degustowanie soku owocowego. Określanie smaku.

Cukiernica z cukrem, dla każdego dziecka: plastikowy kubeczek z sokiem owocowym, łyżeczka.

N. ustawia przed dziećmi plastikowe kubeczki z sokiem oraz cukiernicę z cukrem. Dzieci degustują sok. Z pomocą N. odgadują, z jakich owoców został wykonany. Określają wrażenia smakowe. Następnie wsypują do kubeczka łyżeczkę cukru. Mieszają roztwór. Ponownie próbują soku. Dochodzą do wniosku, że cukier się rozpuszcza i sładzi potrawę.

- Zabawa twórcza *Co by było, gdyby...?* Budowanie dłuższych wypowiedzi.

Szklana kulka.

Dzieci ostrożnie przekazują sobie szklaną kulkę (lub inny przedmiot) i wypowiadają się na podany temat, np. *Co by było, gdyby... mój dom był ze szkła?*

Październik, tydzień 3

Dzień 3

Co z czego otrzymujemy

Z czego mamy chleb

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa w kole – *Zawody i miejsca pracy*. Wzbogacanie słownictwa, tworzenie nazw miejsc pracy od podawanych nazw zawodów. Zabawa *Co jest z drewna?* Rozwijanie spostrzegawczości i wrażliwości dotykowej. Zwracanie uwagi dzieci na samodzielne korzystanie z łazienki i schludny wygląd po wyjściu z niej. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7.

II.1. *Z czego robi się chleb?* – zajęcia badawcze inspirowane historyjką obrazkową. Cele: zapoznanie z różnymi rodzajami ziarna, pieczywa oraz z etapami produkcji chleba (w piekarni), rozwijanie rozumowania przyczynowo-skutkowego, rozwijanie mowy, kształcenie umiejętności tworzenia wypowiedzi poprawnej gramatycznie i wypowiadania się na forum grupy, poznawanie właściwości fizycznych wybranych produktów, pobudzanie zmysłów.

2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Jak to z chlebem było*. Cel: umuzykalnianie dzieci.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa zręcznościowa *Konkurs lotów*. Zabawy z piłką w trójkach. Ćwiczenie umiejętności rzucania i chwywania. Zabawy dowolne z użyciem zabawek ogrodowych. Przestrzeganie zasad bezpiecznej zabawy.

III. Zabawa bieżna *Liście*. Zabawa *Ile kroków, tyle słów*. Rozwijanie słuchu fonematycznego. Praca techniczna *Gniotek*. Ćwiczenie mięśni drobnych dłoni.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 6, IV 7

Cele ogólne

- zapoznanie z różnymi rodzajami ziarna, pieczywa oraz z etapami produkcji chleba (w piekarni),
- rozwijanie rozumowania przyczynowo-skutkowego,
- ćwiczenia dykcji podczas śpiewu,
- reagowanie na ustalone sygnały.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa różne rodzaje ziaren oraz pieczywa, wypowiada się na temat poszczególnych etapów produkcji chleba,
- wypowiada się na temat historyjki obrazkowej (poprawnie pod względem gramatycznym), przelicza słowa w wypowiedzi, wypowiada się na forum grupy,
- śpiewa wyraźnie,
- reaguje na ustalone sygnały.

Przebieg dnia

I

- Zabawa w kole – *Zawody i miejsca pracy*. Wzbogacanie słownictwa, tworzenie nazw miejsc pracy od podawanych nazw zawodów.

Piłka.

N. turla piłkę kolejno do poszczególnych dzieci. Wymienia nazwy zawodów. Dzieci tworzą od nich nazwy miejsc pracy, np. *hutnik – huta, piekarnia – piekarz*. Po pierwszej rundzie N. może zmienić zasadę. Podaje nazwy miejsc pracy, a dzieci tworzą nazwy zawodów, np. *mleczarnia – mleczarz, młyn – młynarz*.

- Zabawa *Co jest z drewna?* Rozwijanie spostrzegawczości i wrażliwości dotykowej.

Kilka różnych przedmiotów wykonanych z plastiku i kamienia, przedmioty z drewna, np.: deseczka, gazeta, karton.

N. kładzie przed dziećmi dowolne przedmioty wykonane z plastiku, z kamienia i z drewna. Prosi o ich nazwanie. Dzieci dotykają wszystkich przedmiotów, oglądają je, dzielą się swoimi spostrzeżeniami i opisują wrażenia dotykowe. Następnie N. pyta, czy dzieci wiedzą, które przedmioty spośród zgromadzonych są wykonane z drewna. Dzieci wyodrębniają przedmioty wykonane z drewna. N. przybliża dzieciom proces ich powstawania. Następnie proponuje zabawę. Dzieci wyszukują w sali przedmioty wykonane z drewna. Wypowiadają się na ich temat.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 145).

Czynności higieniczne

N. zwraca uwagę dzieci na samodzielne korzystanie z łazienki i schludny wygląd po wyjściu z niej.

II

Zajęcia 1. *Z czego robi się chleb?* – zajęcia badawcze inspirowane historyjką obrazkową.

- Powitanie zabawą *Zrobimy kóleczko*.

Dzieci siedzą w kole. N. wita dzieci i pyta: *Kto dzisiaj jadł na śniadanie kanapkę... zupełnie mleczną, bułeczkę?* Dzieci, które czują się powitane, klaszczą trzy razy.

- Wprowadzenie. Rozwiązanie zagadki.

Taca, ściereczka, kawałki chleba.

N. gromadzi dzieci przy stole. Na stole znajduje się taca z kawałkami chleba przykrytymi ściereczką. Wybrane dzieci – najpierw po zapachu, w razie trudności także po smaku – próbują odgadnąć, o jaki produkt chodzi. Podają nazwę produktu, określają jego smak. N. pyta: *Czy wiecie, z czego otrzymujemy chleb? Jak doszło do powstania mąki, z której został upieczony?*

Karty pracy, cz. 1, nr 68–69

Karty pracy, cz. 1, nr 78–79

Dzieci:

- oglądają zdjęcia na obu kartach i opowiadają, z czego powstaje chleb.

- Układanie tytułów do obrazków. Wyodrębnianie słów w wypowiedzeniach.

Koperta z 10 paskami papieru dla każdego dziecka, karty pracy, cz. 1, nr 68–69 (5-latek) i 78–79 (6-latek).

Dzieci siedzą w kole. N. wręcza im koperty z dziesięcioma paskami papieru (po dwa paski do każdego zdjęcia). Następnie prosi chętne dziecko o ułożenie tytułu/wypowiedzenia do pierwszego obrazka z kart pracy. Dzieci wyjmują jeden pasek papieru. N. zwraca uwagę, że jeden pasek symbolizuje jedno wypowiedzenie. Następnie dzieci liczą słowa w tym wypowiedzeniu i określają ich liczbę, pokazując odpowiednią liczbę palców, po czym wyjmują z koperty drugi pasek papieru, przerywają go na tyle części, z ilu słów składa się wypowiedzenie, i układają te części pod pierwszym paskiem. N. podobnie postępuje z kolejnymi czterema obrazkami. Na koniec dzieci porównują, w którym wypowiedzeniu było najwięcej słów.

- Opowiadanie historyjki obrazkowej.

Obrazki historyjki obrazkowej o powstawaniu chleba.

N. prosi chętne dzieci o opowiedzenie historyjki obrazkowej o powstawaniu chleba. Ułatwia tworzenie wypowiedzi, pokazując kolejno obrazki z kart pracy cz. 1, 68–69 (5-latek) i s. 78–79 (6-latek). Następnie proponuje rundkę w kole: pierwsze dziecko rozpoczyna opowieść, mówi jedno zdanie. Kolejne dzieci kontynuują opowieść, dodając swoje zdanie z zachowaniem logicznego ciągu. Na koniec N. prosi chętne dziecko o opowiedzenie całej historyjki obrazkowej.



- Część badawcza *Od ziarenka do bochenka*.

Cztery stoliki: na pierwszym stoliku taca z różnymi ziarnami, na drugim – taca z różnymi gatunkami mąki, na trzecim – kosze z pieczywem, na czwartym – składniki potrzebne do wypieku chleba.

- Badanie różnego rodzaju ziarna.

Taca z ziarnami: ryżem, kukurydzą, pszenicą, żytem, 4 przezroczyste plastikowe butelki, nakrętki.

N. prezentuje dzieciom różne rodzaje ziarna, z którego otrzymuje się mąkę. Dzieci oglądają ziarna, opisują ich kolor i grubość. Próbuje odgadnąć ich nazwy. Następnie N. prosi dzieci o przesypanie ziaren do przezroczystych plastikowych butelek, po czym szczelnie zakręca butelki.

- Badanie właściwości mąki.

Tace z mąką: ryżową, kukurydzianą, pszenną i żytnią.

N. przypomina, że aby upiec chleb, ziarna należy zmielić na mąkę. Informuje, że z różnych ziaren otrzymujemy różne gatunki mąki. Pokazuje na tacach różne rodzaje mąki. Dzieci określają różnice w wyglądzie (kolorze mąki). Następnie rysują palcem po tacach z mąką. Opisują konsystencję, grubość każdej mąki.

- Oglądanie i degustowanie pieczywa.

Taca z pieczywem: chlebem – pszennym, ryżowym, grahamem, razowym, długie bułki, rogalce, kajzerki, rękawiczki foliowe, koszyki.

Dzieci oglądają zgromadzone pieczywo upieczone z różnych gatunków mąki. N. zapoznaje je z nazwami pieczywa. Wybrane dzieci zakładają rękawiczki foliowe i segregują pieczywo według rodzaju do oddzielnych koszyków, przeliczają każdy rodzaj pieczywa. Porównują jego liczbę.

N. częstuje chętne dzieci kawałkami pieczywa. Pyta, który rodzaj pieczywa smakuje im najbardziej.

- *Pracowite drożdże*. Przygotowanie rozczyну na chleb owsiany.

Siemię lniane, przezroczyste naczynie, waga kuchenna, letnia woda (1 litr), drożdże (50 g), cukier (1,5 łyżeczki), płatki owsiane (8 łyżek), drewniana łyżka, ściereczka, stoper kuchenny.

N. informuje dzieci, że chleb można piec na drożdżach lub na zakwasie. Wyjaśnia te pojęcia. Proponuje, że dzisiaj do wypieku wybiorą drożdże, mąkę pszenną oraz dodadzą zdrowe produkty: płatki owsiane i siemię lniane. Pokazuje, jak wyglądają te składniki. N. zapoznaje dzieci z wagą kuchenną, pomaga odmierzyć odpowiednią ilość składników. Dzieci w przezroczystym naczyniu umieszczają: letnią wodę z pokruszonymi drożdżami, dodają cukier, płatki owsiane. Wszystko mieszają drewnianą łyżką. N. przykrywa rozczyн ściereczką i odstawia na 15–20 minut w ciepłe miejsce do wyrośnięcia. Nastawia stoper kuchenny.



- Zabawa ruchowa z piosenką *Mało nas do pieczenia chleba*.

Dwoje dzieci trzyma się za ręce i obraca się w koło, śpiewając piosenkę *Mało nas, mało nas do pieczenia chleba, tylko nam, tylko nam...* (imię) *tu potrzeba*. Osoba, której imię wypowiedzą, dołącza do nich, po czym w następnej zwrotce wymienia ona imię kolejnego dziecka. Jeżeli w grupie jest kilkoro dzieci o tym samym imieniu, wszystkie dołączają do koła. Zabawa kończy się, gdy wszystkie dzieci są już w kole.



Karta pracy, cz. 1, nr 68

Karta pracy, cz. 1, nr 78

Dzieci:

- rysują drogę samochodu z ziarnem do młyna,
- rysują worki po śladach i je kolorują.



Karta pracy, cz. 1, nr 69

Karta pracy, cz. 1, nr 79

Dzieci:

- kolorują pieczywo,
- otaczają pętlami pieczywo każdego rodzaju,
- porównują liczbę pieczywa każdego rodzaju.
- rysują worki po śladach,
- kończą rysować worki według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty, kolorują je.

- Przygotowanie ciasta i wypiekanie chleba.

Rozczyn, 1 kg mąki, 2 łyżeczki soli, 2 łyżki siemienia lnianego, 2 małe prostokątne foremki do pieczenia, papier do pieczenia, fartuszek dla każdego dziecka.

Po wyrośnięciu rozczyunu dzieci myją ręce i zakładają fartuszki. Do przygotowanego wcześniej rozczyunu z pomocą N. dodają 1 kg mąki, 2 łyżeczki soli, 2 łyżki siemienia lnianego. Zagniatą ciasto, a następnie dzielą je na dwie części. Wykładają dwie małe prostokątne foremki papierem do pieczenia, wkładają ciasto i odstawiają do wyrośnięcia na 30 minut. Po tym czasie zanoszą foremki z ciastem do przedszkolnej kuchni i proszą kucharkę o upieczenie chleba w temperaturze 180 stopni.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Jak to z chlebem było*.

- Nauka piosenki *Jak to z chlebem było* (przewodnik, cz. 1, s. 144) fragmentami, metodą ze słuchu, poprzedzona ćwiczeniami emisyjnymi z wykorzystaniem słów oraz sylab słów występujących w piosence (*pszenica, bułki, chleb podłużny, chleb okrągły*).



- Zabawa ruchowa wyrabiająca szybką reakcję na ustalony sygnał – *Rolnik, młynarz, piekarz*.
Szarfy: żółte, brązowe, zielone – dla każdej grupy jeden kolor szarf, trzy chorągiewki w kolorach szarf, dowolny instrument muzyczny.

Dzieci są podzielone na trzy grupy. Każda grupa jest oznaczona szarfami w określonym kolorze: *młynarze* – szarfy żółte, *piekarze* – szarfy brązowe, *rolnicy* – szarfy zielone. N. ma trzy chorągiewki w kolorach odpowiadającym kolorom szarf. Dzieci biegają po okręgu w rytmie dźwięków dowolnie wybranego przez N. instrumentu. Na przerwę w muzyce N. unosi wybraną przez siebie chorągiewkę, dzieci w szarfach o takim samym kolorze recytują tekst B. Formy, równocześnie klaszcząc (tupiąc, uderzając dłońmi o uda).

*Młynarz w młynie ciężko pracuje,
pracy kamieni młyńskich pilnuje.
Szur, szur kamienie ziarna ścierają,
na białą mąkę je zamieniają. (młynarze)*

*Rolnik zboże wysiewa,
dba o nie, kiedy rośnie,
dojrzałe ziarna wiezie do młyna,
a tam już młynarz swą pracę zaczyna. (rolnicy)*

*Piekarz chleb piecze wiosną, zimą, latem –
świeży, pachnący. Jemy go ze smakiem. (piekarze)*

- Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-słuchowej – *Smaczne pieczywo*.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jak to z chlebem było*, dla każdego dziecka obrazek przedstawiający wybrany rodzaj pieczywa, o którym jest mowa w refrenie piosenki.
Dzieci zajmują miejsca na okręgu. Przed każdym z nich znajduje się obrazek pieczywa. Dzieci słuchają piosenki w wersji wokalne. Podczas refrenu unoszą obrazki zgodnie z tekstem. Zabawę powtarzamy, dzieci zamieniają się miejscami.
- Zabawa pobudzająco-hamująca *Koła*.
Grzechotka.

N. gra na grzechotce w rytmie zachęcającym do podskoków. Na hasło (dowolnie wybrana liczba od dwóch do ośmiu) dzieci tworzą koła zgodnie z wypowiedzianą liczbą. Maszerują po ich okręgach zgodnie z akompaniamentem.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa zręcznościowa *Konkurs lotów*.
Samolociki z kolorowego papieru.
N. rozdaje dzieciom samolociki wykonane z kolorowego papieru. Dzieci puszczają samolociki przed siebie i biegną za nimi. N. podaje zadania konkursowe: *kto puści samolot najdalej, kto pierwszy dogoni swój samolot, kto puści samolot najwyżej itd.*
- Zabawy z piłką w trójkach. Ćwiczenie umiejętności rzucania i chwytania.
Piłka.
- Zabawy dowolne z wykorzystaniem zabawek ogrodowych. Przestrzeganie zasad bezpiecznej zabawy.



- Zabawa bieżna *Liście*.
Po cztery liście dla każdego dziecka.
Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. Na ustalony sygnał zatrzymują się i zbierają po cztery liście. Stają i machają nimi. Następnie podrzucają je w górę. N. powtarza zabawę kilkakrotnie.
- Zabawa *Ile kroków, tyle słów*. Rozwijanie słuchu fonematycznego.
N. wyznacza linię startu, na której w szeregu ustawiają się dzieci. Następnie staje naprzeciwko dzieci, na końcu sali. Wypowiada zdania dotyczące surowców i produktów, np. *Rolnik uprawia buraki cukrowe*. Dzieci przeliczają po cichu słowa w wypowiedzeniu, wykonują tyle kroków do przodu, ile słów było w zdaniu. Kto się pomyli, wraca na linię startu. Wygrywa dziecko, które pierwsze dotknie N.
- Praca techniczna *Gniotek*. Ćwiczenie mięśni drobnych dłoni.
Dla każdego dziecka: balon, mąka ziemniaczana, sznurek, kolorowa włóczka, wodoodporny mazak.
Dzieci z pomocą N. wsypują mąkę ziemniaczaną do balonu i mocno zawiązują go sznurkiem. Następnie ozdabiają gniotka: mocują w miejscu zawiązania grzywkę z kolorowej włóczki, wodoodpornym mazakiem rysują elementy twarzy. Bawią się gniotkiem: ściskają palcami balon, nadając mu dowolne kształty – miny, po czym wypowiadają się na ich temat.

Październik, tydzień 3

Dzień 4

Co z czego otrzymujemy

Znam surowce i produkty

Przykładowy zapis w dzienniku

- I.** Zabawa *Kłębki, kłębuszki*. Rozwijanie wrażliwości dotykowej i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Szukanie odpowiedzi na pytanie: *Skąd mamy wełnę?* Rozwijanie kreatywności i sprawności manualnej. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7.

Wykonanie pracy plastycznej *Obrazek z wełną w tle*.

Rozwijanie logicznego myślenia i sprawności manualnej.

- II.1.** *Surowce i produkty* – zabawy dydaktyczne. Cele: poznawanie wiadomości na temat zastosowania węgla i wełny, poznawanie właściwości fizycznych węgla i wełny, pobudzanie zmysłów, utrwalanie wiadomości na temat pochodzenia wybranych produktów.

2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 4. Cel: rozwijanie sprawności fizycznej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Jesienny deszcz*. Spacer. Obserwowanie osób pracujących w najbliższej okolicy przedszkola.

- III.** Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zamieniamy się miejscami*. Ćwiczenie manualne *Rysunek węglem*. Zabawa *Co to jest? Z czego to jest?* Rozwijanie wrażliwości dotykowej, utrwalanie wiadomości na temat pochodzenia różnych produktów. Ćwiczenia oddechowe – *Pachnące chleby*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4

Cele ogólne

- poznawanie zastosowania węgla i wełny,
- poznawanie właściwości fizycznych węgla i wełny, pobudzanie zmysłów,
- rozwijanie sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia produkty, które otrzymuje się z węgla i wełny,
- bada właściwości węgla i wełny za pomocą zmysłów: wzroku, węchu i dotyku, i je wymienia,
- sprawnie wykonuje ćwiczenia gimnastyczne.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Kłębki, kłębuszki*. Rozwijanie wrażliwości dotykowej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Kłębki wełny, wełniane: sweter, czapka, szalik, kamizelka, torba.

Dzieci wyjmują z torby kłębki wełny w różnych kolorach i o różnej grubości nitki. Dotykają ich, porównują, określają cechy, przeliczają. Rozwijają nitki z kłębków i zawijają je z powrotem. Następnie N. pokazuje produkty wykonane z wełny, np.: sweter, czapkę, szalik, kamizelkę. Dzieci oglądają je, sprawdzają palcami ich grubość. Wypowiadają się na temat swoich obserwacji i wrażeń, a następnie poszukują wełny, z której zostały wykonane.

Praca plastyczna <i>Obrazek z wełną w tle</i>	Karta pracy, cz. 1, nr 80
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none">– słuchają rozmowy N. z 6-latkami. <p>Dla każdego dziecka: kartka z naklejonym kawałkiem wełny, kredki.</p> <p>N. układa przed dziećmi kartki z naklejonym kawałkiem wełny. Dzieci dorysowują na kartkach różne elementy. Tworzą obrazek według własnego pomysłu. Opisują swoją pracę.</p>	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none">– czytają wyrazy z N.,– odpowiadają na pytanie: <i>Skąd mamy wełnę?</i>– uzupełniają puste pola naklejkami (obrazkami motków) tak, żeby poziomo i pionowo były po cztery motki – każdy w innym kolorze,– rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 145).

II

Zajęcia 1. **Surowce i produkty – zabawy dydaktyczne.**

- Powitanie zabawą *Już się znamy*.
Dzieci stoją w różnych miejscach sali. Na znak dany przez N. zaczynają chodzić i podawać rękę jak największej liczbie osób. Przy podawaniu ręki mówią, np. *Cześć, Piotru! Witam Cię!*
- Wysłuchanie wiersza B. Kosmowskiej *Czarnoksiężnik węgiel*.

*Jest czarny! Jest brzydki! I ręce nam brudzi!
Jak może jakiś węgiel uszczęśliwić ludzi?*

*Kasia się krzywi i mamie nie wierzy,
że kamyk nieładny, co na stole leży,
to czarnoksiężnik, magiczny minerał,
który od wieków człowieka ubiera.*

*– Ubiera i leczy – zapewnia ją mama,
a Kasia w to wątpi, ma nietęgą minę.
– I grzeje, i wozi, zmieniony w benzynę.
I obiad gotuje, gdy w gaz się zamienia
ten magik prawdziwy, którego skrywa ziemia.*

*– To wreszcie tkaniny i składnik plastiku.
Znajdziesz go zapewne i w swoim piórniku.
– Jak to w piórniku? – Kasia mamę pyta.
– Nawet w ołówkach, w ich szarych grafitach.*

*A jeszcze, choć czarny, wyczyścisz nim wodę.
Taki jest z węgla czyszczący czarodziej!
Kasia zagląda do swego piórnika.
A w środku... prezent. Od czarnoksiężnika!*

- Rozmowa na podstawie wiersza.
N. pyta dzieci: *O czym jest wiersz? Jak wygląda węgiel? Jakie produkty otrzymujemy z węgla? Do czego ludzie wykorzystują węgiel? Dlaczego w wierszu węgiel nazwano czarnoksiężnikiem? Wyjaśnia pojęcie minerał. Dzieci dzielą słowo węgiel na sylaby.*
- Badanie i określanie właściwości fizycznych węgla.
Lupy, grudki węgla, kartki, słoik z wodą, chusteczki nawilżane.
N. ustawia trzy stoliki. Przy pierwszym stoliku dzieci, korzystając z lup, dokładnie przyglądają się grudkom węgla, wachają je.
Przy drugim stoliku dzieci rysują grudkę węgla po kartce.
Przy trzecim stoliku dzieci zanurzają grudkę węgla w słoiku z wodą.
Na koniec N. daje dzieciom chusteczki nawilżane do wytarcia rąk.

Wnioski: węgiel jest twardy, czarny, błyszczący. Brudzi ręce. Można nim rysować. Nie rozpuszcza się w wodzie.

- Produkty otrzymywane z węgla.

Ołówek, ubranie, plastikowy talerzyk, tabletki, świeca, piłka z tworzywa, obrazek kanistra z benzyną.

N. informuje dzieci o szerokim zastosowaniu węgla. Pokazuje produkty otrzymane z chemicznej przeróbki węgla, np.: ołówek, ubranie, plastikowy talerzyk, tabletki, świecę, piłkę z tworzywa, obrazek kanistra z benzyną. Dzieci dotykają przedmiotów, porównują je, określają cechy. N. odkłada je na stolik. Wprowadza pojęcia *surowiec, produkt*.

- Zabawa *Co z czego otrzymujemy?* Rozpoznawanie pochodzenia wybranych produktów. Omawianie sposobów ich wykorzystania.

Sześć różnokolorowych kół, obrazki surowców: szkła, mleka, mąki, węgla, drewna, gliny, obrazki różnych produktów wykonanych z tych surowców, koperty oznaczone imionami dzieci, a w nich po 3 obrazki produktów wykonanych z różnego rodzaju surowców.

N. przypina do tablicy sześć różnokolorowych kół. W środku każdego koła przypina obrazek surowca: szkło, mleko, mąka, węgiel, drzewo, glina. Każde z dzieci bierze ze stolika kopertę oznaczoną napisem (swoim imieniem) i siada w kole. Wyjmuje z koperty trzy obrazki i układa je przed sobą. Dzieci po kolei wybierają jeden obrazek, nazywają przedstawiony na nim przedmiot, mówią, z jakiego surowca został wykonany i do czego się go wykorzystuje. Decydują, do którego koła go przyporządkują, po czym zawieszają obrazek. N. prosi dzieci, aby spróbowały nazwać jednym słowem produkty wykonane z danego surowca. Dzieci liczą obrazki na każdym kole i odpowiadają na pytanie: *Gdzie jest najwięcej produktów wykonanych z danego surowca?* Poszukują koła z największą liczbą obrazków.

- Zabawa *Prawda – fałsz*.

Paski papieru z zapisanymi zdaniem.

N. odczytuje zdania napisane na paskach papieru. Dzieci oceniają, czy zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Jeżeli uznają, że zdanie jest prawdziwe, klaszczą, a jeżeli według nich zdanie jest fałszywe – tupią, a następnie podają prawidłową odpowiedź.

Przykładowe zdania:

Rolnik pracuje w hucie.

W mleczarni piecze się chleb.

Koza daje mleko.

Szklany wazon otrzymujemy z węgla.

- Zabawa ruchowa *Festiwal zawodów*.

Tamburyn.

N. gra na tamburynie. Dzieci poruszają się w różnych kierunkach zgodnie z wygrywanym rytmem. Na przerwę w muzyce N. wymienia nazwę zawodu, np.: hutnik, kierowca, młynarz, piekarz, a dzieci ruchem naśladowują czynności osób wykonujących dany zawód.



Karta pracy, cz. 1, nr 70

Karta pracy, cz. 1, nr 81



Dzieci:

– łączą liniami zdjęcia surowców ze zdjęciami tego, co z nich otrzymujemy,

– mówią, z czego otrzymujemy: szklany dzbanek, pieczywo i motki wełny.

– słuchają wypowiedzi 5-latków,

– rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 152).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Jesienny deszcz*.

Dzieci, na znak dany przez N., przebiegają z jednej strony wyznaczonego terenu na drugi. Na kłaśnięcie w dłonie zatrzymują się, łączą dłonie nad głową i stoją *pod parasolem*.

- Spacer. Obserwowanie osób pracujących w najbliższej okolicy przedszkola. Podczas spaceru N. zwraca uwagę dzieci na ludzi wykonujących różne zawody. Odwiedza z dziećmi punkty usługowe znajdujące się w pobliżu przedszkola. Dzieci odpowiadają na pytania: *Czym zajmują się ludzie w naszej miejscowości? Jakie zawody wykonują?*

III



- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zamieniamy się miejscami*. Dzieci siedzą w kręgu. N. dzieli je na trzy grupy, każdej przydziela nazwę zawodu, np.: *hutnicy, młynarze, rolnicy*. Potem wymienia jeden zawód. Dzieci, które należą do tej grupy, zamieniają się miejscami. N. urozmaica zabawę. Może wymienić nazwy dwóch zawodów.
- Ćwiczenie manualne – *Rysunek węglem*.
Dla każdego dziecka: biała kartka, węgiel artystyczny, drzewny.
Dzieci wykonują na białych kartkach węglem artystycznym rysunek na temat dowolny. Następnie prezentują swoje rysunki i opowiadają, co narysowały.
- Zabawa *Co to jest? Z czego to jest?* Rozwijanie wrażliwości dotykowej, utrwalenie wiadomości na temat pochodzenia różnych produktów.
Nieprzezroczysty worek, różne przedmioty.
N. gromadzi różne przedmioty w nieprzezroczystym worku. Dzieci kolejno wkładają rękę do worka. Wybierają jeden przedmiot i odgadują jego nazwę. Następnie wyjmują przedmiot, nazywają go i mówią, z jakiego surowca został wykonany, np. *To jest grzebień. Grzebień jest z plastiku.*
- Ćwiczenie oddechowe – *Pachnące chleby*.
Odtwarzacz CD, nagranie wesołej melodii.
Dzieci przechodzą do leżenia na plecach. Słuchają nagrania wesołej melodii. N. zwraca się do dzieci: *Jesteśmy w piekarni. Pieką się chleby, bułki i rogalce. Nabieramy nosem powietrze i staramy się poczuć piękny zapach świeżego pieczywa.* Dzieci powoli nabierają powietrze nosem, następnie wypuszczają je ustami.

Październik, tydzień 3

Dzień 5

Co z czego otrzymujemy

Zabawy z prostokątem

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Rozsypanka obrazkowa *Kto tego potrzebuje?* Rozpoznawanie, nazywanie i grupowanie przedmiotów wykorzystywanych w pracy przez osoby wykonujące wybrane zawody. Zabawa *Słodkie układanki*. Przeliczanie, klasyfikowanie, kontynuowanie rytmów. Zwracanie uwagi dzieci na dokładne mycie zębów po posiłku, zwłaszcza po zjedzeniu cukierków. *Jaka to piosenka?* – wyrabianie słuchu muzycznego. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7.
- II.1. *Zabawy z prostokątem* – zajęcia matematyczne. Cele: zapoznanie z figurą geometryczną – prostokątem, rozwijanie wrażliwości dotykowej, utrwalanie nazw liczebników porządkowych.
 2. *Srocza* – zajęcia plastyczne (lepienie z gliny). Cel: rozwijanie sprawności manualnej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Ciuciubabka*. Zabawa z piłką w kole – *Z czym ci się kojarzy?* Rozwijanie chwytu i rzutu oburącz. Zabawy integracyjne w kole. Zaproszenie młodszych przedszkolaków do wspólnych zabaw.
- III. Zabawa z elementem równowagi – *Do sklepu po pieczywo*. Zabawy z kartką – *Coraz mniejszy prostokąt*. Utrwalanie znajomości kształtu prostokąta, wykonanie własnej historyjki obrazkowej.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 4, III 5, IV 2, IV 7, IV 8, IV 12, IV 14

Cele ogólne

- zapoznanie z figurą geometryczną – prostokątem,
- utrwalanie nazw liczebników porządkowych,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje prostokąt wśród innych figur, opisuje wygląd prostokąta,
- wymienia nazwy liczebników porządkowych,
- koloruje figury, kończy rysowanie linii w figurach, prostuje, zgina i nakleja papierki po cukierkach, lepi z gliny postać ptaka, składa kartkę w coraz mniejszy prostokąt.

Przebieg dnia

I

- Rozsypanka obrazkowa – *Kto tego potrzebuje?* Rozpoznawanie, nazywanie i grupowanie przedmiotów wykorzystywanych w pracy osób wykonujących wybrane zawody.
Obrazki przedstawiające przedmioty wykorzystywane przez osoby wykonujące dany zawód.
Dzieci losują obrazki z rozsypanki obrazkowej. Mówią, do czego służy każdy przedmiot. Segregują obrazki ze względu na zawód, w jakim są wykorzystywane. Podają nazwę zawodu. Przykłady: garnki, patelnia, nożyk – kucharz; grzebień, nożyczki – fryzjer; dziennik, kreda, długopis – nauczyciel.
- Zabawa *Słodkie układanki*. Przeliczanie, klasyfikowanie, kontynuowanie rytmów.
Trzy rodzaje słodczy w różnokolorowych prostokątnych papierkach.
N. kładzie przed dziećmi trzy rodzaje słodczy w różnokolorowych prostokątnych papierkach, np. galaretki, twarde cukierki i czekoladki. Dzieci rozdzielają cukierki według rodzaju, a następnie według kolorów papierków. Za każdym razem liczą cukierki i porównują ich liczbę. Następnie N. układa cukierki według określonego rytmu (trzy sekwencje). Dzieci dostrzegają rytm w ciągu cukierków i go kontynuują. Na koniec dzieci częstują się galaretkami. Papierki rozkładają, wygładzają dłońmi i odkładają do pojemnika.
- *Jaka to piosenka?* – wyrabianie słuchu muzycznego.
N. nuci fragmenty piosenek poznanych wcześniej przez dzieci. Dzieci starają się rozpoznać, jaka to piosenka. Następnie wspólnie ją śpiewają.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 145).

Czynności higieniczne

N. zwraca uwagę dzieci na dokładne mycie zębów po posiłku, zwłaszcza po zjedzeniu cukierków.

II

Zajęcia 1. Zabawy z prostokątem – zajęcia matematyczne.

- Powitanie zabawą *Naśladujcie mnie*.
Odtwarzacz CD, nagranie melodii do marszu.
Dzieci chodzą po obwodzie koła w rytm nagrania muzyki marszowej. N., cały czas maszerując, pokazuje ruch, np. unosi obie ręce i opuszcza. Dzieci naśladują ruchy N. Następnie N. wymienia imię dziecka, które będzie pokazywać nowy ruch.
- Wprowadzenie w tematykę zajęć. N. prosi dzieci o rozwiązanie zagadki I. Fabiszewskiej:
Dwa długie i dwa krótkie boki ma. Ma cztery wierzchołki i cztery kąty.
Zawsze chodzą parami – tę zasadę każdy zna. Jego rodzina to też wielokąty. (prostokąt)
- Zabawa dydaktyczna *Prostokątne pudełko*. Wyodrębnienie kształtu prostokąta.
Pudełko, różne przedmioty w kształcie koła, kwadratu i prostokąta.
Dzieci siedzą w kole. N. ustawia przed nimi pudełko, w którym zgromadził przedmioty w kształcie koła, kwadratu oraz prostokąta (np. tacę, zeszyt, kartkę ksero). Dzieci podchodzą po kolei do pudełka, wybierają jeden przedmiot, nazywają go, określają jego kształt (poza kształtem prostokąta). Próbuje zgadnąć, z jakiego surowca został wykonany. Układają przedmioty na środku.
- Tworzenie zbioru na podstawie jednej cechy – kształtu.
N. prosi dzieci, aby przyjrzały się wszystkim przedmiotom. Układa na środku prostokątną tacę, wskazuje jej kształt i prosi dzieci, aby umieściły na niej wszystkie przedmioty o podobnym kształcie. Pozostałe przedmioty N. odkłada na bok.
Następnie bierze po kolei każdy przedmiot z tacy. Mówi, że przedmiot jest w kształcie prostokąta. Zwraca uwagę na boki – krótsze i dłuższe. Przekazuje przedmioty dziecku znajdującemu się po swojej prawej stronie. Dzieci kolejno przekazują sobie każdy przedmiot, oglądają go i dotykają.

- Dostrzeganie kształtu prostokąta w przedmiotach w sali.
N. prosi dzieci o rozejrzenie się po sali i podanie przykładów przedmiotów w kształcie prostokąta. Następnie proponuje dzieciom zabawę.
- Oglądanie prostokątów różnej wielkości i w różnych kolorach.
Prostokąty – małe i duże, w różnych kolorach i o różnych wzorach, np.: w kropki, w linie – pionowe, poziome i skośne.
N. rozkłada na dywanie małe prostokąty i duże prostokąty w różnych kolorach i o różnych wzorach, np.: w kropki, w linie – pionowe, poziome i skośne. Dzieci wybierają po jednym prostokącie i siadają w kole. Oglądają prostokąty, mówią, czym się różnią (wielkością, kolorem, wzorem), co mają wspólnego (kształt), określają, czy prostokąty mają boki, liczą te boki.
- Obrysowywanie prostokąta.
Prostokąty – małe i duże, w różnych kolorach i o różnych wzorach, np.: w kropki, w linie – pionowe, poziome i skośne.
Dzieci dotykają prostokątów i obracają je w rękach. Następnie kładą je na podłodze, zamykają oczy i obrysowują kolejnymi palcami rąk kształt prostokąta, dotykając jego krawędzi.
- Rysowanie kształtu prostokąta.
Dzieci naśladują N. (N. siada tyłem do dzieci), kreślą kształt prostokąta palcem w powietrzu, zaczynając od góry, w lewą stronę, w dół, w prawą stronę i do góry. Następnie rysują prostokąty na dywanie, na plecach kolegi, na swojej dłoni, zataczając coraz mniejsze ruchy.
- Zabawa *Prostokątny domek*. Przeliczanie prostokątów.
Prostokąty – małe i duże, w różnych kolorach i o różnych wzorach, np.: w kropki, w linie – pionowe, poziome i skośne.
Dzieci siadają przodem do N. Układają przed sobą, w jednym ciągu, wszystkie prostokąty. Liczą prostokąty, wskazując każdy z nich palcem i wymawiając nazwy liczebników głównych. Na koniec podają liczbę wszystkich prostokątów. N. proponuje dzieciom zbudowanie domku, w którym wszystko jest prostokątne. Prosi kolejno dzieci o podanie prostokąta, który opisuje. Mówi: *Podaj mi mały czerwony prostokąt w kropki*. Następnie N. przyczepia prostokąty na tablicy flanelowej, układając z nich prostokątny domek. Wskazuje elementy i prosi dzieci o ich nazwanie: prostokątne drzwi, prostokątne okna, prostokątny komin itd.
- Zabawa ruchowa *Kolorowe papierki*.
Pojemnik, papierki po cukierkach, odtwarzacz CD, nagranie melodii tanecznej.
N. układa przed dziećmi pojemnik z papierkami po cukierkach z zabawy z I części dnia. Pyta, jaki kształt mają papierki (prostokątny). Następnie proponuje zabawę. Dzieci biorą po jednym papierku w prawą rękę i w lewą rękę. Podczas tanecznej muzyki biegają, machając papierkami. Na pauzę w muzyce wykonują obiema dłońmi naraz polecenia N.: dotykają papierkami przedmiotu w kształcie prostokąta; kucają i pocierają papierkami o dywan; szeleszczą papierkami, przesuwając je w palcach; stają w kole blisko siebie, z przysiadu wykonują wyskok w górę i wyrzucają papierki w powietrze. Na koniec zgniatają papierki w kulki i wkładają je z powrotem do pojemnika.

Karta pracy, cz. 1, nr 71	Karta pracy, cz. 1, nr 82
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ozdabiają prostokąty, używając kredki w jednym kolorze tak, aby każdy prostokąt wyglądał inaczej, – mówią, jak wygląda pierwszy, drugi... szósty prostokąt, – kończą rysować linie w figurach, – kolorują figury. 	
Papierkowy obrazek – praca plastyczno-konstrukcyjna	Karta pracy, cz. 1, nr 83
<p>Dla każdego dziecka: kartka, kredki, kulki z papierków po cukierkach, klej.</p> <p>Dzieci rysują kredkami dowolny rysunek. Następnie, w dowolnych miejscach, przyklejają kulki z papierków po cukierkach. Dzieci prezentują swoją pracę i opowiadają o niej.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzupełniają tabelę według wzoru, – zmieniają kolory figur według wzoru, – kończą rysować figury według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty, kolorują je, – słuchają wypowiedzi 5-latków. 	

Zajęcia 2. *Srocza* – zajęcia plastyczne (lepienie z gliny).

- Wprowadzenie zabawą *Jesienny taniec*.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki do tańca.

N. włącza dzieciom nagranie dowolnej muzyki do tańca. Dzieci poruszają swobodnie rękami, tańcząc po całej sali.

- Rozmowa na temat ptaków.

Zdjęcia różnych ptaków, np.: sroki, gołębia, wróbla, gawrona, gila, sikory, jemioluszki, bociana, jaskółki, kukułki.

Dzieci siedzą przodem do N. Przed nimi N. rozkłada na dywanie zdjęcia ptaków. Prosi o ich nazwanie. Pyta, czy dzieci mogłyby je w jakiś sposób rozdzielić. Naprowadza dzieci, by podzieliły ptaki na te, które pozostają w Polsce na zimę (np.: sroka, sikora, gołąb, wróbel, gawron), przylatujące do nas na okres zimowy (gile, jemioluszki) i odlatujące do ciepłych krajów (bocian, jaskółka, kukułka). Dzieci rozdzielają zdjęcia i układają je w trzech kolumnach. N. zawieszają zdjęcia ptaków na tablicy.

- Analiza budowy ptaka na przykładzie sroki.

Zdjęcie sroki, odtwarzacz CD, nagranie odgłosu sroki, napis sroka.

N. włącza płytę z nagraniem odgłosem sroki. Pyta dzieci: *Czyj to jest głos?* Dzieci rozpoznają głos sroki. Następnie pokazuje duże zdjęcie sroki i pyta: *Jak wygląda sroka?* Dzieci wyróżniają części ciała sroki (głowa, oczy, dziób, tułów, skrzydła, łapki, ogon). N. przypomina, że sroki są z nami przez cały rok. Eksponuje wyraz *sroka* do czytania całościowego. Dzieci dzielą go na sylaby i wyróżniają głoski w nagłosie i wygłosie. N. zawieszają napis na tablicy nad zdjęciem sroki.



- Zabawa ruchowa *Łoty ptaków* (z elementami pantomimy).

Odtwarzacz CD, dowolne nagranie muzyki tanecznej.

N. dzieli dzieci na trzy grupy: ptaki pozostające w Polsce przez cały rok, ptaki przylatujące do nas na zimę i ptaki odlatujące do ciepłych krajów. Włącza nagranie muzyki i wymienia nazwy ptaków z danej grupy. Dzieci należące do tej grupy biegają w jednym kierunku (wymijając się ostrożnie) i naśladują lot ptaków – machają rękami. Pozostałe dzieci siedzą z boku. Gdy N. wymieni ptaki odlatujące z Polski przed zimą, dzieci oczekujące na zabawę machają im na pożegnanie.

- Zapoznanie z formą pracy. Badanie właściwości gliny.

Dla każdego dziecka: fartuszek ochronny, cerata, glina na tacy, podkładka, mokra chusteczka do wycierania rąk, materiały przyrodnicze – np. ziarenka goździków, białe pióra i czarne pióra.

N. z pomocą dzieci nakrywa stoły ceratą, układa tace z gliną, podkładki do lepienia (dla każdego dziecka), obok kładzie mokre chusteczki do wycierania rąk i materiały przyrodnicze. Proponuje dzieciom wykonanie sroki z gliny. Prosi o założenie fartuszków ochronnych, podwiniecie rękawów. Zaprasza dzieci do stolików. Dzieci swobodnie bawią się gliną: ugniatają ją, spłaszczają, przeciskają glinę przez palce, formują kule, placki. Komunikują o swoich odczuciach, formułują wnioski: glina jest miękka, elastyczna, brudzi dłonie, można z niej lepić.

- Wykonanie pracy.

Odtwarzacz CD, nagranie odgłosów lasu.

N. włącza nagranie z odgłosami lasu. Dzieci lepią z gliny postać sroki. Oczy wykonują z goździków. Ozdabiają ptaka białymi piórami i czarnymi piórami.

- Zakończenie.

Prace dzieci.

Dzieci odkładają prace do wyschnięcia. Porządkują miejsca pracy. Wspólnie podziwiają rzeźby.

Glinę po wyschnięciu należy utrwalić poprzez wypalenie jej, np. w piecyku gazowym. Gliniane ptaki można potem pomalować farbami, a po wyschnięciu polakierować.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Ciuciubabka*.

Chusteczka.

Dzieci stoją w kole. N. wybiera chętne dziecko – ciuciubabkę – i cienką chusteczką zasłania mu oczy. Pozostałe dzieci stoją dookoła ciuciubabki, zadają jej pytania i słuchają odpowiedzi: – *Babko, babko, na czym stoisz?* – *Na becze.* – *A co jest w tej becze?* – *Sól i kwas.* – *No to, babko, goń ty nas!* W trakcie recytowania wierszyka delikatnie obracają ciuciubabkę dookoła. Na koniec odbiegają, a dziecko z zasłoniętymi oczami próbuje je schwytać. Kogo ciuciubabka dotknie, z tym zamienia się rolami.

- Zabawa z piłką w kole – *Z czym ci się kojarzy?* Rozwijanie chwytu i rzutu oburącz.

Piłka.

Wybrane dziecko, stojąc w środku koła, rzuca kolejno piłkę do dzieci i wypowiada nazwę dowolnego przedmiotu. Dziecko, które złapie piłkę, wymienia surowiec, z którego został wykonany ten przedmiot.

- Zabawy integracyjne w kole.
Dzieci zapraszają przedszkolaki z młodszej grupy do wspólnych zabaw w kole.

III



- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Do sklepu po pieczywo.*

Długa, szeroka wstążka, klocki.

N. układa z długiej, szerokiej wstążki drogę. Dzieci ustawiają się w rzędzie i idą po wyznaczonej drodze, stawiając stopę za stopą. Na jej końcu – *w sklepie – kupują pieczywo* (wybierają z pojemnika klocek w kształcie prostokąta), a następnie (ale już nie po wstążce) wracają na koniec rzędu. N. zbiera klocki. Zabawa się powtarza. N. określa, ile pieczywa za danym razem mają kupić dzieci.

- Zabawy z kartką – *Coraz mniejszy prostokąt.* Utrwalanie znajomości kształtu prostokąta. Wykonanie własnej historyjki obrazkowej.

Dla każdego dziecka: kartka formatu A4, kredki.

N. proponuje dzieciom wykonanie własnej historyjki obrazkowej. Rozdaje im kartki formatu A4. Pyta, jaki kształt ma taka kartka. Mówi: *Mam jeden duży prostokąt.* Następnie składa kartkę na pół i pyta, jaki kształt ma teraz jego kartka. Czynność powtarza jeszcze dwa razy. Za każdym razem dzieci określają kształt kartki. Następnie N. rozkłada kartkę i ukazuje dzieciom powstałe małe prostokąty. Dzieci liczą te prostokąty. N. mówi: *Z jednego dużego prostokąta otrzymałem osiem małych prostokątów.* N. proponuje, aby dzieci w ten sam sposób złożyły swoje kartki, a na powstałych małych prostokątach narysowały obrazki. Następnie zachęca dzieci do zaprezentowania i opowiedzenia wszystkim swojej historyjki.

Październik, tydzień 4

Dzień 1

Idzie jesień... z deszczem

Jesienne dźwięki

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Przygotowanie wspólnie z dziećmi dekoracji związanej z późną jesienią. Wypowiadanie się na temat treści zdjęć. Gromadzenie parasoli w wyznaczonym miejscu.

Składanie z części obrazka przedstawiającego jesienny krajobraz.

Utrwalenie poznanych liter: **o, O, a, A, m, M** – składanie w całość pociętych kartoników z literami, rozpoznawanie liter i ich nazywanie.

Słuchanie piosenki *Kłótnia kaloszy*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8.

- II.1. *Odgłosy późnej jesieni* – ćwiczenia artykulacyjne na podstawie wiersza I.R. Salach *Jesienna muzyka*. Cele: utrwalanie prawidłowej artykulacji poszczególnych głosek i grup spółgłoskowych, dostrzeganie zmian zachodzących w przyrodzie późną jesienią.

2. *Moja ulubiona bajka lub mój ulubiony film* – praca plastyczna. Cele: rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

2. Odkrywanie liter **e**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. Układanie schematów i modeli słów *ekran, Ema*. Cele: rozwijanie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słów o prostej budowie fonetycznej, rozpoznawanie i nazywanie małych liter i wielkich liter.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa *Zmienna pogoda*. Obserwowanie kierunku i siły wiatru. Wykonywanie doświadczeń z wiatrem.

- III. Zabawa bieżna *Wiatr i chmurki. Muzyka jesieni* – zabawa instrumentami perkusyjnymi. Poszukiwanie i odtwarzanie dźwięków kojarzących się z jesienią.

Rysowanie szlaczka po śladzie.

Utrwalenie liter **e, E** oraz innych poznanych liter. Czytanie napisów pod obrazkami.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 3, **IV 4**, IV 6, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- utrwalanie prawidłowej artykulacji poszczególnych głosek i grup spółgłoskowych,
- **rozwijanie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słów o prostej budowie fonetycznej,**
- **rozpoznawanie i nazywanie małych liter i wielkich liter,**
- rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- prawidłowo wymawia poszczególne głoski i grupy spółgłoskowe,
- **wymienia głoski w słowach *ekran, Ema*, układa schematy i modele słów *ekran, Ema*, określa miejsce samogłoski w słowach o prostej budowie fonetycznej,**
- **opisuje wygląd liter *e, E* oraz odtwarza ich kształt,**
- wykonuje pracę plastyczną i inne zadania według podanej instrukcji.

Przebieg dnia

I

- Przygotowanie wspólnie z dziećmi dekoracji związanej z późną jesienią.
Zdjęcia przedstawiające złotą polską jesień oraz szarugę jesienną.
N. prosi, aby dzieci wyjrzały przez okno i opisały, co widzą, oraz wymieniły charakterystyczne cechy aktualnej pogody. Następnie umieszcza na stoliku zdjęcia przedstawiające złotą polską jesień i szarugę jesienną. Dzieci segregują zdjęcia według podanego wyżej kryterium – złota polska jesień, szaruga jesienna. Uzasadniają swój wybór. Wypowiadają się na temat treści zdjęć.
- Gromadzenie parasoli w wyznaczonym miejscu.
Parasole przyniesione przez dzieci.
N. wspólnie z dziećmi ustala w sali miejsce, gdzie będą gromadzone parasole przynoszone przez dzieci z domu. Zwraca uwagę na nierozkładanie parasoli bez pozwolenia N. Uzasadnia swoją prośbę względami bezpieczeństwa.

Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej.

Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej.

Dla każdego dziecka: koperty z obrazkami pociętymi na części, przedstawiające jesienny krajobraz (dla 5-latków), pocięte na części kartoniki z literami: o, O, a, A, m, M (dla 6-latków).

N. układa na stole koperty, w których znajdują się pocięte na części obrazki przedstawiające jesienny krajobraz. Dzieci składają obrazki w całość.

N. układa na stole koperty. W każdej z nich znajdują się pocięte na części kartoniki z literami: **o, O, a, A, m, M**. Dzieci składają litery w całość oraz je nazywają.

- *Spacer w deszczu* – zabawa wyrabiająca reakcję na zmianę akompaniamentu.
Odtwarzacz CD, wersja instrumentalna piosenki *Kłótnia kaloszy, bębenek*, dla każdego dziecka: mała obręcz.
Na środku sali są rozłożone obręcze – po jednej dla każdego dziecka. W rytmie akompaniamentu piosenki w wersji instrumentalnej dzieci swobodnie przemieszczają się w dowolnych kierunkach między obręczami. Podczas przerwy w nagraniu muzyki zajmują miejsca obok najbliższej leżącej obręczy (kałuży). N. gra na bębnie w różnym tempie, dzieci wykonują odpowiednie ruchy:
 - tempo szybkie – biegają drobnymi krokami wokół obręczy,
 - tempo wolne – spacerują wokół obręczy,
 - miarowe uderzenia – wykonują skoki obunóz do obręczy i wyskoki obunóz z obręczy,
 - szybsze uderzenia – tupią w obręczy.Zabawę powtarzamy kilka razy.
- Słuchanie piosenki *Kłótnia kaloszy* (sł. i muz. K. Gowik).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Kłótnia kaloszy*.

Pa - da z nie - ba deszcz, zi - mny deszcz. Wie - je z nie - ba wiatr,
zim - ny wiatr. A mo - je ka - lo - sze po wo - dzie chla - pu - chlap!
A mo - je ka - lo - sze po bło - cie cia - pu - ciap! Kap, kap, kap, kap, kap, kap!
Cia - pu - cia - pu, ciap! Kap, kap, kap, kap, kap, kap! Cia - pu - cia - pu, ciap!

1. *Pada z nieba deszcz, zimny deszcz.
Wieje z nieba wiatr, zimny wiatr.
A moje kalosze po wodzie chlapy-chlapy!
A moje kalosze po błocie ciapy-ciapy!*

Ref.: *Kap, kap, kap, kap, kap, kap!* (2x)
Ciapu-ciapu, ciap!

2. *Aż jednego dnia kalosz siadł,
a z kaloszem też jego brat.
I postanowili, że pójdą sobie w świat.
I postanowili, że pójdą sobie w świat.*

Ref.: *Kap, kap, kap...*

3. *Jeden kalosz chciał w sklepie stać,
drugi kalosz chciał w piłkę grać.
Niech ktoś ich pogodzi, bo zaraz pójdą spać!
Niech ktoś ich pogodzi, bo zaraz pójdą spać!*

Ref.: *Kap, kap, kap...*

4. *Prawy kalosz aż tupnął: tup!
Lewy kalosz aż skoczył: siup!
Kto rozsądzi kłótnię, by spokój wrócił tu?
Kto rozsądzi kłótnię, by spokój wrócił tu?*

Ref.: *Kap, kap, kap...*

5. *No i wreszcie już kłótni kres.
Mama mówi: – Chodź witać deszcz!
Pójdziemy po wodzie i dwa kalosze też!
Pójdziemy po błocie i dwa kalosze też!*

Ref.: *Kap, kap, kap...*

- Rozmowa na temat treści piosenki.
- Utrwalenie pojęć: przygrywka, zwrotka, refren.
- Zaznaczanie pierwszej miary taktu.
- Nauka taktowania w metrum 4/4.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8.

Odtwarzacz CD, nagranie melodii wesołej i smutnej (naprzemiennie), nagranie odgłosów deszczu, niebieskie szarfy, kartka z narysowanym słońcem, kartka z narysowanymi kroplami deszczu, gazety.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Deszczowe kropelki*.
N. rozkłada w sali niebieskie szarfy – kałuże. Przy nagraniu melodii wesołej i smutnej (naprzemiennie) dzieci – *kropelki deszczu tańczą*. Na przerwę w nagraniu muzyki każda *kropelka spada do kałuży* – dzieci wchodzą do środka szarfy i siadają skrzyżnie. Zabawę można utrudnić tak, aby *kropelek* było o jedną niż *kałuż*.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Parasol i wichura*.
Dzieci podnoszą rękę, imitując trzymanie parasola. Na hasło: *Wiatr* próbują poradzić sobie z jego utrzymaniem podczas silnej wichury. Podnoszą do góry drugą rękę, trzymając za rączkę parasola i zmagają się z porywami wiatru.

- Zabawa z elementem czworakowania – *Koty i deszcz*.
Dzieci (*koty*) siedzą w wyznaczonym przez N. miejscu w sali. To ich dom. N. wybiera jedno dziecko, które będzie deszczem. Przypomina, że *koty* nie lubią deszczu. Podnosi do góry kartkę z narysowanym słońcem. *Koty wychodzą* na spacer. Podnosi do góry kartkę z narysowanymi kropelkami deszczu – *koty* uciekają jak najszybciej do domu, a deszcz próbuje złapać najwolniejszego kota. Jeśli mu się to uda, kot odchodzi na chwilę z zabawy, aby wyschnąć.
- Zabawa z elementem skoku – *Skok przez kałuże*.
N. rozkłada w sali kawałki gazet imitujące kałuże. Dzieci spacerują pomiędzy nimi. Kiedy włącza muzykę z odgłosami deszczu, dzieci przeskakują przez *kałuże*.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci kładą się na dywanie, zamykają oczy i wsłuchują w nagranie odgłosów padającego deszczu.

II

Zajęcia 1. *Odgłosy późnej jesieni* – ćwiczenia artykulacyjne na podstawie wiersza I. R. Salach *Jesienna muzyka*.

- Zabawa na powitanie.
Dzieci siedzą w półkolu. N. prosi, aby kolejno powtórzyły zdanie *Pada deszcz na dworze* w różny sposób: cicho, głośno, ze smutkiem, z radością.
- Aktywne słuchanie wiersza I.R. Salach *Jesienna muzyka*.
Kolorowe liście wycięte z papieru.
N. czyta wiersz. Po każdej zwrotce dzieci wykonują inne zadania.

*Wkoło dźwięki jesienne,
rozmarzone i sennie.*

*W parku idę alejkami,
a tu liście pod nogami
szur, szur, szur.*

N. rozkłada w sali kolorowe liście wycięte z papieru. Dzieci maszerują po sali, szurając nogami i wymawiając wielokrotnie słowo dźwiękonaśladowcze *szur, szur, szur*.

*Czasem jesień kropi deszczem,
czasem nam ulewę ześle,
kap, kap, kap.*

Dzieci siedzą skrzyżnie. Łączą ze sobą palec wskazujący i kciuk, uderzają nimi o podłogę, naśladując odgłosy padającego deszczu. Wymawiają wielokrotnie: *kap, kap, kap*.

*Wietrzyk w polu zgina drzewo
trochę w prawo, trochę w lewo –
wuu, wuu, wuu.*

Dzieci w siadzie skrzyżnym unoszą do góry ręce i przenoszą je raz w prawo, raz w lewo. (N. odwraca się tyłem do dzieci, nie tracąc ich z pola widzenia, i razem z nimi wykonuje zadanie). Naśladują wiatr, który porusza gałązkami. Wymawiają wielokrotnie: *wuu, wuu, wuu*.

*Uciekają z kraju ptaki,
wznosząc pisk żalostny taki:
pi, pi, pi.*

Dzieci, w siadzie skrzyżnym, w szybkim tempie naprzemiennie łączą ze sobą kciuk i pozostałe palce, następnie rozłączają je (dziobek otwiera się i zamyka). Rytmicznie wymawiają: *pi, pi, pi*.

*Wrony, wróble pozostały,
czyniąc jazgot na park cały:
kra, kra, kra.*

Dzieci wstają, rozkładają ręce w bok jak skrzydła i poruszają się po całej sali, wymawiając: *kra, kra, kra*.

*A jak chodzę, spaceruję,
miękkie błoto rozdeptuję
klap, klap, klap.*

Dzieci wstają, tupią w miejscu nogami, wymawiając głośno: *klap, klap, klap*.

- Rozmowa na temat wiersza.

N. pyta: *Jakie dźwięki można usłyszeć podczas spaceru jesienią? Co oznaczają te dźwięki? Jak wygląda park późną jesienią? Jaką pogodę przynosi nam późna jesień? Dlaczego ptaki uciekają z kraju? Jakie ptaki odlatują od nas do ciepłych krajów?*

- Poszukiwanie sposobów na jesienną nudę.

N. pyta: *Za co można lubić późną jesień? Co możemy robić w domu lub w przedszkolu, kiedy na dworze pada deszcz?* Następnie proponuje obejrzenie ilustracji w książce i sprawdzenie, jak Olek ze swoją grupą spędzał jesienny dzień w przedszkolu.



- Zabawa ruchowa *Jesienne dźwięki*.

N. wypowiada w dowolnej kolejności sylaby dźwiękonaśladowcze, które występowały w wierszu – *klap, klap, klap... pi, pi, pi... szur, szur, szur... kap, kap, kap... kra, kra, kra... wiu, wiu, wiu*. Dzieci wykonują odpowiednie ruchy.



Karta pracy, cz. 1, nr 72

Karta pracy, cz. 1, nr 84



Dzieci:

- oglądają obrazek,
- opowiadają, co się na niej dzieje,
- odgadują, o czym jest film, który oglądają dzieci,
- wypowiadają się na temat pogody, która panuje w jurajskim lesie,
- dzielą rytmicznie słowa: *sala, ekran, Ema, Emo*,

– czytają tekst wspólnie z N.

– czytają tekst wyrazowo-obrazkowy.

- Rozwiązywanie zagadki. Rozmowa na temat ekranu.

N. proponuje dzieciom rozwiązanie zagadki I. Fabiszewskiej. Mówi, że rozwiązywanie zagadek to wspaniały sposób na jesienną nudę.

*Duży, biały, płaski,
na ścianie w każdym kinie.*

*Na nim film lub bajka
spokojnie sobie płynie. (ekran)*

Moja ulubiona bajka lub mój ulubiony film – praca plastyczna.

Dla każdego dziecka: gruby karton (najlepiej brystol), klej, kasza manna, farby plakatowe, karteczka z jego imieniem, pędzelek, pojemnik na wodę, ceratka, fartuszek.

- Rozmowa na temat ulubionych bajek lub filmów.

N. pyta: *Jaki film lub jaka bajka, który/którą oglądaliście na ekranie, w dowolnym miejscu, najbardziej się wam podobał/podobala?*

- Zapoznanie z nową techniką plastyczną.

N. zapoznaje dzieci ze sposobem wykonania pracy. Dzieci pokrywają równomiernie gruby karton warstwą kleju. Ważne jest, aby warstwa pokrywała dokładnie całą powierzchnię. Następnie posypują powierzchnię kaszą manną. Dociskają delikatnie dłonią, rozprowadzając kaszę po całej powierzchni. Nadmiar kaszy strząsają do kosza. Na tak przygotowanym podłożu malują farbami plakatowymi scenę ze swojej ulubionej bajki lub swojego ulubionego

Odkrywanie litery e: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego **ekran**. N. pyta: *Na czym w kinie wyświetla się film lub bajkę?*

- Analiza i synteza słuchowa słowa **ekran**. Dzieci dzielą słowo **ekran** na sylaby oraz na głoski. Liczą, ile jest w słowie **ekran** sylab, a ile głosek. Wyróżniają pierwszą głoskę. Następnie wymieniają inne słowa, w których głoskę **e** słyszą na początku, na końcu oraz w środku słowa.

- Budowanie schematu słowa **ekran**.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

N. prosi, aby dzieci ponownie podzieliły słowo **ekran** na sylaby, układając i rozsuwając białe kartoniki w odpowiedni sposób. Dzieci układają kartoniki, wyklaskują sylaby i jednocześnie je wymawiają. N. prosi, aby zsunęły kartoniki i głośno wypowiedziały całe słowo. Następnie dzieci układają tyle kartoników, ile głosek słyszą w słowie **ekran**, wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników.

filmu. N. przypomina, że należy dobrze rozplanować swoją pracę i wykorzystać całą powierzchnię kartki. Prosi również, aby przed rozpoczęciem pracy każde dziecko odnalazło karteczkę ze swoim imieniem (karteczki leżą ułożone na stolikach dzieci) i nakleiło ją na karton. Wykonane prace dzieci odkładają na suszarkę lub w inne, wskazane przez N., miejsce i porządkują stanowisko pracy.

- Budowanie schematu słowa *Em*a.
Białe kartoniki dla każdego dziecka.
N. wymawia, głoskując, imię jednego z dinozaurów – *E-m-a*. Dzieci dokonują syntezy i wymawiają słowo głośno. Następnie samodzielnie dzielą słowo *Em*a na sylaby oraz na głoski. Układają z kartoników schemat słowa.
- Budowanie modeli słów *ekran*, *Em*a.

Czerwone i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka.

Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *ekran*, *Em*a. Określają, czy głoska *e* jest samogłoską – wybrzmiewają ją, długo przeciągając dźwięk. Pod schematami słów zaznaczają miejsca głoski *e* czerwonym kartonikiem. Następnie wskazują kolejne samogłoski w słowach *ekran*, *Em*a i zaznaczają je czerwonymi kartonikami. Pozostałe głoski oznaczają niebieskimi kartonikami – to spółgłoski. Kolejno je wybrzmiewają. Zwracają uwagę na fakt, że spółgłoski wymawia się krótko, nie można przeciągać ich dźwięku. Porównują liczbę samogłosek i spółgłosek w słowach.

- Odkrywanie liter **e**, **E**.

Czerwone i niebieskie kartoniki, kartoniki z literami **e, **E** dla każdego dziecka.**

N. umieszcza na tablicy modele słów *ekran*, *Em*a. Pokazuje litery **e**, **E**: małe i wielkie. Dzieci określają ich wygląd. Następnie umieszczają kartoniki z literami **e**, **E** pod swoimi modelami słów *ekran*, *Em*a – we właściwych miejscach. N. przypomina, że imiona piszemy wielką literą.

- Umieszczenie kartoników z poznanymi wcześniej literami we właściwych miejscach.

Kartoniki z literami: **o, **O**, **a**, **A**, **m**, **M** dla każdego dziecka.**

Dzieci układają kartoniki z poznanymi już wcześniej literami: **o**, **O**, **a**, **A**, **m**, **M** pod modelami słów *ekran*, *Em*a.

- Karta pracy, cz. 1, nr 85.

Dzieci:

- dzielą nazwy zdjęć na głoski, zaznaczają na czerwono miejsca głoski *e* w nazwie każdego zdjęcia,
- łączą zdjęcia ze schematami ich nazw, wykorzystując umieszczone w schematach litery,
- czytają sylaby,
- rozwiązują rebusy,
- odnajdują w wyrazach litery **e**, **E** i je zaznaczają je na czerwono.

- Zorganizowanie wystawy prac wykonanych przez dzieci.

Spinacze do bielizny, prace wykonane przez dzieci, sznurek.

N. z pomocą dzieci przypina spinaczami do rozciągniętego w sali sznurka prace wykonane w trakcie zajęć. Następnie zaprasza dzieci do galerii obrazów. Dzieci uważnie oglądają wszystkie prace.

- Wywiad z artystą.
Dzieci siedzą w półkolu. N. zdejmuje ze sznurka jedną pracę i zaprasza jej autora. Pozostałe dzieci próbują odgadnąć tytuł bajki lub filmu. Autor odnosi się do podawanych odpowiedzi dzieci. Następnie uzasadnia wybór bajki lub filmu – odpowiada na pytanie *Dlaczego właśnie tę bajkę lub ten film wybrałeś?*
- Zorganizowanie wystawy wykonanych prac.
Po zakończeniu omawiania wszystkich prac N. umieszcza je na wystawie dla rodziców w szatni.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zmienna pogoda*.
Dzieci stoją na środku terenu wyznaczonego do zabawy. N. ustala z nimi, która to jest strona prawa, a która – lewa. Na hasło: *Słońce*, dzieci biegną na lewą stronę wyznaczonego terenu i stają w szeregu jedno obok drugiego. Na hasło: *Deszcz*, dzieci biegną na prawą stronę i stają jak najbliżej siebie – *chowają się pod dachem*. Przed podaniem hasła dzieci zawsze muszą się znajdować na środku wyznaczonego terenu. Kto się pomyli, ten odchodzi z zabawy, staje z boku i obserwuje dalszy jej przebieg. Pomaga N. wskazać osoby, które popełniły błąd.

- Obserwowanie kierunku i siły wiatru.

Kolorowe wstążki dla każdego dziecka.

N. inicjuje rozmowę na temat wiatru. Dzieci poszukują wskazówek, które pomagają im dostrzec, jak silny jest wiatr i z której strony wieje (np. ruch gałęzi na drzewie). Następnie przywiązują w wybranych miejscach wstążki i z pomocą N. nazywają kierunki świata. Obserwują ruch wstążek i określają, z której strony wieje wiatr. Próbuje biec pod wiatr i z wiatrem. Dzieli się z N. swoimi spostrzeżeniami.



Do mierzenia prędkości wiatru służą tradycyjny wiatromierz i nowoczesny anemometr. Siłę wiatru możemy jednak określić, nie stosując żadnego przyrządu. Wystarczy obserwować zmianę, jakich wiatr dokonuje w przyrodzie, np. wielkość fal na morzu. Możemy również zrobić to samodzielnie. Należy np. zwilżyć palec i wystawić przed siebie. Wiatr wieje z tej strony, z której odczuwamy większe zimno.

III



- Zabawa bieżna *Wiatr i chmurki*.
Tamburyn, kartoniki z narysowanymi kreskami (liczbę kresek należy dostosować do poziomu grupy).
N. wybiera jedno dziecko (wietrzyk), które staje z boku. Pozostałe dzieci (chmurki) poruszają się przy dźwiękach tamburynu w różne strony. Na przerwę w muzyce i hasło *Wietrzyk*, dziecko, które pełni rolę wiatru, biega między *chmurkami*, które łączą się w większe chmury, w zależności od liczby kresek na kartoniku pokazanym przez N. Na ponowny dźwięk tamburynu *wietrzyk* staje z boku, a *chmurki* rozłączają się i biegną tak jak poprzednio.

- *Muzyka jesieni* – zabawa instrumentami perkusyjnymi.

Instrumenty perkusyjne, np.: tamburyn, bębenek, trójkąt, marakasy, kij deszczowy, dzwonki.

Dzieci siedzą w kole. N. układa w środku koła instrumenty perkusyjne. Dzieci poszukują dźwięków charakterystycznych dla jesieni. Kolejno wygrywają je na dowolnie wybranych instrumentach. Opowiadają, co one im przypominają.



Karta pracy, cz. 1, nr 72

- Dzieci:
- rysują szlaczek po śladach, a potem – samodzielnie.

Karta pracy, cz. 1, nr 86

- Dzieci:
- czytają napisy pod okienkami – zwracają uwagę na intonację głosu w zależności od tego, czy na końcu jest wielokropek, czy wykrzyknik,
 - odszukują wśród naklejek odpowiednie obrazki, nakleją je nad podpisami,
 - kreślą kształt liter **e**, **E** pisanych w powietrzu, na podłodze, na plecach kolegów/koleżanek,
 - piszą litery **e**, **E** po śladach, a potem – samodzielnie.



Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Ćwiczenie spostrzegawczości słuchowej – odtwarzanie rytmu za pomocą sylwet kropli deszczu. Kolorowanie i ozdabianie sylwet parasoli wskazanymi literami.	Utrwalanie litery e.
	Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań.	
	Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8.	
II.1.	<i>Przygody kropelki</i> – zabawy badawcze inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego <i>Woda krąży</i> . Cele: dostrzeganie zmian zachodzących w przyrodzie późną jesienią, poznawanie stanów skupienia wody i ich właściwości, rozwijanie twórczego myślenia, wdrażanie do samodzielnego działania, badania rzeczywistości, wnioskowania, poznawanie roli wody w przyrodzie.	
2.	Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 4. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej.	
	Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa tropiąca <i>Gdzie śpi miś?</i> Słuchanie i naśladowanie odgłosów jesiennego wiatru.	
III.	Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Skaczące kropelki</i> .	
	Rysowanie po śladach z jednoczesnym wypowiedzeniem rymowanki.	Kończenie rysowania i kolorowania kropelek według wzoru (rytmu).
	Obserwowanie krajobrazu za oknem. Zabawa kolorami – malowanie <i>jesiennej szarugi</i> z wykorzystaniem szarej farby uzyskanej podczas wcześniejszego doświadczenia. Zabawa <i>Kalosze</i> – wyrabiająca reakcję na ustalone hasła.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 5, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- dostrzeganie zmian zachodzących w przyrodzie późną jesienią,
- poznawanie stanów skupienia wody i ich właściwości,
- wdrażanie do samodzielnego działania, badania rzeczywistości, wnioskowania,
- rozwijanie sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- opisuje zmiany zachodzące w przyrodzie późną jesienią,
- wyjaśnia zjawiska związane ze stanami skupienia wody,
- wyciąga wnioski, uzasadnia swoje zdanie,
- aktywnie uczestniczy w ćwiczeniach gimnastycznych.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie spostrzegawczości słuchowej – odtwarzanie rytmu za pomocą sylwet kropli deszczu.
Taca, sylwety kropli deszczu wycięte z papieru kolorowego.
N. ustawia na stole tacę, na której znajdują się sylwety kropli deszczu wycięte z papieru kolorowego. Uderza palcem o stół, wystukując prosty rytm naśladowujący padający deszcz. Dzieci odtwarzają rytm, układając sylwety kropli w odpowiedni sposób. N. zwraca uwagę na fakt, że przerwy w dźwiękach należy zaznaczać poprzez odsunięcie sylwet kropli od siebie.

Zabawy swobodne	Karta pracy, cz. 1, nr 87
Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.	Dzieci: – kolorują pola według kodu, – ozdabiają parasole wskazanymi literami, kolorują parasole, – piszą litery e , E po śladach, a potem – samodzielnie.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 167).

II

Zajęcia 1. *Przygody kropelki* – zabawy badawcze inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Woda krąży*.

- Zabawa na powitanie.
Odtwarzacz CD, nagranie odgłosów padającego deszczu, kawałek gazety dla każdego dziecka.
Przed każdym dzieckiem N. rozkłada kawałek gazety. Włącza nagranie odgłosów padającego deszczu. Dzieci rozpoznają dźwięk, następnie zgodnie z jego natężeniem naśladują padający deszcz, uderzając końcami palców o gazetę.

Karta pracy, cz. 1, nr 73	Karta pracy, cz. 1, nr 88
Dzieci: – wypowiadają się na temat obrazków przedstawiających charakterystyczne cechy późnojesiennej pogody, – czytają z N. wyraz <i>parasole</i> , – kolorują (ozdabiają) parasole jedną kredką tak, aby każdy wyglądał inaczej.	– słuchają wyrazu czytanego przez N. i 5-latkę, – liczą krople w poszczególnych polach, poszukują rytmu.

- Wprowadzenie pojęcia *słota*. Tworzenie nowych słów.
Obrazek przedstawiający jesienną szarugę, napis *słota*, zeszyt *Wymyślanki - nazywanki*.
N. umieszcza na tablicy obrazek przedstawiający jesienną szarugę. Wprowadza do całościowego czytania wyraz *słota* oraz wyjaśnia jego znaczenie. Umieszcza napis pod obrazkiem. 6-latkę wskazują w nim poznane już litery i je nazywają. N. prosi o znalezienie innego określenia dla słowa *słota*. Zapisuje propozycje dzieci w zeszycie *Wymyślanki - nazywanki*.

- Poznanie zjawiska powstawania deszczu. Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Woda krąży*.



Książka (s. 18–19) dla każdego dziecka

Dzieci otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

*Najpierw byłam leciutką, białą mgiełką.
Unosiłam się nad rzekami, jeziorami, morzem.
Krążyłam między drzewami w lesie.
Nad łąkami porośniętymi trawą.
Nad polami pełnymi upraw.
Lżejsza od motyla,
niesiona wiatrem,
wznosiłam się coraz wyżej i wyżej,
aż stałam się chmurą.
Jako biała chmura
krążyłam po niebie
niesiona przez prądy powietrza.
Przybierałam różne kształty,
na podobieństwo piórek i pierza,
zwijałam się w kłębki wełny.
Niczym stado owieczek
przemierzałam niebo.
Zaglądałam w okna samolotów,*

pozdrawiałam szybujące bociany,
 orły, sokoły i żurawie.
 Pewnego dnia stałam się dużą,
 ciężką od wilgoci,
 ciemną deszczową chmurą.
 Błysk, błysk –
 przeskakiwały we mnie błyskawice.
 Błysk, grom, trzask –
 błyskawice zygzakami pędziły ku ziemi.
 Trzask, trach –
 jedna z błyskawic uderzyła w drzewo.
 Trzask, trach –
 inna błyskawica uderzyła w dach domu,
 po piorunochronie spłynęła do ziemi.
 Wiatr szarpał mnie na wszystkie strony,
 nie mogłam tego wytrzymać!
 Kroplami ulewnego deszczu
 zalałam dachy domów.
 Uderzyłam w liście drzew,
 gięłam żdźbła traw i zbóż.
 Powiał lodowaty wiatr,
 zamroził krople deszczu w kulki lodu.
 Zimnym gradem uderzyłam w ziemię.
 Zasypałam pola i łąki
 grubą lodową kaszą.
 Brrr, nie lubię być gradem!
 Wolę śnieżnymi gwiazdkami
 opadać wolno ku ziemi,
 bując wysoko w obłokach,
 w bajkowej zimowej podróży.
 Śniegowe gwiazdki z nieba,
 tkane przez palce mrozu!
 A każda gwiazdka jest inna,
 a jedna piękniejsza od drugiej!
 Materiał na cudną suknię
 na bal u Królowej Zimy!
 Zmieniona w śniegowe gwiazdki
 mogłam odpocząć przez chwilę.

Ta chwila może trwać krótko: minutę, godzinę, dzień, tydzień, miesiąc – zanim śnieg stopnieje. Może trwać całą zimę albo tysiąc zim – gdy nadejdzie epoka lodowcowa. Ale prędzej czy później śnieg i lód stopnieją. Spłynę wtedy wodą do strumieni, strumieniami do rzek, rzekami do mórz i jezior. Albo wsiąknę w ziemię i popłynę podziemnymi korytarzami, zasile źródła, wypełnię studnie i wodociągi, wytrysnę w artezyjskich studniach. Jestem wodą. Jestem wszędzie. Beze mnie nie ma życia. Obracam koła młynów wodnych. Wypełniam zapory wodne, poruszam turbiny elektrowni wodnych. A potem zamieniam się w mgłę i ulatuję ku niebu, aby utworzyć chmury. I znowu spaść deszczem. I tak krążyć i krążyć między ziemią a niebem, między niebem a ziemią, a moja wędrówka nie ma końca.

-  • Rozmowa na temat opowiadania.
Książka (s. 18–19) dla każdego dziecka
 N. pyta: *Jak zmieniała się kropelka wody? W jakiej postaci kropelka wody czuła się dobrze, a w jakiej źle?*
 Dzieci patrzą na obrazki w książce i opowiadają, co działo się z kropelką wody i jak wygląda krążenie wody w przyrodzie.
-  • Zabawa ruchowa *Taniec kropelek*.
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnego utworu muzycznego, kolorowe chusty dla każdego dziecka.

N. wręcza każdemu dziecku cienką, kolorową chustę i zamienia je w kropelkę wody. Włącza nagranie muzyki. *Kropelki tańczą według własnego pomysłu.*

- Rozmowa na temat znaczenia wody w przyrodzie.

Mapa, globus.

N. pyta: *Do czego jest wykorzystywana woda? Co by było, gdyby na ziemi zabrakło wody?* Następnie pokazuje dzieciom mapę i globus. Wyjaśnia, jakim kolorem oznaczona jest woda, gdzie jest najwięcej wody, a gdzie najmniej. Przypomina o konieczności szanowania wody.



Wody pokrywa większą część powierzchni ziemi. Występuje głównie w oceanach, w rzekach, w jeziorach, a w postaci stałej – w lodowcach. Część wody występuje również w atmosferze, w postaci chmur i pary wodnej. Na ziemi są jednak obszary, np. w Azji lub w Afryce, gdzie wody brakuje. Ludzie muszą pokonywać duże odległości, aby zdobyć wystarczającą ilość wody. Nie zawsze ta woda nadaje się do picia. Dlatego ludzie chorują, są niedożywieni, cierpią z powodu pragnienia.



- Zabawy badawcze.

Czajnik elektryczny, garnek, przezroczysta szklanka, mały talerzyk, jedno małe lustro dla każdego dziecka, dwie przezroczyste szklanki z wodą, atrament, tusz lub barwnik spożywczy, kroplomierz, dwie płaskie płytki szklane (np. od mikroskopu), kilka ziaren piasku, gumowa kaczka, pineska, igła, gwóźdź, korek, moneta, cztery słoiki wypełnione wodą.

N. zaprasza dzieci do doświadczeń z wodą. Przypomina o zachowaniu zasad bezpieczeństwa.

- N. gotuje wodę w czajniku elektrycznym. Nalewa ją do garnka. Dzieci obserwują, jak woda paruje. N. wyjaśnia, dlaczego tak się dzieje (*woda ma wyższą temperaturę niż temperatura otoczenia*).
- N. nalewa gorącą wodę do przezroczystej szklanki. Przykrywa ją małym talerzykiem. Dzieci obserwują pojawiające się od spodu talerzyka kropelki wody. N. wyjaśnia przyczynę (*para wodna unosi się do góry, spotyka na swojej drodze zimny talerzyk i zamienia się w kropelki; kiedy potrząśniemy talerzykiem, kropelki spadną*). Porównuje przedstawioną sytuację do zjawiska obserwowanego w przyrodzie i nawiązuje do przedstawionego wcześniej na obrazku krążenia wody w przyrodzie (*jest ciepło, woda paruje, unosi się do góry, tam napotyka zimne powietrze, zamienia się w kropelki, które łączą się i powstaje chmura, potem pada deszcz*).
- N. daje każdemu dziecku małe lustro. Dzieci dmuchają na nie. Obserwują pojawiającą się na lustrze parę. N. wyjaśnia zjawisko. Dzieci rysują na lustrze różne wzory.
- N. nalewa do jednej przezroczystej szklanki gorącą wodę, a do drugiej – zimną wodę. Wspólnie z dziećmi czeka chwilę, aż woda się ustoi. Następnie prosi dziecko, aby zabarwiło wodę przygotowanym wcześniej barwnikiem (np.: atramentem, tuszem, barwnikiem spożywczym). Dziecko wpuszcza kroplomierzem do każdej szklanki kroplę barwnika. Wspólnie z kolegami obserwuje, w jakim tempie zabarwia się woda w obu szklankach. Barwnik rozprzestrzeni się szybciej w szklance z gorącą wodą, gdyż to w niej cząsteczki wody poruszają się szybciej.
- N. przygotowuje dwie płaskie płytki szklane (np. od mikroskopu) i wodę. Dzieci za pomocą kroplomierza umieszczają na jednej płytce kilka kropli wody i nakładają na nią drugą płytkę. Próbuje oddzielić obie płytki. Następnie układają na jednej płytce kilka ziarenek piasku, a potem – drugą płytkę. Oddzielają obie płytki. Porównują, w którym przypadku było łatwiej oddzielić płytki od siebie. Zastanawiają się dlaczego.



Między cząsteczkami szkła i wody działają siły przyciągania. Dlatego właśnie woda po szybie spływa powoli, a ziarenko piasku w ogóle nie przyczepi się do szkła. Między wodą a piaskiem nie działają siły przyciągania.

- N. ustawia na stolikach przezroczyste, duże słoiki napełnione wodą. Dzieli dzieci na cztery zespoły. Dzieci sprawdzają, które z przygotowanych przez N. przedmiotów toną w wodzie, a które w niej pływają.



Karta pracy, cz. 1, nr 74

Karta pracy, cz. 1, nr 89



Dzieci:

- odszukują wśród naklejek znaki + i –,
- nakleją znak + przy zdjęciach przedmiotów pływających w wodzie,
- nakleją znak – przy zdjęciach przedmiotów, które toną w wodzie.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 152)

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa tropiąca *Gdzie śpi miś?*
N. za pomocą wylizanki wybiera jedno dziecko, które będzie misiem. Pozostałe dzieci odwracają się w drugą stronę i zamykają oczy. Miś w tym czasie znajduje sobie w ogrodzie, w miejscu ustalonym z N., gawrę i zasypia w niej. Na sygnał N. dzieci szukają misia. Ten, kto go odnajdzie jako pierwszy, zostaje misiem – następuje zmiana ról i zabawa toczy się dalej według tych samych zasad.
- Słuchanie i naśladowanie odgłosów jesiennego wiatru.
Dzieci słuchają odgłosów jesiennego wiatru. Próbuje je naśladować. Zastanawiają się, jaką rolę odgrywa w przyrodzie jesienny wiatr (np. strąca liście z drzew, przenosi nasiona, śpiewa w gałęziach drzew).

III

- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Skaczące kropelki*.
Szarfy – niebieskie i żółte.
Dzieci (kropelki deszczu) siedzą w szeregu po jednej stronie sali. N. układa z niebieskich i żółtych szarf, uformowanych w małe kółka, drogę prowadzącą z jednej strony sali na drugą. Niebieskie szarfy to kałuże, a żółte to piasek. Dzieci kolejno wskakują obunóż do znajdujących się na drodze kałuż (niebieskich szarf) i pokonują wyznaczoną trasę. Omijają żółte szarfy, gdyż kropelki chcą się bawić tylko w wodzie.



Karta pracy, cz. 1, nr 75

Dzieci:
– rysują parasol po śladzie i mówią rymowanke,
– rysują po śladach.

Karta pracy, cz. 1, nr 89

Dzieci:
– kończą rysować i kolorować kropelki według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty.



- Obserwowanie krajobrazu za oknem. Zabawa kolorami – malowanie jesiennego szarugi.
Zdjęcie przedstawiające jesienną szarugę, dla każdego dziecka: farby – biała i czarna, gruba kartka formatu A4, pędzel, cerata, fartuszek, patyczki kosmetyczne.
Dzieci obserwują krajobraz za oknem. Wskazują, jaki kolor przeważa w krajobrazie (jeśli krajobraz za oknem nie przypomina jeszcze jesiennego szarugi, N. pokazuje dzieciom odpowiednie zdjęcie). N. przygotowuje na stołach farby – białą i czarną – oraz grube kartki. Dzieci mieszają farby pędzlami. Starają się uzyskać kolor szary. Następnie wykorzystują uzyskaną barwę i za pomocą patyczków kosmetycznych malują na kartkach jesienną szarugę.
- Zabawa *Kalosze* – wyrabiająca reakcję na ustalone hasła.
Odtwarzacz CD, wersja instrumentalna piosenki *Kłótnia kaloszy*, dla każdego dziecka: szablon kaloszy.
Dzieci zajmują miejsca na środku sali, twarzami do N. Przed każdym z nich znajduje się szablon kalosza. Przy nagraniu muzyki, dzieci przemieszczają się w określonym kierunku między kaloszami. Na przerwę w nagraniu muzyki każde zajmuje miejsce obok najbliższej leżącego kalosza, zgodnie z poleceniem N.: przed, za, obok, z prawej strony, z lewej strony.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej – zabawa *Popatrz – zapamiętaj*. Zabawy kolorami – mieszanie barw, poszukiwanie nowych odcieni. Utrwalanie nazw kolorów. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8.
- II.1. *Szary, jesienny dzień* – zabawy słownikowo-gramatyczne inspirowane wierszem K. Datkun – Czerniak *Szara pogoda*. Cele: dostrzeganie zmian zachodzących w przyrodzie późną jesienią, wzbogacenie słownika, rozwijanie umiejętności poprawnej odmiany rzeczowników i układania rymów, rozwijanie umiejętności opisywania charakterystycznych cech za pomocą określeń przymiotnikowych, klasyfikowanie przedmiotów według cech jakościowych.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Kłótnia kaloszy*. Cel: rozwijanie umiejętności wokalnych. Zabawy na świeżym powietrzu: wprowadzenie gry w *Zbijaka-liściaka*. Określanie koloru i wielkości chmur na niebie.
- III. Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Rysujemy kropelki deszczu*. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej – zabawa *Ciepło – zimno*. Przygotowanie do pisania – praca plastyczna *Jesienny deszcz*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności poprawnej odmiany rzeczowników i układania rymów,
- rozwijanie umiejętności opisywania charakterystycznych cech za pomocą określeń przymiotnikowych,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- wyrabianie koordynacji słuchowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- poprawnie odmienia rzeczowniki, układa rymy,
- opisuje deszcz za pomocą określeń przymiotnikowych, poprawnie podaje antonimy,
- śpiewa piosenkę,
- reaguje odpowiednio na podane hasła.

Przebieg dnia

- Ćwiczenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej – zabawa *Popatrz – zapamiętaj*.

Zdjęcie przedstawiające krajobraz charakterystyczny dla późnej jesieni.

N. pokazuje zdjęcie przedstawiające krajobraz charakterystyczny dla późnej jesieni. Dzieci dokładnie przyglądają się zdjęciu. Starają się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Następnie N. zadaje pytania związane z treścią zdjęcia np.: *Ile drzew było na obrazku?, Jaki kolor miały chmury?* (pytania muszą być dostosowane do treści zdjęcia).

Karta pracy, cz. 1, nr 76

Karta pracy, cz. 1, nr 90

Dla każdego dziecka: farby w kolorze żółtym, czerwonym, niebieskim, miseczka, pędzelek, gruby karton, cerata, fartuszek, kredki.

Dzieci:

- rozcieńczają farby w kolorach żółtym, czerwonym i niebieskim,
- dobierają się w pary i mieszają farby,
- wyniki działań przedstawiają graficznie – kolorują odpowiednio białe plamy po prawej stronie każdej pary,
- kolorują bukiet kwiatów kredkami w kolorze żółtym i niebieskim,
- nazywają kolory kropli.
- rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

- Ćwiczenia poranne - zestaw nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 167).

II

Zajęcia 1. Szary, jesienny dzień – zabawy słownikowo – gramatyczne inspirowane wierszem K. Datkun – Czerniak Szara pogoda.

- Zabawa na powitanie.
N. pokazuje swoją dłoń, zaciśniętą w pięść. Nazywa i prostuje kolejne palce. Dzieci powtarzają czynność wykonaną przez N. Następnie witają się z sąsiadem, siedzącym po prawej stronie, dotykając jego kciuk swoim kciukiem.
- Słuchanie wiersza K. Datkun-Czerniak Szara pogoda.

<i>Szara chmurka, obok druga, pełne kropel dżdżu. Deszczyk pada już od rana, smutno, smutno mu. Szare pole, lasy szare, kiedy pada deszcz. Szare niebo, łąki szare, wszędzie szaro jest.</i>	<i>A tu pada, pada, pada już przez cały dzień! Oj, deszczyku, już wystarczy, zmień pogodę – zmień! Niech rozłóci się słonecznie wszystko wkoło nas, a szarości niech odpłyną. Już słoneczka czas!</i>
--	---

Rozmowa na temat wiersza.
N. pyta: *O jakiej pogodzie opowiadała autorka wiersza? Jak wyglądał krajobraz? O co dzieci prosily deszczyk?*
- Ćwiczenia słownikowe *Co robi deszcz?*
N. pyta: *Co robi deszcz?* (np. siąpi, kapie, pada, mży, leje), *Jak nazywamy duży deszcz?* (ulewa), *Jak nazywamy mały deszcz?* (deszczyk, mżawka, kapuśniaczek), *Jakie dźwięki wydaje padający deszcz?* (np. puk, puk, stuku-puk, kap, kap).
- Opisywanie deszczu za pomocą określeń przymiotnikowych.
N. pyta: *Jaki może być deszcz?* Dzieci za pomocą określeń przymiotnikowych opisują deszcz np. duży, mały, ulewny, ciepły, drobny, nagły, przelotny, jesienny.
- Wprowadzenie nazwy *parasol* do czytania całościowego.
Napis parasol, wycięta z papieru sylweta parasola, zeszyt Wymyślanki-nazywanki.
N. pyta: *Co zabieramy ze sobą, kiedy wychodzimy z domu, a na dworze pada deszcz?* Przypina do tablicy wyciętą z papieru sylwetę parasola oraz wprowadza do czytania całościowego wyraz *parasol*. Dzieci dzielą słowo *parasol* na sylaby, liczą sylaby, pokazują liczbę sylab na palcach, określają pierwszą głoskę (5-latki), ostatnią głoskę (6-latki). Wskazują samogłoski występujące w słowie *parasol* – 6 latki. Poszukują innej nazwy dla słowa *parasol*. N. zapisuje propozycje dzieci w zeszycie *Wymyślanki-nazywanki*.
- Zabawa z *parasolami*.
Parasole przyniesione przez dzieci z domu.
- N. prosi, aby dzieci wzięły swoje parasole. Przypomina o zachowaniu zasad bezpieczeństwa. Dzieci rozkładają parasole i układają w wyznaczonym miejscu tak, aby każdy z nich był widoczny. Porównują parasole między sobą, określają ich wielkość, wzory, kształt, kolory itp. Segregują według dowolnego, zaproponowanego przez dzieci lub przez N. kryterium.
- Ćwiczenia słownikowe – wyszukiwanie antonimów. N. prosi dzieci o dokończenie wypowiedzianych przez niego zdań np.:
Kiedy świeci słońce, świat jest wesoly, a kiedy pada deszcz, robi się ... (smutny).
Deszcz może być mały albo ... (duży).
Słońce jest gorące, a lód jest (zimny).
Deszcz puka w szybę głośno albo (cicho).
Kiedy świeci słońce jest jasno, a kiedy zachodzi, robi się ... (ciemno).
- Zabawa w rymowanki.
Dzieci układają rymy do wymienionych przez N. słów, np. kapuśniaczek – cielaczek, pada – zjada, mżawka – kawka, kapie – sapie, mży – rży.

Dzieci:

- | | |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> – dorysowują rączki do parasoli, – kolorują parasole, – rysują mniejsze krople wewnątrz większych, – obrysowują małe krople według wzoru, | <ul style="list-style-type: none"> – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie |
| <ul style="list-style-type: none"> – kolorują krople według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty. | |

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Kłótnia kaloszy*.

- Ćwiczenie oddechowe *Chmurki i wiatr*.

Tamburyn.

Dzieci – *chmurki* na palcach w rytmie akompaniamentu tamburyna biegają po sali. Na hasło *wieje wiatr* zatrzymują się, nabierają powietrza ustami następnie energicznie wypuszczają je bez wydymania policzków.

- Nauka piosenki *Kłótnia kaloszy*, fragmentami na zasadzie echa (przewodnik cz. 1, s. 167).
- Zabawa inscenizowana z piosenką.

Dla każdego dziecka szablon kaloszy do zawieszenia na szyi, dla każdej pary kaloszy naklejki posiadające jednakowe kształty różniące się kolorem (szablony wykonują dzieci podczas zajęć plastycznych).

Dzieci podzielone są na dwie grupy. Pierwsza grupa śpiewa piosenkę. Dzieci w drugiej grupie zawieszają szablon kaloszy na szyje. Dobierają się w pary (para kaloszy w tym samym kolorze na nich emblematy o jednakowym wzorze, różniące się jedynie kolorem). Obrazują ruchem tekst piosenki.

- *Tańczące chmury* – reagowanie na zmiany dynamiczne.

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Kłótnia kaloszy*, dla każdego dziecka szyfonowa chusta.

Melodia piosenki grana jest cicho, dzieci są w przysiadzie, głowy mają opuszczone, w rękach mają szyfonowe chusty – *chmurki śpią*. Kiedy melodia grana jest coraz głośniejsze – dzieci powoli przechodzą do stania, zataczają chustą przed sobą duże koła. Natomiast kiedy melodia grana głośno *chmurki tańczą*, a dzieci przechodzą do rozkroku, ręce trzymające chusty wykonują dowolne ruchy w różne strony. Kiedy melodia grana ponownie cicho – powoli przechodzą do pozycji wyjściowej.

- Zabawa ortofoniczna *Deszczowy dzień*.

Bębenek.

Dzieci maszerują w określonym kierunku w rytmie akompaniamentu granego na bębnie przez N. Na określone hasło:

- *ulewa* – N. w wolnym tempie uderza kilka razy energicznie w instrument. Dzieci przechodzą do lekkiego rozkroku. Kładzą zgodnie z rytmem, wypowiadając słowa *plum, plum, plum*.
- *pada deszcz* – dźwięki stają się krótsze dzieci zatrzymują się i wypowiadając słowa *pac, pac, pac* równocześnie tupią.
- *kapuśniaczek* – N. pociera dłonią o membranę bębna. Dzieci pocierają dłonią o dłoń, wypowiadając *szu szu szu*.



Zabawy na świeżym powietrzu

- Wprowadzenie gry w *Zbijaka-liściaka*.

Piłka.

N. wyznacza teren w ogrodzie. Wybiera dwoje dzieci, które będą *wiatrem*. Zadaniem *wiatrów* będzie strącenie z drzewa jak największej liczby liści. *Wiatry* stają po przeciwległych stronach wyznaczonego terenu. Pomiędzy nimi biegają dzieci – *liście*. *Wiatry* rzucają piłkę tak, aby trafić w dziecko – *liście*. Ten, kto został *strącony*, pomaga *wiatrom*. Zabawa kończy się, kiedy wszystkie *liście* zostaną strącone.

- Określanie koloru, wielkości, rodzaju chmur na niebie.

N. zwraca uwagę dzieci na wygląd nieba. Dzieci określają kolor i wielkość chmur. Opisują, co przypominają im wybrana chmura. Starają się odpowiedzieć na pytanie: *Z czego są chmury?, Dlaczego się ruszają?*



Chmury to unoszące się w powietrzu cząsteczki kropelek wody, kryształków lodu lub jednych i drugich. Kłębiaste, białe chmury zapowiadają dobrą pogodę. Szybko zmieniają swój kształt, rosną lub znikają. Nie pada z nich deszcz. Kłębiaste chmury, szare na dole mogą powodować przelotne opady deszczu. Natomiast ciemne chmury, szeroko rozciągnięte po niebie najczęściej przynoszą deszcz.

III



- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Rysujemy kropelki deszczu*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się po sali zgodnie z rytmem wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w muzyce stają na jednej nodze, a drugą nogą rysują w powietrzu kropelki deszczu. Podczas kolejnej przerwy zmieniają nogę.

- Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej – zabawa *Ciepło – zimno*.

Parasol.

N. wybiera dwoje dzieci: jedno, które odchodzi na bok, odwraca się i zakrywa oczy i drugie, które chowa w dowolnym miejscu w sali parasol. Dzieci za pomocą słów *ciepło – ciepłej – upał, zimno – zimniej* – mróz naprowadzają kolegę na właściwą drogę i odnalezienie parasola.

- Przygotowanie do pisania – praca plastyczna *Jesienny deszcz*.

Dla każdego dziecka: nieduże karteczki wycięte z grubego kartonu, niebieska plastelina, cienki patyczek, nasiona słonecznika.

N. układa przed dziećmi nieduże karteczki, wycięte z grubego kartonu. Dzieci pokrywają całą powierzchnię np. niebieską plasteliną. Następnie cienkim patyczkiem lub palcem wciskają w plastelinę nasiona słonecznika, tworząc *jesienny deszcz*. Liczba pestek zależy od *intensywności deszczu*.

Październik, tydzień 4

Dzień 4

Idzie jesień... z deszczem

Jesienny wiatr

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Naśladowanie i wywoływanie odgłosów wiatru. Rozwijanie sprawności manualnej – kalkowanie elementów i tworzenie z nich jesiennych wzorów. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8.
- II.1. *Jesiennie zabawy z wiatrem* – zajęcia matematyczne. Cele: posługiwanie się w celowo stworzonych sytuacjach liczebnikami w aspektach kardynalnym i porządkowym, rozumienie pojęcia stałości liczby.

Odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 4.

 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 4. Cele: rozwijanie sprawności ruchowej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa kształtująca refleks i spostrzegawczość – *Szukam parasola*. Obserwowanie drzew w ogrodzie przedszkolnym. Odnajdywanie drzew, które mają najmniej liści.
- III. Zabawa ruchowa przy muzyce – *Jesiennie łańcuchy*. Zabawa *Psotnik wiatr kokardki skradł*. Próba związania sznurówek na kokardę. *Taniec wiatru* – reagowanie na zmianę tempa i dynamikę.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 8, IV 14, **IV 15**, IV 18

Cele ogólne

- rozumienie pojęcia stałości liczby,
- **odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 4**,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dochodzi do wniosku, że zmiana sposobu ułożenia lub zmiana kolejności ułożenia parasoli nie wpływa na ich liczbę,

- rozpoznaje i nazywa cyfrę 4,
- czynnie uczestniczy w zajęciach gimnastycznych, wykonuje ćwiczenia zgodnie z poleceniem.

Przebieg dnia

I

- Naśladowanie i wywoływanie odgłosów wiatru.
Dla każdego dziecka: po 2 kawałki gazety, plastikowa butelka.
N. rozdaje dzieciom po 2 kawałki gazety. Dzieci stykają je ze sobą, poruszają złączone kartki dłońmi, wywołują dźwięki przypominające odgłosy wiatru – *małego* i *dużego*. Podobne dźwięki dzieci próbują uzyskać, dmuchając z różną siłą w puste, plastikowe butelki.
- Rozwijanie sprawności manualnej – kalkowanie elementów i tworzenie z nich jesiennych wzorów.
Dla każdego dziecka: kalka techniczna, obrazki przedstawiające elementy charakterystyczne dla jesieni, np.: liście, parasole, grzyby, żółędzie, kasztany itp., kredki, ołówek.
N. układa przed dziećmi obrazki przedstawiające elementy charakterystyczne dla jesieni. Dzieci kalkują elementy, tworzą z nich jesiennie szlaczki i je kolorują.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 167).

II

Zajęcia 1. Jesienne zabawy z wiatrem – zajęcia matematyczne.

- Zabawa na powitanie.
Dzieci siedzą w kole. N. wita dzieci, które *jadły dzisiaj śniadanie, lubią zabawy w liczenie, lubią, kiedy pada deszcz* itp. Dzieci, które czują się powitane, wstają, wykonują przysiad i siadają na swoich miejscach.
- Rozwiązywanie zagadki.
N. pyta dzieci, czy wiedzą, o czym będą rozmawiać na dzisiejszych zajęciach. Proponuje rozwiązanie zagadki I. Fabiszewskiej, która będzie odpowiedzią na to pytanie.

*Dmucha, gwizdze, wieje,
strąca liście z drzew,*

*między gałązkami
słysząc jego śpiew. (wiatr)*

- Rozwijanie wyobraźni – zabawa *Gdybyś był wiatrem...*
Dzieci siedzą w kole. Kolejno kończą zdanie *Gdybym był wiatrem, to...*
- Zabawy z wiatrem – liczenie liści.
Sylweta drzewa narysowana na kartonie formatu A2, taca, jesienne liście (świeże, wcześniej ususzone lub wycięte z papieru kolorowego), woreczek, kartoniki z narysowanymi kropkami (od 1 do 10), peleryna.
N. zaprasza dzieci do zabaw z jesiennym wiatrem. Układa przed dziećmi sylwetę drzewa narysowaną na dużym kartonie. Obok ustawia tacę, na której znajdują się jesienne liście (mogą być to ususzone wcześniej liście lub, jeśli takich nie ma, sylwety liści wycięte z papieru kolorowego). Prosi dziecko, aby z woreczka wylosowało kartonik z narysowanymi kropkami od 1 do 10 i ułożyło na sylwecie drzewa tyle samo liści, ile kropek jest na kartoniku (jeśli dziecko nie potrafi liczyć w zakresie przedstawionym na kartoniku, N. prosi inne dziecko o pomoc lub sam pomaga). Następnie dziecko wybiera inne dziecko, które będzie odgrywało rolę wiatru. *Wiatr*, przyodziały w pelerynę, obiega raz koło, pochyła się nad sylwetą drzewa (lub kładzie się na brzuchu) i próbuje zdmuchnąć z niego liście. Dzieci liczą po cichu, ile liści zdmuchnął wiatr (mogą liczyć również, ile razy wiatr musiał dmuchnąć, aby strącić wszystkie liście z drzewa). Wynik pokazują na palcach. Każde dziecko powinno mieć szansę na aktywny udział w zabawie. Na koniec tej zabawy N. układa na sylwecie drzewa 10 liści. Wszystkie dzieci zostają zaczarowane w wiatr. Kładą się na brzuchu, na obwodzie koła, i próbują zdmuchnąć z drzewa wszystkie liście. N. liczy głośno, ile podmuchów wiatru było potrzebne, aby wykonać to zadanie. Zabawę można powtórzyć kilkakrotnie, aby sprawdzić, za którym razem wiatr był najsilniejszy i najszybciej zerwał liście z drzewa.
- Dostrzeganie, że zmiana sposobu ułożenia lub zmiana kolejności ułożenia nie zmienia liczby elementów.
Sześć parasoli.
Przed dziećmi leży obok siebie 6 rozłożonych parasoli. Dzieci pokazują na palcach liczbę parasoli i głośno liczą. N. prosi, aby wskazane dziecko zmieniło sposób ułożenia parasoli i ułożyło je tak, aby

tworzyły one koło. N. dotyka każdego parasola, a dzieci głośną liczą i podają liczbę parasoli. Następnie N. prosi inne dziecko, aby ułożyło parasole jeden pod drugim. Dzieci liczą głośno parasole i podają wynik. N. mówi: *Zmienialiśmy ułożenie parasoli. A co możecie powiedzieć o liczbie parasoli?* Podkreśla, że sposób ułożenia parasoli nie zmienia ich liczby. Następnie N. zmienia kolejność ułożenia parasoli, które leżą obok siebie (np. pierwszy zamienia z drugim). Pyta dzieci: *Co się zmieniło? Czy zmieniła się liczba parasoli?* Prosi jeszcze dwoje dzieci o dokonanie podobnych zmian, a pozostałe – o liczenie i wypowiedzianie swoich spostrzeżeń. Podkreśla, że kolejność ułożenia parasoli nie ma wpływu na ich liczbę.



- Zabawa ruchowa *Wiatr i liście*.

Odtwarzacz CD, nagranie odgłosów wiejącego wiatru, wycięte z kolorowego papieru liście, do których przyczepiony jest sznurek do zawieszenia, kartoniki z narysowanymi kropkami (od 1 do 6).

N. dzieli dzieci na dwie grupy. Pierwsze dziecko pełni rolę drzewa, a drugie rolę wiatru. Dzieci – drzewa stoją z uniesionymi w górę i zgiętymi w łokciach rękami – to gałęzie drzew. N. z pomocą pozostałych dzieci na *gałęziach* każdego drzewa (czyli na palcach u rąk) wiesza np. 6 listków. Włącza nagranie odgłosów wiejącego wiatru. Dziecko *wiatr* biega *między drzewami*, *dmuchając na liście*. Kiedy odgłosy wiatru ustają (N. wyłączy nagranie), dziecko *wiatr* zatrzymuje się obok wybranego drzewa i zdejmuje z niego tyle listków, ile kropek znajduje się na kartoniku podniesionym w górę przez N. Następuje zmiana ról.

Zabawa swobodna	Odkrywanie cyfry 4
<p>Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utrwalenie cyfr 1–3. Sylweta drzewa narysowana na kartonie A2, 3 brązowe, dębowe liście (mogą być naturalne lub wycięte z papieru kolorowego), kartoniki z cyframi 1, 2, 3. N. układa przed dziećmi sylwetę drzewa, pod które wiatr przywiał (kolejno) jeden liść (dwa, trzy liście) brązowy, dębowy. Dzieci rozpoznają, z jakiego drzewa pochodzi liść, oraz liczą, ile jest liści pod drzewem. Umieszczają pod nim kartonik z odpowiednią cyfrą. • Zamiana kartonika z cyfrą 3 na kartonik z czterema kropkami. Sylweta drzewa narysowana na kartonie A2, 1 brązowy liść kasztanowca, kartonik z cyfrą 3, kartonik z czterema kropkami. N. mówi: <i>Wiatr psotnik dmuchnął mocno i przywiał pod drzewo kolejny, inny liść.</i> Układa pod drzewem sylwetę czwartego, brązowego liścia kasztanowca. Dzieci rozpoznają, z jakiego drzewa spadł liść. N. pyta: <i>Ile teraz jest liści pod drzewem? Czy kartonik, który leży pod sylwetą drzewa, pasuje?</i> Zamienia kartonik z cyfrą 3 na kartonik z czterema kropkami. Mówi: <i>Pod drzewem leżą 4 liście, na kartoniku są 4 kropki.</i> Prosi, aby dzieci 4 razy klasnęły, 4 razy podskoczyły, 4 razy tupnęły nogą. • Pokaz cyfry 4. Kartonik z cyfrą 4. N. zapoznaje dzieci z wyglądem cyfry 4 – pokazuje kartonik z cyfrą oraz prawidłowy sposób jej kreślenia. Dzieci rysują cyfrę 4 palcem prawej ręki na dywanie, palcem lewej ręki



- Karta pracy, cz. 1, nr 78.
Dzieci:
 - rysują tyle chmurek, słoneczek, parasoli, kropli, chmurek z kropkami, aby ich liczba odpowiadała liczbie umieszczonych obok kropek, kolorują rysunki,
 - liczą kropki w kołach, rysują pod nimi odpowiednią liczbę kropek,
 - kolorują szlaczek z parasolek.
 Po wykonaniu kart pracy, jeśli dzieci 6-letnie jeszcze pracują, 5-latki zajmują się cichą zabawą w kąciakach zainteresowań.

w powietrzu, prawą nogą na dywanie, lewą nogą na dywanie. N. pyta: *Jak wygląda cyfra 4? Co przypomina wam cyfra 4? Czego może być cztery?* Zamienia kartonik z kropkami na kartonik z cyfrą 4.

- Karta pracy, cz. 1, nr 92.
Dzieci:
 - kreślą palcem cyfrę 4 zgodnie ze strzałkami,
 - liczą na obrazku monety i parasolki,
 - dorysowują tyle chmurek, aby w każdej grupie było ich 4,
 - liczą kropki w pętlach, naklejają pod kołami odpowiednie liczby odszukane wśród naklejek,
 - piszą cyfrę 4 po śladach, a potem – samodzielnie.
- Karta pracy, cz. 1, nr 93.
Dzieci:
 - kolorują czwartą chmurkę, licząc od lewej strony,
 - kolorują czwarty parasol, licząc od prawej strony,
 - dorysowują tyle rysunków, aby ich liczba odpowiadała wskazanej cyfrze,
 - piszą cyfrę 4 po śladach, a następnie – samodzielnie.
 Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.



Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 152).



Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa kształtująca refleks i spostrzegawczość – *Szukam parasola*.
Kolorowe krążki.
N. wyznacza w ogrodzie przedszkolnym teren – sklep z parasolami. Na środku wyznaczonego terenu układa kolorowe krążki – parasole (liczba parasoli jest mniejsza o 1 niż liczba dzieci). Dzieci poruszają się w różnych kierunkach. Nie wolno im jednak wejść na teren sklepu. N. podaje hasło: *Deszcz*. Dzieci jak najszybciej muszą znaleźć w sklepie parasol dla siebie. Wybierają dowolny krążek, podnoszą go nad głowę, *chroniąc się przed deszczem*. Ten, komu nie uda się znaleźć dla siebie *parasola*, pomaga N. obserwować, czy wszyscy przestrzegają reguł zabawy.
- Obserwowanie drzew w ogrodzie przedszkolnym (lub w najbliższej okolicy przedszkola, jeśli w ogrodzie nie ma drzew). Odnajdywanie drzew, które mają najmniej liści.
Dzieci obserwują drzewa w ogrodzie przedszkolnym. Poszukują tych, na których jest najmniej liści. Z pomocą N. nazywają gatunki drzew.



Dęby są drzewami, które najdłużej zachowują liście. Na młodych dębach suche, brązowe liście można zobaczyć przez całą zimę.

III



- Zabawa ruchowa przy muzyce *Jesienne łańcuchy*.
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnego utworu muzycznego w rytmie marsza, kostka do gry, nagranie dowolnego utworu muzycznego w rytmie marsza.

Dzieci siedzą w kole. Za pomocą rymowanki: *Raz, dwa, trzy, rzucasz ty*, N. wybiera dziecko, które rzuca kostką. Dzieci liczą, ile oczek wypadło. N. włącza nagranie dowolnego utworu muzycznego w rytmie marsza. Dzieci wstają, biorą się za ręce, tworząc jesienne łańcuchy zgodnie z liczbą oczek wyrzuczonych na kostce, i poruszają się w rytm nagrania muzyki. Na przerwę w nagraniu muzyki ponownie siadają w kole i zabawa przebiega według takich samych reguł.

- Zabawa *Psołtnik wiatr kokardki skradł*.

Zabawka edukacyjna – drewniany but do wiązania sznurówek.

N. pokazuje dzieciom zabawkę – drewniany but do nauki wiązania sznurówek. Wyjaśnia, że psotnik wiatr rozwiązał but i trzeba go ponownie zawiązać. Dzieci z pomocą N. próbują zawiązać sznurówki na kokardkę.

- *Taniec wiatru* – reagowanie na zmianę tempa i dynamiki.

Grzechotka, tamburyn, trójkąt, dla każdego dziecka: gumka do włosów, kolorowy pasek bibuły.

Dzieci stoją zwrócone twarzami do N. w odległości zapewniającej swobodę ruchu. Na przegubach dłoni mają gumki frotki z umocowanymi barwnymi wstążkami wyciętymi z karbowanej bibuły. N. gra na grzechotce. Równocześnie recytuje tekst B. Formy.

Fiu, fiu, fiu, sza, sza, sza, wiatr jesienny dzisiaj gra.

Fiu, fiu, fiu, sza, sza, sza, to zabawa na sto dwa.

Dzieci powtarzają tekst, następnie wykonują dowolne improwizacje ruchowe obrazujące taniec wiatru. N. gra na tamburynie, recytując tekst. Następnie powtarzają go dzieci, równocześnie obrazując ruchem.

Pada deszcz, pada deszcz:

kapu-kap, kapu-kap,

a ja w deszczu idę sobie, no i śpiewam tak:

Kap, kap, kap, kap, kap, kap, a ja śpiewam właśnie tak.

Dzieci:

unoszą ręce nad głowy, poruszają nimi
w nadgarstkach,
wykonują obrót wokół siebie,
maszerują w miejscu,
klaszczą.

N. gra na trójkącie, recytując tekst. Następnie powtarzają go dzieci, obrazując ruchem.

Dzieci:

Szu, szu, pada kapuśniaczek.

To jesienna chmura płacze.

Mam kalosze, jest kałuża,

więc kalosze w niej zanurzam.

biegają drobnymi krokami z wyciągniętymi
przed siebie rękami,
zatrzymują się,
rytmiczne tupią.

Po opanowaniu tekstu dzieci, na dźwięk instrumentu, od razu rozpoczynają recytację połączoną z obrazowaniem tekstu. Tekst można recytować głośno lub cicho.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawy swobodne w kąciku lalek – przebieranie lalek. Rozwiązywanie zagadki. Utrwalenie pojęcia *para*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8.
- II.1. *Ubranie na jesienne chłody* – zajęcia przyrodnicze prowadzone metodami aktywizującymi. Cele: rozumienie konieczności dostosowania ubioru do warunków atmosferycznych, wdrażanie do dłuższych, logicznych wypowiedzi na określony temat, wzbogacanie słownictwa, rozpoznawanie znaków synoptycznych, rozumienie informacji podawanych w prognozie pogody oraz wykorzystanie ich podczas dokonywania wyboru odpowiedniej garderoby.
2. *Wielki parasol* – zajęcia plastyczne. Cele: rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem równowagi i współdziałania – *Wielka woda*. Obserwowanie ptaków w ogrodzie. Liczenie ptaków, nazywanie najbardziej znanych gatunków.
- III. Zabawa z elementem rzutu i celowania – *Piłka w okienku*. Zabawa słowna – tworzenie skojarzeń do słowa *szaruga*. Gra w *Minigrę o wodzie*. Zabawa z piosenką *Kłótnia kaloszy*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- rozumienie konieczności dostosowania ubioru do warunków atmosferycznych,
- rozumienie informacji podawanych w postaci umownych znaków czy prognozie pogody oraz wykorzystanie ich podczas dokonywania wyboru odpowiedniej garderoby,
- rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- ubieranie się odpowiednio do pogody,
- odczytuje pogodę zapisaną w postaci umownych znaków, dostosowuje ubiór do warunków atmosferycznych,
- wykonuje pracę plastyczną według instrukcji.

Przebieg dnia

I

- Zabawy swobodne w kąciku lalek – przebieranie lalek.
Ubranka dla lalek.
N. inicjuje zabawę dzieci w kąciku lalek. Zwraca uwagę na pogodę panującą późną jesienią. Dzieci przebierają lalki w cieplejsze ubrania. Uzasadniają potrzebę zmiany garderoby.
- Rozwiązywanie zagadki I. Fabiszewskiej. Utrwalenie pojęcia *para*.
Biała kartka z narysowaną na niej półką, wycięte z papieru kolorowego sylwety kaloszy w różnych kolorach (prawy but i lewy but, kilka kaloszy bez pary).

Gdy chcesz chodzić po kałużach, wtedy je na nogi wkładasz i głębokość wszystkich kałuż na swej drodze dzielnie badasz. (kalosze)

N. układa na stole pomieszane, wycięte z papieru kolorowego sylwety kaloszy w różnych kolorach (prawy i lewy but, z tym, że kilka kaloszy nie ma swojej pary) oraz narysowaną na białej kartce półkę. Proponuje dzieciom uporządkowanie kaloszy i ustawienie ich na półce. Dzieci dobierają kalosze w pary. N. przypomina, co oznacza słowo *para*. Dzieci ustawiają kalosze na półce (prawy but stoi obok lewego), używają pojęć *prawy, lewy but*, liczą, ile par kaloszy stoi na półce i ile jest pojedynczych butów. Wyjaśniają, dlaczego ta liczba jest różna. Zastanawiają się, gdzie ustawić kalosze, które nie mają swojej pary. N. prosi, aby podały inne przykłady ubrań czy przedmiotów, które występują w parach.



- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 167).

II

Zajęcia 1. *Ubranie na jesienne chłody* – zajęcia przyrodnicze prowadzone metodami aktywizującymi.

- Zabawa na powitanie.
N. wita dzieci, które *dzisiaj przyszły do przedszkola w kaloszach, założyły czapkę, sweter, spodnie* itd. Dzieci, które czują się powitane, machają do N. ręką.
- Zapoznanie z problemem Ady.
Narysowane na kartce symbole: chmura, duży deszcz, wiatr (przechylone gałęzie), temperatura 2°C. Dzieci siedzą w półkolu. N. w imieniu Ady zwraca się do dzieci z prośbą o pomoc w rozwiązaniu problemu. Mama dziewczynki rozmawia teraz przez telefon, ale wcześniej poprosiła córkę, aby wybrała sobie ubranie na dzisiejszy dzień. Zostawiła kartkę z symbolami, które mają pomóc Adzie w podjęciu decyzji. Niestety, Ada ich nie rozumie, a nie wypada przeszkadzać mamie w rozmowie. N. pokazuje narysowane na kartce symbole: chmurę i duży deszcz, wiatr – przechylone gałęzie, temperatura 2°C. Dzieci próbują pomóc Adzie w rozwiązaniu problemu i odczytaniu, jaka będzie pogoda. N. pyta: *Jak myślicie, dlaczego ważne jest, aby Ada wybrała odpowiednie ubranie? Jakie mogą być konsekwencje niewłaściwego dostosowania ubrania do warunków atmosferycznych?* Podsumowuje wypowiedzi dzieci, poprawia, jeśli były błędne.
- Wprowadzenie znaków synoptycznych.
Różne znaki synoptyczne (mogą być np. narysowane na kartonikach i podklejone rzepami, aby można było umieścić je w kalendarzu pogody). N. proponuje dzieciom poznanie znaków synoptycznych, aby nie miały w przyszłości takich problemów jak Ada. Kolejno je prezentuje, np. narysowane na kartoniku słońce, słońce za chmurami, chmury, mały deszcz, duży deszcz. Dzieci próbują odgadnąć, co przedstawiają poszczególne znaki. N. pyta, czy dzieci kiedykolwiek spotkały się z takimi znakami. Nawiązuje do prognozy pogody. Zachęca do jej oglądania. Uzupełnia wypowiedzi dzieci.
- Poznanie termometrów różnego rodzaju oraz sposobu odczytywania temperatury na termometrze zaokiennym.
Różnego rodzaju termometry, np.: pokojowy, do mierzenia temperatury potraw, do mierzenia gorączki (nie może być rtęciowy), zaokienny. N. zadaje pytanie: *W jaki jeszcze sposób, np. będąc w przedszkolu, możemy dowiedzieć się, jaka jest temperatura za oknem?* Pokazuje różne rodzaje termometrów. Zwraca szczególną uwagę na termometr zaokienny, który wcześniej umieścił za oknem. Sprawdza na nim, jaka jest dzisiaj temperatura, i wyjaśnia dzieciom, w jaki sposób ją odczytał. Przypomina, że to m.in. od temperatury powietrza uzależniamy sposób ubioru.
- Przygotowanie garderoby na jesienne chłody.
Dla każdego z czterech zespołów: arkusz szarego papieru, kartonik ze znakami synoptycznymi, markery, kufer (lub pudełko) z różnymi elementami garderoby, kartoniki ze wskazówkami dotyczącymi pogody. N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Przed każdym zespołem układa duży arkusz szarego papieru, kartonik ze znakami synoptycznymi określającymi pogodę, markery. Na środku sali stawia kufer z różnymi częściami garderoby. Każdy zespół wybiera spośród swoich członków jedno dziecko, które kładzie się na papierze, a pozostałe dzieci odrysowują jego sylwetkę. Następnie odczytują z kartonika wskazówki dotyczące pogody. N. sprawdza, czy dzieci odczytały je poprawnie. Z przygotowanych w kufrze elementów garderoby dzieci wybierają te, które są odpowiednie do pogody, której parametry są przedstawione na kartoniku. Ubierają odrysowane dziecko – kładą na odrysowanej na szarym papierze sylwetce, w odpowiedniej kolejności, ubrania wybrane z kufra. Po zakończeniu zadania N. wraz z pozostałymi dziećmi sprawdza poprawność jego wykonania. Każdy zespół odczytuje ze swojego kartonika prognozę pogody. Dzieci kolejno nazywają wykorzystane elementy garderoby. N. zwraca szczególną uwagę na ubranie odpowiadające jesiennej szarudze. Gratuluje dzieciom dobrze wykonanego zadania.

Karta pracy, cz. 1, nr 79	Karta pracy, cz. 1, nr 94
Dzieci:	
– oglądają rysunki po lewej stronie karty, kolorują tak samo rysunek po prawej stronie,	
– wytupują rytmicznie rymowanękę,	
– kończą szlaczek z parasoli, kolorują parasole.	– kolorują szlaczek z parasolek.
Karta pracy, cz. 1, nr 80	Karta pracy, cz. 1, nr 95
Dzieci:	
– porównują między sobą trzy pary parasoli,	
– wypowiadają się na temat ochrony przed deszczem Olka i Ady, kolorują rysunek,	
– łączą pomarańczowymi lianiami po sześć kropelek, kolorują je.	– kończą rysowanie szlaczka z parasoli, kolorują parasole.

Zajęcia 2. *Wielki parasol* – zajęcia plastyczne.

- *Parasolkowa rewia mody* – wypowiedanie się na temat wyglądu swoich parasoli, ćwiczenie pamięci. **Parasole przyniesione przez dzieci z domu.**

N. gromadzi przyniesione przez dzieci z domu parasole blisko siedzących dzieci. Dzieci siedzą jedno obok drugiego pod jedną ze ścian. Kolejno wypowiadają się na temat wyglądu swojego parasola (np. *Jaki kolor ma parasol? Czy są na nim jakieś wzory? Jakie? Czy ma rączkę? Jakiego jest ona koloru?*). Po zakończeniu wypowiedzi dziecko wstaje, bierze swój parasol, rozkłada go i wolnym krokiem przechodzi przed dziećmi (tak, jak na pokazach mody). Dzieci sprawdzają, czy opis parasola był zgodny z prawdą. Dzielą się swoimi spostrzeżeniami.

- Pracy plastyczna *Wielki parasol*. Samodzielne działania dzieci.

Dla każdego dziecka: Wyprawka, karta 12, klej, niebieska plastelina lub bibuła, kolorowa kartka ksero, karteczka z napisanym imieniem.

N. proponuje dzieciom wykonanie dużego parasola na kartce papieru. Dzieci przygotowują kartę pracy z dziewczynką, chłopcem i kroplami deszczu. Wyklejają krople deszczu przedstawione na karcie niebieską plasteliną i bibułą. Składają kolorową kartkę ksero w harmonijkę, zaginając ją równomiernie wzdłuż krótszego boku. Następnie ponownie składają harmonijkę na pół i skleją tak, aby powstało coś w rodzaju wachlarza lub parasola. Kartę pracy składają na pół wzdłuż wykropkowanej linii. Przyklejają złożony wachlarz tak, aby utworzył parasol. W prawym dolnym rogu nakleją karteczkę ze swoim imieniem.

- Zakończenie zajęcia.

N. z prac wykonanych przez dzieci organizuje wystawę dla rodziców. Dzieci sprzątaj swoje miejsca pracy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem równowagi i współdziałania – *Wielka woda*.

Sześć kolorowych krążków.

N. wyznacza w ogrodzie przedszkolnym teren do zabawy. Pokazuje dzieciom, gdzie znajdują się dwa brzegi rzeki. Dzieci ustawiają się w dwóch rzędach. Przedostają się po krążkach (kamieniach) z jednego brzegu rzeki na drugi, tak aby nie zamoczyć nóg. Pierwsze dziecko w każdym rzędzie otrzymuje trzy krążki (kamienie). Kładzie je na ziemi, jeden za drugim. Po każdym zrobionym kroku dziecko zabiera krążek leżący z tyłu i ustawia go przed sobą. Kiedy dziecko dojdzie na drugi brzeg, przekazuje krążki (kamienie) kolejnemu dziecku. Zwycięża ten rząd, z którego wszyscy zawodnicy pokonają rzekę.

- Obserwowanie ptaków w ogrodzie.

Dzieci obserwują ptaki siedzące na gałęziach drzew. Liczą ptaki, nazywają najbardziej charakterystyczne gatunki, np.: wróble, wrony, sroki. Zastanawiają się, czy ptakom nie jest zimno i czy lubią one szarą jesień.

III



- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Piłka w okienku*.

Piłka.

Dzieci stoją w dwuszeregu pod jedną ze ścian. Dzieci z pierwszego szeregu przechodzą na drugą stronę sali i zwracają się przodem do swoich partnerów (dziecko naprzeciwko dziecka). Rozstawiają szeroko nogi. N. wręcza piłkę każdemu dziecku z drugiego szeregu. Na polecenie N. dzieci rzucają piłkę tak, aby trafić w okienko utworzone przez nogi partnera stojącego naprzeciwko. Po trzykrotnym powtórzeniu zabawy następuje zmiana ról.

- Zabawa słowna – tworzenie skojarzeń do słowa *szaruga*.

Obrazek przedstawiający jesienną szarugę.

N. pokazuje dzieciom obrazek przedstawiający szarugę jesienną. Pyta: *Jak można jednym słowem określić pogodę przedstawioną na tym obrazku?* Przypomina znaczenie słowa *szaruga*. Dzieci podają jak najwięcej skojarzeń z tym słowem.

Miniagra o wodzie	Karta pracy, cz. 1, nr 96
Kostka do gry, pionki lub guziki.	
Dzieci grają z 6-latkami w grę.	Dzieci: <ul style="list-style-type: none"> – poznają zasady <i>Minigry o wodzie</i>, – dobierają się w pary i rozpoczynają grę. Dzieci 6-letnie mogą po zakończeniu swojej pracy przez 5-latki zaprosić je do wspólnej gry.

- Śpiew, zbiorowy i indywidualny, piosenki *Kłótnia kaloszy* (przewodnik, cz. 1, s. 167). Utrwalanie zabaw przy muzyce z całego tygodnia.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Kłótnia kaloszy*.

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki
